

Legislació comuna aplicable

- ⊗ Decret 183/1981 de 2 de juliol, de regulació de les condicions i requisits que han de complir els centres, serveis i establiments sanitaris assistencials. (DOGC 143 de 17-7-81)
- ⊗ Decret 118/1982, de 6 de maig, sobre autorització de centres, serveis i establiments sanitaris assistencials. (DOGC 231 de 11-6-82)
- ⊗ Ordre de 24 de gener de 1983, per la qual s'estableix la normativa per a la sol·licitud i l'atorgament d'autorització administrativa per a la creació, la modificació, el trasllat o el tancament de centres, serveis o establiments d'assistència hospitalària. (Correcció d'errades en el DOGC núm. 310, p.580, de 9-3-1983)
- ⊗ Ordre de 9 d'agost de 1989, de creació del Registre de centres, serveis i establiments sanitaris de la Direcció General de Recursos Sanitaris. (DOGC 1193 de 13-9-89)
- ⊗ Llei 20/1991, de 25 de novembre, de promoció de l'accessibilitat i de supressió de barreres arquitectòniques. (DOGC 1526 de 4-12-91)
- ⊗ Decret 300/1992, de 24 de novembre, d'ordenació de la gestió dels residus sanitaris. (DOGC 1688 de 30-12-92)
- ⊗ Llei 30/1982 de Règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú
- ⊗ Decret 71/1994, de 22 de febrer, sobre procediments de gestió dels residus sanitaris. (DOGC 1883 de 13-4-94)
- ⊗ Decret 135/1995, de 24 de març, de desplegament de la Llei 20/1991, de 25 de novembre, de promoció de l'accessibilitat i de supressió de barreres arquitectòniques, i d'aprovació del Codi d'accessibilitat. (DOGC 2043 de 28-4-95)
- ⊗ Taxes vigents del Departament de Sanitat i Seguretat Social
- ⊗ Decret 27/1999 de 9 de febrer, de la gestió dels residus sanitaris
- ⊗ Llei 21/2000, de 29 de desembre, sobre els drets d'informació concernent la salut i l'autonomia del pacient, i la documentació clínica. (DOGC 3303 de 11-1-01)

REAL DECRETO 1277/2003, de 10 de octubre, por el que se establecen las bases generales sobre autorización de centros, servicios y establecimientos sanitarios.

Decret 183/1981 de 2 de juliol de regulació de les condicions i requisits que han de complir els centres, serveis i establiments sanitaris assistencials (DOGC 143 de 17.7.81)

L'Estatut d'Autonomia de Catalunya atribueix a la Generalitat el desenvolupament legislatiu i l'execució de la legislació bàsica de l'Estat en matèria de sanitat interior. De conformitat amb el que preveu la disposició transitòria sisena, apartat 6è, de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, la Generalitat ha assumit els serveis que li foren transferits en virtut del Reial Decret 2210/1979, de 7 de setembre, els quals han estat atribuïts al Departament de Sanitat i Seguretat Social pel Decret de 15 d'octubre de 1979 (DOGC núm. 33, d'1 de novembre); el mateix Decret assigna al Conseller del Departament esmentat l'atorgament de l'autorització per a la creació, construcció, modificació o supressió de centres, magatzems, serveis i establiments sanitaris de qualsevol classe o naturalesa, inclosos els balnearis, oficines de farmàcia i les Entitats d'Assegurança Mèdico-farmacèutica. En aquest sentit, vist el que disposen els Reials Decrets 2210/1979, de 7 de setembre, i 2177/1978, d'1 de setembre, escau de garantir la coordinació i integració funcional entre els diferents centres, serveis i establiments sanitaris assistencials radicats a Catalunya, i regular les condicions i requisits que han d'acomplir per tal de garantir els seus fins, sigui la que sigui la naturalesa, classe o dependència jurídica dels esmentats centres, serveis i establiments assistencials. En virtut de tot el que precedeix, i atès el que disposa el Reglament de Règim Interior de la Generalitat de Catalunya, aprovat per Decret de 18 de març de 1978, Decreto: Article primer.- Tots els centres, serveis i establiments sanitaris assistencials civils, públics o privats, de qualsevol classe o naturalesa, radicats a Catalunya, quedaran subjectes al que es preveu en el present Decret i a les disposicions que dicti posteriorment la Generalitat per al seu desplegament i aplicació. Article segon.- Als efectes del que preveu l'article primer d'aquest Decret, es consideren centres, serveis i establiments sanitaris assistencials els següents: a) Els d'assistència sanitària extrahospitalària, així com també els bancs de sang, els centres d'hemodiàlisi, els laboratoris d'anàlisis clíniques, els centres de radiologia. b) Els d'assistència hospitalària, generals o especialitzats, d'aguts o d'estada mitjana i llarga. c) Els destinats a transport sanitari o atenció sanitària en centres mòbils, tals com els centres i els parcs d'ambulàncies, equips mòbils d'extraccions, i/o d'atenció sanitària. d) Les oficines de farmàcia, els serveis farmacèutics d'hospitals, els magatzems i els distribuïdors de productes farmacèutics i les farmàcies. e) Tots aquells no inclosos en els apartats anteriors que per llur finalitat o per raó de les tècniques o mitjans que utilitzen tenen el caràcter de sanitaris assistencials. Article tercer.- Tots els centres, serveis i establiments sanitaris assistencials enumerats en l'article segon d'aquest Decret queden subjectes a: a) L'autorització administrativa prèvia per a la seva creació, ampliació, modificació, trasllat o tancament d'acord amb la normativa que es desplegui. b) La comprovació que prèviament a l'obertura o posada en marxa aconsegueixin les condicions i requisits establerts, acompliment que s'haurà de certificar mitjançant la corresponent acta d'inspecció. c) El registre i catalogació. d) L'elaboració i comunicació a l'Administració Sanitària de les informacions i estadístiques sanitàries. e) El compliment de les obligacions derivades del principi de solidaritat i integració sanitària, en casos d'emergència o de perill per a la salut pública. f) El control i la inspecció del compliment dels requisits establerts en el present article, així com la sanció per les infraccions de la normativa vigent aplicable en cada cas. Article quart.- Correspondrà al Departament de Sanitat i Seguretat Social, a través de les seves Direccions Generals i Serveis Territorials: a) Establir i exigir els requisits tècnics i les condicions mínimes de les instal·lacions i l'estructura dels centres, serveis i establiments sanitaris assistencials.

b) L'elaboració i manteniment del Registre i catàleg de centres, serveis i establiments, així com l'elaboració de les estadístiques sanitàries. c) Assegurar l'acompliment del que preveu l'apartat e) de l'article tercer. d) Acordar la suspensió provisional, total o parcial, d'un centre, servei o establiment sanitari assistencial, d'acord amb el que disposa l'apartat f) de l'article tercer. e) Acordar tantes mesures com siguin necessàries per a la deguda ordenació i control sanitari dels esmentats centres, serveis i establiments. Disposicions finals Primera.- El Departament de Sanitat i Seguretat Social dictarà les normes i adoptarà les mesures oportunes per al desplegament del que s'estableix en el present Decret. Segona.- El present Decret entrarà en vigor l'endemà de la seva publicació al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya.

Barcelona, 2 de juliol de 1981 Jordi Pujol President de la Generalitat de Catalunya
Josep Laporte i Salas Conseller de Sanitat i Seguretat Social

Decret 118/1982, de 6 de maig sobre autorització de centres, serveis i establiments sanitaris assistencials (DOGC 231 de 11.6.82)

L'Estatut d'Autonomia de Catalunya atribueix a la Generalitat el desenvolupament legislatiu i l'execució de la legislació bàsica de l'Estat en matèria de sanitat interior; De conformitat amb el que preveu la disposició transitòria 6.6 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, la Generalitat ha assumit els serveis que li foren transferits en virtut del Reial Decret 2210/1979, de 7 de setembre; s'atribuí al Departament de Sanitat i Seguretat Social els esmentats serveis, i s'assignà al Conseller del Departament esmentat, a través del Decret de 15 d'octubre de 1979 (DOGC núm. 33, d'1 de novembre): l'atorgament de l'autorització per a la creació, construcció, modificació o supressió de centres, magatzems, serveis i establiments sanitaris de qualsevol mena o naturalesa, inclosos els balnearis, oficines de farmàcia i les Entitats d'Assegurança Mèdico-farmacèutica.

Atès el que disposa el Decret 183/1981, de 2 de juliol, pel qual es regulen les condicions i requisits que hauran de complir els centres, serveis i establiments sanitaris assistencials.

Atesa la necessitat de dotar el Departament de Sanitat i Seguretat Social d'una normativa que unifiqui i racionalitzi fonamentalment el procediment d'autorització de centres, serveis i establiments sanitaris assistencials, llevat de les oficines de farmàcia, farmacioles, magatzems, els distribuïdors de productes farmacèutics i el transport sanitari, balnearis i les entitats d'assegurança mèdico-farmacèutica.

Atès el que disposen el Reglament de Règim Interior de la Generalitat, aprovat per Decret de 18 de març de 1978, i el Decret de 18 de setembre de 1978, sobre organització i competències dels Departaments; A proposta del Conseller de Sanitat i Seguretat Social, i d'acord amb el Consell Executiu,

Decreto:

Article primer.-

1. L'atorgament de l'autorització administrativa en matèria sanitària per a la creació, ampliació, modificació, trasllat o tancament dels centres, serveis i establiments sanitaris a què es refereixen els apartats a) i b) de l'article segon del Decret 183/1981, de 2 de juliol, i dels Serveis Farmacèutics dels Hospitals, esmentats en l'apartat d) del mateix article, correspon al Director general d'Assistència Sanitària.
2. L'autorització per a la creació, trasllat o tancament dels centres d'assistència hospitalària amb més de dos-cents llits serà atorgada pel Conseller de Sanitat i Seguretat Social. Igualment seran atorgades pel Conseller les autoritzacions per a l'ampliació o modificació dels esmentats centres que impliquin un increment de més de dos-cents llits.
3. L'atorgament o denegació a què es refereixen els apartats anteriors es determinarà en funció de les previsions d'aquest Decret i del desplegament que se'n faci, així com de les exigències derivades de l'estat general de les necessitats d'aquest tipus de centres, serveis i establiments, tot tenint en compte el que disposi el Mapa Sanitari de Catalunya.

Article segon.-

1. El procediment a seguir per a l'obtenció de l'autorització dels centres, serveis i establiments sanitaris a què es refereix l'article primer, així com la documentació de caràcter general i específica que calgui presentar, es determinarà reglamentàriament per Ordre del Departament de Sanitat i Seguretat Social.
2. Igualment es procedirà, per tal de regular el règim de consulta prèvia, tant de caràcter preceptiu com facultatiu, per a l'obtenció de l'autorització administrativa dels esmentats centres, serveis i establiments sanitaris assistencials.

Article tercer.-

1. L'autorització administrativa a què es refereix l'article primer serà requisit indispensable per:
  - a) Obtenir l'autorització d'obertura i funcionament del centre, servei o establiment. Aquesta l'atorgarà el Director General d'Assistència Sanitària o, si s'escau, el Conseller, en els mateixos supòsits previstos en els apartats 1 i 2 de l'article 1, i un cop s'hagi procedit a la comprovació del compliment de les condicions i requisits establerts en l'autorització administrativa, després que el peticionari comuniqui l'acabament de les obres objecte de la sol·licitud.
  - b) Obtenir fons procedents dels Pressupostos de la Generalitat per a la realització de les obres objecte de la sol·licitud.
2. En els expedients que instrueixin altres Departaments de la Generalitat, i que facin referència a centres, serveis o establiments sanitaris, haurà de constar l'autorització administrativa a què es refereix l'article 1 d'aquest Decret.
3. Igualment els Ajuntaments, com a requisit indispensable i prèviament a la concessió de la llicència d'obres per a la construcció, ampliació, modificació, trasllat o tancament d'un centre, servei o establiment sanitari, exigiran constància en l'expedient municipal de l'autorització administrativa a què fa referència aquest Decret.
4. Quan l'edifici on es pretengui ubicar un centre, servei o establiment sanitari, o s'hi volguessin realitzar obres d'ampliació o reforma, estigues catalogat, caldrà incloure a la sol·licitud d'autorització administrativa l'informe favorable del Servei de Patrimoni Arquitectònic del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació.

Article quart.-

L'omissió del requisit d'autorització d'obertura i funcionament, o l'incompliment dels requisits que s'hi estableixin, suposarà:

- a) La no inscripció en el Registre de Centres, Serveis i Establiments Sanitaris de la Direcció General d'Assistència Sanitària, quan es tracti de nova construcció, o bé l'exclusió en els supòsits d'ampliació, modificació o trasllat.
- b) La impossibilitat d'acreditació del centre o servei.
- c) El fet que les entitats i organismes responsables no puguin beneficiar-se per a cap dels seus centres, serveis o establiments de la percepció de subvencions amb fons procedents dels pressupostos de la Generalitat i de les seves Entitats, llevat del que preveu l'article 3.1.b), mentre durin les obres, es realitzin segons les condicions de la seva autorització i en els terminis que es determinin.
- d) La imposició de sancions administratives que podran comportar la suspensió provisional o prohibició i clausura del centre, servei o establiment sanitari.

Article cinquè.-

1. Correspon al Director General d'Assistència Sanitària la potestat sancionadora respecte a les infraccions que es produeixin en les matèries regulades pel present Decret i fins a una quantia de 250.000 pessetes.
2. De conformitat amb l'article 3.3 del Decret de 15 d'octubre de 1979, correspon al Conseller de Sanitat i Seguretat Social la potestat sancionadora per una quantia superior a les 250.000 pessetes fins a un milió de pessetes.

Article sisè.-

1. Les resolucions que d'acord amb el present Decret dicti el Director General d'Assistència Sanitària podran ser objecte de recurs d'alçada davant el Conseller de Sanitat i Seguretat Social.
2. Les resolucions que, de conformitat amb el present Decret, dicti el Conseller posaran fi a la via administrativa.

Disposició transitòria única

Els centres, serveis i establiments sanitaris inclosos en l'àmbit d'aquest Decret, que no estiguessin autoritzats i no complissin les seves previsions en el moment de la seva entrada en vigor, podran procedir a llur legalització en els terminis i amb els requisits que s'estableixin reglamentàriament.

Disposició final primera

Queden derogats, en tot el que s'oposi al present Decret, l'article 3.10 i l'article 4.d) del Decret de 15 d'octubre de 1979; l'article 1.a) de l'Ordre del Departament de Sanitat i Seguretat Social de 30 d'octubre de 1979, i punt 1.c) de la Resolució de la Direcció General de Promoció de la Salut d'1 de novembre de 1979. 2. Igualment, queden derogades totes les disposicions que s'oposin al present Decret o el contradiguin.

Disposició final segona

S'autoritza el Conseller de Sanitat i Seguretat Social per dictar les disposicions i prendre les mesures necessàries per a l'execució i desplegament d'aquest Decret.

Barcelona, 6 de maig de 1982

Jordi Pujol

President de la Generalitat de Catalunya

Josep Laporte i Salas

Conseller de Sanitat i Seguretat Social

Ordre de 9 d'agost de 1989 de creació del Registre de centres, serveis i establiments sanitaris de la Direcció General de Recursos Sanitaris (DOGC 1193 de 13.9.89)

El Decret 183/1981, de 2 de juliol (DOGC núm. 143, de 17.6.1981), preveu que els centres, serveis i establiments sanitaris assistencials quedin subjectes a registre i catalogació, i atribueix al Departament de Sanitat i Seguretat Social, mitjançant les seves direccions generals i serveis territorials, l'elaboració i el manteniment d'aquest registre i catàleg dels centres.

Així mateix, el Decret 201/1987, de 19 de maig (DOGC núm. 854, de 19.6.1987), estableix que correspon al Departament de Sanitat i Seguretat Social el registre i la catalogació dels centres, els serveis i els establiments sociosanitaris, matèria sobre la qual també té atribucions el Departament de Benestar Social.

Igualment, el Decret 500/1983, de 18 de novembre (DOGC núm. 386, de 2.12.1983), de creació i estructuració orgànica de la Direcció General d'Ordenació i Planificació Sanitària, va encomanar al Servei de Planificació Sanitària el registre i la catalogació dels centres sanitaris, tasca que aquest Servei ha anat portant a terme per mitjà d'un registre provisional que no ha estat dotat encara de l'instrument definitiu, donada la complexitat que comporta la diferent tipologia dels centres, els serveis i els establiments sanitaris.

És per això que, un cop fets els estudis corresponents, escau procedir a la creació del Registre de centres, serveis i establiments sanitaris de la Direcció General esmentada, i determinar la seva adscripció d'acord amb l'estructura orgànica implantada pel Decret 55/1989, de 13 de març (DOGC núm. 1128, de 7.4.1989), de reestructuració del Departament de Sanitat i Seguretat Social.

Atès el que s'ha exposat, i vist el que estableix la disposició final 1 del Decret 183/1981, de 2 de juliol,

Ordeno:

Article 1

Es crea el Registre de centres, serveis i establiments sanitaris de la Direcció General d'Ordenació i Planificació Sanitària, que tindrà com a finalitat la inscripció de tots els centres, els serveis i els establiments sanitaris a què es refereixen l'article 2 del Decret 183/1981, de 2 de juliol, i l'article 2 de l'Ordre de 4 d'agost de 1987, per la qual s'estableix la normativa per a la sol·licitud d'autorització administrativa per a la creació, l'ampliació, la modificació, el trasllat o el tancament de centres, serveis i establiments sociosanitaris, sens perjudici de la seva inscripció en altres registres, sempre que sigui preceptiva.

Article 2

2.1 El Registre de centres, serveis i establiments sanitaris s'adscriu a la Secció d'Estudis del Servei d'Informació, Estudis i Avaluació Sanitaris de la Direcció General d'Ordenació i Planificació Sanitària.

2.2 Per mitjà de la Secció d'Estudis esmentada es portaran a terme les tasques relatives a la gestió administrativa del Registre i, en concret, el manteniment, l'actualització i l'organització de les dades recollides a fi que puguin ser utilitzades per les diferents unitats del Departament de Sanitat i Seguretat Social.

Article 3

3.1 El Registre de centres, serveis i establiments sanitaris s'organitza en quatre seccions: Secció de centres d'internament. Secció de centres, serveis i establiments extrahospitalaris. Secció de transport sanitari. Secció de centres, serveis i establiments farmacèutics.

Article 4

4.1 Al Registre s'hi practicaran els assentaments d'inscripció, de modificació de les inscripcions (en els supòsits de trasllat, ampliació, modificació, reducció i tancament provisional dels centres, serveis i establiments sanitaris inscrits), i de cancel·lació de les inscripcions (en el supòsit de tancament dels centres, serveis i establiments).

4.2 Els assentaments d'inscripció dels centres, serveis i establiments sanitaris es practicaran d'ofici un cop sigui atorgada l'autorització administrativa que els habiliti per a l'obertura o el funcionament. Els assentaments de modificació i de cancel·lació de les inscripcions seran practicats d'ofici després d'atorgada l'autorització administrativa corresponent.

4.3 Els assentaments de cancel·lació de les inscripcions també es practicaran d'ofici en els supòsits següents:

- a) En el cas que al centre, al servei o a l'establiment li sigui revocada l'autorització d'obertura o funcionament a què fa referència l'apartat 4.2.
- b) Quan es tracti d'inscripcions de centres, serveis o establiments sotmesos a un règim d'autorització administrativa temporal, en el cas que, transcorregut el termini de vigència de l'autorització, no hagi estat sol·licitada la seva renovació.
- c) Com a conseqüència del tancament del centre, servei o establiment dut a terme sense comptar amb la autorització administrativa preceptiva. En aquest cas, la pràctica de l'assentament de cancel·lació no obstarà perquè sigui incoat l'expedient sancionador pertinent.

Article 5

5.1 Al Registre hauran de constar, com a mínim, respecte de cada centre, servei i establiment sanitari, les dades següents:

Número de registre.

Denominació.

Data d'inscripció.

Data d'autorització.

Titularitat.

Domicili.

Finalitat.

Capacitat assistencial (per als centres d'internament).

5.2 A efectes del Registre, els centres, els serveis i els establiments sanitaris hauran d'inscriure's d'acord amb les dades i els documents acreditatius que figuren a l'expedient d'autorització corresponent.

5.3 Les dades esmentades a l'apartat 5.1 constituïran la informació bàsica de registre; així mateix, hi constaran d'ofici i per nota marginal les dades relatives al finançament públic, sancions, i també les dades d'actualització periòdica, les quals no tindran caràcter d'assentament o d'inscripció.

5.4 Els responsables dels centres, dels serveis o dels establiments sanitaris inscrits hauran de comunicar al Registre les modificacions de les dades registrals que no requereixin autorització administrativa prèvia, en el termini màxim d'un mes comptador des de l'endemà de la data de la modificació.

Article 6

6.1 El Registre serà públic. Aquesta publicitat es farà efectiva mitjançant la possibilitat de consultar les dades del Registre, llevat d'aquelles que tinguin caràcter de reservades, sempre que l'interessat acrediti un interès legítim, d'acord amb les normes de procediment administratiu.

6.2 A petició de l'interessat, el Cap de la Secció d'Estudis lliurarà les certificacions corresponents, on donarà fe del contingut del Registre respecte les dades bàsiques que hagin estat objecte de sol·licitud.

Disposició addicional Única

Tots els centres, els serveis i els establiments sanitaris a què es refereixen l'article 2 del Decret 183/1981, de 2 de juliol, i l'article 2 de l'Ordre de 4 d'agost de 1987, que en el moment d'entrada en vigor d'aquesta Ordre comptin amb l'autorització d'obertura o funcionament corresponent seran inscrits d'ofici al Registre creat per aquesta Ordre.

Disposicions finals

1 S'autoritza el Director General d'Ordenació i Planificació Sanitària per prendre les mesures adients per a l'execució d'aquesta Ordre.

2 Aquesta Ordre entrarà en vigor l'endemà de la seva publicació al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya.

Barcelona, 9 d'agost de 1989

Xavier Trias i Vidal de Llobatera
Conseller de Sanitat i Seguretat Social

Llei 20/1991, de 25 de novembre, de promoció de l'accessibilitat i de supressió de barreres arquitectòniques (DOGC 1526 de 4.12.91)

NOTA. En aquest text s'han introduït les correccions d'errada publicades en el DOGC. El president de la Generalitat de Catalunya Sia notori a tots els ciutadans que el Parlament de Catalunya ha aprovat i jo, en nom del Rei i d'acord amb el que estableix l'article 33.2 de l'Estatut d'autonomia, promulgo la següent LLEI La millora de la qualitat de vida de tota la població, i específicament de les persones amb mobilitat reduïda o qualsevulla altra limitació, ha estat un dels objectius prioritaris de l'actuació pública en els darrers anys, en compliment del mandat constitucional del principi d'igualtat desenvolupat pel que fa a les persones amb mobilitat reduïda o qualsevulla altra limitació per la Llei 13/1982, d'Integració Social dels Minusvàlids, aprovada per les Corts el 23 de març de 1982. Aquest mateix principi d'igualtat ve recollit a l'article 8 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, en establir que l'actuació de la Generalitat de Catalunya haurà d'estar orientada a promoure i fer efectiu el principi d'igualtat, remonent els obstacles que impedeixin el seu assoliment. D'acord amb això, totes les administracions públiques van emprendre a començaments de la dècada passada un procés de millora de les condicions d'accessibilitat per a les persones amb mobilitat reduïda en l'entorn urbà, en l'habitatge i en els mitjans de transport, que va culminar en la publicació del Decret 100/1984, del 10 d'abril, de Supressió de Barreres Arquitectòniques. Aquest Decret tenia per objectiu ésser el punt de partida normatiu en l'àmbit de la supressió de barreres arquitectòniques, que per una banda emmarcava el seu desenvolupament posterior i per altra actuava com a instrument per a la unificació dels criteris i les mesures tècniques a aplicar. D'altra banda, la Llei 26/1985, del 27 de desembre, de Serveis Socials, inclou entre les àrees d'actuació la promoció i l'atenció de les persones amb limitacions físiques, psíquiques o sensorials, i també la promoció de llur integració social per a aconseguir-ne el desenvolupament personal i la millora de la seva qualitat de vida. La nostra societat, en el marc general de la millora de la qualitat de vida, està experimentant una decidida evolució cap a la integració de les persones amb mobilitat reduïda, que ha tingut la seva més clara expressió en una creixent voluntat de presència i participació d'aquest col·lectiu en la vida social, que els poders públics han de fomentar enèrgicament, amb una actitud decidida que faciliti la seva integració social. El creixent envelliment de la població de Catalunya està convertint l'accessibilitat de l'entorn en una necessitat sentida cada vegada més per un major nombre de persones. Aquesta accessibilitat, cal potenciar-la per mitjà de la supressió de les barreres arquitectòniques i de les barreres en la comunicació i per mitjà de la utilització de mesures tècniques adequades. Tant la situació de l'envelliment de la població com la situació de persones amb limitacions són aspectes d'una entitat suficient perquè el Parlament de Catalunya, el Govern de la Generalitat de Catalunya i les administracions locals donin un major impuls al seu esforç social i econòmic, de manera que s'adequin els instruments necessaris per a fer efectiu un entorn per a tothom com una expressió més del principi d'igualtat, mitjançant la creació dels mecanismes de promoció i control específics en l'àmbit de la supressió de les barreres esmentades, que impulsin la voluntat manifestada d'integració social de tota la població, sense cap tipus de restricció. En darrer lloc convé destacar la inclusió al llarg d'aquesta Llei del concepte d'ajudes tècniques com a mitjà d'accés a l'entorn amb un caràcter molt més ampli que el clàssic de supressió de barreres arquitectòniques, que és conseqüència de l'aplicació cada vegada més efectiva que els avenços tecnològics tenen en el camp de l'autonomia individual de les persones amb limitacions. La transcendència d'aquests objectius, i els seus efectes sobre drets constitucionals afectats per la reserva material de llei que la Constitució estableix, especialment pel

que fa al dret de la propietat, justifiquen l'existència d'aquesta Llei, que completa el procés normatiu en l'àmbit de la supressió de barreres arquitectòniques iniciat amb el Decret 100/1984, del 10 d'abril, alhora que es fonamenta jurídicament no només en les competències exclusives de la Generalitat, sinó també en la necessitat d'establir un règim sancionador, que per la seva naturalesa ha de ser regulat per llei, i ampliar les de foment, donat que l'experiència assolida des de l'aprovació del Decret 100/1984 ho considera imprescindible per aconseguir que en la utilització dels béns i serveis comunitaris es materialitzi el principi d'igualtat consagrat constitucionalment.

TÍTOL PRELIMINAR

Article 1 Objecte Aquesta Llei té per objecte garantir a les persones amb mobilitat reduïda o qualsevol altra limitació l'accessibilitat i la utilització dels béns i serveis de la societat i també promoure la utilització d'ajudes tècniques adequades que permetin millorar la qualitat de vida d'aquestes persones, mitjançant l'establiment de les mesures de foment i de control en el compliment de la normativa adreçada a suprimir i evitar qualsevol tipus de barrera o obstacle físic o sensorial.

Article 2 Àmbit d'aplicació Són sotmeses a la present Llei totes les actuacions en matèria d'urbanisme, edificació, transport i comunicació que siguin realitzades a Catalunya per qualsevol entitat pública o privada, i també per persones individuals.

Article 3 Definicions

- 1 Als efectes d'aquesta Llei s'entén per accessibilitat la característica de l'urbanisme, l'edificació, el transport o els mitjans de comunicació que permet a qualsevol persona la seva utilització.
- 2 Als efectes d'aquesta Llei, s'entén per barreres arquitectòniques tots aquells impediments, traves o obstacles físics que limiten o impedeixen la llibertat de moviment de les persones. Les barreres arquitectòniques es classifiquen en: a) Barreres Arquitectòniques Urbanístiques (BAU). Són aquelles que es troben en les vies i els espais lliures d'ús públic. b) Barreres Arquitectòniques en l'Edificació pública o privada (BAE). Són aquelles que es troben a l'interior dels edificis. c) Barreres Arquitectòniques en els Transports (BAT). Són les que es troben en els mitjans de transport.
- 3 S'entendrà per Barreres en la Comunicació (BC) tot aquell impediment per a l'expressió i la recepció de missatges a través dels mitjans de comunicació, siguin o no de masses.
- 4 S'entén per persona amb limitacions aquella que temporalment o permanent té limitada la capacitat d'utilitzar el medi o relacionar-s'hi.
- 5 S'entén per persona amb mobilitat reduïda aquella que té limitada temporalment o permanent la possibilitat de desplaçar-se.
- 6 S'entén per ajuda tècnica tot mitjà que, actuant com a intermediari entre la persona amb mobilitat reduïda o qualsevol altra limitació i l'entorn, possibiliti l'eliminació de tot allò que per les seves existència, característiques o mancança li dificulta l'autonomia individual i, per tant, l'accés al nivell general de qualitat de vida.

TÍTOL I Disposicions generals sobre accessibilitat

Capítol I Disposicions sobre Barreres Arquitectòniques Urbanístiques (BAU)

Article 4 Accessibilitat dels espais d'ús públic

- 1 La planificació i la urbanització de les vies públiques, dels parcs i dels altres espais d'ús públic s'han d'efectuar de manera tal que resultin accessibles per a les persones amb mobilitat reduïda. A aquests efectes els plans generals d'ordenació urbana, les normes subsidiàries i d'altres instruments de planejament i execució que els despleguen i també els projectes d'urbanització i d'obres ordinàries, hauran de garantir l'accessibilitat i la utilització amb caràcter general dels espais d'ús públic, i no seran aprovats si no s'observen les determinacions i els criteris bàsics establerts en aquesta Llei i en els reglaments corresponents.
- 2 Les vies públiques, els parcs i els altres espais d'ús públic existents, i també les respectives instal·lacions de serveis i mobiliari urbà, seran adaptats gradualment, i d'acord amb un ordre de prioritats que tindrà en compte la més gran eficiència i concurrència de persones, a regles i condicions que siguin establertes per reglament. Els ens locals hauran d'elaborar plans especials d'actuació, per tal d'adaptar les vies públiques, els parcs i els altres espais d'ús públic a les normes d'accessibilitat; a aquest fi els projectes de pressupostos dels ens públics

hauran de contenir cada exercici econòmic les consignacions necessàries per al finançament d'aquestes adaptacions.

Capítol II Disposicions sobre Barreres Arquitectòniques en l'Edificació (BAE)

Article 5 Accessibilitat dels edificis: classes

Als efectes de la supressió de Barreres Arquitectòniques en l'Edificació es consideren tres tipus d'espais, instal·lacions o serveis accessibles a persones amb limitacions: els adaptats, els practicables i els convertibles.

a) Un espai, una instal·lació o un servei es considera adaptat si s'ajusta als requeriments funcionals i dimensionals que garanteixen la seva utilització autònoma i amb comoditat per les persones amb mobilitat reduïda o qualsevulla altra limitació.

b) Un espai, una instal·lació o un servei es considera practicable quan, sense ajustar-se a tots els requeriments abans esmentats, això no impedeix la seva utilització, de forma autònoma, per les persones amb mobilitat reduïda o qualsevulla altra limitació.

c) Un espai, una instal·lació o un servei és convertible quan mitjançant modificacions d'escassa entitat i baix cost que no afectin la seva configuració essencial pot transformar-se, almenys, en practicable.

Article 6 Accessibilitat dels edificis d'ús públic

-1 La construcció, l'ampliació i la reforma dels edificis de titularitat pública o privada destinats a un ús públic s'efectuaran de manera tal que resultin adaptats per a persones amb limitacions. Els elements existents dels edificis a ampliar o reformar l'adaptació dels quals requereixi mitjans tècnics o econòmics desproporcionats seran, almenys, practicables.

-2 A aquest fi, s'aprovaran per reglament les normes arquitectòniques bàsiques que contindran les condicions a què s'hauran d'ajustar els projectes, i les tipologies d'edificis als quals s'aplicaran aquestes, i també el procediment de control i execució.

Article 7 Control de les condicions d'accessibilitat

Si les obres realitzades no s'ajustessin al projecte autoritzat i es comprovés que no s'han complert les condicions d'accessibilitat, s'instruirà el procediment establert per la legislació urbanística vigent, amb audiència de l'interessat, i, si no són legalitzables pel fet de no poder-se adaptar a la normativa sobre supressió de Barreres Arquitectòniques, s'ordenarà l'enderrocament dels elements no conformes, en els termes que preveuen els articles 255 i concordants del Decret Legislatiu 1/1990, del 12 de juliol, pel qual s'aprova la Refosa dels Textos Legals Vigents a Catalunya en Matèria Urbanística.

Article 8 Accessibilitat dels edificis d'ús privat

-1 Els edificis d'ús privat de nova construcció en què sigui obligatòria la instal·lació d'ascensor hauran de reunir els requisits mínims d'accessibilitat següents:

a) Disposaran d'un itinerari practicable que uneixi les entitats o els habitatges amb l'exterior i amb les dependències d'ús comunitari que estiguin al seu servei.

b) Disposaran d'un itinerari practicable que uneixi l'edificació amb la via pública, amb edificacions o serveis annexos d'ús comunitari i amb edificis veïns.

-2 Quan aquests edificis de nova construcció tinguin una alçada superior a planta baixa i pis, llevat dels habitatges unifamiliars, i no estiguin obligats a la instal·lació d'ascensor, es disposaran les especificacions tècniques i de disseny que facilitin la possible instal·lació d'un ascensor practicable; la resta dels elements comuns d'aquests edificis hauran de reunir els requisits de practicabilitat.

Article 9 Reserva d'habitatges per a persones amb mobilitat reduïda

-1 A fi i efecte de garantir a les persones amb mobilitat reduïda l'accés a un habitatge, en les programacions anuals dels de promoció pública es reservarà un percentatge no inferior al 3% del volum total per destinar-lo a satisfer la demanda d'habitatge per aquests col·lectius, en la forma que reglamentàriament s'estableixi.

-2 Els promotors privats d'habitatges de protecció oficial hauran de reservar, en els projectes que presentin per a la seva aprovació, la proporció mínima que s'estableixi per a persones amb mobilitat reduïda.

-3 Els edificis en què existeixen habitatges reservats per a persones amb limitacions hauran de tenir adaptats els interiors dels esmentats habitatges.

Article 10 Garantia de la realització de les adaptacions interiors dels habitatges reservats

Els promotors privats d'habitatges de protecció oficial podran

substituir les adaptacions interiors dels habitatges reservats per a persones amb mobilitat reduïda per la signatura, en sol·licitar-se la qualificació definitiva, d'un aval d'una entitat financera legalment reconeguda que garanteixi la realització de les obres necessàries per a les adaptacions corresponents. Aquests habitatges podran ser adquirits en primer lloc per persones amb mobilitat reduïda i en segon lloc per entitats públiques o privades amb personalitat jurídica pròpia i sense finalitat de lucre en el termini que ja preveu la legislació vigent, per dedicar-los a miniresidències, pisos compartits o qualsevol tipus d'habitatge destinats a persones amb limitacions.

Article 11 Accessibilitat dels elements comuns Els propietaris o usuaris d'habitatges poden dur a terme les obres d'adaptació necessàries per tal que els seus interiors o elements i els serveis comuns dels edificis d'habitatge puguin ser utilitzats per persones amb mobilitat reduïda que hi visquin o hi hagin de viure, sempre que disposin respectivament, i en el seu cas, de l'autorització de la comunitat o del propietari.

Capítol III Disposicions sobre Barreres Arquitectòniques en el Transport (BAT)

Article 12 Accessibilitat dels transports públics

-1 Els transports públics de viatgers que siguin competència de les administracions catalanes han d'observar el que disposa aquesta Llei, sens perjudici de la seva adaptació progressiva a les mesures dictades i a les resultants dels avenços tecnològics acreditats per la seva eficàcia.

-2 Les administracions públiques competents en l'àmbit del transport públic han d'elaborar i mantenir permanentment actualitzat un pla de supressió de barreres i d'utilització i adaptació progressiva dels transports públics col·lectius.

-3 En qualsevol cas, el material de nova adquisició haurà d'estar adaptat a les mesures tècniques que s'estableixin.

-4 En les poblacions en què per reglament es determini haurà d'existir almenys un vehicle especial o taxi condicionat, que cobreixi les necessitats de desplaçament de persones amb mobilitat reduïda.

Capítol IV Disposicions sobre Barreres en la Comunicació (BC)

Article 13 Accessibilitat dels sistemes de comunicació i senyalització

-1 El Govern de la Generalitat promourà la supressió de les barreres en la comunicació i l'establiment dels mecanismes i alternatives tècniques que facin accessibles els sistemes de comunicació i senyalització a tota la població, per garantir així el dret a la informació, la comunicació, la cultura, l'ensenyament i l'oci.

-2 El Govern de la Generalitat impulsarà la formació de professionals intèrprets de signes mímic i guies de sords-cecs, a fi de facilitar tot tipus de comunicació directa al disminuït auditiu, i instarà les diverses administracions públiques catalanes a dotar-se d'aquest personal especialitzat.

-3 Els mitjans àudio-visuals dependents de les administracions públiques elaboraran un pla de mesures tècniques que de forma gradual permeti, mitjançant l'ús del llenguatge mímic o de subtítulacions, garantir el dret a la informació.

TÍTOL II Mesures de foment

Article 14 Fons per a la supressió de barreres arquitectòniques

-1 El Consell Executiu, a proposta del Conseller competent, crearà un fons destinat a subvencionar la supressió de barreres arquitectòniques, i per a la dotació d'ajudes tècniques.

-2 La meitat del fons esmentat a l'apartat anterior anirà destinat a subvencionar els programes específics que elaborin els ens locals per a la supressió de barreres arquitectòniques en l'espai urbà, els edificis d'ús públic i el transport del seu terme municipal. Aquests programes específics d'actuació estaran integrats, com a mínim, per un inventari dels espais, edificis, locals i mitjans de transport que hagin de ser objecte d'adaptació, l'ordre de prioritats en què es duren a terme i les fases d'execució del pla.

-3 Tindran prioritat per a gaudir del finançament esmentat aquells ens locals que es comprometin, mitjançant conveni, a assignar per a la supressió de barreres arquitectòniques el mateix percentatge de reserva pressupostària a què fa referència la Disposició Addicional Segona.

-4 L'altra meitat del fons anirà destinada a subvencionar entitats privades i els particulars per a la supressió de barreres, en la forma que s'estableixi per reglament.

TÍTOL III Mesures de control

Article 15 Llicències i autoritzacions municipals El

compliment dels preceptes d'aquesta Llei serà exigible per a la concessió de les preceptives llicències i autoritzacions municipals.

Article 16 Visat dels projectes tècnics Els col·legis professionals que tinguin atribuïda la competència en el visat dels projectes tècnics necessaris per a l'obtenció de les llicències a què fa referència l'article 247 del Decret Legislatiu 1/1990, del 12 de juliol, denegaran els visats si els projectes contenen alguna infracció de les normes sobre supressió de barreres arquitectòniques.

Article 17 Contractes administratius Els plecs de condicions dels contractes administratius contindran clàusules d'adequació al que disposa aquesta Llei.

TÍTOL IV Règim sancionador

Article 18 Infraccions i sancions

- 1 Les accions o omissions que contravenen a les normes sobre supressió de barreres constitueixen infracció i seran sancionades d'acord amb el que disposa aquesta Llei.
- 2 Les infraccions es classifiquen en greus i lleus.
- 3 Tenen el caràcter de greus les infraccions que incompleixin les normes sobre supressió de barreres arquitectòniques urbanístiques, en les obres d'urbanització i el seu mobiliari de nova construcció, ampliació i reforma d'espais destinats a l'ús públic, i seran sancionades amb multes d'1.000.001 a 50.000.000 de pessetes.
- 4 Així mateix, tenen caràcter de greus les infraccions en l'àmbit de la supressió de barreres arquitectòniques en l'edificació, construcció, ampliació o reforma d'edificis de propietat pública o privada destinats a serveis públics o a un ús que impliqui la concurrència de públic. Aquestes infraccions seran sancionades amb multes d'1.000.001 a 50.000.000 de pessetes.
- 5 L'incompliment de la reserva establerta a l'article 9.2 d'aquesta Llei pel que fa a la reserva d'habitatges de protecció oficial de promoció privada té també el caràcter d'infracció greu i serà sancionada amb multes d'1.000.001 a 50.000.000 de pessetes.
- 6 L'incompliment de les condicions d'accessibilitat en els edificis de nova construcció o rehabilitats totalment que hagin de ser destinats a l'habitatge constituirà una infracció greu i, per tant, sancionada amb multa d'1.000.001 a 50.000.000 de pessetes.
- 7 Són faltes lleus les accions o omissions que contravenen a les normes sobre supressió de barreres arquitectòniques, però que no impedeixen la utilització de l'espai, l'equipament, l'habitatge o el mitjà de transport per persones amb mobilitat reduïda.
- 8 Les infraccions lleus seran sancionades amb multes de 50.000 a 1.000.000 de pessetes.
- 9 Per a graduar l'import de les multes es tindrà en compte la gravetat de la infracció, el cost econòmic derivat de les obres d'accessibilitat necessàries, pel perjudici directament o indirecta causat, la reiteració del responsable i el grau de culpa de cada un dels infractors.
- 10 En les obres que s'executessin amb inobservança de les clàusules de la llicència seran sancionats amb multes en quantia determinada en aquesta Llei el promotor, l'empresari de les obres i el tècnic director d'aquestes.
- 11 En les obres emparades en una llicència municipal el contingut de la qual sigui manifestament constitutiu d'una infracció greu seran igualment sancionats amb multa el facultatiu que hagués informat favorablement el projecte i els membres de la corporació que haguessin votat a favor de l'atorgament de la llicència sense l'informe tècnic previ, quan aquest o l'informe previ del secretari fossin desfavorable per raó d'aquella infracció.
- 12 Les multes que s'imposin als diferents subjectes com a conseqüència d'una mateixa infracció tindran entre si caràcter independent.

Article 19 Procediment sancionador

- 1 Les infraccions de les normes reguladores de la supressió de barreres arquitectòniques comeses per particulars seran sancionades d'acord amb el que estableixen els articles 133 i següents de la Llei de Procediment Administratiu.
- 2 Si un ens local fos advertit per l'Administració de la Generalitat d'un fet constitutiu de qualsevol de les infraccions determinades en aquesta Llei, i aquest no iniciés el procediment sancionador en el termini d'un mes, la multa que s'imposi com a conseqüència de l'expedient sancionador incoat per la Generalitat serà percebuda per aquesta.

Article 20 Òrgans competents Les autoritats competents per a imposar sancions, i els límits màxims d'aquestes, són les següents:

- a) Els alcaldes: en

els municipis que no excedeixin de 10.000 habitants, fins a un màxim de 100.000 pessetes; en els municipis que no excedeixin de 50.000 habitants, fins a un màxim de 500.000 pessetes; en els municipis de fins a 100.000 habitants, multes de fins a 1.000.000 de pessetes; en els municipis que no excedeixin de 500.000 habitants, multes de fins a un màxim de 5.000.000 de pessetes, i en els municipis de més de 500.000 habitants, multes de fins a un màxim de 10.000.000 de pessetes. b) La Direcció General del Departament corresponent per raó de la matèria, fins a 25 milions de pessetes, amb independència del nombre d'habitants del municipi. c) El Conseller competent per raó de la matèria, fins a 50 milions de pessetes, amb independència del nombre d'habitants del municipi.

Article 21 Destinació de les sancions Els ingressos derivats de la imposició de les sancions previstes en aquesta Llei seran destinats, per les administracions públiques actuants, a la supressió de barreres arquitectòniques en l'àmbit de la seva competència.

Article 22 Prescripció Les infraccions greus prescriuen al cap de quatre anys. Les infraccions lleus prescriuen al cap d'un any. El termini de prescripció començarà a computar-se des del dia en què s'hagués comès la infracció o, si és el cas, des que l'Administració competent n'hagués tingut coneixement.

TÍTOL V Consell per a la Promoció de l'Accessibilitat i la Supressió de Barreres Arquitectòniques

Article 23 Consell per a la Promoció de l'Accessibilitat i la Supressió de Barreres Arquitectòniques -1 Es crea el Consell per a la Promoció de l'Accessibilitat i la Supressió de Barreres Arquitectòniques com a òrgan de participació externa i consulta, que s'adscriu al Departament de Benestar Social. -2 El Consell estarà integrat per representants de les administracions públiques, de les entitats que agrupen els diferents col·lectius de persones amb disminució i d'experts en aquell àmbit. -3 El Consell té funcions d'assessorament, informació, proposta de criteris d'actuació i foment del que s'estableix en aquesta Llei, com també aquelles altres que se li atribueixin reglamentàriament. -4 El Consell haurà de coordinar amb la Comissió Interdepartamental per a la Supressió de Barreres Arquitectòniques de la manera que estableixi el Govern.

Disposicions addicionals Primera El Govern de la Generalitat haurà d'aprovar el Codi d'Accessibilitat, que refundrà totes les normes dictades en la matèria. El Codi d'Accessibilitat haurà de contenir també les condicions tècniques d'accessibilitat de tots aquells usos urbanístics, activitats, transports i edificació continguts als annexos 1 i 2 del Decret 100/1984, del 10 d'abril. Segona El Govern de la Generalitat de Catalunya determinarà anualment un percentatge de les seves partides pressupostàries d'inversió directa en els edificis d'ús públic de la seva titularitat o sobre els quals disposi, per qualsevol títol, del dret d'ús, per a la supressió de les barreres existents. Tercera Els plans d'adaptació i supressió de barreres arquitectòniques que disposa aquesta Llei seran elaborats per les corresponents administracions públiques en el termini de dos anys des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei. Aquests plans seran revisats cada cinc anys i realitzats en un termini màxim de quinze anys. Quarta El Govern de la Generalitat promourà campanyes informatives i educatives dirigides a la població en general per tal de sensibilitzar-la en el tema de les persones amb limitacions a fi de fomentar la seva integració real a la nostra societat. Cinquena Totes les lleis sectorials que afectin aquesta matèria contindran previsions sobre la supressió de barreres arquitectòniques. Sisena El Govern de la Generalitat establirà en el termini de dos anys des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei un pla de control sobre la supressió de barreres arquitectòniques. Setena El que és disposat en l'article 6 d'aquesta Llei no serà d'aplicació en aquells edificis o immobles declarats béns d'interès cultural o inclosos en els catàlegs municipals d'edificis de valor històrico-artístic, quan les modificacions necessàries comportin un incompliment de la normativa específica reguladora d'aquests béns històrico-artístics. Vuitena Per tal de facilitar la integració laboral de les persones amb limitacions, el Govern de la Generalitat instarà

aquelles empreses que disposin de transport propi a garantir la seva accessibilitat als treballadors amb mobilitat reduïda o qualsevulla altra limitació que hi treballin.
Disposicions finals

Primera Es faculten el Govern i els Consellers competents per raó de la matèria per a dictar les disposicions que siguin necessàries per al desenvolupament, l'aplicació i el compliment de la present Llei.

Segona Aquesta Llei entrarà en vigor l'endemà de la seva publicació en el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya: Per tant, ordeno que tots els ciutadans als quals sigui d'aplicació aquesta Llei cooperin al seu compliment i que els tribunals i les autoritats als quals pertochi la facin complir.

Palau de la Generalitat, 25 de novembre de 1991 Jordi Pujol President de la Generalitat de Catalunya Antoni Comas i Baldellou Conseller de Benestar Social

Decret 300/1992, de 25 de novembre, d'ordenació de la gestió dels residus sanitaris
(DOGC 1688 de 30.12.92)

Assolir una ordenació sanitària que respecti i potenciï el medi ambient i que garanteixi la salut pública és una clara aspiració de la nostra societat. En aquest aspecte, una part dels residus produïts pels centres, serveis i establiments sanitaris constituïrien, si no fossin tractats, un risc per al medi i per a la salut, que cal controlar amb una sensibilitat especial. La normativa vigent no s'ocupa amb l'especificitat que el tema requereix de la gestió dels residus generats en els centres esmentats. D'entre la legislació estatal, la Llei 42/1975, de 19 de novembre, de recollida i tractament de les deixalles i de residus sòlids urbans, inclou, dins el seu àmbit d'aplicació, els residus sanitaris, sense especificar o diferenciar, però, els diversos tipus que es produeixen, la seva procedència i la possible incidència sobre la salut i el medi ambient. Tampoc el Reial decret 833/1988, de 20 de juliol, pel qual s'aprova el Reglament que desplega la Llei 20/1986, de 14 de maig, bàsica per als residus tòxics i perillosos, que inclou com a tals els residus infecciosos, no conté cap altra especificació. A Catalunya, el Decret legislatiu 2/1991, de 26 de setembre, pel qual s'aprova la refosa de textos legals vigents en matèria de residus industrials (DOGC núm. 1498, de 27.9.1991), exclou expressament del seu àmbit d'aplicació els residus sanitaris. La Llei 2/1991, de 18 de març, de mesures urgents per a la reducció i la gestió de residus industrials, tampoc no conté cap esment dels residus sanitaris. Per tot això, tenint en compte el buit legal existent i que la Directriu CEE 91/689, de 12 de desembre, qualifica de perillosos els residus hospitalaris i clínics, es fa necessari establir la normativa que permeti dur a terme una gestió integral dels residus sanitaris a Catalunya, adaptada a les disposicions comunitàries. Una gestió dels residus sanitaris que, d'acord amb els principis bàsics comunitaris, garanteixi la protecció de la salut i del medi ambient, requereix l'adopció de criteris idonis en els processos de recollida, transport, tractament i eliminació selectiva. El punt de partida d'aquest procés ha de ser, necessàriament, una classificació dels residus sanitaris. A aquest efecte, el present Decret exclou del seu àmbit d'aplicació els residus radioactius, les aigües residuals i els residus assimilables a urbans, que disposen de reglamentacions específiques. Per tot això, a proposta dels consellers de Sanitat i Seguretat Social i de Medi Ambient, i amb la deliberació prèvia del Govern de la Generalitat, Decreto: Capítol 1 Disposicions generals Article 1 Objecte Aquest Decret té per objecte l'ordenació de la gestió dels residus sanitaris. La gestió esmentada comprèn les activitats de manipulació, classificació, recollida, emmagatzematge, transport, tractament i eliminació, per tal de garantir la protecció de la salut pública, la defensa del medi ambient i la preservació dels recursos naturals. Article 2 Classificació dels residus generats per activitats sanitàries 2.1 Els residus generats per activitats d'atenció a la salut, ja siguin assistencials, preventives o d'investigació, que hagin entrat en contacte directe o indirecte amb pacients, es classifiquen en els grups següents: a) Grup I. Residus assimilables a municipals: són els que no plantegen exigències especials en la seva gestió. Aquests residus inclouen cartró, paper, material d'oficines i despatxos, cuines, bars i menjadors, tallers, jardineria i residus procedents de pacients no infecciosos, no inclosos en els grups II i III. b) Grup II. Residus sanitaris no específics: són els residus subjectes a requeriments addicionals de gestió únicament en l'àmbit del centre sanitari. Aquests residus inclouen material de cures, guixos, robes i materials d'un sol ús contaminats amb sang, secrecions i/o excrecions, tots ells no englobats dins dels residus classificats com a residus sanitaris específics. c) Grup III. Residus sanitaris específics o de risc: són residus vers els quals s'han d'observar mesures de prevenció en la manipulació, la recollida, l'emmagatzematge, el transport, el tractament i l'eliminació, tant dins com fora del centre generador, atès que poden representar un risc

per a la salut laboral i pública. d) Grup IV. Residus tipificats en normatives singulars, i que en la seva gestió estan subjectes a requeriments especials des del punt de vista higiènic i mediambiental, tant dins com fora del centre generador. Aquests residus inclouen els residus citostàtics, les restes de substàncies químiques, els medicaments caducats, els olis minerals i sintètics, els residus amb metalls, els residus de laboratori radiològic i els residus radioactius.

2.2 Els residus sanitaris específics o de risc es classifiquen en:

- a) Residus sanitaris infecciosos: són aquells residus capaços de transmetre una de les malalties infeccioses que figuren a l'annex d'aquest Decret. Per ordre del Departament de Presidència, a proposta dels consellers de Sanitat i Seguretat Social i d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, es podran establir, si escau, altres malalties que siguin susceptibles de transmissió mitjançant residus, als efectes de la classificació d'aquests en el grup III.
- b) Residus anatòmics.
- c) Sang i hemoderivats en forma líquida.
- d) Agulles i material punyent i tallant.
- e) Vacunes vives i atenuades.

A l'efecte de facilitar-ne la gestió, els residus sanitaris específics o de risc es divideixen en residus secs i residus humits.

Article 3 Definició i àmbit d'aplicació

3.1 Als efectes d'aquest Decret, es consideren residus sanitaris els inclosos en els grups II, III i els citostàtics d'entre els del grup IV, dels definits en l'article anterior, i en resten exclosos, malgrat s'hagin produït en un centre sanitari, tots els altres, els quals estaran regulats, segons la seva naturalesa, per la normativa que els sigui d'aplicació.

3.2 L'àmbit d'aplicació d'aquest Decret comprèn totes les activitats de gestió dels residus sanitaris generats als centres, serveis i establiments de protecció de la salut i d'atenció sanitària i sòcio-sanitària de Catalunya, com també als centres i serveis veterinaris assistencials.

Capítol 2 Operacions subjectes a control

Secció 1 De les operacions intracentre sanitari

Article 4 Recollida dels residus sanitaris

4.1 La recollida dels residus sanitaris a dins dels centres haurà d'atendre criteris de segregació, asèpsia, innocuïtat i economia.

4.2 La recollida dels residus dels grups II i III es farà en bosses i recipients les característiques tècniques dels quals s'adaptaran als criteris següents:

- a) Estanqueïtat total.
- b) Opacitat a la vista.
- c) Resistència al trencament.
- d) Asèpsia total en el seu exterior.
- e) Absència total en el seu exterior d'elements sòlids, punxants i tallants.
- f) Volum no superior a 70 litres.
- g) Tanca especial hermètica de fàcil obertura i que no pugui obrir-se de forma accidental.

4.3 Els residus citostàtics es recolliran en contenidors d'un sol ús, de polietilè o de poliestilè, de manera que en permetin la incineració completa, resistents als agents químics i als materials perforants i que disposin de tanca hermètica especial.

4.4 Els residus tallants i punxants es recolliran dins de recipients impermeables, rígids i a prova de punxament.

4.5 Els residus corresponents a mostres de sang, hemoderivats i altres residus específics líquids es recolliran en recipients rígids impermeables i hermètics. Disposaran obligatòriament d'aquest tipus de recipients les sales d'operacions, els serveis ginecològics i patològics, els laboratoris serològics i els bancs de sang.

4.6 La identificació externa de les bosses, els recipients i els contenidors destinats a la recollida dels residus del grup III i citostàtics serà la següent:

- a) Per als residus classificats dins del grup III, el rètol indicatiu de precaució: "Residus de risc".
- b) Per als residus citostàtics, el rètol indicatiu de precaució: "Material contaminant químicament. Citostàtics".

4.7 Els residus classificats dins del grup II no necessitaran rètol d'identificació.

4.8 Queda prohibit dipositar en un mateix contenidor residus de tipus diferent segons la classificació establerta a l'article 2.Article 5 Transport interior5.1 El transport de residus sanitaris haurà d'atendre a criteris de responsabilitat, agilitat, rapidesa, asèpsia, innocuïtat i seguretat.5.2 Els residus recollits en les diferents zones del centre es transportaran al magatzem de residus sanitaris del mateix centre amb una periodicitat màxima de 12 hores.5.3 Els contenidors i els sistemes de transport que hagin contingut residus de risc es desinfectaran després de cada operació.5.4 Queda prohibit dipositar els residus

en un altre lloc que no sigui la zona de producció dels residus o bé en els magatzems habilitats per a aquesta tasca en el mateix centre. Es delimitaran i es definiran les zones intermèdies d'emmagatzematge dels residus, convenientment senyalitzades, on es dipositaran en espera de la recollida i el trasllat cap al magatzem central.

Article 6 Emmagatzematge

6.1 Els residus sanitaris es podran emmagatzemar dins el mateix centre sanitari durant un període màxim de 72 hores, allargable a una setmana si el magatzem de residus disposa de sistema de refrigeració.

6.2 El lloc d'emmagatzematge serà ventilat, espaiós, ben il·luminat, degudament senyalitzat, estarà condicionat per tal de poder-hi realitzar desinfecció i neteja, i estarà situat de manera que no pugui afectar els espais veïns.

6.3 El magatzem s'haurà de poder tancar, haurà de tenir fàcil accés des de l'exterior, i haurà d'estar protegit de la intempèrie, les temperatures elevades i els animals.

6.4 L'accés al magatzem central de residus solament estarà permès al personal autoritzat.

Article 7 Control de les operacions intracentre Correspon al Departament de Sanitat i Seguretat Social controlar les activitats que comprenen la manipulació, la classificació, la recollida, el transport i l'emmagatzematge intracentre dels residus sanitaris. Aquestes activitats s'efectuaran sens perjudici de les que, en matèria de sanitat animal, exerceix el Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca.

Secció 2 De les operacions extracentre sanitari

Article 8 Transport exterior

8.1 Les persones físiques o jurídiques que efectuïn operacions de recollida i de transport de residus sanitaris, tant si els generen elles mateixes com si actuen per compte d'altri, hauran d'estar degudament autoritzades i inscrites al Registre de transportistes de residus sanitaris i complir la normativa vigent sobre el transport de mercaderies per carretera que sigui aplicable a cada cas.

8.2 Les operacions de càrrega en vehicles de transport es realitzaran en condicions de seguretat, neteja i agilitat, i es disposarà a l'efecte dels espais i els mitjans que siguin necessaris.

8.3 Els vehicles de transport hauran de ser impermeables a l'aigua, de desinfecció fàcil, i el Departament de Medi Ambient els homologarà, amb l'informe previ del Departament de Sanitat i Seguretat Social.

8.4 Els residus de cadascun dels grups es transportaran de forma separada i, igualment, l'entrada dels residus a la planta de tractament o eliminació, així com a l'abocador controlat, es farà diferenciadament.

Article 9 Tractament i eliminació

9.1 El tractament i l'eliminació dels residus sanitaris del grup III i citostàtics hauran d'atendre criteris d'innocuitat, asèpsia i salubritat per tal de garantir l'eliminació dels gèrmens patògens i la protecció del medi ambient.

9.2 Fora dels centres, els residus del grup II es tractaran i s'eliminaran com a residus assimilables a municipals, i es tindrà present el que estableix l'article 8.4.

9.3 Els residus del grup III es podran eliminar mitjançant incineració, en forns preparats per a aquesta finalitat, que estaran construïts de manera que compleixin les característiques tècniques següents: a) Temperatura de combustió mitjana entre 900 i 1.100 graus centígrads. b) Alimentació automàtica o semiautomàtica dels forns amb mecanismes elevadors o de bloqueig de recipients. c) Funcionament continu. d) Purificació dels gasos de combustió mitjançant sistemes tècnics que garanteixin en tot moment emissions a l'atmosfera per sota dels límits especificats a la normativa d'aplicació. e) Recuperació de calor en els casos en què sigui tècnicament i econòmicament viable.

9.4 Els residus del grup III també es podran eliminar com a residus assimilables a municipals, sempre que s'hagin tractat prèviament mitjançant esterilització, per vapor calent a pressió per tècnica d'autoclau, és a dir, mitjançant acció desinfectant per procés fraccionat de vapor sota buit. El procés ha de presentar les característiques tècniques següents: a) Extracció de l'aire de la cambra de desinfecció i del material a desinfectar per evacuació en diverses fases, alternant amb la introducció de vapor saturat. b) Desinfecció amb vapor saturat. c) Assecatge del material desinfectat per evacuació.

9.5 Els residus del grup III que siguin tallants i punxants, com agulles, fulls de bisturí, estilets i qualsevol material metàl·lic que pugui

ser vehicle de transmissió de malalties, es podran tractar mitjançant esterilització en el mateix centre, i després es podran eliminar com a residus assimilables a municipals.

9.6 L'eliminació de residus citostàtics es realitzarà mitjançant la neutralització química o la incineració a una temperatura que pugui garantir la seva destrucció.

Article 10 Control de les operacions extracentre Corresponen al Departament de Medi Ambient, sens perjudici de les competències de les entitats locals, les funcions de control i de vigilància de les activitats de gestió extracentre dels residus sanitaris, i efectuarà les verificacions que siguin necessàries.

Capítol 3 De l'actuació de les administracions públiques

Article 11 Actuació de l'Administració de la Generalitat

11.1 Correspon a l'Administració de la Generalitat, sens perjudici de les competències de les entitats locals, prendre les mesures necessàries per assegurar que les activitats de gestió dels residus sanitaris s'efectuïn en condicions adequades pel que fa a la protecció de la salut humana i al medi ambient.

11.2 Les mesures que l'Administració de la Generalitat ha d'adoptar al marc d'aquest Decret han de tenir els objectius següents:

- a) Fomentar la introducció a tota la xarxa sanitària de Catalunya de sistemes adients de recollida selectiva i emmagatzematge intracentre de residus sanitaris.
- b) Promoure la implantació a Catalunya dels sistemes de gestió extracentre més adequats tecnològicament per als residus sanitaris.
- c) Col·laborar amb organismes públics o privats en programes de recerca, de desenvolupament i de control de qualitat de noves tecnologies en l'àmbit de la gestió dels residus sanitaris.
- d) Qualsevol altre que es derivi de la normativa aplicable.

11.3 L'Administració de la Generalitat garantirà la prestació adequada dels serveis de tractament i eliminació de residus sanitaris en tot el territori de Catalunya, i podrà gestionar-los directament o indirectament, respectant, en tot cas, les competències municipals sobre la matèria.

11.4 Les tarifes establertes per a la prestació dels serveis de tractament i eliminació de residus sanitaris hauran de garantir que els costos, incloent-hi l'amortització de les instal·lacions, siguin a càrrec de l'usuari.

Article 12 Ens locals

12.1 Els ajuntaments, d'acord amb el que disposa la normativa vigent, han d'assegurar que la recollida, el transport i el tractament dels residus sanitaris que es generen o s'originen al terme municipal de cadascun d'aquests s'efectuïn en les condicions adequades previstes en aquest Decret.

12.2 Les entitats locals, especialment les d'àmbit supramunicipal, col·laboraran amb l'Administració de la Generalitat en la formulació, el desenvolupament i l'execució dels plans o projectes relacionats amb els objectius d'aquest Decret.

Capítol 4 De l'ordenació de l'activitat

Article 13 Ordenació de l'activitat

13.1 Els productors o els posseïdors de residus sanitaris adoptaran les mesures necessàries per assegurar que la gestió es faci d'acord amb el que s'estableix en aquest Decret i a les disposicions que el despleguin.

13.2 Els productors o els posseïdors de residus sanitaris els poden gestionar directament o bé poden cedir els seus drets a terceres persones. Aquesta cessió no dispensarà als cedents de la responsabilitat civil subsidiària derivada de qualsevol perjudici causat pels residus si el beneficiari de la cessió no la pot atendre.

13.3 Les autoritzacions que l'Administració de la Generalitat atorgui per a la gestió dels residus sanitaris no podran ser invocades per excloure o disminuir la responsabilitat civil o penal en què els beneficiaris incorrin en l'exercici de les seves activitats.

13.4 Si els productors o els posseïdors de residus sanitaris els lliuren a tercers que no disposin de l'autorització necessària, respondran solidàriament amb ells de qualsevol perjudici que es produeixi per causa dels residus, així com de les sancions pecuniàries que siguin procedents imposar.

13.5 La responsabilitat de fer complir la normativa referent a la classificació, la recollida, l'emmagatzematge o el lliurament dels residus sanitaris al transportista autoritzat i, si s'escau, la referent al tractament i l'eliminació, correspon al director gerent o al gerent del centre, servei o establiment que origina els residus, el qual haurà de desenvolupar les funcions següents:

- a) Vigilar el compliment de les disposicions

aplicables a les operacions esmentades. b) Informar el personal del centre dels efectes perjudicials que poden derivar-se dels residus i de les mesures aplicables per impedir-los. c) Prendre les iniciatives oportunes per aconseguir la gestió correcta dels residus sanitaris originats. d) Trametre a l'Administració competent les informacions i les dades que li siguin sol·licitades, i garantir-ne l'exactitud.

13.6 Les persones físiques o jurídiques que produeixin, transportin, tractin o eliminin residus sanitaris hauran de facilitar al Departament de Sanitat i Seguretat Social, al Departament de Medi Ambient i a l'ens local corresponent la informació, la inspecció i la supervisió que aquests organismes considerin convenients per assegurar, en l'àmbit de les seves competències, el compliment del previst en aquest Decret.

Capítol 5 De les autoritzacions i els documents preceptius

Article 14 Autorització dels transportistes de residus sanitaris

El Departament de Medi Ambient autoritzarà les persones físiques o jurídiques que hagin d'efectuar operacions de recollida i transport de residus sanitaris, i les inscriurà al Registre de transportistes de residus sanitaris.

Article 15 Autorització de les instal·lacions de tractament i eliminació

15.1

El Departament de Medi Ambient autoritzarà els projectes d'instal·lacions per al tractament i l'eliminació de residus sanitaris, amb informe previ del Departament de Sanitat i Seguretat Social, sens perjudici de les autoritzacions i llicències municipals corresponents.

15.2

L'autorització del Departament de Medi Ambient inclourà l'avaluació d'impacte ambiental corresponent d'acord amb el Decret 114/1988, de 7 d'abril (DOGC núm. 1000, de 3.6.1988), quan la planta faci un tractament superior a 300 tones/dia.

15.3

Aquest Departament comunicarà a l'ajuntament del terme municipal del qual s'hagi de realitzar l'activitat les condicions i altres circumstàncies de l'autorització.

Article 16 Llibre de control de residus sanitaris

16.1

Els centres, serveis i establiments que produeixin residus sanitaris hauran de tenir i portar al dia un llibre oficial de control, a disposició dels funcionaris i les autoritats competents, en el qual hi hauran de constar l'origen dels residus, el seu volum i la seva destinació, classificats segons el que preveu l'article 2 d'aquest Decret.

16.2

Els responsables de les instal·lacions de tractament i eliminació de residus sanitaris estaran obligats igualment a tenir i a portar al dia un llibre oficial de control en el qual hi hauran de constar el volum dels residus, el centre generador, el transportista que els ha lliurat i la data de recepció, el qual també estarà a disposició dels funcionaris i les autoritats competents.

Article 17 Full de seguiment del transport

El transportista haurà de portar en tot moment el full de seguiment de residus sanitaris, en el qual constaran necessàriament el volum de residus, la data de recollida, el centre generador i la data de lliurament.

Capítol 6 Del règim sancionador

Article 18 Infraccions

D'acord amb les prescripcions establertes en aquest Decret, i a l'empara del que disposa el capítol 6 del títol 1 de la Llei 14/1986, de 25 d'abril, general de sanitat, seran infraccions les activitats següents:

a) Infraccions lleus: L'incompliment del que preveu el present Decret, sense transcendència directa per a la salut pública. La simple negligència en el manteniment, el funcionament i el control de les instal·lacions de tractament i eliminació, quan l'alteració o el risc sanitaris produïts siguin de poca entitat.

b) Infraccions greus: L'incompliment del que es preveu en el present Decret, amb transcendència directa per a la salut pública. La falta absoluta de control i d'observació de les precaucions degudes en la gestió dels residus sanitaris. L'incompliment dels requeriments específics formulats per les autoritats competents sempre que es produeixi per primer cop. La resistència a subministrar dades, facilitar informació o prestar col·laboració a les autoritats competents. La reincidència en la comissió d'infraccions lleus en els últims tres mesos.

c) Infraccions molt greus: L'incompliment reiterat dels requeriments específics formulats per les autoritats competents. La negativa absoluta a facilitar informació o a prestar col·laboració als serveis de control i inspecció. La resistència, la coacció, l'amenaça, la represàlia o qualsevol altra forma de

pressió efectuada sobre les autoritats competents i els seus agents en exercici de les seves funcions. La reincidència en la comissió de faltes greus en els últims cinc anys.

Article 19 19.1 Les infraccions seran sancionades amb multa d'acord amb la graduació següent: a) Les infraccions lleus: fins a 500.000 ptes. b) Les infraccions greus: des de 500.001 fins a 2.500.000 ptes. c) Les infraccions molt greus: des de 2.500.001 fins a 100.000.000 de ptes. 19.2 Per graduar les sancions s'han de considerar les circumstàncies següents: a) La naturalesa de la infracció. b) La gravetat real de l'afecció o del dany en el medi o en la salut humana derivats de la infracció. c) La conducta dolosa o culpable de l'infractor. d) La reincidència, quan no s'hagi pres en consideració per qualificar el fet de més greu. e) El fet d'haver reparat, en el termini fixat al requeriment corresponent, els danys derivats de la comissió de la infracció. 19.3 A més, en el supòsit d'infraccions molt greus, el Govern de la Generalitat, a proposta del conseller de Sanitat i Seguretat Social o del conseller de Medi Ambient, podrà acordar el tancament dels centres, els serveis, els establiments o les instal·lacions per un termini màxim de cinc anys.

Article 20 Competència per imposar sancions 20.1 Seran òrgans competents per a la imposició de les sancions que estableix l'article 19, quan la infracció s'hagi produït dins d'un centre, servei o establiment sanitari o veterinari assistencial, els següents: a) Els delegats territorials del Departament de Sanitat i Seguretat Social, quan la multa a imposar sigui igual o inferior a 100.000 ptes. b) El director general de Salut Pública, quan la multa a imposar sigui entre 100.001 i 1.000.000 de ptes. c) El conseller de Sanitat i Seguretat Social, quan la multa a imposar sigui entre 1.000.001 i 2.500.000 ptes. d) El Govern de la Generalitat, quan la multa a imposar sigui superior a 2.500.000 ptes. o quan s'imposi una sanció de tancament temporal. 20.2 Seran òrgans competents per a la imposició de les sancions que estableix l'article 19, quan la infracció s'hagi produït fora d'un centre, servei o establiment sanitari o veterinari assistencial, els següents: a) Els delegats territorials del Departament de Medi Ambient, quan la multa a imposar sigui igual o inferior a 100.000 ptes. b) El director general de Qualitat Ambiental, quan la multa a imposar sigui entre 100.001 i 1.000.000 de ptes. c) El conseller de Medi Ambient, quan la multa a imposar sigui entre 1.000.001 i 2.500.000 ptes. d) El Govern de la Generalitat, quan la multa a imposar sigui superior a 2.500.000 de ptes. o quan s'imposi una sanció de tancament temporal. 20.3 Als òrgans esmentats en els dos apartats anteriors els correspon, igualment, la facultat d'incoar els expedients sancionadors corresponents. 20.4 L'òrgan que hagi instruït un expedient sancionador i formuli una proposta de sanció per a la imposició de la qual no sigui competent, trametrà l'expedient a l'òrgan pertinent per tal que adopti la resolució que correspongui.

Article 21 Tancament preventiu No tindrà caràcter de sanció el tancament d'establiments, instal·lacions o serveis que no tinguin les autoritzacions prèvies preceptives, ni la suspensió del seu funcionament fins que es corregeixin els defectes o es compleixin els requisits exigits per raons de sanitat, higiene o seguretat.

Article 22 Obligació de restauració La imposició de sancions en virtut del present Decret no eximeix de l'obligació de restaurar la realitat física alterada o transformada, de la manera i en les condicions que determini l'òrgan sancionador, ni de l'obligació d'indemnitzar pels danys i perjudicis ocasionats.

Article 23 Prescripció i caducitat 23.1 Les infraccions a què fa referència aquest Decret prescriuran als quatre anys. El termini de la prescripció començarà a comptar des del dia en què s'hagi comès la infracció. La prescripció s'interromprà des del moment que el procediment es dirigeixi contra el presumpte infractor. 23.2 L'acció per perseguir les infraccions caducarà quan, coneguda per l'Administració l'existència d'una infracció i finalitzades les diligències adreçades a l'aclariment dels fets, hagin transcorregut sis mesos sense que l'autoritat competent hagi ordenat iniciar el procediment oportú. 23.3 Iniciat el procediment sancionador i passats sis mesos des de la notificació a l'interessat de cadascun dels

tràmits previstos als articles 133 al 137 de la Llei de procediment administratiu sense que s'impulsi el tràmit següent, es produirà la caducitat del procediment i s'arxivaran les actuacions, excepte en el període de temps entre la notificació de la proposta de resolució i la resolució, supòsit en el qual podrà transcórrer un any. Disposició Transitòria Única Totes les persones físiques i jurídiques afectades per aquest Decret que generin, transportin, tractin o eliminin residus sanitaris s'hauran d'adequar als seus preceptes en el termini màxim d'un any. Disposicions Addicionals - 1 Es crea el Registre de transportistes de residus sanitaris, adscrit al Departament de Medi Ambient. - 2 Les quantitats de les multes fixades en l'article 19 seran revisades i actualitzades periòdicament, tenint en compte els índexs de preus al consum. - 3 Per ordre del conseller de Medi Ambient s'establirà el format i el contingut del full de seguiment de residus sanitaris. Disposició Final Única Es faculten el conseller de Sanitat i Seguretat Social i el conseller de Medi Ambient per dictar les disposicions necessàries per al desplegament i l'aplicació d'aquest Decret. Barcelona, 24 de novembre de 1992 Jordi Pujol President de la Generalitat de Catalunya Xavier Trias i Vidal de Llobatera Conseller de Sanitat i Seguretat Social Albert Vilalta i González Conseller de Medi Ambient Annex Malalties infeccioses transmissibles per agents patògens continguts en els residus sanitaris infecciosos (grup III) Còlera. Febre hemorràgica causada per virus. Brucel·losi. Diftèria. Meningitis, encefalitis. Febre Q. Borm. Tuberculosi activa. Hepatitis vírica. Tularèmia. Tifus abdominal. Lepra. Àntrax. Febre paratífoida A, B i C. Pesta. Poliomielitis. Disentèria bacteriana. Ràbia. Sida.

Decret 71/1994 de 22 de febrer sobre procediments de gestió dels residus sanitaris
(DOGC 1883 DE 13.4.94)

L'aprovació del Decret 300/1992, de 24 de novembre, d'ordenació de la gestió de residus sanitaris (DOGC núm. 1688, de 30.12.1992), va emplenar el buit legal existent en la matèria fixant els criteris a seguir en els processos de manipulació, classificació, transport, tractament i disposició del rebuig dels residus sanitaris. La continuació d'aquest primer pas en el procés d'establiment de la normativa que ha de permetre dur a terme una gestió dels residus sanitaris compatible amb la protecció de la salut pública i del medi ambient, la Llei 6/1993, de 15 de juliol, reguladora dels residus, inclou en el seu àmbit d'aplicació els residus sanitaris i preveu disposicions reglamentàries específiques per regular la gestió de determinades categories de residus, la naturalesa, les característiques o l'especial problemàtica i la necessària adaptació al progrés científic i tècnic dels quals ho exigeixin. D'acord amb aquest marc legal, escau ara de completar les condicions i els requisits de gestió exigits mitjançant l'establiment dels procediments que en garanteixin el seu compliment. El present Decret parteix de la necessària distinció de dues àrees de responsabilitat respecte de les operacions de gestió, segons es produeixin en l'interior del centre generador o una vegada el productor ha lliurat els residus per al seu tractament i disposició, atribuïdes, respectivament, als departaments de Sanitat i Seguretat Social i a la Junta de Residus, que la nova Llei de residus ha transformat en entitat de dret públic acollida a l'Estatut de l'empresa pública catalana, atribuint-li totes les competències que sobre la seva ordenació i gestió té el Departament de Medi Ambient. D'acord amb el que preveuen els articles 42 i 43 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, s'estableix la durada dels diferents procediments d'autorització per a la gestió dels residus sanitaris, i el sentit estimatori o desestimatori de l'acte presumpte. Els terminis de durada dels procediments s'estableixen en cada cas atenent a la seva complexitat tècnica i a la intervenció de diferents organismes, i pel que fa al sentit de l'acte presumpte, aquest té efectes estimatoris, llevat dels procediments d'autorització que afecten el transport i el tractament i/o disposició del rebuig de residus sanitaris fora dels centres, en els quals la manca de resolució té efectes desestimatoris, atesa la naturalesa de l'activitat i perquè així convé a l'interès general. Per tot això, vist el dictamen de la Comissió Jurídica Assessora, a proposta dels consellers de Sanitat i Seguretat Social i de Medi Ambient, i amb la deliberació prèvia del Govern de la Generalitat, Decreto: Capítol 1 Disposicions generals Article 1 Objecte Aquest Decret té per objecte completar les previsions de gestió intracentre i extracentre que el Decret 300/1992, de 24 de novembre, d'ordenació de la gestió de residus sanitaris atribueix al control dels departaments de Sanitat i Seguretat Social i de Medi Ambient, respectivament. Capítol 2 Gestió intracentre Secció 1 De les bosses i els recipients de recollida dels residus sanitaris Article 2 Característiques tècniques 2.1 Les bosses de recollida dels residus sanitaris del grup II han de tenir un gruix mínim de 55 micròmetres i reunir les característiques tècniques establertes a l'article 4.2 del Decret 300/1992, de 24 de novembre. 2.2 Els residus sanitaris del grup III i citostàtics s'han de recollir en recipients rígids que reuneixin les característiques tècniques que estableixen els articles 4.2 i 4.3, respectivament, del Decret 300/1992, de 24 de novembre. 2.3 El tipus de material emprat en la fabricació de bosses i recipients ha de ser preferentment reciclat. Article 3 Condició d'utilització A les zones de producció de residus sanitaris, les bosses de recollida han d'estar dipositades, en tot moment, dins d'un contenidor o estructura de suport. Article 4 Reconeixement de les característiques tècniques 4.1 Correspon a la Direcció General de Salut Pública del Departament de Sanitat i Seguretat Social el reconeixement que els models de bosses i recipients per a la recollida de residus sanitaris s'ajusten a les

característiques tècniques exigides per a cada grup de residus en el Decret 300/1992, de 24 de novembre, d'ordenació de la gestió de residus sanitaris i en aquest Decret. 4.2 L'expedient s'ha d'iniciar mitjançant un escrit de sol·licitud dels titulars de les indústries productores i/o importadores de bosses i recipients per a la recollida de residus sanitaris, al qual s'ha d'adjuntar un dictamen tècnic emès per un laboratori d'assaigs degudament acreditat i un informe explicatiu de les característiques tècniques del producte. 4.3 Transcorregut el termini de 3 mesos des de l'entrada de la sol·licitud en el Registre del Departament de Sanitat i Seguretat Social, si no s'ha dictat Resolució, s'entén concedit el reconeixement de les característiques tècniques. Secció 2 Dels sistemes de transport intracentre de residus sanitaris Article 5 Característiques tècniques Les característiques tècniques dels contenidors i sistemes de transport intracentre s'han d'ajustar als criteris següents: a) Capacitat màxima de 3.000 litres. b) Facilitat de neteja i desinfecció. c) Tanca que no permeti l'obertura accidental. d) Absència total en el seu interior d'elements perforants. Article 6 Compactació Els residus generats per activitats sanitàries que pertanyen als grups I i II poden ser compactats separatament en la gestió intracentre. Secció 3 Del control dels centres generadors Article 7 Llibre oficial de control de residus sanitaris dels centres generadors 7.1 Els centres, els serveis i els establiments generadors de residus sanitaris han de tenir i portar al dia un llibre oficial de control de residus sanitaris en què han de constar les dades següents: a) La unitat assistencial o servei generador de residus. b) La data de cessió dels residus a empreses externes tractadores autoritzades. c) L'empresa transportista cessionària. d) El volum dels residus objecte de la cessió corresponent a cada grup de classificació, d'acord amb l'article 2 del Decret 300/1992, de 24 de novembre. e) El número de la fitxa d'acceptació i del full de seguiment, quan correspongui. f) Les incidències. En cas que se'n produeixin, el centre, el servei o l'establiment generador haurà d'elaborar un informe explicatiu, complementari del llibre oficial de control, en què constin els fets produïts i les mesures correctores adoptades. La incidència haurà de ser immediatament comunicada a la Direcció General de Salut Pública del Departament de Sanitat i Seguretat Social. 7.2 El llibre oficial de control de residus sanitaris dels centres generadors, el facilita la Direcció General de Salut Pública. 7.3 El llibre ha d'estar a disposició dels funcionaris i les autoritats competents, que poden sol·licitar la informació que considerin oportuna. 7.4 Els centres, els serveis i els establiments generadors de residus sanitaris han d'enviar, el primer trimestre de cada any, un resum escrit del volum de residus generats l'any anterior a la Direcció General de Salut Pública. Article 8 Funcions inspectores Les funcions d'inspecció del compliment de la normativa de gestió intracentre dels residus sanitaris en els centres, els serveis i els establiments generadors s'atribueix als òrgans competents del Departament de Sanitat i Seguretat Social. Capítol 3 Gestió extracentre Secció 1 Del transport exterior Article 9 Sol·licitud d'autorització de transportista i inscripció en el Registre de transportistes de residus sanitaris 9.1 Les persones físiques o jurídiques que efectuïn operacions de transport exterior de residus sanitaris resten subjectes a autorització per part de la Junta de Residus. Aquesta autorització comporta la inscripció automàtica en el Registre de transportistes de residus sanitaris. 9.2 La sol·licitud d'autorització s'ha de fer segons el model que figura a l'annex 1 d'aquest Decret, i ha d'anar acompanyada de la relació de vehicles concrets que es destinen a l'operació de transport, especificant el grup de residus pel qual es demana. 9.3 En relació amb tots els vehicles s'ha de presentar: a) La targeta de transport. b) El document acreditatiu de la Inspecció Tècnica de Vehicles, quan correspongui. 9.4 Per als vehicles destinats al transport de residus del grup III i citostàtics s'ha de presentar, a més de la documentació assenyalada a l'apartat anterior: a) L'homologació del TPC o ADR. b) L'homologació de l'espai de càrrega del vehicle, d'acord amb el que disposa

l'article següent. Article 10 Efectes de l'acte presumpte i durada de l'autorització 10.1 Transcorregut el termini de 3 mesos des de la presentació de la sol·licitud sense que es dicti resolució expressa, s'entén desestimada. 10.2 L'autorització de transportista és indefinida pel que fa al transport de residus del grup II, i té una durada màxima d'un any pel que fa al transport corresponent a residus del grup III i citostàtics. Les autoritzacions quedaran sense efecte si l'Administració verifica l'incompliment dels requisits establerts per realitzar les activitats de transport. Article 11 Homologació de vehicles 11.1 Per a cada vehicle de transport que es sotmet a homologació s'ha de presentar una certificació tècnica emesa per un enginyer tècnic o un superior que acrediti: a) Que l'espai de càrrega és impermeable a l'aigua, delimitat per superfícies llises, rentables i fàcilment desinfectables, i que l'estructura i el tancament n'impedeixen el vessament del contingut. Que disposa, a més, de recipients i utensilis apropiats per a la recollida d'una pèrdua accidental de càrrega. b) Que disposa de tancament de seguretat, d'identificació amb l'anagrama corresponent a residus del grup III i citostàtics i de dotació de robes de treball de recanvi, guants i envasos destinats a contenir, després de la seva utilització en cas d'una pèrdua de càrrega, les eines i les robes emprades. 11.2 Els vehicles destinats al transport de residus especificats en l'apartat anterior que hagin de fer recorreguts de durada superior a 5 dies han de ser refrigerats de manera que mantinguin els residus a temperatures no superiors a 4 graus centígrads. 11.3 L'homologació dels vehicles requereix l'informe previ del Departament de Sanitat i Seguretat Social. 11.4 Qualsevol incorporació d'un nou vehicle a les operacions de transport requereix l'homologació que es detalla en els apartats precedents. Article 12 Condicions específiques de l'operació de transport 12.1 El transportista autoritzat ha de comunicar immediatament a la Junta de Residus qualsevol accident o circumstància que motivi la pèrdua o abocament de residus del grup III i citostàtics, amb especificació del lloc, procedència dels residus i espai físic, terrestre o aquàtic potencialment contaminats, així com les mesures d'urgència adoptades al respecte. La Junta de Residus posarà en coneixement del Departament de Sanitat i Seguretat Social els fets i les seves possibles repercussions en la salut pública. 12.2 Els residus sanitaris del grup III i citostàtics no poden ser objecte de compactació. 12.3 A cada vehicle s'ha de portar una còpia de l'autorització de transportista. Article 13 Full de seguiment de residus sanitaris 13.1 Per al lliurament de residus sanitaris del grup III i citostàtics s'ha d'utilitzar un full de seguiment de residus sanitaris, que pot ser un full específic per a cada lliurament, amb l'estructura i el contingut que figuren a l'annex 2 d'aquest Decret, o bé un full itinerant juntament amb un justificant de lliurament, com els que figuren a l'annex 3. 13.2 Els fulls de seguiment s'han de conservar durant un període de cinc anys. Article 14 Informació addicional 14.1 El productor i/o posseïdor, en el moment d'efectuar la cessió dels residus, ha de facilitar al transportista la informació següent: a) El centre autoritzat pel tractament i/o la disposició del rebuig. b) Les característiques i els perills dels residus i el mètode d'actuació en cas d'accident. 14.2 Les instruccions escrites a què es fa referència en l'apartat anterior són complementàries del full de seguiment i s'han de portar durant el transport. Secció 2 De la fitxa d'acceptació de residus sanitaris Article 15 Contingut Les persones físiques o jurídiques autoritzades per tractar residus sanitaris del grup III i citostàtics han de formalitzar una fitxa d'acceptació amb els productors i/o els posseïdors abans de la recepció dels residus, amb la finalitat de garantir que se'ls doni una destinació adequada a les seves característiques. La fitxa d'acceptació té el contingut i l'estructura que figura a l'annex 4 d'aquest Decret. Secció 3 De les instal·lacions de tractament i/o disposició del rebuig de residus sanitaris Article 16 Necessitat d'autorització 16.1 Les instal·lacions de tractament i/o disposició del rebuig de residus sanitaris i les seves modificacions substancials exigeixen l'autorització de la Junta de Residus, d'acord amb el que es

disposa en els articles següents. 16.2 A aquests efectes s'entén per modificació substancial, entre altres, la variació en el procés de tractament i/o disposició del rebuig que comporti un canvi en el seu objecte o el trasllat dels efectes ambientals a altres medis receptors, o un increment de la capacitat superior a la tercera part de la inicialment autoritzada. Article 17 Titular de l'autorització L'autorització d'activitats de tractament i/o disposició del rebuig de residus sanitaris es concedeix a la persona física o jurídica que efectuï la sol·licitud, la qual és considerada com a titular de l'activitat, per un temps limitat i subjecte a condicions de protecció del medi ambient, de restauració de l'àrea afectada i de garantia de les obligacions derivades de l'autorització. Article 18 Sol·licitud d'autorització 18.1 La sol·licitud d'autorització es presenta davant la Junta de Residus. 18.2 A l'escrit de sol·licitud s'ha d'adjuntar la documentació que contingui les dades següents: a) El tipus, la quantitat i la destinació dels residus que s'han de manipular. b) Els mètodes emprats en el tractament, en l'emmagatzematge o en el dipòsit, així com el temps màxim previst per a l'emmagatzematge. c) El projecte, l'emplaçament, les normes de construcció de les instal·lacions de tractament i les dates previstes d'iniciació i de finalització de les obres. d) Les mesures de protecció del medi ambient i la restauració de l'àrea afectada, en el cas d'abocadors de residus o d'instal·lacions similars. e) Les mesures de seguretat. f) La cobertura de la responsabilitat civil. Article 19 Procediment 19.1 Les instal·lacions de tractament i/o disposició del rebuig de residus sanitaris estan subjectes a l'obtenció de llicència municipal, com també al procediment d'avaluació d'impacte ambiental previst al Decret 114/1988, de 7 d'abril (DOGC núm. 1000, de 3.6.1988). 19.2 La Junta de Residus, a la vista de la declaració d'impacte ambiental de la Comissió Central d'Indústries i Activitats Classificades, quan correspongui, de la sol·licitud de llicència municipal formulada i de l'informe preceptiu del Departament de Sanitat i Seguretat Social ha de resoldre l'expedient d'autorització. 19.3 El termini per dictar la resolució d'autorització per la Junta de Residus queda en suspens mentre la Comissió Central d'Indústries i Activitats Classificades no formula la declaració d'impacte ambiental. 19.4 L'autorització de la Junta de Residus s'ha de notificar a l'ajuntament del terme municipal en què s'ubiqui la instal·lació. Article 20 Desestimació presumpta L'autorització de les plantes de tractament i/o disposició del rebuig de residus sanitaris s'entén desestimada si en el termini de quatre mesos des de l'entrada de la petició en el registre de la Junta de Residus no recau resolució expressa. Article 21 Cessament de l'activitat 21.1 El titular de l'activitat de tractament i/o disposició del rebuig de residus sanitaris ha de comunicar a la Junta de Residus la seva intenció de cessar en l'activitat a l'efecte de realitzar les comprovacions a què fa referència l'apartat següent d'aquest article. 21.2 El titular de l'activitat està obligat a restaurar, a càrrec seu, el terreny que hagi utilitzat, d'acord amb les condicions fixades en l'autorització o en les resolucions complementàries dictades després de les comprovacions efectuades en rebre la comunicació de cessament de l'activitat. Article 22 Caducitat de l'autorització L'autorització atorgada per la Junta de Residus per a les instal·lacions de tractament i/o disposició del rebuig de residus sanitaris caduca si no s'inicia la construcció de la instal·lació projectada en el termini d'un any a comptar des de la data de notificació de l'autorització, o no finalitza en el termini que aquesta fixa, amb l'apercebiment previ i la declaració expressa de caducitat per part de la Junta esmentada. Article 23 Transmissibilitat de l'autorització L'autorització d'activitat de tractament i/o disposició del rebuig de residus sanitaris és transmissible, amb la comunicació escrita prèvia a la Junta de Residus, que ha de donar la seva conformitat. Secció 4 Control dels centres de tractament i/o disposició del rebuig Article 24 Llibre oficial de control de residus sanitaris dels centres de tractament i/o disposició del rebuig 24.1 Les instal·lacions de tractament i/o disposició del rebuig de residus sanitaris ha de tenir i portar al dia un llibre oficial de control de residus sanitaris,

en què han de constar les dades següents: a) Centre generador dels residus. b) Data de recepció dels residus. c) Empresa transportista cedent. d) Volum dels residus objecte de la cessió corresponent a cada grup de classificació, d'acord amb l'article 2 del Decret 300/1992, de 24 de novembre. e) Número de la fitxa d'acceptació i número del full de seguiment, quan correspongui. f) Data de tractament o disposició del rebuig dels residus. g) Incidències. En cas que se'n produeixin, el centre tractador i/o eliminador haurà d'elaborar un informe explicatiu complementari del llibre oficial de control, en què constin els fets produïts i les mesures correctores adoptades. La incidència ha de ser immediatament comunicada a la Junta de Residus.

24.2 El llibre oficial de control de residus sanitaris dels centres és validat per la Junta de Residus.

24.3 El llibre ha d'estar a disposició dels funcionaris i les autoritats competents, que poden sol·licitar la informació que considerin adient.

24.4 Els centres han d'enviar, el primer trimestre de cada any, un resum escrit del volum de residus tractats i/o eliminats l'any anterior a la Junta de Residus.

Article 25 Funcions inspectores Les funcions d'inspecció del compliment de la normativa de les operacions de recollida i transport extracentre i de les instal·lacions de tractament i/o disposició del rebuig dels residus sanitaris s'atribueixen a la Junta de Residus.

Disposició transitòria Mentre no hi hagi instal·lacions de tractament de residus sanitaris fixos suficients, el Departament de Medi Ambient podrà autoritzar per períodes de dos anys instal·lacions mòbils de tractament.

Barcelona, 22 de febrer de 1994 Jordi Pujol President de la Generalitat de Catalunya Xavier Trias i Vidal de Llobatera Conseller de Sanitat i Seguretat Social Albert Vilalta i González Conseller de Medi Ambient

Decret 135/1995, de 24 de març de desplegament de la Llei 20/1991, de 25 de novembre, de promoció de l'accessibilitat i de supressió de barreres arquitectòniques i d'aprovació del Codi d'accessibilitat (DOGC 2043 de 28.4.95)

NOTA. En aquest text s'han introduït les correccions d'errada publicades en el DOGC.

La Llei 20/1991, de 25 de novembre, de promoció de l'accessibilitat i supressió de barreres arquitectòniques, modificada pel Decret legislatiu 6/1994, de 13 de juliol, disposa que el Govern de la Generalitat haurà d'aprovar un Codi d'accessibilitat que refongui totes les normes dictades en la matèria i, alhora, faculta el mateix Govern i els consellers competents per efectuar el desplegament reglamentari.

Per raons tècniques i d'eficàcia, s'ha considerat convenient unificar refosa i desplegament en una sola norma, la qual cosa facilita també la tasca dels operadors jurídics i professionals i reforça les garanties dels sectors afectats respecte a l'aplicació de la norma, aclarint i ordenant un conjunt de disposicions de diversa índole, disperses i, de vegades, difícils d'harmonitzar.

El projecte s'ha estructurat seguint parcialment la sistemàtica de la Llei 20/1991, però incorporant-hi, a més, altres aspectes poc desenvolupats en aquesta. El Decret es compon d'onze capítols, tres disposicions addicionals, dues disposicions derogatòries, una disposició transitòria i dues disposicions finals.

Juntament amb aquesta part dispositiva, el Decret opta per detallar els aspectes més tècnics de la disposició en diversos annexos.

El capítol primer, sota la denominació de Disposicions directives, recull un conjunt de conceptes generals necessaris per a la concreció i delimitació de les normes que després es despleguen.

Els capítols segon, tercer i quart contenen les disposicions sobre els diferents tipus de barreres arquitectòniques, les urbanístiques, les de l'edificació i les del transport. Aquests capítols es complementen amb els corresponents annexos, que detallen les especificacions tècniques aplicables.

Les barreres a la comunicació, els criteris d'actuació de les quals es recullen al capítol 5, mereixen una consideració especial, ja que respecte a elles es refon i es desenvolupa un dels aspectes més innovadors de la Llei, on es concreta el seu vessant de promoció de l'accessibilitat.

El capítol 6 refon les normes dictades sobre la targeta d'aparcament per a vehicles que portin persones amb disminució, tot i que modifica determinats aspectes de procediment.

Per la seva banda, el capítol 7 regula l'acció de foment en matèria d'accessibilitat i supressió de barreres i, obeint el mandat parlamentari, crea el fons per a la supressió de barreres arquitectòniques i la dotació d'ajudes tècniques.

El capítol 8 es dedica a les mesures de control i seguiment, que s'efectuarà, mitjançant el conjunt d'actuacions que el Decret regula, per les diferents administracions públiques segons l'àmbit de les respectives competències.

El capítol 9, per la seva part, refon totes les normes existents sobre els òrgans de participació dels diversos sectors implicats o afectats, tant públics com privats, en els diversos àmbits en què es desenvolupen les actuacions en matèria d'accessibilitat i supressió de barreres arquitectòniques. Els darrers capítols regulen la simbologia i el règim sancionador.

El símbol internacional d'accessibilitat es recull al capítol 10, que es complementa amb un annex descriptiu.

Finalment, el capítol 11 regula el règim sancionador d'acord amb els principis de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, i també amb el que estableix el Decret legislatiu 6/1994, de 13 de juliol, aprovat en virtut de l'habilitació efectuada per la Llei 2/1994, de 24 de març, de bases de delegació en el Govern per a l'adequació de les lleis de Catalunya a l'esmentada Llei 30/1992, i d'acord també amb el Decret 278/1993, de 9 de novembre, sobre el procediment sancionador d'aplicació als àmbits de competència de la Generalitat.

Per tant, amb els informes del Consell General de Serveis Socials, del Consell Sectorial d'Atenció a Persones amb Disminució, de la Comissió de Govern Local, del Consell per a la Promoció de l'Accessibilitat i Supressió de Barreres Arquitectòniques i vist el dictamen de la Comissió Jurídica Assessora, en aplicació de la Llei 13/1989, de 14 de desembre, d'organització, procediment i règim jurídic de l'Administració de la Generalitat, a proposta dels consellers de Benestar Social i de Política Territorial i Obres Públiques i d'acord amb el Govern,

Decreto:

Capítol 1

Disposicions directives

Article 1

Objecte

En aplicació de la Llei 20/1991, de 25 de novembre, de promoció de l'accessibilitat i de supressió de barreres arquitectòniques, és objecte d'aquest Reglament el desplegament d'aquesta, així com l'aprovació de la refosa de les normes reglamentàries dictades per garantir a les persones amb mobilitat reduïda o qualsevol altra limitació l'accessibilitat i la utilització dels béns i serveis de la societat i també promoure la utilització d'ajudes tècniques adequades que permetin millorar la qualitat de vida d'aquestes persones, mitjançant l'establiment de les mesures de foment i de control en el compliment de la normativa adreçada a suprimir i evitar qualsevol tipus de barrera o obstacle físic o sensorial.

Article 2

Àmbit d'aplicació

El que disposa aquest Reglament és d'aplicació a les actuacions que es realitzin a Catalunya en matèria d'urbanisme, edificació, transport i comunicació, per qualsevol persona, sigui individual o física o bé jurídica, pública o privada.

Article 3

Persona amb limitacions o mobilitat reduïda

3.1 S'entén per persona amb limitacions aquella que temporalment o permanentment té limitada la capacitat d'utilitzar el medi o relacionar-s'hi.

3.2 S'entén per persona amb mobilitat reduïda aquella que té limitada temporalment o permanent la possibilitat de desplaçar-se.

Article 4

Barreres arquitectòniques

4.1 Als efectes d'aquest Reglament, s'entenen per barreres arquitectòniques tots aquells impediments, traves o obstacles físics que limiten o impedeixen la llibertat de moviment de les persones.

4.2 Les barreres arquitectòniques es classifiquen en:

Barreres arquitectòniques urbanístiques (BAU). Són aquelles que es troben a les vies i als espais lliures d'ús públic.

Barreres arquitectòniques en l'edificació pública o privada (BAE). Són aquelles que es troben a l'interior dels edificis o en el seu accés.

Barreres arquitectòniques en els transports (BAT). Són les que es troben en el transport.

Article 5

Barreres en la comunicació

5.1 De conformitat amb el que estableix l'article 3 de la Llei 20/1991, de 25 de novembre, de promoció de l'accessibilitat i supressió de barreres arquitectòniques, constitueixen barreres en la comunicació als efectes d'aquest Reglament tots aquells impediments per a l'expressió i la recepció de missatges, sigui per comunicació directa o a través dels mitjans de comunicació, siguin o no de masses.

5.2 Als efectes d'aquest Reglament, s'ha d'entendre com a mitjans de comunicació tant aquells que tenen per finalitat la comunicació personal individualitzada, com telèfon, telègraf, fax o qualsevol altre mitjà o instrument electrònic, informàtic o telemàtic, com aquells que tenen per finalitat la comunicació de masses, com premsa, ràdio, televisió i altres.

Article 6

De l'accessibilitat

6.1 Als efectes d'aquesta disposició, s'entén per accessibilitat la característica de l'urbanisme, l'edificació, el transport o els mitjans de comunicació que permet a qualsevol persona la seva utilització.

6.2 Als efectes de l'accessibilitat i la supressió de barreres arquitectòniques en l'edificació, es consideren tres tipus d'espais, instal·lacions o serveis en funció del seu nivell d'accessibilitat per a persones amb mobilitat reduïda: els adaptats, els practicables i els convertibles. La tipologia esmentada s'aplicarà també en l'urbanisme i en el transport.

6.3 Un espai, una instal·lació o un servei es considera adaptat si s'ajusta als requeriments funcionals i dimensionals que garanteixen la seva utilització autònoma i amb comoditat per les persones amb mobilitat reduïda o qualsevulla altra limitació.

6.4 Un espai, una instal·lació o un servei es considera practicable quan, sense ajustar-se a tots els requeriments abans esmentats, això no n'impedeix la utilització de forma autònoma per les persones amb mobilitat reduïda o qualsevulla altra limitació.

6.5 Un espai, una instal·lació o un servei és convertible quan, mitjançant modificacions d'escassa entitat i baix cost que no afectin la seva configuració essencial, pot transformar-se, almenys, en practicable.

Article 7

Vies i espais lliures d'ús públic

7.1 Es consideren vies i espais lliures d'ús públic als efectes de barreres arquitectòniques urbanístiques i en l'àmbit d'aplicació d'aquest Reglament: Els que formen part del domini públic i són destinats a l'ús o al servei públic. Els que formen part de béns de propietat privada, susceptibles de ser utilitzats pel públic en general amb motiu de les funcions que hi desenvolupa algun ens públic, directament o indirectament. Els que formen part de béns de propietat privada afectes a alguna servitud a l'ús públic.

7.2 També es considera espai lliure d'ús públic aquell susceptible de ser utilitzat pel públic en general, sigui o no sigui mitjançant el pagament d'un preu, quota o similar.

Article 8

Edificis públics, privats i espais comunitaris

8.1 Es consideren edificis públics als efectes de barreres arquitectòniques en l'edificació i en l'àmbit d'aplicació d'aquest Reglament: Els que estan afectes a un servei públic. Els que pertanyen privativament a l'Estat, la Generalitat, entitats locals o altres entitats de caràcter públic o amb participació majoritària de caràcter públic.

8.2 Es consideren edificis privats els que pertanyen a persones particulars, individualment o col·lectivament.

8.3 Es considera que un edifici de titularitat pública o privada és destinat a l'ús públic quan un espai, instal·lació o servei d'aquest és susceptible de ser utilitzat per una pluralitat indeterminada de persones per a la realització d'activitats d'interès social o pel públic en general.

8.4 Es consideren espais d'ús comunitari aquells que estan al servei d'un conjunt d'espais privats i a disposició dels seus usuaris.

Article 9

Mitjans de transport

Es consideren mitjans de transport als efectes d'aquest Reglament tots aquells que tenen per finalitat el transport de persones i reben un preu o taxa com a contraprestació. També els vehicles privats que transporten, habitualment, persones amb mobilitat reduïda.

Article 10 Ajudes tècniques Als efectes del present Reglament, s'entén per ajuda tècnica tot mitjà que, actuant com a intermediari entre la persona amb mobilitat reduïda o qualsevulla altra limitació i l'entorn, possibiliti l'eliminació de tot allò que per la seva existència, característiques o mancança li dificulta l'autonomia individual i, per tant, l'accés al nivell general de qualitat de vida.

Capítol 2

Disposicions sobre barreres arquitectòniques urbanístiques (BAU)

Article 11 Planificació i urbanització d'espais urbans adaptats

11.1 La planificació i urbanització de les vies públiques, dels parcs i d'altres espais d'ús públic s'ha d'efectuar de manera que resultin adaptats a les persones amb mobilitat reduïda.

11.2 Als efectes de l'apartat anterior, els plans generals d'ordenació urbana, les normes subsidiàries i d'altres instruments de planejament i execució que els despleguen, i també els projectes d'urbanització i d'obres ordinàries, hauran de garantir l'accessibilitat

i la utilització amb caràcter general dels espais d'ús públic i no seran aprovats si no s'observen les determinacions i els criteris bàsics establerts en la Llei 20/1991, de 25 de novembre, de promoció de l'accessibilitat i supressió de barreres arquitectòniques, i els preceptes d'aquest Reglament.

Article 12

Adaptació d'espais urbans existents

12.1 Les vies públiques, els parcs i els altres espais d'ús públic existents, i també les respectives instal·lacions de serveis i mobiliari urbà, seran adaptats gradualment en la forma que determina el present Reglament.

12.2 Als efectes del que estableix l'apartat anterior, els ens locals han d'elaborar plans especials d'actuació per tal d'adaptar les vies públiques, els parcs i altres espais d'ús públic a les normes establertes en el present Reglament.

12.3 Per a la finalitat prevista en aquest article, els projectes de pressupostos dels ens públics han de contenir en cada exercici econòmic les consignacions necessàries per al finançament d'aquestes adaptacions.

Article 13

Condicions mínimes d'accessibilitat

13.1 Una via pública o un tram d'aquesta es considera adaptada si compleix les condicions d'accessibilitat següents: Constitueix un itinerari adaptat de vianants o mixt de vianants i vehicles, segons els requeriments de l'apartat 1.1 de l'annex 1. Els elements d'urbanització d'aquest itinerari estan adaptats, segons l'apartat 1.2 de l'annex 1. El mobiliari urbà accessible des d'aquest itinerari és adaptat, segons l'apartat 1.3 de l'annex 1.

13.2 Un espai d'ús públic es considera adaptat si reuneix les condicions d'accessibilitat següents: Disposar d'un itinerari adaptat que permet un recorregut pel seu interior i l'accés als elements singulars de l'espai i als serveis higiènics, segons les prescripcions de l'apartat 1.1 de l'annex 1. Els elements d'urbanització que formen part de l'esmentat itinerari són adaptats, segons les prescripcions de l'apartat 1.2 de l'annex 1. El mobiliari urbà és adaptat, segons les prescripcions de l'apartat 1.3 de l'annex 1 i el que preveu l'article 16.

13.3 Es considera element d'urbanització qualsevol component de les obres d'urbanització, entenent per aquestes les referents a la pavimentació, sanejament, clavegueram, distribució d'energia elèctrica, enllumenat públic, proveïment i distribució d'aigua, jardineria i totes aquelles que materialitzen les indicacions del planejament urbanístic.

13.4 S'entén per mobiliari urbà el conjunt d'objectes existents a les vies i als espais lliures públics, superposats o bé adossats en els elements d'urbanització o de l'edificació, de manera que la seva modificació o trasllat no generi alteracions substancials, com poden ser semàfors, pals de senyalització i similars, cabines telefòniques, fonts públiques, papereres, veles, marquesines, quioscs i qualsevol altre de naturalesa anàloga.

13.5 Hom ha d'entendre per itinerari aquell àmbit o espai de pas que permet un recorregut urbanitzat continu que relaciona els diferents espais d'ús públic i edificacions de l'entorn i que permet accedir-hi.

Article 14

Itineraris

14.1 El disseny i el traçat dels recorreguts d'ús públic o comunitari destinats al trànsit de vianants es realitzen mitjançant itineraris de vianants que resultin adaptats en les condicions establertes a l'annex 1.

14.2 Podran quedar exempts del que preveu l'apartat anterior aquells itineraris que en tinguin d'alternatius, i el cost d'execució dels quals com a adaptats sigui superior en més d'un 50% al cost com a no adaptat.

14.3 Es pot admetre la substitució de l'itinerari de vianants adaptat per un itinerari mixt adaptat en aquells trams en què el cost d'execució de l'itinerari de vianants adaptat superi en més d'un 50% el cost d'un itinerari mixt adaptat. En els punts de connexió entre ambdós itineraris, s'ha de poder estacionar un vehicle en l'espai equivalent al d'una plaça d'estacionament adaptada, en les condicions previstes a l'apartat 1.2.7 de l'annex 1.

14.4 La previsió d'itineraris adaptats en nuclis urbans existents i en indrets naturals protegits pot admetre solucions alternatives sempre que el projecte sigui aprovat per l'organisme competent en aquesta matèria.

14.5 La comunicació vertical entre espais d'ús públic es realitza, com a mínim, amb un element adaptat.

14.6 Les escales d'ús públic, com a elements utilitzables per determinades persones amb limitacions, han de ser adaptades en les condicions establertes en l'apartat 1.2.4 de l'annex 1.

Article 15

Aparcaments

15.1 Els aparcaments es consideren adaptats quan reuneixen les condicions previstes a l'apartat 1.2.7 de l'annex 1.

15.2 En les zones d'aparcament que serveixin específicament a equipaments i espais d'ús públic, es reservaran permanentment, tant a prop com sigui possible dels accessos de vianants, places adaptades en la proporció següent: Fins a 200 places: 1 plaça adaptada cada 40 places o fracció. De 201 a 1.000 places: 1 plaça adaptada més cada 100 places o fracció. De 1.001 a 2.000 places: 1 plaça adaptada més cada 200 places o fracció. 15.3 Les zones d'aparcament han de tenir un itinerari de vianants adaptat que comuniqui les places reservades amb la via pública.

Article 16

Mobiliari urbà

16.1 En cada espai públic adaptat, com a mínim un element del mobiliari urbà per a cada ús diferenciat ha de ser adaptat en les condicions establertes a l'apartat 1.3 de l'annex 1.

16.2 L'itinerari d'apropament a aquests elements de mobiliari ha de ser adaptat, en les condicions establertes a l'apartat 1.1 de l'annex 1.

Article 17

Senyalització

17.1 Han de senyalar-se permanentment amb el símbol internacional d'accessibilitat, de manera que siguin fàcilment visibles: Els itineraris de vianants adaptats quan n'hi hagi d'alternatius no adaptats. Els itineraris mixtos de vianants i vehicles adaptats quan n'hi hagi d'alternatius no adaptats. Les places d'aparcament adaptades. Els serveis higiènics adaptats. Els elements de mobiliari adaptats que, pel seu ús o destinació, necessitin senyalització. Les parades de transport públic adaptat.

17.2 El símbol internacional d'accessibilitat, indicador de la no-existència de barreres arquitectòniques o de comunicació, s'instal·larà en tots els transports públics que

tinguin aquesta característica, així com en els edificis d'ús públic sempre que no s'hagi de perjudicar el valor cultural d'un immoble. En l'annex 6 es recullen els logotips homologats dels símbols d'accessibilitat.

Article 18

Serveis higiènics

18.1 Els serveis higiènics es consideren adaptats quan reuneixen les condicions que estableix l'apartat 1.2.8 de l'annex 1.

18.2 Els serveis higiènics d'ús públic han de disposar, com a mínim, d'una cambra higiènica adaptada.

Capítol 3

Disposicions sobre barreres arquitectòniques a l'edificació (BAE)

Article 19

Accessibilitat exigible als edificis d'ús públic

19.1 La construcció, l'ampliació i la reforma dels espais, instal·lacions o serveis propis de les edificacions de titularitat pública o privada destinades a un ús públic, segons el quadre de l'apartat 2.1 de l'annex 2, s'efectuaran de manera que resultin adaptats per a les persones amb limitacions i s'ajustaran al contingut del present capítol i de l'annex 2 d'aquesta disposició, els quals comprenen les normes arquitectòniques bàsiques que contenen les condicions a què s'hauran d'ajustar els projectes i les tipologies d'edificis als quals aquestes s'aplicaran, tal com preveu l'article 6.2 de la Llei 20/1991, de 25 de novembre, de promoció de l'accessibilitat i de supressió de barreres arquitectòniques.

19.2 Els espais, les instal·lacions i els serveis d'ús públic que formin part d'un edifici d'ús privat, els quals no estiguin inclosos al llistat d'usos de l'apartat 2.1 de l'annex 2 d'aquest Reglament, han d'ajustar-se a les previsions establertes pels edificis d'ús privat en aquest capítol.

19.3 Un espai, instal·lació o servei propi d'una edificació d'ús públic es considera adaptat si reuneix les condicions mínimes d'accessibilitat contingudes en aquest capítol i en l'annex 2. Igualment, els itineraris i els elements de l'edificació que hagin de ser accessibles han de complir els requisits mínims establerts a l'esmentat annex.

19.4 La reglamentació que en matèria d'accessibilitat s'estableixi per a un ús específic de l'edificació tindrà caràcter de norma complementària d'aquest Reglament.

19.5 Han de fer-se adaptats els edificis amb motiu de l'ampliació d'espais ja existents, els quals estiguin inclosos en el quadre de l'apartat 2.1 de l'annex 2 del present Reglament, sempre que les obres a realitzar afectin un 10% o més de la superfície inicial de l'edifici o bé quan se'n canviï l'ús. Per al càlcul del 10% s'han de computar les obres d'aquesta naturalesa efectuades durant els cinc anys anteriors a la sol·licitud de la llicència corresponent.

19.6 Quan les obres de reforma d'espais afectin la configuració dels elements d'edificació referits al quadre 2.1 de l'annex 2, han de fer-se adaptats.

19.7 Seran, com a mínim, practicables aquells elements dels edificis a ampliar o reformar inclosos al que preveu l'apartat anterior quan l'adaptació requereixi mitjans tècnics o econòmics desproporcionats.

19.8 Als efectes del que preveu l'apartat anterior, s'entendrà que requereix mitjans tècnics o econòmics desproporcionats quan el pressupost de les obres a realitzar per fer adaptat un espai, instal·lació o servei d'una edificació sigui superior en un 50% a aquell que resultaria de les obres a realitzar en cas de fer-les practicables. En qualsevol cas, en el projecte previ caldrà justificar la diferència del cost.

19.9 El que es disposa en aquest article no serà d'aplicació en aquells edificis o immobles declarats béns culturals d'interès nacional o inclosos en els catàlegs municipals d'edificis de valor històrico-artístic quan les modificacions necessàries comportin un incompliment de la normativa específica reguladora d'aquests béns històrico-artístics.

Article 20

Accessibilitat des de l'exterior i mobilitat vertical als edificis d'ús públic

20.1 Com a mínim, una de les entrades des de la via pública a l'interior de l'edificació ha de ser accessible.

20.2 En el supòsit d'un conjunt d'edificis, almenys un dels itineraris que els uneixi, entre ells i amb la via pública, ha de complir les condicions establertes per als itineraris adaptats o practicables, segons el cas, que disposa el present Reglament.

20.3 En els casos en què existeixi un accés alternatiu per a les persones amb mobilitat reduïda, aquest no pot tenir un recorregut superior a sis vegades l'habitual, ni el seu ús pot condicionar-se a autoritzacions expresses o altres limitacions.

20.4 La mobilitat o comunicació vertical entre espais, instal·lacions o serveis comunitaris en edificis d'ús públic ha de realitzar-se, com a mínim, mitjançant un element adaptat o practicable, segons el cas.

20.5 Les escales d'ús públic han de ser adaptades i han d'ajustar-se a les condicions establertes en l'apartat 2.4.2 de l'annex 2.

20.6 Els bucs dels ascensors han de tenir les mides suficients per permetre la instal·lació d'un ascensor adaptat o practicable, segons les condicions establertes en els apartats 2.2 i 2.3 de l'annex 2.

Article 21

Mobilitat horitzontal entre espais, instal·lacions o serveis comunitaris en edificis d'ús públic

21.1 La mobilitat o comunicació horitzontal entre espais, instal·lacions o serveis comunitaris en edificis d'ús públic ha de permetre el desplaçament i la maniobra de persones amb limitacions. A aquests efectes, com a mínim les portes interiors i els passadissos han d'ajustar-se a les condicions establertes a l'annex 2.

21.2 Altrament, ha d'haver-hi un itinerari interior adaptat o practicable, segons el cas, que possibiliti l'apropament als elements d'ús públic, en les condicions establertes per als itineraris en aquest Reglament.

21.3 Els desnivells que poguessin existir se salvaran mitjançant rampes adaptades, en les condicions que estableix l'annex 2.

Article 22

Serveis higiènics

Els serveis higiènics d'ús públic disposaran, com a mínim, d'una cambra higiènica adaptada que ha d'ajustar-se al que preveu l'apartat 2.4.3 de l'annex 2.

Article 23

Vestidors

Els vestidors d'ús públic han de disposar, com a mínim, d'una peça adaptada, en les condicions previstes a l'apartat 2.4.5 de l'annex 2.

Article 24

Dormitoris

24.1 Els serveis residencials d'ús públic amb dormitoris, en disposaran d'adaptats en la proporció mínima de places següents: De 50 a 100 places residencials: 2 places adaptades. De 101 a 150 places residencials: 4 places adaptades. De 151 a 200 places residencials: 6 places adaptades. Més de 200 places residencials: 8 places adaptades. Quan l'establiment residencial tingui finalitat assistencial, en tot cas, ha de disposar com a mínim d'una plaça adaptada.

24.2 Un dormitori es considera adaptat si reuneix les condicions establertes en l'apartat 2.4.4 de l'annex 2.

Article 25

Mobiliari

25.1 Com a mínim, un element de mobiliari d'ús públic per a cada ús diferenciat ha de ser adaptat en les condicions establertes a l'apartat 2.4.6 de l'annex 2.

25.2 L'itinerari d'apropament a aquests elements de mobiliari ha de ser adaptat en les condicions establertes a l'apartat 2.2 de l'annex 2.

Article 26

Aparcaments

26.1 Els garatges o aparcaments d'ús públic, siguin exteriors o interiors, que estiguin al servei d'un edifici d'ús públic, hauran de reservar places d'estacionament per a vehicles que s'utilitzin per a trasllat de persones amb mobilitat reduïda, i hauran de complir les característiques següents: Proximitat màxima als accessos per a vianants. Estar degudament senyalitzades. Tenir les dimensions mínimes previstes a l'apartat 2.4.1 de l'annex 2. Disposar d'accessos en les condicions previstes a l'apartat 2.4.1 de l'annex 2.

26.2 El nombre mínim de places a reservar, amb les característiques esmentades, és el següent: De 10 a 70 places: 1 plaça adaptada. De 71 a 100 places: 2 places adaptades. de 101 a 150 places: 3 places adaptades. de 151 a 200 places: 4 places adaptades. Per cada 200 places més: 1 plaça adaptada. Més de 1.000 places: 10 places adaptades.

26.3 Els edificis destinats a hospitals, clíniques, centres d'atenció primària, centres de rehabilitació i de dia, que no disposin d'aparcament d'ús públic, tindran a la via pública i al més a prop possible de l'accés una plaça adaptada reservada, com a mínim, per a persones amb mobilitat reduïda.

Article 27

Accessibilitat als edificis d'ús privat de nova construcció que, amb caràcter obligatori, disposin d'ascensor

27.1 Els edificis d'ús privat de nova construcció que, en aplicació de les disposicions que ho estableixin, hagin de tenir ascensor, hauran de complir els requisits mínims d'accessibilitat següents: Han de disposar d'un itinerari practicable que uneixi les entitats o habitatges amb les dependències d'ús comunitari que estan al servei d'aquells, en les condicions establertes a l'apartat 2.3 de l'annex 2. Han de disposar d'un itinerari practicable que uneixi l'edificació amb la via pública i amb edificacions o serveis annexos d'ús comunitari, en les condicions establertes en l'apartat 2.3 de l'annex 2.

27.2 S'entén per itinerari practicable als efectes d'aquest article aquell en què es donen les condicions d'accessibilitat exterior, mobilitat interior i mobilitat vertical previstos a l'apartat 2.3 de l'annex 2.

27.3 Els espais destinats a aparcament d'ús privat, de 40 places o més, han de disposar, com a mínim, d'un itinerari practicable que els uneixi amb la via pública.

Article 28

Accessibilitat als edificis d'ús privat de nova construcció que no disposin d'ascensor

28.1 En edificis de nova construcció, llevat d'habitatges unifamiliars, que tinguin una alçada superior a planta baixa i pis i que, en virtut de les disposicions d'aplicació, no estiguin obligats a la instal·lació d'ascensors, s'han de disposar les especificacions tècniques i de disseny que facilitin la possible instal·lació d'un ascensor practicable en les condicions previstes a l'apartat 2.5 de l'annex 2. Els altres elements comuns han de reunir els requisits de practicabilitat previstos a l'article anterior.

28.2 Pel que fa a les obres de remunta sobre edificis que, com a mínim, disposin de planta baixa i pis, els quals s'hagin construït abans de l'entrada en vigor de la Llei 20/1991, de 25 de novembre (5.12.1991), no es consideraran de nova construcció si no es produeix canvi d'ús en alguna entitat situada per sobre de la planta baixa.

28.3 Per a l'aplicació de l'annex 2, als efectes d'aquest article, i en el supòsit d'entitats amb desnivells interiors, es comptabilitzarà, a efectes de l'alçada del nombre de plantes, aquella que tingui l'accés situat a més alçada.

28.4 Els espais destinats a aparcament d'ús privat de 40 places o més han de disposar, com a mínim, d'un itinerari practicable que els uneixi amb la via pública.

Article 29

Reserva d'habitatges per a persones amb disminució per mobilitat reduïda

29.1 De conformitat amb l'article 45 de la Llei 24/1991, de 29 de novembre, de l'habitatge, les programacions anuals de promoció pública d'habitatge faran reserva d'un 3% del volum total per destinar-lo a satisfer la demanda del col·lectiu de persones que tenen la declaració legal de disminució perquè tenen reduïda de forma permanent la seva mobilitat. Igualment, els promotors privats d'habitatges de protecció oficial hauran de reservar la proporció mínima establerta en les disposicions reguladores dels habitatges de protecció oficial a excepció dels habitatges promoguts per cooperatives, en règim de comunitat de propietaris, o bé per a ús propi.

29.2 Els edificis en els quals existeixin habitatges reservats en aplicació del que preveu l'article anterior han de complir les següent condicions d'accessibilitat: Han de tenir adaptats els interiors i complir, per a la seva adaptació, les previsions tècniques establertes a l'apartat 2.4.7 de l'annex 2. Han de disposar d'un itinerari adaptat que uneixi els habitatges reservats amb l'exterior i amb les dependències d'ús comunitari que estiguin al seu servei, en les condicions establertes a l'apartat 2.2 de l'annex 2. Han de disposar d'un itinerari adaptat, que uneixi l'edificació amb la via pública i amb edificacions o serveis annexos d'ús comunitari, en les condicions establertes a l'apartat 2.2 de l'annex 2.

29.3 L'òrgan competent del Departament de Política Territorial i Obres Públiques comunicarà la qualificació provisional, en el termini d'un mes a partir de la seva concessió al Departament de Benestar Social, el qual informará els col·lectius afectats. Transcorregut el termini d'un any des de la data d'obtenció de la qualificació provisional, si l'oferta d'habitatges reservats és superior a la sol·licitud d'habitatges adaptats, no caldrà fer les obres d'adaptació dels habitatges no sol·licitats i podran adjudicar-se a qualsevol altre sol·licitant.

Article 30

Garantia per a la realització d'adaptacions interiors en habitatges reservats

30.1 Els promotors privats d'habitatges de protecció oficial podran substituir les adaptacions interiors dels habitatges reservats als quals fa referència l'article anterior per la subscripció, en sol·licitar-se la qualificació definitiva, d'un aval d'una entitat

financera legalment reconeguda que garanteixi la realització de les obres necessàries de les adaptacions previstes a l'article anterior.

30.2 Aquests habitatges podran ser adquirits per les persones que reuneixin les condicions esmentades a l'article anterior i, en cas de no ser-ho, podran adquirir-se per entitats públiques o privades sense ànim de lucre en el termini previst a la legislació vigent per dedicar-los a miniresidències, pisos compartits o qualsevol tipus d'habitatge destinats a persones amb limitacions en els termes que fixa la normativa d'habitatges de protecció oficial.

Article 31

Adaptació especial de l'habitatge

31.1 De conformitat amb els articles 35 i 36 de la Llei 24/1991, de 29 de novembre, de l'habitatge, els propietaris i els usuaris poden dur a terme les obres de transformació necessàries perquè els interiors dels habitatges o els elements i els serveis comuns de l'edifici siguin utilitzables per les persones amb mobilitat reduïda que hi hagin de viure, sempre que disposin, si s'escau, d'autorització de la comunitat, segons el que preveu la Llei 3/1990, de 21 de juny, per la qual es modifica la Llei 49/1960, de 21 de juliol, de propietat horitzontal, o del propietari, respectivament, sens perjudici de les autoritzacions administratives que siguin preceptives.

31.2 En el supòsit que la comunitat o el propietari deneguin l'autorització a la qual es refereix l'apartat anterior, aquesta pot ser sol·licitada al Departament de Benestar Social, complint els requisits següents: Acreditar la situació de mobilitat reduïda i acreditar que l'habitatge no és practicable o accessible per a qui hi resideix o hi ha de residir habitualment i permanentment. Presentar una descripció detallada de les obres que cal fer, acreditativa que no són d'entitat desproporcionada a la causa.

31.3 Per a l'atorgament o la denegació de l'autorització administrativa sol·licitada, cal tenir en compte el que estableix el present Reglament i també la proporcionalitat entre les obres i la causa que les motiva.

Capítol 4

Disposicions sobre barreres arquitectòniques en el transport (BAT)

Article 32

Accessibilitat en els transports públics

32.1 Els transports públics de viatgers, en l'àmbit de competències de les administracions públiques catalanes, tant si són de superfície com si són subterranis, sens perjudici de la seva adaptació progressiva a les mesures tècniques resultants dels avenços tecnològics acreditats per la seva eficàcia, han d'aplicar les prescripcions establertes en el present capítol, tenint en compte, també, els criteris fixats en els paràmetres de referència que consten a l'annex 3.

32.2 Les administracions públiques competents en l'àmbit del transport públic a Catalunya han d'elaborar i mantenir permanentment actualitzat un pla de supressió de barreres i d'utilització i adaptació progressiva dels transports públics col·lectius.

Article 33

Normes d'aplicació general a tots els mitjans de transport públic

33.1 Tots els mitjans de transport públic de viatgers podran ser utilitzats per les persones amb disminució.

33.2 Igualment, en tots els mitjans de transport públic en l'àmbit de competències de les administracions públiques catalanes s'ha de reservar l'espai físic necessari per tal que puguin deixar tots aquells utensilis o ajudes, com bastons, crosses, cadires de rodes i

qualsevol altre aparell o mecanisme que constitueixi una ajuda tècnica en els termes establerts a l'article 11.

33.3 Així mateix, s'ha de facilitar l'accés de gossos pigall a qualsevol tipus de transport col·lectiu que sigui públic o d'ús públic i als serveis urbans i interurbans de transports d'automòbils lleugers que siguin competència de les administracions catalanes segons el que preveu la Llei 10/1993, de 8 d'octubre, que regula l'accés a l'entorn de les persones amb disminució visual acompanyades de gossos pigall.

33.4 Les estacions de metro, ferrocarril, així com les terminals d'autobusos públics de més d'una línia i cada una d'elles en més d'un itinerari, situades en l'àmbit territorial de Catalunya, han de disposar d'un equip de megafonia amb el qual s'informi els viatgers de les arribades o sortides, així com de qualsevol altra incidència o notícia. Igualment, han de disposar de mecanismes d'informació i senyalització visual que garanteixin l'accés a la informació esmentada a les persones amb disminució auditiva.

33.5 Els itineraris d'accés han de ser adaptats en les condicions establertes en el capítol 2, i pel que fa a l'edificació, s'haurà d'aplicar el capítol 3.

33.6 Els rètols han d'estar a una alçada suficient de terra per tal que puguin ser vistos per les persones amb cadira de rodes en moments d'afluència de públic.

Article 34

Accessibilitat al metro, ferrocarrils i autobusos que són competència de la Generalitat i dels ens locals en l'àmbit de Catalunya

34.1 Els projectes de nova construcció o restauració de les estacions de metro i ferrocarrils que són competència de la Generalitat i dels ens locals en l'àmbit de Catalunya han d'ajustar-se als requisits següents, sens perjudici del que disposa l'article 35: Han de complir les prescripcions tècniques de l'annex 1 si tenen per finalitat l'accés, i les de l'annex 2 si tenen per finalitat la circulació interior. En espais de recorregut intern en què s'hagin de traspasar torniquets o d'altres mecanismes, s'ha de disposar d'un pas alternatiu que permeti l'accés d'una persona amb mobilitat reduïda. En l'accés, les andanes i l'interior de cotxes s'ha de suprimir l'efecte cortina i evitar, a més, reflexos i enlluernaments mitjançant una il·luminació adequada. Cal instal·lar o preveure la futura instal·lació d'ascensors o d'altres mecanismes més accessibles per a persones amb mobilitat reduïda que permetin resoldre els canvis de nivell entre el carrer i les andanes.

34.2 En els autobusos urbans i interurbans, metro i ferrocarrils que són competència de la Generalitat i dels ens locals en l'àmbit de Catalunya, han de reservar-se per a persones amb disminució, com a mínim, tres seients per cotxe, propers a les portes d'entrada i senyalitzats adequadament. En aquest lloc ha de disposar-se, si més no, d'un timbre d'avís de parada en un lloc fàcilment accessible.

34.3 Els vehicles propis dels transports públics que són competència de la Generalitat i dels ens locals en l'àmbit de Catalunya han de complir les condicions següents, a més de les que s'estableixen a l'apartat 3.2 de l'annex 3: Cada un dels vehicles subterranis ha de comptar amb equip de megafonia que permeti informar els viatgers, amb suficient antelació, de l'arribada a la parada o a l'estació. El terra de tots i de cada un dels vehicles de transport ha de ser antilliscant. En els autobusos urbans i interurbans, i a fi d'evitar que les persones amb mobilitat reduïda travessin tot el vehicle, aquestes han de poder sortir per la porta d'entrada si es troba més pròxima a la taquilla de control. El canvi de velocitats ha de reunir els mecanismes tècnics necessaris per tal d'eliminar les variacions brusques d'acceleració que pugui provocar. Tot el material mòbil de nova adquisició ha d'estar adaptat, i complir els paràmetres de referència recollits a l'annex 3 d'aquest Reglament. Els vehicles de nova adquisició han de disposar d'un sistema de megafonia que informi al seu interior, i amb prou antelació, de cada parada, i a

l'exterior, del número de línia. Aquestes indicacions han de figurar també escrites en un sistema de retolació apropiat.

Article 35

Estacions de transport ferroviari

Les estacions de transport ferroviari situades en l'àmbit territorial de Catalunya i, pel que fa als espais d'accés a les instal·lacions, la vinculació dels espais de servei i l'espai d'accés als vehicles han de ser adaptats en les condicions establertes a l'apartat 3.1.3 de l'annex 3.

Article 36

Parades d'autobús

Les parades d'autobús en el transport urbà i interurbà situades en l'àmbit territorial de Catalunya han de ser adaptades en les condicions establertes a l'apartat 3.1.2 de l'annex 3.

Article 37

Vehicle especial adaptat

37.1 En tots els municipis capital de comarca i també en aquells que tinguin una població superior a 50.000 habitants ha d'existir, almenys, un vehicle especial o taxi adaptat en les condicions establertes a l'annex 3 que cobreixi les necessitats de desplaçament de persones amb mobilitat reduïda. El nombre de vehicles o taxis adaptats augmentarà en 1 per cada 100.000 habitants del municipi o fracció.

37.2 El Departament de Benestar Social promourà els mecanismes de col·laboració amb els ens locals per tal de fer efectiu el que s'estableix en l'apartat anterior, així com per atendre el servei de vehicle especial o taxi adaptat en aquells municipis no compresos a l'esmentat apartat.

Capítol 5

Disposicions sobre barreres en la comunicació (BC)

Article 38

Promoció de la supressió de barreres en la comunicació

38.1 Els departaments de la Generalitat, en les actuacions que realitzin en l'àmbit de les respectives competències, promouran la supressió de barreres en la comunicació establint els mecanismes i les alternatives tècniques que facin accessibles els sistemes de comunicació i senyalització a tota la població garantint especialment el dret a la informació, la comunicació, la cultura, l'ensenyament, la sanitat, els serveis socials i l'oci.

38.2 S'estableixen criteris d'accessibilitat en la comunicació en l'annex 4 als efectes d'aplicació del que estableix aquest article.

38.3 El Departament de Benestar Social, en aplicació dels criteris referits a l'apartat anterior, haurà de:

Promoure entre els ens o òrgans de les administracions públiques catalanes la utilització dels mecanismes i alternatives tècniques a l'objecte de facilitar l'accessibilitat als sistemes de comunicació i senyalització en l'àmbit de les competències que els corresponguin.

Divulgar els criteris d'accessibilitat a la comunicació i senyalització en l'àmbit privat, efectuant recomanacions a aquells sectors amb incidència en actuacions d'interès general.

Fomentar la supressió de barreres en la comunicació i senyalització en l'àmbit privat que incideixi en els àmbits d'actuació descrits a l'apartat 1 d'aquest article.

Article 39

Intèrprets i guies

39.1 Els departaments competents de la Generalitat impulsaran la formació de professionals intèrprets de llenguatge de signes i guies intèrprets de sords-cecs.

39.2 Els títols oficials d'interpretació de llenguatge de signes reconeguts per la Generalitat tindran la consideració de mèrits per a l'accés i promoció a la Funció Pública de la Generalitat.

39.3 Les administracions públiques catalanes, en l'exercici de les respectives competències, hauran de poder comunicar-se amb tota la població. A aquests efectes, de forma directa o indirecta, promouran en el seu àmbit la utilització d'intèrprets de llenguatge de signes i guies intèrprets de sords-cecs, així com el llenguatge adequat a les persones que ho requereixin.

Article 40

Mitjans àudio-visuals

Els mitjans àudio-visuals dependents de les administracions públiques catalanes elaboraran un pla de mesures tècniques que de forma gradual permeti, mitjançant l'ús del llenguatge de signes i/o de subtítulacions, garantir el dret a la informació.

Capítol 6

Normes sobre la targeta d'aparcament per a vehicles que portin persones amb disminució

Article 41

Beneficiaris

41.1 Les persones amb disminucions i amb greus problemes de mobilitat tenen dret, mitjançant el corresponent document acreditatiu, al tractament específic que per a aquest col·lectiu hagin establert els ajuntaments i ens locals competents en matèria de circulació de vehicles.

41.2 Als efectes del que preveu l'apartat anterior, el Departament de Benestar Social cooperarà amb les entitats locals en la forma que s'estableix en aquest capítol.

Article 42

Targeta d'aparcament de vehicles

42.1 A fi i efecte de facilitar el desplaçament de les persones amb mobilitat reduïda, els ens locals competents en matèria de circulació de vehicles establiran en les seves ordenances les mesures següents:

Permetre que les persones de mobilitat reduïda aparquin els seus vehicles més temps de l'autoritzat en les zones d'aparcament de temps limitat.

Reservar, amb la sol·licitud prèvia, en els llocs on es comprovi que és necessari i especialment a prop dels seus domicilis o dels seus llocs de treball, places d'aparcament per mitjà de senyals de trànsit complementades amb un disc addicional que reproduïx el símbol internacional d'accessibilitat.

Permetre que els vehicles ocupats per persones amb mobilitat reduïda puguin estacionar-se en qualsevol lloc de la via pública, durant el temps imprescindible, i sempre que no es destorbi la circulació de vehicles o vianants.

Facilitar i reconèixer a les persones amb mobilitat reduïda el document acreditatiu que els permeti beneficiar-se de les facilitats recollides en aquest paràgraf.

42.2 El document acreditatiu dels drets especials en la circulació de vehicles per a persones amb disminució és la targeta d'aparcament de vehicles per a persones amb disminució, la qual s'ajustarà al model i les característiques de l'apartat 3.3 de l'annex 3 d'aquest Decret.

42.3 La targeta d'aparcament esmentada és personal i intransferible i pot ser utilitzada en el vehicle conduït o en qualsevol altre, mentre sigui utilitzat per al transport d'una persona amb mobilitat reduïda.

42.4 En el supòsit que es detecti l'ús indegut de la targeta d'aparcament, de manera reiterada i degudament provada, aquesta serà retirada per l'òrgan que l'hagi atorgat.

42.5 La targeta concedida per una entitat local, de conformitat amb el procediment previst en aquest capítol, tindrà validesa en tots els municipis de Catalunya i acreditarà el titular de la targeta per gaudir dels beneficis específics que els respectius ens locals tinguin establerts en aquesta matèria.

Article 43

Edició i subministrament

El Departament de Benestar Social, mitjançant els òrgans competents, editarà i subministrarà, de forma gratuïta, les targetes als ens locals competents que ho sol·licitin.

Article 44

Valoració i qualificació dels sol·licitants

44.1 El Departament de Benestar Social, per tal de donar suport als municipis i unificar els criteris de concessió de la targeta, efectuarà la valoració i qualificació dels sol·licitants del dret, mitjançant els equips de valoració i orientació (EVO) dels centres d'atenció als disminuïts (CAD).

44.2 En la valoració efectuada per l'EVO, hi constarà el grau de disminució, així com la possibilitat o impossibilitat d'utilitzar els mitjans de transport col·lectiu, com a criteris determinants per a la seva concessió. També s'haurà d'especificar el termini per a la seva revisió en cas que les possibilitats de recuperació puguin incidir en la valoració inicial.

44.3 La valoració i qualificació de les disminucions es farà aplicant el que estableixen les disposicions legals vigents, així com les recomanacions tècniques que pugui efectuar la Comissió per a la Supressió de Barreres Arquitectòniques.

Article 45

Procediment

45.1 Correspon a l'ajuntament, o a l'ens local competent en l'ordenació del trànsit d'on resideixi l'interessat, la concessió de la targeta, que s'ajustarà a les disposicions de caràcter general que regulen el procediment administratiu, amb les particularitats següents: L'expedient s'iniciarà a instància de la persona interessada mitjançant imprès normalitzat subministrat pel Departament de Benestar Social. L'ens local trametrà una còpia de la sol·licitud al CAD territorial, per tal que els EVO realitzin la valoració corresponent. La valoració de l'EVO constitueix un informe preceptiu i vinculant per a la resolució del procediment.

45.2 En el cas que la qualificació de la disminució sigui permanent, la targeta caducarà al cap de deu anys de la concessió i, en cas que la qualificació de la disminució sigui provisional, caducarà quan hagi transcorregut el termini que aquesta indiqui. Per a la renovació s'ha de seguir el mateix procediment que s'ha seguit per a l'atorgament de la targeta inicial.

45.3 En cas de canvi de residència del titular de la targeta, es demanarà el trasllat de l'expedient al nou ens local competent. Capítol 7 Mesures de foment

Article 46

Fons per a la supressió de barreres arquitectòniques

46.1 De conformitat amb el que estableix l'article 14 de la Llei 20/1991, de 25 de novembre, el fons per a la supressió de barreres arquitectòniques és un fons destinat a subvencionar la supressió de barreres arquitectòniques i en la comunicació i per a la dotació d'ajudes tècniques, d'acord amb el que estableixi anualment la Llei de pressupostos de la Generalitat.

46.2 La meitat del fons anirà destinat a subvencionar els programes específics que elaborin els ens locals per a la supressió de barreres arquitectòniques en l'espai urbà, els edificis d'ús públic i el transport del seu terme municipal. Aquests programes específics d'actuació estaran integrats, com a mínim, per un inventari dels espais, edificis, locals i mitjans de transport que hagin de ser objecte d'adaptació, l'ordre de prioritats en què es duren a terme i les fases d'execució del pla. Tots els ens locals hauran de preveure en el projecte de pressupostos de cada exercici econòmic les consignacions necessàries per al finançament dels plans especials d'accessibilitat.

46.3 Tindran prioritat per gaudir del fons aquells ens locals que es comprometen, mitjançant un conveni, a assignar per a la supressió de barreres arquitectòniques el mateix percentatge que l'Administració de la Generalitat destini anualment de les seves partides pressupostàries per a inversió directa en els edificis d'ús públic de la seva titularitat o sobre els quals disposi el dret d'ús. Anualment, en publicar-se la resolució de convocatòria dels fons a què fa referència aquest article, es farà públic el percentatge esmentat.

46.4 L'altra meitat del fons anirà destinada a subvencionar entitats privades i particulars, que hauran de complir els requisits específics que estableixi la convocatòria per a cada tipus d'ajudes.

46.5 El Departament de Benestar Social efectuarà la convocatòria anual dels ajuts d'aquest fons i establirà els criteris per a la seva concessió, d'acord amb les prioritats de la planificació.

46.6 Els departaments de la Generalitat, en l'àmbit de les seves competències i amb càrrec als seus pressupostos, podran concedir ajuts per a la promoció de l'accessibilitat i supressió de barreres arquitectòniques i en la comunicació.

Capítol 8

Mesures de control

Article 47

Principis del control de l'accessibilitat

47.1 Les administracions públiques, en els seus respectius àmbits de competència, desenvoluparan l'activitat de control de l'accessibilitat.

47.2 Són principis de l'activitat de control: Fer complir la normativa d'accessibilitat i supressió de barreres arquitectòniques i en la comunicació. Establir els mecanismes de coordinació de les funcions de control i de seguiment per a la seva execució en l'àmbit que tenen atribuït. Promoure i facilitar la participació de les organitzacions i associacions representatives dels col·lectius afectats en l'adopció de mesures de control de l'accessibilitat.

Article 48

Contingut

Les activitats de control comprenen tots els aspectes de control i seguiment previstos en la Llei 20/1992, de 25 de novembre, de promoció de l'accessibilitat i de supressió de barreres arquitectòniques, i en aquest Reglament.

Article 49

Competències

L'Administració de la Generalitat de Catalunya, les comarques i els ajuntaments són responsables, en l'àmbit de les seves competències respectives, del control i seguiment de l'accessibilitat i de la supressió de barreres arquitectòniques, d'acord amb el que estableix la Llei 20/1991, de 25 de novembre, de promoció de l'accessibilitat i de supressió de barreres arquitectòniques. A aquests efectes, hauran de vetllar pel compliment de l'ordenament en matèria d'accessibilitat així com elaborar els plans que es derivin de la seva aplicació.

Article 50

Competències de la Generalitat

Correspon a l'Administració de la Generalitat de Catalunya, mitjançant els departaments competents, la comprovació de l'aplicació d'aquest Decret pel que fa a les mesures a adoptar en el seu compliment, així com l'activitat de foment.

Article 51

Competències de les comarques

51.1 Correspon a les comarques en l'àmbit de les competències que hagin d'exercir en matèria de planificació, ordenació del territori i urbanisme: Elaborar un pla comarcal d'adaptació i supressió de barreres arquitectòniques amb inclusió dels aspectes supramunicipals i de seguiment de l'elaboració, revisió i execució dels plans municipals. Fer el seguiment de les actuacions que s'efectuïn en l'àmbit comarcal respecte en matèria de barreres en l'edificació, el transport i la comunicació. Establir i prestar serveis públics mínims, en cas de dispensa o supòsits especials, serveis supramunicipals complementaris o exercir competències municipals per delegació o conveni en matèria d'accessibilitat. Coordinar, per raons d'interès comarcal, els serveis municipals pel que fa a l'accessibilitat i prestar als municipis assessorament, especialment per a l'elaboració i la revisió dels plans municipals d'adaptació i supressió de barreres arquitectòniques.

51.2 En l'elaboració del programa d'actuació comarcal que preveu la Llei 6/1987, de 4 d'abril, sobre l'organització comarcal de Catalunya, s'hi inclouran els aspectes generals dels plans municipals d'adaptació i de supressió de barreres arquitectòniques.

Article 52

Competències dels municipis

Correspon als municipis l'aplicació de la normativa d'accessibilitat i supressió de barreres, en l'àmbit de les competències que hagin d'exercir, d'acord amb l'article 63 de la Llei 8/1987, de 15 d'abril, municipal i de règim local de Catalunya: L'aplicació de les normes d'accessibilitat i supressió de barreres en l'urbanisme en exercici de l'ordenació, gestió, execució i disciplina urbanístiques; els parcs i els jardins; la pavimentació de les vies públiques urbanes; la conservació de camins i vies rurals i la protecció del medi. L'aplicació de les normes d'accessibilitat i supressió de barreres arquitectòniques en l'edificació, en l'exercici de la promoció i gestió d'habitatges, instal·lacions culturals, esportives, de lleure, turisme i centres docents. L'aplicació de les normes d'accessibilitat i supressió de barreres arquitectòniques en el transport, en exercici de l'ordenació del trànsit de vehicles i persones en vies urbanes i transport

públic de viatgers, donant compliment a les normes definides al capítol 4 d'aquest Decret. L'elaboració dels plans locals d'adaptació i supressió de barreres arquitectòniques, així com les corresponents revisions quinquennals.

Article 53

Actuacions

53.1 Control previ.

53.1.1 La verificació del compliment de la normativa sobre accessibilitat i supressió de barreres arquitectòniques s'efectuarà pel mateix procediment i pel mateix òrgan o unitat al qual correspongui resoldre els corresponents visats, autoritzacions, llicències o en concórrer en qualsevol tipus de contractació administrativa.

53.1.2 En aplicació del que estableixen els articles anteriors són, per tant, instruments bàsics del control: Els visats dels projectes tècnics: els col·legis professionals competents exigiran el compliment de les normes d'accessibilitat i de supressió de barreres arquitectòniques per al visat dels projectes. Les llicències i autoritzacions: les administracions públiques que hagin d'atorgar llicències i autoritzacions de qualsevol tipus exigiran en els projectes d'obres les normes d'accessibilitat i supressió de barreres arquitectòniques previstes a l'ordenament vigent. Contractes administratius: els plecs de condicions dels contractes administratius d'obres contindran les clàusules específiques necessàries per al compliment de l'ordenament sobre accessibilitat.

53.1.3 Qualsevol tipus d'activitat de les administracions públiques que pugui afectar l'accessibilitat o supressió de barreres arquitectòniques haurà de subjectar-se a l'ordenament vigent en aquesta matèria.

53.2 Control posterior. Totes les actuacions realitzades en les quals s'observin accions o omissions que contravinguin a les normes d'accessibilitat i supressió de barreres arquitectòniques seran sancionades d'acord amb el que estableix el títol 4 de la Llei 20/1992, de 25 de novembre, seguint el procediment que estableix el Decret 278/1993, de 9 de novembre, sobre el procediment sancionador aplicable als àmbits de competència de la Generalitat, sens perjudici del que estableix l'article 7 de la Llei 20/1991, de 25 de novembre, de promoció de l'accessibilitat i de supressió de barreres arquitectòniques, i d'acord amb les normes contingudes al capítol 10 d'aquest Decret.

Article 54

Denúncia

54.1 Tothom que tingui coneixement de l'existència d'alguna infracció de l'ordenament en matèria d'accessibilitat i supressió de barreres arquitectòniques podrà interposar, independentment de les accions legalment previstes, denúncia davant l'òrgan competent en la matèria segons el que preveuen els articles precedents, i ho haurà de comunicar al Consell per a la Promoció de l'Accessibilitat i la Supressió de Barreres Arquitectòniques.

54.2 Quan el denunciant no pugui determinar l'òrgan davant del qual s'ha d'interposar la denúncia, podrà presentar-la a la Secretaria de l'esmentat Consell per a la seva tramitació.

54.3 El que preveuen els paràgrafs anteriors s'entén sens perjudici del que disposa el capítol 11 sobre el règim sancionador.

Article 55

Participació

Amb la finalitat de crear una xarxa de vigilància, assessorament i sensibilització en matèria d'accessibilitat i de supressió de barreres arquitectòniques, les administracions competents en aquesta matèria fomentaran la participació dels afectats mitjançant

l'establiment de convenis de col·laboració entre les administracions públiques, els col·legis professionals i les associacions de persones amb mobilitat reduïda o qualsevol altra limitació.

Article 56

Revisió dels plans

56.1 Els plans de control d'adaptació i supressió de barreres arquitectòniques i en la comunicació que elaborin les administracions públiques d'acord amb l'article 49 seran revisats cada cinc anys.

56.2 Els departaments afectats elevaran al Govern la memòria dels resultats de les avaluacions efectuades així com les propostes que considerin necessàries. Capítol 9 Òrgans de participació

Article 57

Consell per a la Promoció de l'Accessibilitat i Supressió de Barreres Arquitectòniques

El Consell per a la Promoció de l'Accessibilitat i la supressió de Barreres arquitectòniques, els membres del qual seran proposats pels respectius òrgans o entitats en aquell representades i nomenats pel conseller de Benestar Social, té la composició següent:

President: el conseller de Benestar Social.

Vice-president: el director general del Departament de Benestar Social competent en matèria d'atenció a persones amb disminució.

Vocals:

- a) Per l'Administració de la Generalitat de Catalunya: dos representants del Departament de Benestar Social; dos representants del Departament de Política Territorial i Obres Públiques; un representant del Departament de la Presidència; un representant del Departament d'Indústria i Energia; un representant del Departament d'Ensenyament; un representant del Departament de Comerç, Consum i Turisme.
- b) Per les administracions locals: un representant de l'Associació Catalana de Municipis; un representant de la Federació de Municipis de Catalunya; un representant dels consells comarcals.
- c) Per les entitats que agrupen els diferents col·lectius afectats, sis representants de les entitats representatives de persones amb disminució.
- d) Experts en l'àmbit de les barreres arquitectòniques: el president del Consell podrà nomenar fins a un màxim de deu experts en la matèria. Actuarà com a secretari una persona al servei del Departament de Benestar Social nomenada pel president del Consell.

Article 58

Funcions

58.1 Són funcions del Consell per a la Promoció de l'Accessibilitat i la Supressió de Barreres Arquitectòniques:

- a) Informar sobre els avantprojectes de lleis i decrets relatius a la promoció de l'accessibilitat i la supressió de barreres arquitectòniques.
- b) Assessorar sobre les propostes que facin referència a l'àmbit de promoció de l'accessibilitat i la supressió de barreres arquitectòniques.
- c) c) Proposar a l'òrgan competent els criteris d'actuació en matèria d'urbanisme, edificació, transport i comunicació que siguin necessaris per a la promoció de l'accessibilitat i la supressió de barreres arquitectòniques.
- d) Proposar mesures de foment.

- e) Qualsevol actuació informativa o assessora que pugui comportar la supressió de qualsevol tipus de barrera o obstacle físic o sensorial així com evitar-ne l'establiment.

58.2 En matèria de control i seguiment el Consell té les funcions següents:

- a) Impuls i seguiment general de les accions de control de l'accessibilitat que portin a terme els departaments i altres òrgans o ens de la Generalitat, així com les altres administracions públiques i entitats competents en el control de l'accessibilitat.
- b) Seguiment general de les actuacions, mitjançant els informes que periòdicament presentaran les administracions públiques.
- c) Seguiment de les denúncies presentades a les diferents administracions.
- d) Presentar anualment al Govern de la Generalitat un informe memòria sobre el compliment de la normativa, avenços tècnics, suggeriments i recomanacions sobre actuacions futures.
- e) Assessorar i fomentar, en relació amb l'accessibilitat i la supressió de barreres arquitectòniques, les adaptacions i les ajudes tècniques.
- f) Coordinació i seguiment de l'assessorament i ajuda necessària per a l'elaboració dels plans sectorials d'accessibilitat.
- g) Informar sobre els plans sectorials.

Article 59

Equips de treball

El president del Consell de la Promoció de l'Accessibilitat i la Supressió de Barreres Arquitectòniques podrà designar les persones físiques o jurídiques que hagin de formar part d'equips de treball per a l'estudi de temes específics detallats en aquest Decret.

Article 60

Coordinació

60.1 El vice-president del Consell de la promoció de l'accessibilitat i la supressió de barreres arquitectòniques coordinarà les funcions entre aquest Consell i la Comissió per a l'accessibilitat.

60.2 El Consell per a la Promoció de l'Accessibilitat i la Supressió de Barreres Arquitectòniques es regeix pel Reglament de règim intern que consta a l'annex 5.

Article 61

Comissió Interdepartamental per a l'Accessibilitat

61.1 La Comissió Interdepartamental per a l'Accessibilitat té la composició següent:

President: el conseller de Benestar Social.

Vice-president: el secretari general del Departament de Benestar Social.

Vocals:

El director general del Departament de Benestar Social competent en matèria d'atenció a persones amb disminució.

El director general d'Urbanisme, del Departament de Política Territorial i Obres Públiques.

El director general d'Arquitectura i Habitatge, del Departament de Política Territorial i Obres Públiques.

El director general de Transports, del Departament de Política Territorial i Obres Públiques.

El director general de Seguretat Industrial, del Departament d'Indústria i Energia.

El director general d'Administració Local, del Departament de Governació. El director general de Relacions Laborals, del Departament de Treball.

El director general de Turisme, del Departament de Comerç, Consum i Turisme.

61.2 La Comissió ajustarà el seu funcionament al règim jurídic que regula els òrgans col·legiats de la Generalitat de Catalunya i actuarà com a secretari una persona al servei del Departament de Benestar Social, nomenat pel president de la Comissió.

Article 62

Funcions

Són funcions de la Comissió Interdepartamental per a l'Accessibilitat:

- a) Efectuar la coordinació de l'accessibilitat en l'àmbit de l'Administració de la Generalitat de Catalunya.
- b) El seguiment i avaluació de les actuacions que els departaments realitzen quant a l'accessibilitat.
- c) Coordinar i potenciar les diferents iniciatives relatives a aquesta qüestió existents a les comarques catalanes, així com la promoció d'aquestes iniciatives.
- d) Elevar als consellers dels departaments propostes d'actuació en l'àmbit de l'accessibilitat, el conjunt de mesures per a la supressió de barreres arquitectòniques i per al compliment de les normes vigents en aquesta matèria.

Article 63

Adscripció

El Consell per a la Promoció de l'Accessibilitat i Supressió de Barreres Arquitectòniques i la Comissió Interdepartamental per a l'Accessibilitat són adscrits al Departament de Benestar Social.

Article 64

Dietes i drets d'assistència

Els membres del Consell que no siguin personal dependent de l'Administració de la Generalitat informaran de les dietes i els drets d'assistència que estiguin establerts en la legislació vigent.

Article 65

Assistència tècnica

El Departament de Benestar Social, directament o indirectament, assessorarà, informarà i donarà suport tècnic en l'àmbit de l'accessibilitat, supressió de barreres arquitectòniques i ajudes tècniques.

Article 66

Consells locals d'accessibilitat

Els ens locals podran crear consells locals d'accessibilitat, com a òrgan de participació dels ciutadans en l'elaboració, execució i seguiment d'aquells plans especials d'accessibilitat que rebin finançament de la Generalitat.

Capítol 10

Règim sancionador

Article 67

Infraccions i sancions

67.1 Constitueixen infraccions administratives en matèria de supressió de barreres les accions i omissions tipificades i sancionades per la Llei i que es recullen en aquest article.

67.2 Les infraccions es classifiquen en lleus, greus i molt greus d'acord amb els criteris que s'indiquen en els apartats següents.

67.3 Són infraccions lleus les accions o omissions que contravenen a les normes sobre supressió de barreres arquitectòniques, però que no impedeixen la utilització de l'espai, l'equipament, l'habitatge o el mitjà de transport per persones amb mobilitat reduïda.

67.4 Tenen la consideració d'infraccions greus les accions o omissions següents:

- a) Les que incompleixin parcialment la normativa sobre supressió de barreres arquitectòniques urbanístiques, en les obres d'urbanització i el seu mobiliari de nova construcció, ampliació i reforma d'espais destinats a l'ús públic.
- b) Les que incompleixin la normativa sobre supressió de barreres arquitectòniques en l'edificació, construcció, ampliació o reforma d'edificis de propietat pública o privada destinats a un ús que impliqui la concurrència de públic.
- c) L'incompliment, en la proporció mínima requerida, de la reserva que estableix l'article 9.2 de la Llei 20/1991, de 25 de novembre, modificada pel Decret legislatiu 6/1994, de 13 de juliol, de promoció de l'accessibilitat i supressió de barreres arquitectòniques, pel que fa a la reserva d'habitatges de protecció oficial de promoció privada per a persones amb mobilitat reduïda.
- d) Les que incompleixin parcialment la normativa sobre supressió de barreres arquitectòniques reguladora de les condicions d'accessibilitat en els edificis de nova construcció o rehabilitats totalment que hagin de ser destinats a l'habitatge.

67.5 Tenen la consideració d'infraccions molt greus les accions o omissions següents:

- a) Les que incompleixin totalment la normativa sobre supressió de barreres arquitectòniques urbanístiques, en les obres d'urbanització i el seu mobiliari de nova construcció, ampliació i reforma d'espais destinats a l'ús públic.
- b) Les que incompleixin la normativa sobre supressió de barreres arquitectòniques en l'edificació, construcció, ampliació o reforma d'edificis de propietat pública o privada destinats a serveis públics.
- c) L'incompliment total de la reserva establerta a l'article 9.2 de la Llei 20/1991, de 25 de novembre, modificada pel Decret legislatiu 6/1994, de 13 de juliol, de promoció de l'accessibilitat i supressió de barreres arquitectòniques, pel que fa a la reserva d'habitatges de protecció oficial de promoció privada.
- d) Les que incompleixin totalment la normativa sobre supressió de barreres arquitectòniques reguladora de les condicions d'accessibilitat en els edificis de nova construcció o rehabilitats totalment que hagin de ser destinats a l'habitatge.

67.6 Les infraccions lleus seran sancionades amb multes de 50.000 a 1.000.000 de pessetes.

67.7 Les infraccions greus seran sancionades amb multes d'1.000.001 a 25.000.000 de pessetes.

67.8 Les infraccions molt greus seran sancionades amb multes de 25.000.001 a 50.000.000 de pessetes.

67.9 Per graduar l'import de les multes es tindrà en compte el grau de culpabilitat o la intencionalitat de cada un dels infractors, el perjudici directament o indirectament causat, el cost econòmic derivat de les obres d'accessibilitat necessàries, la reincidència o reiteració i la gravetat de la infracció.

67.10 Quan el benefici que resulti d'una infracció en matèria de supressió de barreres arquitectòniques sigui superior a la sanció que correspongui, aquesta podrà incrementar-se en la quantia equivalent al benefici obtingut.

Article 68

Responsables

68.1 En les obres que s'executin amb inobservança de les clàusules de la llicència, seran sancionats amb multa en la quantia que determina la Llei 20/1991, de 25 de

novembre, modificada pel Decret legislatiu 6/1994, de 13 de juliol, el promotor, l'empresari de les obres i el tècnic director d'aquestes.

68.2 En les obres emparades en una llicència municipal el contingut de la qual sigui manifestament constitutiu d'una infracció greu seran igualment sancionats amb multa en la quantia establerta el facultatiu que hagués emès informe favorable del projecte i els membres de la corporació que haguessin votat a favor de l'atorgament de la llicència sense l'informe tècnic previ, quan aquest o l'informe previ del secretari fossin desfavorables per raó d'aquella infracció.

68.3 Quan el compliment de les obligacions previstes en la Llei 20/1991, de 25 de novembre, modificada pel Decret legislatiu 6/1994, de 13 de juliol, correspongui a diverses persones conjuntament, respondran de forma solidària de les infraccions que, si s'escau, es cometin i de les sancions que s'imposin.

Article 69

Procediment sancionador

69.1 Els òrgans competents per a la iniciació, instrucció i resolució dels expedients sancionadors incoats per la comissió d'infraccions tipificades a l'article anterior hauran de seguir el procediment que estableix la normativa vigent en matèria de procediment administratiu sancionador.

69.2 Si un ens local és advertit per l'Administració de la Generalitat d'un fet constitutiu de qualsevol de les infraccions que determina la Llei 20/1991, de 25 de novembre, modificada pel Decret legislatiu de 6/1994, de 13 de juliol, i aquest no inicia el procediment sancionador en el termini d'un mes, la multa que s'imposi com a conseqüència de l'expedient sancionador incoat per la Generalitat serà percebuda per aquesta.

Article 70

Òrgans competents

Les autoritats competents per imposar sancions i els límits màxims d'aquestes són les següents:

- a) Els alcaldes: en els municipis que no excedeixin els 10.000 habitants, fins a un màxim de 100.000 pessetes; en els municipis que no excedeixin els 50.000 habitants, fins a un màxim de 500.000 pessetes; en els municipis fins a 100.000 habitants, multes fins a 1.000.000 de pessetes; en els municipis que no excedeixin els 500.000 habitants, multes fins a un màxim de 5.000.000 de pessetes, i en els municipis de més de 500.000 habitants, multes fins a un màxim de 10.000.000 de pessetes.
- b) El director general del departament corresponent per raó de la matèria, fins a 25.000.000 de pessetes, amb independència del nombre d'habitants del municipi.
- c) El conseller competent per raó de la matèria, fins a 50.000.000 de pessetes, amb independència del nombre d'habitants del municipi.

Article 71

Destinació de les sancions

Els ingressos derivats de la imposició de les sancions previstes seran destinats, per les administracions públiques actuant, a la supressió de les barreres arquitectòniques en l'àmbit de la seva competència.

Article 72

Prescripció

72.1 Les infraccions molt greus prescriuran al cap de quatre anys, les greus al cap de tres anys i les lleus al cap d'un any.

72.2 El termini de prescripció començarà a comptar-se des de la data de la comissió de la conducta constitutiva de la infracció.

Disposicions addicionals

1 El Departament competent en l'àmbit de la formació del personal al servei de les administracions públiques prendrà les mesures necessàries per tal de prestar, de manera adequada, la formació respecte a la normativa sobre accessibilitat i supressió de barreres arquitectòniques.

2 El Govern de la Generalitat aprovarà els plans sectorials d'accessibilitat amb l'objectiu de suprimir barreres arquitectòniques urbanístiques (BAU), barreres arquitectòniques en edificacions (BAE), barreres arquitectòniques en els transports (BAT) i barreres en la comunicació (BC), amb l'audiència prèvia de les entitats i els particulars afectats. Els plans sectorials s'establiran, preferentment, en aquelles zones que hagin de ser d'ús necessari i freqüent per persones amb mobilitat reduïda o qualsevol altra limitació. Els mitjans necessaris per portar a terme els plans sectorials d'accessibilitat es concretaran mitjançant convenis de col·laboració entre les administracions públiques competents, les organitzacions representatives dels col·lectius d'afectats i, si s'escau, els particulars afectats.

3 Les disposicions de les administracions públiques catalanes en matèria d'accessibilitat i supressió de barreres arquitectòniques i en la comunicació seran complementàries del present Decret, en tant que no s'oposin al seu contingut.

4 Excepcionalment, i en instal·lacions existents, els ajuntaments o l'autoritat competent podran eximir de l'aplicació de les normes d'accessibilitat que estableix el capítol 4, amb l'informe vinculant previ del Consell per a la Promoció de l'Accessibilitat i Supressió de Barreres, quan existeixi impossibilitat tècnica per a la seva realització.

5 S'estableix un termini de tres anys a partir de l'entrada en vigor d'aquest Reglament per fer efectiva l'elaboració del pla de mesures tècniques al qual fa referència l'article 40.

6 Els principals paràmetres de referència de l'accessibilitat que s'hauran d'aplicar són els que s'esmenten a l'annex 7 d'aquest Decret.

7 El contingut d'aquest Reglament s'ha d'entendre sens perjudici de la normativa vigent en matèria de seguretat, prevenció i extinció d'incendis.

Disposicions transitòries

1 El present Decret s'aplicarà a les actuacions d'obra nova i gran rehabilitació, als elements de la urbanització, a les reformes i ampliacions d'edificis d'ús públic amb projecte visat amb posterioritat a la seva entrada en vigor, així com als vehicles dedicats al transport de persones que es realitzi o que es posin en circulació a partir de la data esmentada.

2 La Comissió per a la supressió de les barreres arquitectòniques que impedeixen o dificulten la mobilitat dels disminuïts físics, creada pel Decret 170/1980, de 3 d'octubre, passa a denominar-se Comissió Interdepartamental per a l'Accessibilitat, i a regir-se per les previsions d'aquest Reglament.

Disposicions derogatòries

1 Queden derogades les disposicions següents:

Decret 170/1980, de 3 d'octubre, que crea una Comissió per a la supressió de barreres arquitectòniques que impedeixen o dificulten la mobilitat dels disminuïts físics.

L'article 3 del Decret 399/1988, de 27 de desembre, de modificació parcial del Decret 238/1987, de 20 de juliol, i del Decret 170/1980, de 3 d'octubre.

Decret 100/1984, de 10 d'abril, sobre supressió de barreres arquitectòniques.

Decret 95/1986, de 20 de març, de modificació del Decret 100/1984, de 10 d'abril.

Decret 256/1992, de 13 d'octubre, de composició del Consell per a la Promoció de l'Accessibilitat i Supressió de Barreres Arquitectòniques.

Ordre de 9 d'abril de 1985, sobre la definició d'itineraris practicables en edificis d'habitatges.

Ordre de 5 de novembre de 1985, sobre modificació de les dimensions de les cabines d'ascensors en els itineraris practicables per als minusvàlids.

Ordre de 19 d'agost de 1986, de normes sobre el model i les característiques de la targeta d'aparcament per a vehicles que portin persones disminuïdes.

Ordre de 21 de desembre de 1992, de modificació de l'Ordre de 19 d'agost de 1986.

Ordre de 3 de desembre de 1993, d'aprovació del Reglament de règim intern del Consell per a la promoció de l'Accessibilitat i la Supressió de Barreres Arquitectòniques.

2 Es deroguen totes les disposicions en matèria d'accessibilitat i supressió de barreres arquitectòniques i en la comunicació d'igual o inferior rang que s'oposin al que preveu aquest Decret.

Disposicions finals

1 Es faculten els consellers competents per raó de la matèria per a l'execució del que preveu aquest Decret.

2 El present Decret entrarà en vigor al cap de sis mesos de la seva publicació al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya.

Barcelona, 24 de març de 1995

Jordi Pujol

President de la Generalitat de Catalunya

Antoni Comas i Baldellou

Conseller de Benestar Social

Jaume Roma i Rodríguez

Conseller de Política Territorial i Obres Públiques

Annex

1 Normes d'accessibilitat urbanística

1.1 Itineraris adaptats.

1.1.1 Itinerari de vianants adaptat. Un itinerari de vianants es considera adaptat quan compleix els requisits següents: Tenir una amplada lliure mínima de 0,90 m i una alçada lliure d'obstacles de 2,10 m. En els canvis de direcció, l'amplada lliure de pas permet inscriure un cercle d'1,50 m de diàmetre. No inclou cap escala ni graó aïllat. El pendent longitudinal no supera el 8%. El paviment és dur, no lliscant i sense reguixos diferents als propis del gravat de les peces. Té un pendent transversal no superior al 2%. Els elements d'urbanització i de mobiliari que formen part d'aquest itinerari són adaptats.

1.1.2 Itinerari mixt de vianants i vehicles adaptat. Un itinerari mixt es considera adaptat quan compleix els següents requisits: Tenir una amplada lliure mínima de 3,00 m i una alçada lliure d'obstacles en tot el recorregut de 3,00 m. Els espais per al gir de vehicles permeten el gir amb un radi mínim de 6,50 m respecte a l'eix de

l'itinerari. No inclou cap escala ni graó aïllat. El paviment és dur, no lliscant i sense regruixos diferents als propis del gravat de les peces. Té un pendent transversal no superior al 2%. Els elements d'urbanització i de mobiliari que formen part d'aquest itinerari són adaptats.

1.2 Elements d'urbanització adaptats.

1.2.1 Paviments en espais d'ús públic. Un paviment es considera adaptat quan compleix els requisits següents: És dur, no lliscant i sense regruixos diferents als propis del gravat de les peces. S'admet, en parcs i jardins, paviment de terres compactades amb un 90% PM (Pròctor modificat). Es col·loca un paviment amb textura diferenciada per tal de detectar els passos de vianants. Les reixes i els registres es col·loquen enrasats amb el paviment circumdant. Les obertures de les reixes col·locades en itineraris de vianants tenen una dimensió que permet la inscripció d'un cercle de 3 cm de diàmetre com a màxim. La disposició de l'enreixat es fa de manera que no hi puguin ensopegar persones que utilitzin bastó o cadira de rodes.

1.2.2 Guals adaptats. El gual de pas de vianants es considera adaptat quan compleix els requisits següents: L'amplada lliure mínima és d'1,20 m. La vorera del gual s'enrasa amb la calçada. Els cantells s'arrodoneixen o aixamfranen a 45 graus. El pendent longitudinal del gual és com a màxim del 12%. El pendent transversal màxim és del 2%. Se senyalitza amb paviment de textura diferenciada. El gual d'entrada i sortida de vehicles ha de dissenyar-se de manera que: L'itinerari de vianants que travessen no quedi afectat per un pendent longitudinal superior al 12%. L'itinerari de vianants que travessen no quedi afectat per un pendent transversal superior al 2%.

1.2.3 Passos de vianants adaptats. El pas de vianants que forma part d'un itinerari adaptat es considera adaptat quan compleix els següents requisits: Salvar el desnivell entre la vorera i la calçada amb un gual de vianants adaptat. Quan travessi un illot intermedi a les calçades rodades, aquest es retallarà i quedarà rebaixat al mateix nivell de les calçades en una amplada igual a la del pas de vianants. El paviment de l'illot és diferenciador respecte al de la calçada. Quan el pas, per la seva longitud, es realitzi en dos temps amb parada intermèdia, l'illot tindrà una llargada mínima d'1,50 m, una amplada igual a la del pas de vianants i el seu paviment quedarà enrasat amb el de la calçada quan la longitud de l'illot no superi els 4,00 m.

1.2.4 Escales adaptades. Una escala es considera adaptada quan compleix els requisits següents: L'amplada útil de pas és d'1,20 m com a mínim. Els graons han de tenir una estesa mínima de 30 cm i una alçada màxima de 16 cm, i en escales en projecció corba en planta o no recta hi ha una dimensió mínima d'estesa de 30 cm comptada a 40 cm de la cara interior. El nombre de graons seguits sense replà intermedi ha de ser com a màxim de 12 unitats. El replans intermedis han de tenir una llargada mínima en la direcció de circulació d'1,20 m. L'estesa s'ha d'acabar superficialment amb material no lliscant i no presentar discontinuïtat on s'uneix amb l'alçària. Les escales disposen de baranes que poden ser utilitzades en els dos sentits de circulació. Els passamans de l'escala estan situats a una alçada d'entre 0,90 m a 0,95 m en replans i 0,80 m a 0,85 m en el tram de graons, i tenen un disseny anatòmic que permet d'adaptar la mà, amb una secció igual o funcionalment equivalent a la d'un tub rodó de 3 a 5 cm de diàmetre, separat com a mínim 4 cm dels paraments verticals. Els passamans s'han de prolongar 0,30 m com a mínim més enllà dels extrems a l'acabament de cada tram d'escala. El punt d'inflexió del passamà ha de coincidir amb l'inici del tram d'escala. L'inici i el final d'una escala se senyalitzen amb

paviment diferenciat de la resta i disposen d'un nivell d'il·luminació durant la nit de 10 lux com a mínim. Els espais existents sota les escales han d'estar protegits de manera que evitin possibles accidents a persones amb visió parcial o ceguesa.

- 1.2.5 Rampes adaptades. Una rampa es considera adaptada quan compleix els requisits següents: L'amplada útil de pas és de 0,90 m com a mínim. Pendents longitudinals: Trams de menys de 3 m de llargada: 12% de pendent màxim (recomanable 10%). Trams d'entre 3 i 10 m de llargada: 10% de pendent màxim (recomanable 8%). Trams de més de 10 m de llargada: 8% de pendent màxim (recomanable 6%). S'admet un pendent transversal màxim d'un 2%. El paviment de les rampes és dur, no lliscant i sense reguixos diferents als propis del gravat de les peces. La llargada de cada tram de rampa ha de ser com a màxim de 20 m. En la unió de trams de diferent pendent s'han de col·locar replans intermedis. Els replans intermedis tenen una llargada mínima en la direcció de circulació d'1,50 m. A l'inici i al final de cada tram de rampa hi ha un replà d'1,50 m de llargada com a mínim. Quan entre la rampa i la zona adjacent hi ha un desnivell igual o superior a 0,20 m es disposa d'un element de protecció longitudinal amb una alçada de 10 cm per sobre del paviment de la rampa. Les rampes disposen de baranes a ambdós costats, a una alçada d'entre 0,90 m i 0,95 m. Els passamans de la rampa tenen un disseny anatòmic que permeti d'adaptar la mà, amb una secció igual o funcionalment equivalent a la d'un tub rodó de 3 a 5 cm de diàmetre, separat com a mínim 4 cm dels paraments verticals. L'inici i el final d'una rampa se senyalitza amb paviment diferenciat de la resta i disposa d'un nivell d'il·luminació mínim de 10 lux durant la nit.
- 1.2.6 Ascensor adaptat. Un ascensor es considera adaptat quan compleix els requisits següents: La cabina d'ascensor adaptat té com a mínim unes dimensions d'1,40 m en el sentit de l'accés i d'1,10 m en el sentit perpendicular. Disposa de passamans a una alçada entre 0,90 m i 0,95 m. Els passamans de la cabina tenen un disseny anatòmic que permet d'adaptar la mà, amb una secció igual o funcionalment equivalent a la d'un tub rodó de diàmetre entre 3 i 5 cm i separat, com a mínim, 4 cm dels paraments verticals. Les botoneres, tant de cabina com de replà, s'han de col·locar entre 1,00 m i 1,40 m d'alçada respecte del terra. Les botoneres han de tenir la numeració en Braille o en relleu. Les portes de la cabina i del recinte són automàtiques, d'una amplada mínima de 0,80 m, i davant d'elles es pot inscriure un cercle d'un diàmetre d'1,50 m. Al costat de la porta de l'ascensor i a cada planta hi ha d'haver un número en alt relleu que identifiqui la planta, amb una dimensió mínima de 10x10 cm i a una alçada d'1,40 m des del terra.
- 1.2.7 Aparcaments adaptats. Una plaça d'aparcament es considera adaptada quan compleix els requisits següents: Té unes dimensions mínimes per al vehicle de 3,30 mx4,50 m en bateria i 2,00 mx4,50 m en filera. Té un espai d'apropament que pot ser compartit i que permet la inscripció d'un cercle de diàmetre 1,50 m davant la porta del conductor. En aparcaments en bateria aquest espai pot coincidir un màxim de 0,20 m amb l'amplada de la plaça. L'espai d'apropament ha d'estar comunicat amb un itinerari de vianants adaptat. Les places d'aparcament i l'itinerari d'accés a la plaça se senyalitzen conjuntament amb el símbol d'accessibilitat a terra i un senyal vertical en un lloc visible, amb la inscripció "reservat a persones amb mobilitat reduïda".
- 1.2.8 Serveis higiènics adaptats. Un servei higiènic es considera adaptat quan compleix els requisits següents: Les portes han de tenir una amplada mínima de 0,80 m i s'han d'obrir cap a l'exterior. Entre 0 m i 0,70 m d'alçada respecte al

terra, hi ha un espai lliure de gir i de maniobra d'1,50 m de diàmetre com a mínim. L'espai d'apropament lateral al wàter i frontal al rentamans té una amplada mínima de 0,80 m. El rentamans no té pedestal ni mobiliari inferior que dificulti l'apropament de persones amb cadira de rodes. Disposa de barres de suport a una alçada entre 0,70 m i 0,75 m per sobre del terra, perquè permeti agafar-s'hi amb força en la transferència lateral al wàter. La barra situada al costat de l'espai d'apropament és batent. Els miralls tenen col·locat el cantell inferior a una alçada màxima de 0,90 m. Tots els accessoris i mecanismes es col·loquen a una alçada no superior a 1,40 m i no inferior a 0,40 m. Les aixetes i les manetes de les portes s'accionen mitjançant mecanismes de pressió o palanca. El paviment és no lliscant. Els indicadors de serveis d'homes o dones han de permetre la lectura tàctil, amb senyalització "Homes-Dones" sobre la maneta, mitjançant una lletra "H" (homes) o "D" (dones) en alt relleu.

1.3 Mobiliari urbà adaptat.

1.3.1 Condicions generals. Un element de mobiliari urbà es considera adaptat quan compleix els requisits següents: Ser accessible a través d'un itinerari adaptat. La seva ubicació permet sempre l'existència d'una banda de pas lliure d'obstacles de 0,90 m d'amplada per 2,10 m d'alçada. Els elements sortints i/o volants que són superiors a 15 cm de vol i que limiten amb itineraris tenen com a mínim un element fix i perimetral entre 0 i 15 cm d'alçada perquè puguin ser detectats per invidents, o bé s'han de situar a una alçada igual o superior a 2,10 m. Els elements que hagin de ser accessibles manualment estan situats a una alçada d'entre 1 m i 1,40 m d'alçada.

1.3.2 Elements urbans diversos. Els elements urbans es consideren adaptats si compleixen el requisits de disseny següents: Els elements d'accés al recinte tenen una amplada mínima de 0,90 m, una alçada mínima de 2,10 m i han d'estar convenientment senyalitzats. El mobiliari d'atenció al públic té, totalment o parcialment, una alçada màxima respecte al terra de 0,85 m. Si disposa solament d'apropament frontal, la part inferior, entre 0,00 m i 0,70 m d'alçada, en una amplada de 0,80 m com a mínim, queda lliure d'obstacles per permetre l'apropament d'una cadira de rodes. La taula ha de tenir una alçada màxima de 0,80 m. La part inferior, entre 0,00 i 0,70 m d'alçada, i en una amplada de 0,80 m com a mínim ha de quedar lliure d'obstacles per permetre l'apropament d'una cadira de rodes. L'element més alt manipulable dels aparells telefònics se situa a una altura màxima d'1,40 m com a màxim. En el cas que l'aparell telefònic se situï dins d'una cabina locutori, aquesta ha de tenir unes dimensions mínimes de 0,80 m d'amplada i 1,20 m de fondària lliures d'obstacles i el terra ha de quedar enrasat amb el paviment circumdant. L'espai d'accés a la cabina té una amplada lliure mínima de 0,80 m i una alçada mínima de 2,10 m. Els elements per impedir el pas de vehicles estan separats a una distància mínima de 0,90 m, i tenen una alçada mínima de 0,80 m. En grades i zones d'espectadors, la plaça d'un espectador per a usuaris en cadira de rodes té unes dimensions mínimes de 0,80 m d'amplada i d'1,20 m de fondària. Els polsadors s'han de situar entre 1,00 m i 1,40 m d'alçada. Els suports verticals de senyals i semàfors tenen una secció de caires arrodonits i es col·loquen preferentment a la part exterior de la vorera. Si no hi ha vorera o la seva amplada és inferior a 1,50 m es col·loquen tocant a les façanes o subjectes a aquestes. En parcs i jardins se situen en àrees enjardinades o similars. Quan s'instal·lin semàfors acústics, aquests han d'emetre un senyal sonor indicador del temps de pas per a vianants, a petició de l'usuari mitjançant un comandament a distància.

- 1.3.3 Elements de protecció i senyalització de les obres en la via pública. Els elements de protecció i senyalització de les obres en la via pública han de complir les condicions següents: Les bastides, rases o qualsevol tipus d'obres a la via pública s'han de senyalitzar i protegir mitjançant barrats estables i continuats que restin il·luminats tota la nit. S'han de col·locar els elements de protecció i senyalització de forma que les persones amb disminució visual puguin detectar a temps l'existència de l'obstacle. No s'han d'utilitzar cordes, cables o similars. Hi ha d'haver un nivell d'il·luminació mínima de 10 lux per advertir de la presència d'obstacles o desnivells.

Annex 2

Normes d'accessibilitat a l'edificació

2.1 Nivell d'accessibilitat exigible per a usos públics en edificis de nova construcció. (Vegeu pàg. 3380)

2.2 Itinerari adaptat. Un itinerari es considera adaptat quan compleix els requisits següents: No hi ha d'haver cap escala ni graó aïllat. (S'admet, a l'accés de l'edifici, un desnivell no superior a 2 cm, i s'arrodonirà o bé s'aixamfranarà el cantell a un màxim de 45º). Ha de tenir una amplada mínima de 0,90 m i una alçada lliure d'obstacles en tot el recorregut de 2,10 m. En cada planta de l'itinerari adaptat d'un edifici hi ha d'haver un espai lliure de gir on es pugui inscriure un cercle d'1,50 m de diàmetre. En els canvis de direcció, l'amplada de pas ha de permetre inscriure un cercle d'1,20 m de diàmetre. Les portes han de tenir com a mínim una amplada de 0,80 m i una alçada mínima de 2 m. En cas de portes de dues o més fulles, una d'elles haurà de tenir una amplada mínima de 0,80 m. A les dues bandes d'una porta existeix un espai lliure, sense ser escombrat per l'obertura de la porta, on es pot inscriure un cercle d'1,50 m de diàmetre (excepte a l'interior de la cabina d'ascensor). Les manetes de les portes s'han d'accionar mitjançant mecanismes de pressió o de palanca. Quan les portes siguin de vidre, llevat del cas en què aquest sigui de seguretat, tindran un sòcol inferior de 30 cm d'alçada, com a mínim. A efectes visuals ha de tenir una franja horitzontal de 5 cm d'amplada, com a mínim, col·locada a 1,50 m d'alçada i amb marcat contrast de color. El paviment és no lliscant. Els pendents longitudinals de les rampes són: Trams de menys de 3 m de llargada: 12% de pendent màxim. Trams entre 3 i 10 m de llargada: 10% de pendent màxim. Trams de més de 10 m de llargada: 8% de pendent màxim. S'admet un pendent transversal màxim del 2% en rampes exteriors. Les rampes disposen de baranes a ambdós costats. Així mateix, han d'estar limitades lateralment per un element de protecció longitudinal de, com a mínim, 10 cm per sobre del terra, per evitar la sortida accidental de rodes i bastons. Els passamans de les baranes estan situats a una alçada entre 0,90 i 0,95 m, i tenen un disseny anatòmic que permet d'adaptar la mà, amb una secció igual o equivalent a la d'un tub rodó de diàmetre entre 3 i 5 cm, separat, com a mínim, 4 cm dels paraments verticals. La llargada de cada tram de rampa és com a màxim de 20 m. En la unió de trams de diferent pendent es col·loquen replans intermedis. Els replans intermedis han de tenir una llargada mínima en la direcció de circulació d'1,50 m. A l'inici i al final de cada tram de rampa hi ha un replà d'1,50 m de llargada com a mínim. La cabina d'ascensor té unes dimensions d'1,40 m en el sentit de l'accés i d'1,10 m en el sentit perpendicular. Disposa de passamans a una alçada entre 0,90 m i 0,95 m, i les botoneres, tant interiors com de replà, s'han de col·locar entre 1,00 m i 1,40 m d'alçada respecte al terra. Les botoneres han de tenir la numeració en Braille o en relleu. Al costat de la porta de l'ascensor i a cada planta hi ha d'haver un número en alt relleu que identifiqui la planta, amb una dimensió mínima de 10x10 cm i a una alçada d'1,40 m des del terra. Les portes de la cabina i del recinte són automàtiques, d'una amplada mínima de 0,80 m, i davant d'elles es pot inscriure un

cercle d'un diàmetre d'1,50 m. Els passamans de la cabina han de tenir un disseny anatòmic que permeti d'adaptar la mà, amb una secció igual o funcionalment equivalent a la d'un tub rodó de diàmetre entre 3 i 5 cm, separat, com a mínim, 4 cm dels paraments verticals.

2.3 Itinerari practicable. Un itinerari es considera practicable quan compleix els requisits següents: Té una amplada mínima de 0,90 m i una alçada de 2,10 m totalment lliure d'obstacles en tot el recorregut. No inclou cap tram d'escala. A les dues bandes d'un graó hi ha un espai lliure pla amb una fondària mínima d'1,20 m. L'alçada màxima d'aquests graons és de 14 cm. En els edificis en què per normativa sigui obligatòria la instal·lació d'un ascensor només s'admetrà a l'itinerari l'existència d'un graó, com a màxim de 12 cm d'alçada, a l'entrada de l'edifici. Les rampes han de tenir un pendent màxim del 12%, amb una llargària màxima, sense replà, de 10 m. El pendent transversal màxim ha de ser del 2% en rampes exteriors. En els dos extrems de les rampes hi ha un espai lliure amb una fondària d'1,20 m. En els canvis de direcció l'amplada de pas haurà de permetre inscriure un cercle d'1,20 m de diàmetre. Com a mínim, en un costat d'una rampa ha d'existir un passamà a una alçada d'entre 0,90 m i 0,95 m. Les portes o passos entre dos espais han de tenir com a mínim una amplada de 0,80 m i una alçada de 2,00 m. Les manetes de les portes s'accionen mitjançant mecanismes de pressió o de palanca. A les dues bandes de qualsevol porta inclosa dins d'un itinerari practicable hi ha d'haver un espai lliure sense ser escombrat per l'obertura de la porta, on sigui inscrivible un cercle d'1,20 m de diàmetre (excepte a l'interior de la cabina d'ascensor). Les portes de cabina de l'ascensor són automàtiques, mentre que les de recinte poden ser manuals. Totes dues tenen una amplada mínima de 0,80 m. La cabina de l'ascensor ha de tenir, com a mínim, unes dimensions d'1,20 m en el seu sentit d'accés, de 0,90 m en sentit perpendicular i una superfície mínima d'1,20 m². En l'espai previst per a un ascensor practicable no es permetrà la col·locació de cap ascensor que no tingui, almenys, aquesta consideració. A l'espai situat davant la porta de l'ascensor, s'hi ha de poder inscriure un cercle d'1,20 m de diàmetre sense ser escombrat per l'obertura de la porta. Les botoneres de l'ascensor, tant de cabina com de replà, s'han de col·locar a una alçada d'entre 1,00 m i 1,40 m respecte al terra.

2.4 Elements de l'edificació adaptats.

2.4.1 Aparcament. Una plaça d'aparcament és adaptada si: Té unes dimensions mínimes per al vehicle de 2,20 mx4,50 m. Té un espai d'apropament, de 0,90 m d'amplada, que pot ser compartit i que ha de permetre la inscripció d'un cercle d'1,50 m de diàmetre davant la porta del conductor. L'espai d'apropament està comunicat amb un itinerari d'ús comunitari adaptat. És senyalitzada amb el símbol d'accessibilitat a terra i un senyal vertical en un lloc visible, amb la inscripció "reservat a persones amb limitacions".

2.4.2 Escales en edificis d'ús públic. Les escales d'ús públic han de complir les condicions següents: L'alçada màxima del graó és de 16 cm i l'estesa mínima, de 30 cm (a les escales amb projecció en planta no recta hi ha d'haver la dimensió mínima d'estesa de 30 cm a 40 cm per la part interior). L'estesa no presenta discontinuïtats on s'uneix amb l'alçada. L'amplada de pas útil és igual o superior a 1,00 m. El nombre màxim de graons seguits, sense replà intermedi, és de 12. Els replans intermedis tenen una llargada mínima d'1,20 m. Es disposa de passamans a tots dos costats. Les baranes de les escales tenen una alçada d'entre 0,90 i 0,95 m. Els passamans de l'escala tenen un disseny anatòmic que permeti d'adaptar la mà, amb una secció igual o funcionalment equivalent a la d'un tub rodó de diàmetre entre 3 cm i 5 cm, separat, com a mínim, 4 cm dels paraments verticals.

2.4.3 Cambra higiènica adaptada. Característiques que haurà de reunir una cambra higiènica adaptada: Les portes hauran de tenir una amplada mínima de 0,80 m, obrir-se

cap enfora o ser corredisses. Les manetes de les portes s'accionaran mitjançant mecanismes de pressió o palanca. Hi haurà d'haver entre 0 i 0,70 m d'alçada respecte a terra, un espai lliure de gir d'1,50 m de diàmetre. L'espai d'apropament lateral al wàter, la banyera, la dutxa i el bidet i frontal al rentamans serà de 0,80 m com a mínim. Els rentamans no tindran peu ni mobiliari inferior que destorbi el seu ús. Es disposarà de dues barres de suport a una alçada entre 0,70 m i 0,75 m, perquè permeti agafar-s'hi amb força en la transferència lateral a wàters i bidets. La barra situada al costat de l'espai d'apropament serà batent. Els miralls tindran col·locat el cantell inferior a una alçada de 0,90 m del terra. Tots els accessoris i mecanismes es col·locaran a una alçada no superior a 1,40 m i no inferior a 0,40 m. Les aixetes s'accionaran mitjançant mecanismes de pressió o palanca. Les aixetes de les banyeres es col·locaran al centre, i no als extrems. El paviment serà no lliscant. Hi haurà indicadors de serveis d'homes o dones que permetran la lectura tàtil, amb senyalització "Homes-Dones" sobre la maneta, mitjançant una lletra "H" (homes) o "D" (dones) en alt relleu.

2.4.4 Dormitori en edificis d'ús públic. Un dormitori es considera adaptat quan compleixi les condicions següents: Les portes hauran de tenir una amplada mínima de 0,80 m. Hi haurà un espai de gir d'1,50 m de diàmetre, com a mínim. Els espais d'apropament lateral al llit i frontal a l'armari i mobiliari tindran una amplada mínima de 0,80 m. En el cas d'haver-hi el llit doble, tindran l'espai d'apropament per tots dos costats. Tots els mecanismes d'accionament es col·locaran a una alçada no superior a 1,40 m i no inferior a 0,40 m. Les manetes de les portes s'accionaran mitjançant mecanismes de pressió o palanca.

2.4.5 Vestidors en edificis d'ús públic. Un vestidor es considera adaptat quan compleixi les condicions següents: Les portes hauran de tenir una amplada mínima de 0,80 m. Els espais de circulació interior hauran de tenir una amplada mínima de 0,90 m i en els canvis de direcció l'amplada de pas haurà de permetre d'inscriure-hi un cercle d'1,50 m de diàmetre (sense ser escombrat per l'obertura de cap porta). Almenys haurà d'existir espai lliure de gir a l'interior de la peça on es pugui inscriure un cercle de diàmetre d'1,50 m sense ser escombrat per l'obertura de cap porta. L'espai d'apropament lateral a taquilles, bancs, dutxes i mobiliari en general tindrà una amplada mínima de 0,80 m. L'espai d'utilització d'almenys una dutxa tindrà unes dimensions mínimes de 0,80 m d'amplada i d'1,20 m de fondària a més de l'espai d'apropament lateral. La base d'aquesta dutxa quedarà enrasada amb el paviment circumdant amb solució de continuïtat; disposarà d'un seient abatible fixat al costat curt de l'espai i de dimensions mínimes 0,40 m x 0,40 m. Les aixetes es col·locaran al centre del costat més llarg, a una alçada respecte al terra d'entre 0,90 m i 1,20 m i s'accionaran mitjançant mecanismes de pressió o de palanca. Tots els accessoris i mecanismes es col·locaran a una alçada no superior a 1,40 m i no inferior a 0,40 m. El paviment serà no lliscant. En els vestidors emprovadors existirà almenys un espai que es pugui tancar d'unes dimensions que permetin d'inscriure-hi un cercle d'1,50 m de diàmetre sense ser escombrat per l'obertura de cap porta. Les manetes de les portes s'accionaran mitjançant mecanismes de pressió o palanca. Hi haurà indicadors de serveis d'homes o dones que permetran la lectura tàtil, amb senyalització "Homes-Dones" sobre la maneta, mitjançant una lletra "H" (homes) o "D" (dones) en alt relleu.

2.4.6 Mobiliari en edificis d'ús públic. Característiques del mobiliari adaptat: Els elements sortints i/o volats que siguin superiors a 0,15 m de volada i que limitin amb itineraris tindran com a mínim un element fix i perimetral entre 0,00 i 0,15 m d'alçada perquè puguin ser detectats per invidents, o bé se situaran a una alçada igual o superior a 2,10 m. Els elements de comandament (polsadors, bronzidors, alarmes i porters electrònics) se situaran entre 1,00 m i 1,40 m d'alçada. El mobiliari d'atenció al públic tindrà, totalment o parcialment, una alçada màxima respecte al terra de 0,85 m.

Si disposa solament d'apropament frontal, la part inferior, entre 0,00 m i 0,70 m d'alçada, en una amplada de 0,80 m com a mínim, quedarà lliure d'obstacles per permetre l'apropament d'una cadira de rodes. La taula tindrà una alçada màxima de 0,80 m. La part inferior, entre 0,00 i 0,70 m d'alçada, i en una amplada de 0,80 m com a mínim, haurà de quedar lliure d'obstacles per permetre l'apropament d'una cadira de rodes. L'element més alt manipulable dels aparells telefònics ha d'estar situat a una altura màxima d'1,40 m com a màxim. En el cas que l'aparell telefònic se situï dins d'una cabina locutori, aquesta haurà de tenir unes dimensions mínimes de 0,80 m d'amplada i 1,20 m de fondària lliures d'obstacles i el terra queda enrasat amb el paviment circumdant. L'espai d'accés a la cabina haurà de tenir una amplada mínima de 0,80 m i una alçada mínima de 2,10 m. La plaça d'espectador per a usuari amb cadira de rodes tindrà unes dimensions mínimes de 0,80 m d'amplada i d'1,20 m de fondària.

2.4.7 Interior de l'habitatge. Un habitatge es considera adaptat quan: Les portes i les obertures de pas tenen una amplada de 0,80 m com a mínim i una alçada no inferior a 2,00 m. Les manetes de les portes s'accionen mitjançant mecanismes de pressió o de palanca. En les cambres higièniques les portes s'obren cap enfora o són corredisses. Hi ha, com a mínim, una cambra higiènica adaptada, formada per un lavabo, un wàter i una banyera o dutxa. Els passadissos tenen una amplada mínima d'1,10 m. En els recorreguts interiors de l'habitatge, per assegurar la maniobrabilitat d'una cadira de rodes, cal considerar que el diàmetre mínim necessari per efectuar un gir complet és d'1,50 m. A les cuines hi ha, entre 0,00 i 0,70 m d'alçada respecte al terra, un espai lliure de gir d'1,50 m de diàmetre com a mínim. Les aixetes s'accionen mitjançant mecanismes de pressió o de palanca. Les claus de pas, mecanismes elèctrics, porters automàtics, timbres, quadres generals, etc. han d'estar a una alçada mínima de 0,40 m i màxima d'1,40 m sobre el terra, i a una distància de 0,60 m de les cantonades.

2.5 Accessibilitat en edificis d'ús privat de nova construcció sense ascensor obligatori. En aquells edificis que, excloent la planta d'accés, en computar la part per sobre i/o per sota d'aquesta, tinguin unes característiques que compleixin l'expressió: $(S/30) \times N \times P$ en què S és la superfície construïda, N el nombre d'entitats (habitatges, locals, etc.) i P el nombre de plantes, només s'haurà de graficar en els plànols de fonaments, estructura i distribució del projecte l'espai per a la futura ubicació d'un ascensor practicable, així com la seva connexió amb un itinerari també practicable. En aquells edificis en què no es compleixi l'expressió recollida en l'apartat anterior, l'espai disposat per allotjar l'ascensor practicable haurà de complir els requisits següents: Tenir comunicació directa amb un espai practicable. Disposar d'unes dimensions que permetin la possible ubicació d'un ascensor practicable. Tenir la consideració d'element comú de l'edifici i estar sotmès, en la documentació de la declaració d'obra nova i escriptura de divisió horitzontal, a una clàusula de servitud que en permeti la utilització, en cas de necessitat, com a fossat d'ascensor. Estar previst de tal manera que en el moment de la instal·lació de l'ascensor no calgui modificar ni els fonaments ni l'estructura ni les instal·lacions existents, de manera que puguin realitzar-se les obres per l'espai comunitari de l'edifici, sense haver d'actuar mai a l'interior de cap entitat. Les memòries dels projectes bàsics dels edificis que no compleixin l'expressió esmentada incorporaran la justificació tècnica de la previsió de l'ascensor. Les seves disposicions hauran de quedar reflectides als plànols de distribució i seccions. Igualment, en el projecte executiu haurà de quedar reflectit en els plànols de fonaments, estructura i instal·lacions amb la seva justificació constructiva.

Annex 3

Normes d'accessibilitat en el transport

3.1 Barreres arquitectòniques en el transport.

3.1.1 Parades i estacions adaptades. Es poden distingir tres tipus de parades en el transport terrestre urbà i interurbà: parades de transport ferroviari, parades d'autobús i parades d'automòbils.

3.1.2 Parades d'autobús adaptades. Les parades d'autobús adaptades compliran les següents prescripcions: El nivell d'aixecament de la vorera sobre la rasant del carrer serà de 0,10 m. El nivell d'aixecament local de la vorera en la zona d'accés a l'autobús serà de 0,20 m. La marquesina disposarà d'una superfície lliure de 0,90 mx1,20 m, reservada en la col·locació de cadires de rodes, cotxes o altres estris d'ajut. Les marquesines no poden tenir parets de vidre o similars transparents, a menys que se senyalitzi la superfície amb elements opacs. Sota la marquesina, si n'hi ha, l'alçada mínima lliure serà de 2,10 m. El límit inferior del nivell d'anuncis serà d'una alçada no superior a 1,20 m.

3.1.3 Estacions de transport ferroviari adaptades. En les estacions de transport ferroviari, pel que fa a l'accessibilitat, cal tenir en compte dos aspectes: Accessibilitat en la comunicació, segons criteris establerts a l'annex 4. Accessibilitat pel que fa a barreres arquitectòniques, en la qual s'han de considerar tres conjunts d'espais: l'accés a les instal·lacions, la circulació dels espais de servei i l'espai d'accés als vehicles.

3.1.3.a) Accés a les instal·lacions. Es facilitarà l'accés a totes les dependències i vehicles als gossos pigall, segons s'estableix a la Llei 10/1993, de 8 d'octubre, que regula l'accés a l'entorn de les persones amb disminució visual acompanyades de gossos pigall (DOGC núm. 1809, de 15.10.1993). Les baranes d'accés a les instal·lacions compliran les prescripcions dels annexos 1 i 2 d'aquest Decret i, a més a més, seran de colors contrastats. La unió entre la via pública i els accessos a les instal·lacions es realitzarà mitjançant itineraris de vianants o mixtos adaptats segons els conceptes que estableix l'annex 1 d'aquest Decret.

3.1.3.b) Circulació en els espais de servei. Els espais de serveis estaran units als accessos a les instal·lacions i als vehicles mitjançant itineraris adaptats, segons el concepte establert a l'annex 2 d'aquest Decret.

3.1.3.c) Espai d'accés als vehicles. Les vores de les andanes se senyalitzaran a terra amb una franja de textura diferenciada respecte a la resta del paviment. La franja tindrà visualment una coloració destacada de la resta del paviment. Per reposar les persones amb mobilitat reduïda es disposaran suports isquiàtics a 0,75 m d'alçada sobre el terra com a màxim i a 0,70 m com a mínim, separats 20 cm de la paret. El sistema d'interfonia des de l'andana amb el personal de control ha de poder ser manipulat a una alçada màxima d'1,00 m sobre el terra. A les andanes hi haurà un nivell d'il·luminació mínim de 20 lux.

3.2 Vehicles adaptats. Als efectes d'accessibilitat, en tot vehicle s'han de considerar tres tipus d'activitat: pujada i baixada, circulació interna i àrea de passatgers.

3.2.1 Pujada i baixada del transport públic.

3.2.1.a) Transport públic col·lectiu. El pas, tant d'entrada com de sortida, tindrà una amplada mínima de 0,80 m lliures d'obstacles; en el cas que es produeixi en ambdós sentits serà superior a 1,20 m i inferior a 1,60 m, i s'instal·laran en cas de portes dos fulls corredissos de 0,60 m mínim i de 0,90 m màxim cadascun. Hi haurà una indicació clara i comprensible de la destinació de cada servei. El nivell del terra dels autobusos serà a 30 cm de la calçada com a màxim. En aquells casos en què es fes impossible la implantació dels vehicles de plataforma baixa, l'adaptació es farà d'acord amb les característiques particulars que es defineixin per a cada cas. El terra dels vehicles quedarà enrasat amb el paviment superior de les andanes del transport ferroviari. A aquest efecte s'admetrà l'ajut amb rampes curtes plegables, evitant que el desnivell superi els 10 cm i que la rampa tingui més d'1,10 m de llargada.

3.2.1.b) Transport per comanda. El transport per comanda que sigui necessari afegir al transport regular amb caràcter complementari (taxi, furgonetes taxi o similars) haurà de ser adaptat. Serà obligatori l'ajut del conductor inclòs en el cas de vehicles adaptats.

3.2.2 Circulació interior.

3.2.2.a) Espai de circulació. La circulació interior d'un vehicle adaptat ha de complir el requisits següents: Hi ha d'haver un espai lliure per a girs d'1,50 m de diàmetre. El pas lliure tindrà una amplada mínima de 0,90 m en l'espai de circulació. En l'àrea de passatgers el pas es pot reduir a una amplada de 0,40 m a 0,55 m. Els desnivells sobtats no superaran els 2 cm i estaran sempre marcats amb una senyalització del cantell contrastada visualment. Les rampes interiors no superaran 1,10 m de llargada màxima, i en cap cas el 6% de pendent màxim. El sostre dels passadissos tindrà una alçada lliure de 2,10 m com a mínim. Les portes interiors estaran separades un mínim de 0,25 m de les cantonades, i l'amplada serà igual al mínim establert per a les portes d'accés. Quan les portes siguin de vidre aquest tindrà un sòcol inferior de 30 cm d'alçada, com a mínim, i una franja horitzontal de 5 cm d'amplada, com a mínim, col·locada a 1,50 m d'alçada i amb marcat contrast de color. Els mecanismes i instruments d'accionament han de ser a una alçada sobre el paviment superior a 0,80 m i inferior a 1,10 m. Els senyals d'avís es col·locaran al sostre en llocs visibles tant per als passatgers que viatgen asseguts com per als que ho fan dempeus.

3.2.2.b) Àrea per als passatgers. L'àrea de passatgers d'un vehicle adaptat està integrada per dues zones: plataforma i àrea de seients. Per a l'àrea de seients es compliran les mesures d'accessibilitat de mobiliari adaptat: 0,50 m d'alçada de seient, 0,75 m de separació mínima entre espatlleres de seients i 0,65 m d'alçada lliure d'obstacles sota taules plegables. L'amplada mínima lliure d'un seient serà de 0,50 m en tot tipus de transport. La plataforma contindrà un espai de gir on es pugui inscriure un cercle d'1,50 m de diàmetre i una zona d'emmagatzematge per a cadires i altres estris d'ajut així com d'equipatges, amb unes dimensions mínimes d'1,20 mx1,80 m, que es podrà combinar amb l'àrea de seients.

3.3 Targeta d'aparcament per a vehicles que portin persones amb mobilitat reduïda: model. La targeta a què fa referència l'article 42 tindrà les característiques que segueixen: (Vegeu pàg. 3383)

Annex 4

Criteris d'accessibilitat en la comunicació

4.1 Definició de barreres de comunicació. Barreres de comunicació són les limitacions que els sistemes d'informació i comunicació habituals comporten per a determinades persones que tenen alteracions o discapacitats sensorials o d'altres tipus.

4.2 Principals tipologies d'alteracions i discapacitats que afecten la comunicació. Les alteracions i discapacitats poden afectar una funció de la persona de forma total o parcial. També cal tenir present que les dites alteracions o discapacitats poden presentar-se de forma aïllada o bé conjuntament amb alguna altra discapacitat greu o lleu que afecti altres funcions de la persona. Alteracions de la visió: ceguesa, i totes aquelles que afectin l'agudesa visual, el cromatisme i la fotofòbia. Alteracions de l'audició i la parla: sordesa, hipoacúsia, sordesa-mudesa, trastorns psicomotrius, etc. Alteració de la visió i audició: sordesa-ceguesa. Altres trastorns que poden dificultar o alterar la comunicació: dislèxia, afàsia, retard mental, autisme, psicosi infantil, paràlisi cerebral. L'estrangeria amb desconeixement de la llengua del país comporta també limitacions en la comunicació.

4.3 Definició de l'accessibilitat en la comunicació. Un servei o equipament es considera accessible pel que fa a la comunicació quan garanteix el dret de totes les persones a la informació i/o comunicació bàsica i essencial que es necessita per al seu ús. El sistema

escrit o pictogràfic es considera accessible si compleix els requisits següents: És detectable la seva presència per un usuari que s'apropi amb un mitjà de transport des de 200 m de distància. És detectable la seva presència per un usuari que s'apropi com a vianant des de 50 m de distància. Disposa de mitjans complementaris de tipus sonor per a la seva comprensió per persones amb limitació total o parcial de la visió. Si la senyalització està ubicada a l'interior d'un edifici o en un recinte d'ús públic per a vianants, permetrà la seva identificació tàctil mitjançant relleu i contrast de colors.

4.4 Accessibilitat en la comunicació.

4.4.1 En l'urbanisme. La senyalització dels itineraris de vianants, elements d'urbanització i d'altres elements urbans diversos, en forma de rètols o senyals, haurà de tenir un contorn nítid, coloració viva i contrastada amb el fons, lletres de 4 cm d'alçada mínima, a 1,50 m del terra i que permetin l'aproximació de les persones a 5 cm. En el cas d'estar il·luminades, ho estaran sempre des de l'exterior, a fi de facilitar-ne la lectura pròxima, i es col·locaran de manera que no constitueixin obstacle.

4.4.2 En l'edificació. Les instal·lacions de sistemes d'alarma hauran de funcionar sistemàticament de manera sonora i lluminosa, ambdues amb la mateixa intensitat.

4.4.3 En el transport.

a) Autobusos urbans i metropolitans. Els vehicles adaptats de nova adquisició hauran de disposar i mantenir en servei un sistema de megafonia que informi al seu interior, amb antelació, de cada parada, i a l'exterior, del número de línia. Aquestes indicacions hauran de figurar escrites en un sistema de retolació adequat.

b) Metro i ferrocarril. Les unitats de nova adquisició o que hagin de ser remodelades disposaran d'un sistema de megafonia en les mateixes condicions establertes per als autobusos a l'apartat anterior. Així mateix pel que fa al sistema de retolació.

4.4.4 En els mitjans de comunicació de masses. Els anuncis que facin les administracions públiques catalanes d'interès general que puguin afectar tots els ciutadans, que siguin difosos pels mitjans de comunicació, seran efectuats en idèntica proporció pels mitjans escrits i pels àudio-visuals. El Departament de Benestar Social fomentarà el fet que les empreses editorials en l'àmbit de Catalunya, facilitin l'accés, mitjançant els procediments informàtics adequats, dels seus fons de publicacions a les persones cegues o amb visió parcial.

4.5 Principals recursos tècnics i humans per fer accessibles els sistemes ordinaris d'informació i comunicació.

4.5.1 Recursos per compensar les alteracions o discapacitats de la visió. Sistema d'escriptura: Ceguesa: Conversió al sistema Braille. Utilització d'ordinadors amb les adaptacions que permetin l'ús del sistema Braille o la conversió en veu. Enregistrament sonor en el suport tecnològic adequat. Visió parcial: Contorn, mida, contrast i color adequats en els sistemes tipogràfics. Utilització d'ordinadors amb les adaptacions que permetin l'ampliació de caràcters. Sistemes de senyalització: Ceguesa: Transformació en el sistema tàctil adequat de mapes, plànols i maquetes. Sistemes sonors, com megafonia, timbres i sistemes d'emmagatzemament de veu. Visió parcial: Il·luminació, contorn, mida i color adequats. Sistemes especials que permeten l'adaptació del cinema, teatre o similars.

4.5.2 Recursos per compensar les alteracions o discapacitats de l'audició i/o la parla. Sistemes de telecomunicació, telèfons de text, sistemes d'amplificació del so, correu electrònic, escriptura manual i pictogràfica, videotex, telescrit, fax, comunicador, pantalles digitals, panells informatius o similars. Sistemes lluminosos: llums centellejants, diferents colors, dispositius electrònics o acústics connectats a la llum o similars. Sistemes tàctils: vibro-tàctil. Sistemes d'interpretació: intèrpret de llenguatge de signes. Pròtesis auditives: audifons i bucle magnètic. Ç

4.5.3 Recursos per compensar les alteracions o discapacitats de la visió i audició conjuntament. Els principals sistemes són el tàctil, el relleu i el guia intèrpret.

4.5.4 Per a les altres tipologies d'alteracions i discapacitats són adequats algun o la combinació de diversos dels sistemes proposats en els punts anteriors.

4.6 Principals medis, serveis i establiments que cal fer accessibles a la informació i comunicació:

Medi urbà.

Serveis públics.

Establiments d'ús públic.

Transports.

Mitjans de comunicació de masses.

Quadre de principals recursos tècnics i humans per a les limitacions sensorials que afecten l'audició i la sordesa-ceguesa.

Simbologia: AO: ajudes òptiques. AS: altres sistemes. B: Braille. DV: deficiència visual (mida de la lletra i/o pictografia, color de la lletra i/o pictograma viu i contrastat amb el fons i en relleu dins un contorn nítid, proximitat de lectura dins l'itinerari) GI: guia intèrpret. I: intèrpret. L: llenguatge de signes. MI: mitjans informàtics. SX: servei central, fax, videotex i correu electrònic. (Vegeu pàg. 3385)

Annex 5

Reglament de règim intern del Consell per a la Promoció de l'Accessibilitat i la Supressió de Barreres Arquitectòniques

Article 1

Règim jurídic

El Consell es regularà, quant a l'organització i el procediment de funcionament, per les normes que s'estableixen en aquest Reglament i per la Llei 13/1989, de 14 de desembre, d'organització, procediment i règim jurídic de l'Administració de la Generalitat, en tot el que no preveu, i per les disposicions de caràcter general aplicable als òrgans col·legiats de la Generalitat.

Article 2

Composició i funcionament

2.1 El Consell és format pels membres a què fa referència l'article 57 d'aquest Reglament, i podrà acordar la constitució de grups de treball o ponències, que tindran com a funció l'estudi dels temes concrets que es presentin a la consideració del Consell. Aquests grups o ponències estaran formats, en cada cas, pels tècnics adequats per a cada tema específic i pel secretari del Consell, que farà les funcions de coordinació i elaborarà els informes que li encarregui el Consell mateix.

2.2 El Consell podrà encarregar al vice-president la formació de grups de treball o ponències per raons d'operativitat.

2.3 Els òrgans i les entitats representades disposaran d'un suplent per cada membre del Consell, que el substituirà quan s'escaigui.

Article 3

De les funcions del Consell

3.1 Seran funcions del Consell:

- a) Rebre informació sobre els projectes de normativa referents a matèries d'accessibilitat.
- b) Assessorar i informar, quan sigui consultat, sobre temes relacionats amb l'accessibilitat i la supressió de barreres arquitectòniques i de comunicació.

- c) Fer propostes per al foment, la millora i la difusió de l'accessibilitat i la supressió de barreres arquitectòniques i de comunicació.
- d) Aprovar l'informe memòria de les activitats realitzades, que inclourà les dels grups de treball.
- e) Si s'escau, aprovar per majoria absoluta dels seus membres les propostes de modificació d'aquest Reglament de règim intern i elevar-les al conseller de Benestar Social per a la seva aprovació.

3.2 El Consell podrà constituir ponències col·legials o unipersonals per a l'estudi de qüestions concretes, formades pel membre o els membres del Consell que designi el vice-president, auxiliats, si s'escau, per funcionaris o altres persones expertes. Les ponències que es puguin crear hauran de donar compte del seu treball en les sessions del Consell.

3.3 El Consell podrà delegar en el vice-president, o en alguna de les ponències tècniques, aquelles funcions que, per la seva complexitat o per raons d'urgència, cregui necessari, llevat de les funcions dels apartats d) i e).

Article 4

Del president

Correspon al president del Consell:

- a) La representació formal del Consell a l'efecte de la coordinació i les relacions externes.
- b) La convocatòria de les sessions i la fixació de l'ordre del dia.
- c) Presidir les sessions i moderar el desenvolupament dels debats.
- d) Exercir el dret de vot i decidir la votació en cas d'empat.
- e) Acordar la convocatòria de la sessió extraordinària.
- f) Visar les actes i les certificacions dels acords del Consell.
- g) Adreçar-se als organismes o les entitats representades en el Consell a fi que efectuïn la proposta dels membres que els han de representar i dels seus suplents, així com nomenar els experts que en formaran part.
- h) Totes aquelles altres funcions que siguin intrínseques a la seva condició de president del Consell i es trobin dins l'àmbit de la coordinació i de relacions externes a què es refereix l'apartat a) d'aquest article.

Article 5

Del vice-president

Correspon al vice-president del Consell:

- a) Constituir, conjuntament amb el president i el secretari, la mesa del Consell.
- b) Substituir el president, en cas d'absència o delegació, i exercir-ne les funcions.
- c) Fer les funcions de coordinació entre el Consell i la Comissió Interdepartamental per a l'Accessibilitat, segons el que estableix l'article 9.
- d) Formar els grups de treball o ponències quan li sigui encomanat pel Consell.
- e) Designar un secretari d'actes de les sessions en cas de malaltia o absència del secretari del Consell.
- f) Totes aquelles altres funcions que siguin intrínseques a la seva condició, exercint, en tot cas, el seu dret de vot.

Article 6

Dels membres

6.1 Els membres del Consell i els seus suplents que representin òrgans de la Generalitat seran nomenats pel titular del departament respectiu.

6.2 El conseller de Benestar Social nomenarà els membres del Consell i els seus suplents que representin el Departament de Benestar Social, els membres titulars i els suplents de les entitats representades a proposta dels respectius presidents i fins a un màxim de 10 experts.

6.3 Els membres del Consell perden aquesta condició per qualsevol de les causes següents:

- a) Per acord dels òrgans o les entitats representades, que ho comunicaran a la Secretaria del Consell.
- b) Per renúncia de l'interessat, acceptada pels òrgans o entitats representades, que ho comunicaran a la Secretaria del Consell.
- c) Per qualsevol declaració judicial que afecti la seva capacitat d'obrar o que l'inhabiliti per a l'exercici de qualsevol càrrec públic.
- d) Aquells membres que ho siguin en representació de càrrec públic en cessar en el seu càrrec.
- e) Per defunció.

Article 7

Funcions dels membres

7.1 Correspon a tots i cadascun dels membres del Consell i els seus suplents:

- a) La participació en els debats, efectuant propostes i plantejant mocions.
- b) Exercir el seu dret de vot, amb la facultat de fer constar en acta l'abstenció i el vot reservat.
- c) Formular precs i preguntes.
- d) Totes aquelles altres funcions que siguin intrínseques a la seva condició de membre del Consell.

7.2 Els membres del Consell no podran atribuir-se la representació o les facultats del Consell, llevat que expressament se'ls hagin atorgat mitjançant acord de l'òrgan col·legiat, i per a cada cas en concret.

7.3 Els membres del Consell hauran de tenir la informació necessària per complir degudament les funcions que tenen assignades. A aquest efectes, hauran de formular per escrit la petició corresponent, adreçada a la Secretaria del Consell, i se'ls posaran de manifest tots els antecedents i la documentació corresponent, sense que, amb caràcter general, i tret de l'autorització del secretari del Consell, es puguin retirar de la Secretaria esmentada.

Article 8

De la Secretaria del Consell

8.1 Les relacions ordinàries del Consell amb els departaments de la Generalitat i amb altres autoritats i organismes, ens i particulars que puguin tenir relacions amb ell s'efectuaran mitjançant la seva Secretaria.

8.2 Tots els mitjans personals o materials que se li adscriguin s'integraran a la Secretaria sota la dependència del seu titular, al qual correspondrà la custòdia de les actes i d'altra documentació relativa al Consell.

8.3 Correspondrà a la Secretaria del Consell, a més de les altres funcions que li atribueix el present Reglament, facilitar als seus membres la informació i l'assistència tècnica necessària per al millor desenvolupament de les funcions que tenen assignades.

8.4 El secretari del Consell serà nomenat pel conseller de Benestar Social.

Article 9

De la connexió entre el Consell per a la Promoció de l'Accessibilitat i Supressió de Barreres Arquitectòniques i la Comissió Interdepartamental per a l'Accessibilitat El vice-president del Consell efectuarà la coordinació amb la Comissió donant informació i efectuant, quan s'escaigui, el trasllat de propostes i d'acords entre ambdós òrgans.

Annex 6

Símbols d'accessibilitat

6.1 Símbol internacional d'accessibilitat en urbanisme, edificació i transport. Dimensió exterior: 15x15 cm, com a mínim, fins a 30x30 cm com a màxim. (Vegeu pàg. 3387)

6.2 Símbol internacional d'accessibilitat en la comunicació. Dimensió exterior: 15x15 cm, com a mínim, fins a 30x30 cm com a màxim. (Vegeu pàg. 3387)

Annex 7

Principals paràmetres d'accessibilitat

Els problemes o dificultats que hom pot trobar en l'entorn físic per aconseguir una completa autonomia de moviments es divideixen en quatre grups: Dificultats de maniobra: són aquelles que limiten la capacitat d'accedir als diferents espais i de moure-s'hi. Dificultats per superar desnivells: són aquelles que es presenten quan s'ha de canviar de nivell. Dificultats d'abast: són les derivades d'una limitació en les possibilitats d'arribar a objectes i de percebre sensacions. Dificultats de control: són les que es presenten com a conseqüència de la pèrdua de capacitat per realitzar moviments precisos. Els paràmetres de referència que cal tenir en compte a l'hora d'establir criteris de disseny dels diferents elements que componen l'entorn urbanitzat, els edificis i el transport són els que s'assenyalen a continuació.

7.1 Paràmetres antropomètrics.

7.1.1 En general, les dades antropomètriques d'una persona que no utilitzi cadira de rodes són assimilables a les d'una persona amb plenitud de possibilitats físiques.

7.1.2 Les dimensions principals d'una cadira de rodes de tipus estàndard d'accionament manual són: Llargada total: 110 cm. Amplada total: de 65 a 70 cm. Alçària del seient: de 48 a 52 cm. Alçària total: 94 cm. Diàmetre de les rodes: 60 cm. Alçària del reposabraços: 71 cm. Alçària del reposapeus regulable: aprox. 18 cm. Els reposapeus i els reposabraços acostumen a ser desmuntables, la qual cosa facilita la mobilitat de l'usuari en determinades situacions.

7.1.3 Les dades antropomètriques mitjanes de la persona en cadira de rodes són les següents:

7.1.3.1 Mides del contorn en planta: Llargada total: 115 cm (la de la cadira buida més 5 cm que surten els peus del reposapeus). Amplada total: de 70 cm a 75 cm (la de la cadira buida més 2,5 cmx2 cm que surten les mans i els colzes).

7.1.3.2 Altres mides: Alçària del cap: home, 133 cm; dona, 125 cm. Alçària dels ulls: home, 122 cm; dona, 115 cm. Alçària de les espatlles: home, 104 cm; dona, 99 cm. Alçària del colze: home, 69 cm; dona, 69 cm. Alçària de les cuixes: home, 66 cm; dona, 65 cm. Alçària de la mà tancada: home, 38 cm; dona, 42 cm. Alçària de les puntes dels peus: home, 20 cm; dona, 21 cm.

7.2 Paràmetres que faciliten la maniobra.

7.2.1 Moviment en línia recta. Les amplades útils de pas són les següents: 80 cm: per superar un obstacle aïllat. 90 cm: per circular (augmentar a 100 cm quan el recorregut és desprotegit lateralment). 140 cm: per creuar-se amb un usuari de cadira de rodes (augmentar a 150 cm quan el recorregut és desprotegit lateralment). 180 cm: per creuar-se dues cadires de rodes (augmentar a 200 cm quan el recorregut és desprotegit lateralment).

7.2.2 Moviment que comporta canvi de direcció. Pot tractar-se d'una rotació o d'un gir.

7.2.2.1 Rotació: canvi de direcció sense moure's de lloc. L'espai lliure necessari per fer aquest moviment amb un sola maniobra és el següent: 135x135 cm: per a una rotació de 90º. 135x150 cm: per a una rotació de 180º. 150x150 cm: per a una rotació de 360º.

7.2.2.2 Gir: canvi de direcció amb desplaçament. L'espai lliure necessari per efectuar un gir amb una sola maniobra es determina en funció del radi de gir; per a girs de 90º amb els radis més usats són els següents: (R: radi de gir; L.I.: llargada de maniobra en la direcció inicial; L.F.: llargada de maniobra en la direcció final; A.F.: amplada de maniobra en la direcció final). R: 40; L.I.: 135; L.F.: 164; A.F.: 105 R: 60; L.I.: 149; L.F.: 182; A.F.: 97 R: 80; L.I.: 162; L.F.: 201; A.F.: 92 R: 100; L.I.: 179; L.F.: 221; A.F.: 88

7.2.3 Moviment específic per franquejar una porta. Es presenten característiques diferents si l'aproximació és frontal o lateral respecte al pla de la porta. En tots els casos es considera un pas útil de porta el que té 80 cm. 7.

7.2.3.1 Aproximació frontal. Obertura en sentit de la marxa: Àrea de maniobra davant la porta: 120x145 cm. Àrea de maniobra darrera la porta: 140x175 cm. Espai lliure lateral per obrir la porta: 30 cm. Espai lliure lateral per tancar la porta: 50 cm. Obertura en sentit invers de la marxa: Àrea de maniobra davant la porta: 140x175 cm. Àrea de maniobra darrera la porta: 120x145 cm. Espai lliure lateral per obrir la porta: 50 cm. Espai lliure lateral per tancar la porta: 30 cm. 7.

7.2.3.2 Aproximació lateral. Obertura en sentit de la marxa. Àrea de maniobra davant la porta: 120x160 cm. Àrea de maniobra darrera la porta: 120x220 cm. Espai lateral lliure per obrir la porta: 70 cm. Espai lateral lliure per tancar la porta: 130 cm. Obertura en sentit invers de la marxa: Àrea de maniobra davant la porta: 120x220 cm. Àrea de maniobra darrera la porta: 120x160 cm. Espai lateral lliure per obrir la porta: 130 cm. Espai lateral lliure per tancar la porta: 70 cm. 7.

7.2.4 Moviment específic per efectuar una transferència. A efectes de la supressió de barreres arquitectòniques es diferencien dos tipus de transferències. En el cas d'un usuari de cadira de rodes, s'entén per transferència el moviment per instal·lar-se a la cadira de rodes o el moviment per abandonar-la. En el cas d'una persona ambulant amb dificultats físiques, s'entén per transferència el moviment que fa per canviar de la posició de peu dret a asseguda, o a l'inrevés.

7.2.4.1 Transferència d'un usuari de cadira de rodes. Les principals condicions per poder efectuar una transferència són: Disposar de barres de suport a l'abast, que tinguin les característiques especificades a l'epígraf 7.5.1.2. Que el nivell de seient sigui sensiblement igual que el de l'element al qual s'efectua la transferència: entre 48 i 52 cm. Disposar d'espai suficient per acostar-hi la cadira i situar-la en la posició adequada.

7.2.4.2 Transferència d'un ambulant. Les principals condicions per poder efectuar una transferència són: Disposar de barres de suport a l'abast, que tinguin les característiques especificades a l'epígraf 7.5.1.2, sempre que el seient sigui a menys de 60 cm d'alçària. Que l'alçària dels seients no sigui inferior a 45 cm, ja que en cas contrari presenten dificultats a les persones amb mobilitat reduïda a l'hora d'aixecar-se.

7.3 Paràmetres que faciliten la superació de desnivells.

7.3.1 Trajectes en els quals entre el punt de partença i el punt d'arribada hi ha un desplaçament vertical i horitzontal. Se salvaran mitjançant rampes que tinguin les característiques següents: Pendent màxim en la direcció de circulació: 12% (recomanable 10%), en trams de menys de 3 m de llargada. 10% (recomanable 8%), en trams de 3 a 10 m de llargada. 8% (recomanable 6%), en trams de més de 10 m de llargada. Replans intermedis: Tindran una llargada mínima en la direcció de circulació de 150 cm. Pendent màxim transversal a la direcció de circulació: 2% en tots els casos. Amplada de pas: Es tindrà en compte el que s'assenyala al punt 7.2. Elements de suport: Es dotaran de passamans amb les característiques assenyalades a l'apartat 7.5.1 les rampes amb pendent longitudinal superior al 8%. Protecció lateral: Els

trajectes que tinguin un desnivell lateral superior a 20 cm es protegiran amb una vorada longitudinal d'una alçada no inferior a 10 cm, per evitar la sortida accidental de bastons i rodes.

7.3.2 Trajectes en els quals entre el punt de partença i el punt d'arribada hi ha un desplaçament vertical. La rampa i, especialment, l'ascensor són els mitjans idonis en els trajectes verticals. L'escala, si bé no és accessible per als usuaris de cadira de rodes, pot ser utilitzada per altres persones amb mobilitat reduïda, sempre que reuneixi les condicions que s'assenyalen més endavant.

7.3.2.1 La rampa: S'ajustarà al que indica l'apartat 7.3.1.

7.3.2.2 L'ascensor: Les principals característiques a tenir en compte són: Dimensions interiors del pis de la cabina: 140 cm de profunditat per 1,10 m d'amplada. Aquestes dimensions s'han d'entendre lliures de tot obstacle, inclòs l'espai necessari per a l'obertura de portes. Dimensions del replà i de la porta d'accés: S'ajustaran al que assenyala el punt 7.2 per tal de garantir les maniobres d'entrada i sortida. Disposició de la cabina respecte al replà: S'admeten 3,5 cm de separació màxima entre ambdós elements. S'admet 1 cm de desnivell màxim entre ambdós elements. Disseny i ubicació dels elements de comandament: S'atindrà al que assenyala l'apartat 7.5.2. Element de suport: Seguint la part interior de la cabina es disposarà un passamà de les característiques assenyalades a l'apartat 7.5.1.1. Paviment:

Tal com s'especifica a l'apartat 7.5.1.3.

7.3.2.3 L'escala. Els principals paràmetres de referència són: Característiques dels esglaons: L'altura no serà superior a 16 cm (màxim recomanable, 14 cm). L'estesa no serà inferior a 30 cm (mínim recomanable, 32 cm). En les escales de directriu no recta, hi ha d'haver la dimensió mínima d'estesa a 40 cm de la cara interior. L'estesa s'acabarà superficialment amb un material no relliscós i no sobresortirà ni presentarà discontinuïtats on s'uneixi amb l'alçària. Replans intermedis: Tindran una llargada mínima de 120 cm. El nombre màxim d'esglaons seguits sense replà intermedi no serà superior a 12. Amplada de pas: L'amplada de pas útil serà igual o superior a 100 cm (120 cm recomanable). Elements de suport: Es disposaran passamans de les característiques assenyalades a l'apartat 7.5.1.1.

7.3.3 Petits desnivells sobtats: S'admetran petites diferències de nivell entre dos elements del paviment d'un itinerari de vianants, sempre que no sigui possible resoldre l'acord mitjançant un element continu. El desnivell no serà superior a 2 cm i s'arrodonirà o bé s'aixamfranarà el cantell a un màxim de 45º.

7.4 Paràmetres que faciliten les possibilitats d'abast. Als efectes de la supressió de barreres arquitectòniques es consideren tres tipus d'abast: Manual: capacitat per abastar objectes amb les mans. Visual: possibilitat de percebre imatges. Auditiu: possibilitat de captar sons. Els usuaris de cadira de rodes, en general, tenen limitada la capacitat d'abast manual i visual, ja que la persona ha d'actuar asseguda, mentre que els ambliops i cecs tenen disminuïdes les possibilitats d'abast visual, i els hipoacústics i sords, les de tipus auditiu, per deficiències en els òrgans visuals i auditiu, respectivament.

7.4.1 Abast des d'una cadira de rodes.

7.4.1.1 Abast manual sobre un pla horitzontal. Es consideren els següents paràmetres bàsics: 70-85 cm: alçària confortable per actuar des de la cadira. 60 cm: abast frontal màxim en el pla. 180 cm: abast lateral màxim en el pla. 67 cm (recomanable 70): alçària mínima lliure sota el pla per poder-se apropar frontalment. 55 cm (recomanable 60): profunditat mínima lliure sota el pla per poder-se apropar frontalment.

7.4.1.2 Abast manual sobre un pla vertical. Els paràmetres bàsics són els següents: 80-100 cm: d'alçària de màxim confort. 140 cm: alçària màxima per poder manipular

objectes. 40 cm: alçària mínima per poder manipular objectes. 40 cm: distància no útil a partir de la intersecció de dos plans verticals que formen un angle de 90°.

7.4.1.3 Abast visual. Els paràmetres bàsics a tenir en compte són: 60 cm: alçària màxima de la part opaca d'ampits i proteccions a l'exterior. 110 cm: alçària màxima d'un pla horitzontal per tenir visió dels objectes que hi hagi situats. 90 cm (recomanable 80): alçària màxima de la base d'un mirall per poder tenir una visió completa de la pròpia cara; en cas de miralls col·locats a una alçària superior, caldria inclinar-los respecte a la vertical per assolir la mateixa visió.

7.4.2 Abast en les persones amb pèrdua total o parcial de la visió. La limitació de la capacitat visual comporta dificultats per detectar i superar obstacles, per determinar direccions i per obtenir informacions gràfiques.

7.4.2.1 Detectar obstacles. Els principals punts a tenir en compte per facilitar la detecció d'obstacles són: Evitar obstacles sobresortints (senyalitzacions, marquesines, veles, etc.) en una alçària inferior a 210 cm. Prolongar fins a terra amb tota la seva projecció en planta qualsevol obstacle situat a una alçària inferior a 210 cm. Situar qualsevol objecte que pugui ser un obstacle en un trajecte de vianants, si és possible, fora de l'àmbit de desplaçament d'un invident. En el cas que això no sigui possible, se situarà completament adossat a l'element guia. S'entén per àmbit de desplaçament d'un invident l'espai definit per una banda de 90 cm d'amplària i 210 cm d'alçària, comptada en perpendicular al pla vertical on es troba l'element que li serveix de guia. Advertir la presència d'un obstacle o canvi de nivell permanent existent en un trajecte de vianants amb una franja de paviment indicador que tingui una amplada d'un metre, precedeixi l'obstacle en totes les direccions d'aproximació i tingui una textura prou diferenciada respecte a la resta del paviment perquè pugui ser detectada amb el peu calçat. Protegir tot tipus de forats, ja sigui cobrint-los de manera que l'element que serveixi de tapadora no sobresurti del nivell del paviment circumdant, o bé envoltant-los amb proteccions sòlides de manera que la distància vertical entre la part inferior de la protecció i el paviment sobre el qual s'aixeca no sigui superior a 10 cm.

7.4.2.2 Determinar direccions. Les persones amb dificultats de visió necessiten un element guia continu que els permeti, en qualsevol moment, determinar o comprovar la direcció de desplaçament. Aquesta funció, la pot fer un dels elements que configuren o delimiten l'espai (paret, mobiliari, tanca, vorada, etc.) o, en el cas que aquest element adequat no hi sigui, un element expressament disposat (passamà, barana, franja de paviment amb textura diferenciada, etc.).

7.4.2.3 Obtindre informacions gràfiques. Per possibilitar l'accés a la informació gràfica, cal tenir en compte els punts següents: Els missatges que s'ofereixen per via visual s'han de complementar amb un sistema de via tàctil (relleu, Braille, etc.) o de via acústica (parla, codi sonor, etc.), per tal que puguin arribar als invidents. Tenir cura de la mida, grafisme i color de les senyalitzacions per facilitar-ne la comprensió a persones de capacitat visual minvada.

7.4.3 Abast en les persones amb pèrdua parcial o total d'audició. La pèrdua de capacitat auditiva comporta essencialment una dificultat de comunicar-se amb l'entorn. Els principals punts a tenir en compte per solucionar aquest problema són: Disposar d'una clara i completa senyalització i informació escrita. Completar els sistemes d'avís i alarma que utilitzen fonts sonores, amb impactes visuals que captin l'atenció de les persones amb dificultats auditives.

7.5 Paràmetres que faciliten el control dels moviments precisos. Als efectes de la supressió de barreres arquitectòniques es considera que la pèrdua de capacitat per realitzar moviments precisos es manifesta en la dificultat per controlar l'equilibri del cos i per manipular objectes.

7.5.1 Control de l'equilibri. Per tal de facilitar l'obtenció i el manteniment de l'equilibri, cal disposar elements de suport que serveixin d'ajut per executar un moviment o mantenir una postura i assegurar que els paviments no dificultin l'execució segura dels moviments.

7.5.1.1 Passamans. Als efectes de la supressió de barreres arquitectòniques, s'entén per passamà tot element de suport que es disposa al llarg d'un recorregut o al voltant d'un espai com a ajut per desplaçar-se o com a suport per mantenir una postura determinada. La col·locació de passamans té una importància especial en els casos següents: Al llarg dels trajectes de vianants en rampa de pendent superior al 8%. Al llarg dels trajectes de vianants en rampa que presentin un desnivell lateral sobtat superior a 20 cm. Al llarg de tots els desnivells salvats amb graons. Per garantir l'equilibri dintre dels elements en moviment. Les principals característiques a tenir en compte en el disseny i en la disposició dels passamans són les següents: Fixació ferma per la part inferior, amb una separació mínima de 4 cm respecte a qualsevol altre element. Disseny anatòmic. Amb una forma que permeti adaptar-se a la mà i amb una secció igual o equivalent a la d'un tub rodó entre 3 i 5 cm de diàmetre. Alçada de col·locació d'acord amb els següents criteris: En rampa o pla a dos nivells: per a ambulants, a 90-95 cm. per a usuaris de cadira de rodes, a 70-75 cm. En escales: als replans, a 90-95 cm; als trams, a 85 cm. Situats a tots dos costats del trajecte. Es prolongaran 45 cm més enllà del començament de la rampa o escala.

7.5.1.2 Barres. Als efectes de supressió de barreres arquitectòniques, s'entén per barra tot element de suport col·locat prop d'un objecte determinat per tal de facilitar-ne l'ús. La disposició de barres és de gran importància per a la utilització dels aparells higiènics, excepte els lavabos, i també per efectuar tot tipus de transferències. Les principals característiques que han de reunir són les següents: Fixació ferma, amb una separació mínima de 4 cm respecte a qualsevol altre element. Disseny anatòmic. Perfil rodó, entre 3 i 5 cm de diàmetre. Alçada de col·locació d'acord amb els següents criteris: 90-95 cm, si l'ha d'utilitzar una persona dempeus. 20-25 cm per damunt de l'element que serveixi de seient, si l'ha d'utilitzar una persona asseguda. Situació i llargària adequada en cada cas. Cal preveure les barres abatibles quan les fixes poden fer entrebancar alguna maniobra a una persona, sigui disminuïda o no.

7.5.1.3 Paviments. Els paviments transitables cal que siguin: No relliscosos a l'exterior i als serveis que disposin d'aigua. De textura suficientment llisa i uniforme, que permeti el trànsit de les cadires de rodes. Compactes. Fixats fermament a l'element de suport.

7.5.2 Control de la manipulació. Per facilitar l'accionament d'elements de comandament (interruptors, aixetes, manetes, etc.), cal tenir en compte els següents criteris bàsics: Situar-los dins les àrees d'abast assenyalades a l'apartat 7.4.1. Escollir un disseny que permeti l'accionament de l'aparell, prescindint del moviment dels dits de la mà i del gir del canell, és a dir, que es pugui utilitzar per simple pressió o mitjançant el moviment del braç.

DECRET 27/1999, de 9 de febrer, de la gestió dels residus sanitaris.

El Decret 300/1992, de 24 de novembre, d'ordenació de la gestió dels residus sanitaris (DOGC núm. 1688, de 30.12.1992), i el Decret 71/1994, de 22 de febrer, sobre els procediments de gestió dels residus sanitaris (DOGC núm. 1883, de 13.4.1994), van omplir el buit legal existent en el seu moment sobre els residus sanitaris i van fixar els criteris a seguir en els processos de manipulació, classificació, transport, tractament i disposició del rebuig dels residus sanitaris.

Aquests decrets van sistematitzar la pràctica intracentre i la gestió extracentre en concordança tant amb l'ordenació general de la gestió dels residus a Catalunya encomanada a la Junta de Residus, organisme adscrit al Departament de Medi Ambient, com amb les competències del Departament de Sanitat i Seguretat Social.

L'implantació progressiva dels mètodes de gestió establerts per part dels centres, serveis i establiments sanitaris de Catalunya permet constatar avui en dia un alt grau d'eficàcia en el compliment dels esmentats decrets.

Així mateix, l'experiència obtinguda en els anys de la seva aplicació, juntament amb l'entrada en vigor de la Llei 6/1993, de 15 de juliol, reguladora dels residus, així com l'aprovació per part del Govern de la Generalitat del Programa general de gestió de residus, aconsellen la revisió i actualització al nou marc normatiu dels esmentats decrets, de manera que s'inclouen les modificacions tècniques pertinents en relació amb la nova classificació de residus i de la regulació del transport, gestió i del seu control, que permetran una adequació més fidel a la realitat de la gestió dels residus sanitaris.

A més a més, en aquesta norma es fixen objectius per tal d'impulsar i promoure totes les mesures dirigides a la minimització dels residus sanitaris.

Per tot el que s'ha exposat, d'acord amb el que disposen els articles 61 i 62 de la Llei 13/1989, de 14 de desembre, d'organització, procediment i règim jurídic de l'Administració de la Generalitat de Catalunya, vist l'informe de la Comissió de Govern Local de Catalunya, i d'acord amb el dictamen de la Comissió Jurídica Assessora, a proposta dels consellers de Sanitat i Seguretat Social i de Medi Ambient,

Decreto:

Capítol 1

Disposicions generals

Article 1

Objecte

1.1 Aquest Decret té per objecte l'ordenació i el control de la gestió dels residus sanitaris a Catalunya.

1.2 La gestió esmentada comprèn les activitats de classificació, recollida, emmagatzematge, transport, tractament i disposició del rebuig, per tal de garantir la protecció de la salut pública, la defensa del medi ambient i la preservació dels recursos naturals.

Article 2

Definició i classificació dels residus sanitaris

2.1 Són residus sanitaris les substàncies i els objectes generats en centres, serveis i establiments sanitaris dels quals els seus posseïdors o productors es desprenen o tenen la obligació de desprendre's.

Als efectes d'aquest Decret es consideren centres, serveis i establiments sanitaris els centres, serveis i establiments de promoció de la salut i d'atenció sanitària i sociosanitària, i els d'investigació biomèdica i sanitària, com també els centres i serveis veterinaris assistencials.

2.2 Els residus sanitaris es classifiquen en els grups següents:

a) Residus sense risc o inespecífics:

Grup I. Són residus municipals que per la seva naturalesa i composició són inerts i no especials i no requereixen exigències especials de gestió ni dins ni fora del centre generador. Aquest tipus de residus inclouen materials com el cartró, paper, material d'oficines i despatxos, cuines, bars, menjadors, tallers, jardineria, i en general els residus que no deriven directament d'una activitat sanitària.

Grup II. Són residus inerts i no especials que no plantegen exigències especials en la seva gestió fora del centre generador, i es consideren residus municipals. Aquests tipus de residus inclouen material de cures, guixos, robes i material d'un sol ús bruts amb sang, secrecions i/o excrecions, així com altres residus no englobats dins la categoria dels residus sanitaris de risc.

b) Residus de risc o específics:

Grup III. Són residus especials que requereixen l'adopció de mesures de prevenció en la recollida, l'emmagatzematge, el transport, el tractament i disposició del rebuig, tant dins com fora del centre generador, atès que poden generar un risc per a la salut laboral i pública. Aquests residus són la sang i hemoderivats en forma líquida, agulles i material punyent i tallant, vacunes vives i atenuades, residus anatòmics (excepte cadàvers i restes humans amb entitat suficient procedents d'avortaments, mutilacions i operacions quirúrgiques), cultius i reserves d'agents infecciosos, residus d'animals d'investigació i/o experimentació inoculats biològicament, i la resta de residus sanitaris infecciosos. Es consideren a aquest efecte residus sanitaris infecciosos els residus capaços de transmetre alguna de les malalties infeccioses que figuren en l'annex d'aquest Decret, i tots els residus procedents de malalts que per necessitats d'aïllament, i a criteri del centre generador, poden ser inclosos en aquest grup.

Grup IV. Són els residus especials no inclosos en el grup III i els residus citotòxics, és a dir, els compostos per restes de medicaments citotòxics i tot el material que està en contacte amb ells que presenti propietats cancerígenes, mutagèniques i teratogèniques, com també les restes de substàncies químiques, els medicaments caducats, els olis minerals, els residus de laboratoris radiològics i els residus radioactius, objecte de regulació en altres normes específiques. Per a la seva gestió aquests residus estan subjectes a requeriments especials des del punt de vista higiènic i mediambiental, tant dins com fora del centre generador.

Els residus radioactius que s'emmagatzemen en el centre sanitari mateix, un cop desclassificats com a radioactius hauran de ser gestionats atenent a la seva tipologia.

Article 3

Àmbit d'aplicació

L'àmbit d'aplicació d'aquest Decret comprèn totes les activitats de gestió dels residus sanitaris inclosos en els grups II, III i els citotòxics del grup IV.

Capítol 2

Operacions subjectes a control

Article 4

Compactació

4.1 Els residus sanitaris del grup II poden ser compactats conjuntament o separatament amb residus del grup I.

4.2 Els residus sanitaris del grup III i citotòxics no poden ser objecte de compactació.

Secció 1

De les operacions intracentre

Article 5

Recollida dels residus

5.1 La recollida dels residus sanitaris dins dels centres productors cal que s'atingui a criteris de segregació, asèpsia, innocuïtat i economia.

5.2 La recollida dels residus sanitaris del grup II s'ha de fer en bosses d'un gruix mínim de 55 micròmetres, les característiques tècniques de les quals s'adaptaran als criteris següents:

- a) Opacitat a la vista.
- b) Resistència al trencament.
- c) Asèpsia total en el seu exterior.
- d) Absència total en el seu exterior d'elements sòlids, punyents i tallants.
- e) Volum no superior a 90 litres.
- f) Identificació externa del fabricant.
- g) Identificació externa amb el rètol "GII" en els centres hospitalaris.

5.3 La recollida dels residus sanitaris del grup III i citotòxics s'ha de fer en recipients rígids, estancs amb tanca especial hermètica de fàcil obertura i que no pugui obrir-se de manera accidental, les característiques tècniques dels quals s'adaptaran als criteris següents:

- a) Opacitat a la vista.
- b) Resistència al trencament.
- c) Asèpsia total en el seu exterior.
- d) Absència total en el seu exterior d'elements sòlids, punyents i tallants.
- e) Volum no superior a 60 litres.

5.4 Els residus citotòxics s'han de recollir en recipients que, a més de reunir les característiques exposades en l'apartat anterior, siguin d'un sol ús, de polietilè, poliestirè o polipropilè, de manera que en permetin la incineració completa, resistents als agents químics i als materials perforants.

5.5 Els filtres HEPA de les cabines de flux laminar amb contingut de citotòxics i microbiològics es recolliran atenent les seves característiques estructurals i específiques en recipients especials que asseguraran en tot moment la seva impermeabilitat i resistència als agents químics.

5.6 Els residus tallants i punyents s'han de recollir en recipients impermeables, rígids i a prova de punyiment.

5.7 Els residus corresponents a mostres de sang, hemoderivats i altres residus especials en forma líquida s'han de recollir en recipients rígids, impermeables i hermètics. Disposaran obligatòriament d'aquests tipus de recipients les sales d'operacions, els serveis ginecològics i d'anatomia patològica, els laboratoris i els bancs de sang.

5.8 El tipus de material emprat en la fabricació de bosses i recipients ha de ser preferentment reciclat.

5.9 La identificació externa dels recipients destinats a la recollida dels residus del grup III i citotòxics ha de ser la següent:

- a) Per als residus citotòxics: el recipient ha de ser de color blau i disposar del rètol indicatiu de precaució: "Material contaminat químicament. Citotòxics".
- b) Per als residus del grup III: el recipient pot ser de qualsevol color diferent del blau i ha de disposar del rètol indicatiu de precaució: "Residus de risc".

5.10 A les zones de producció de residus sanitaris les bosses de recollida han d'estar dipositades en tot moment dins un contenidor o estructura de suport.

Article 6

Reconeixement de les característiques tècniques

6.1 Correspon a la Direcció General de Salut Pública del Departament de Sanitat i Seguretat Social el reconeixement que els models de bosses i recipients per a la recollida de residus sanitaris s'ajusten a les característiques tècniques exigides per a cada grup de residus en l'article 5 d'aquest Decret.

6.2 L'expedient s'ha d'iniciar mitjançant un escrit de sol·licitud del titular de la indústria productora i/o importadora de bosses i recipients per a la recollida de residus sanitaris, al qual s'ha d'adjuntar un dictamen tècnic emès per un laboratori d'assaigs degudament acreditat i un informe en el qual s'especifiquin les característiques tècniques del producte.

6.3 Transcorregut el termini de tres mesos des de l'entrada de la sol·licitud en el Registre del Departament de Sanitat i Seguretat Social, si no s'ha dictat resolució, s'entén estimada l'esmentada sol·licitud.

Article 7

Transport interior

7.1 El transport de residus sanitaris cal que s'atingui a criteris de responsabilitat, agilitat, rapidesa, asèpsia, innocuïtat i seguretat.

7.2 Els residus recollits en les diferents zones del centre s'han de transportar al magatzem de residus sanitaris del mateix centre amb una periodicitat màxima de 12 hores.

7.3 Les característiques tècniques dels contenidors i sistemes de transport intracentre s'han d'ajustar als criteris següents:

- a) Capacitat màxima de 3.000 litres.
- b) Facilitat de neteja i desinfecció.
- c) Absència total en el seu interior d'elements perforants.

7.4 Els contenidors i els sistemes de transport que hagin contingut residus de risc s'han de desinfectar periòdicament amb productes no tòxics per al medi ambient i les persones.

7.5 Queda prohibit dipositar els residus en un altre lloc que no sigui la zona de producció dels residus o bé en els magatzems habilitats per aquesta finalitat en el mateix centre. A aquests efectes es delimitaran i es definiran les zones intermèdies d'emmagatzematge dels residus, convenientment senyalitzades, on es dipositaran en espera de la recollida i el trasllat cap al magatzem central.

Article 8

Emmagatzematge

8.1 Els residus generats en centres hospitalaris es poden emmagatzemar dins el mateix centre sanitari durant un període màxim de 72 hores, prorrogable a una setmana si el magatzem disposa de sistema de refrigeració adequat.

8.2 Els residus sanitaris generats en centres, serveis i establiments no hospitalaris es podran emmagatzemar dins el mateix centre en funció del volum de producció i de les característiques del residu i durant un període màxim d'un mes.

8.3 El lloc d'emmagatzematge ha de ser ventilat, espaiós, ben il·luminat, degudament senyalitzat, estar condicionat per poder-hi realitzar desinfecció i neteja i estar situat de manera que no pugui afectar els espais veïns.

8.4 El magatzem s'ha de poder tancar, tenir fàcil accés des de l'exterior i estar protegit de la intempèrie, de les temperatures elevades i dels animals.

8.5 L'accés al magatzem central de residus solament ha d'estar permès al personal autoritzat.

Secció 2

Del control dels centres generadors

Article 9

Control de les operacions intracentre

9.1 La inspecció i el control de les activitats que comprenen la classificació, la recollida, el transport i l'emmagatzematge intracentre de residus sanitaris correspon al Departament de Sanitat i Seguretat Social, sens perjudici de les competències que en matèria de sanitat animal exerceix el Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, i

en matèria ambiental exerceixen el Departament de Medi Ambient i la Junta de Residus.

9.2 Els centres, els serveis i els establiments generadors de residus sanitaris del grup III i citotòxics han d'enviar el primer trimestre de cada any un resum escrit del volum de residus corresponents als grups II i III i citotòxics generats l'any anterior a la Direcció General de Salut Pública. La Direcció General de Salut Pública trametrà anualment les dades de producció d'aquests centres a la Junta de Residus.

Article 10

Pla de gestió intracentre

10.1 Els centres hospitalaris han de tenir un pla de gestió intracentre de residus sanitaris a disposició de l'autoritat competent.

10.2 En aquest pla de gestió han de constar com a mínim les dades següents:

Responsable del pla.

Especificació dels circuits de classificació, recollida i emmagatzematge intracentre.

Programa de formació del personal implicat en la gestió dels residus sanitaris.

Previsió de mesures de minimització.

Mesures de control i seguiment del pla.

Article 11

Llibre oficial de control dels centres generadors

11.1 Els centres, els serveis i els establiments generadors de residus sanitaris del grup III i citotòxics han de tenir i portar al dia un llibre oficial de control de residus sanitaris en què han de constar les dades següents:

a) La unitat assistencial o servei generador de residus.

b) La data de lliurament dels residus específics o de risc al transportista i al gestor autoritzat.

c) El volum de residus objecte de lliurament corresponents als grups II, III i citotòxics.

d) El número de la fitxa d'acceptació i del full de seguiment.

e) Les incidències. En cas que se'n produeixin, el centre, el servei o l'establiment generador ha d'elaborar un informe explicatiu, complementari del llibre oficial de control, en què constin els fets produïts i les mesures correctores adoptades. Qualsevol incidència ha de ser immediatament comunicada a la Direcció General de Salut Pública del Departament de Sanitat i Seguretat Social.

11.2 El llibre oficial de control de residus sanitaris dels centres generadors el facilitarà la Direcció General de Salut Pública.

11.3 El llibre ha d'estar a disposició dels funcionaris i les autoritats competents, que poden sol·licitar la informació complementària que considerin oportuna.

Secció 3

De les operacions extracentre

Article 12

Transport exterior

12.1 Les persones físiques o jurídiques i els vehicles que efectuen operacions de transport de residus sanitaris del grup III i citotòxics han d'estar autoritzades per la Junta de Residus i inscrites al Registre de transportistes de residus.

La Junta de Residus trametrà periòdicament el llistat de transportistes de residus sanitaris autoritzats a la Direcció General de Salut Pública.

12.2 Les operacions de càrrega de residus en vehicles de transport s'han de realitzar en condicions de seguretat i higiene, amb els mitjans i espai necessaris i amb preservació del medi ambient i dels riscos per a la salut de les persones.

12.3 El transport dels recipients de residus sanitaris del grup III i citotòxics es pot realitzar conjuntament en el mateix vehicle.

12.4 Els vehicles de transport de residus sanitaris del grup III i citotòxics han de disposar d'espai de càrrega impermeable a l'aigua, delimitat per superfícies llises, rentables i fàcilment desinfectables, i la seva estructura i tancament han d'impedir el vessament del seu contingut. A més, han de disposar de recipients i utensilis apropiats per a la recollida d'una pèrdua accidental de càrrega, així com d'un tancament de seguretat, d'identificació de l'anagrama corresponent a residus del grup III i citotòxics i de dotació de robes de treball de recanvi, guants i envasos destinats a contenir, després de la seva utilització en cas d'una pèrdua de càrrega, les eines i les robes emprades.

12.5 Els vehicles autoritzats per al transport de residus especificats en l'apartat anterior que hagin de fer recorreguts de durada superior a 72 hores han de ser refrigerats de manera que mantinguin els residus a temperatures no superiors a 4 graus centígrads.

12.6 En cas de sinistre o incident durant el transport que ocasioni pèrdua o abocament de residus sanitaris específics o de risc, el transportista autoritzat haurà de comunicar-ho immediatament a la Junta de Residus i al Centre de Coordinació Operativa de Catalunya (CECAT), previst a l'article 45 de la Llei 4/1997, de 20 de maig, de protecció civil de Catalunya.

Article 13

Gestió

13.1 Les activitats de gestió extracentre de residus sanitaris, així com llurs modificacions, exigeixen l'autorització de l'Administració ambiental competent i la seva inscripció en el Registre general de gestors de residus de Catalunya, d'acord amb el que preveuen l'article 19 de la Llei 6/93, de 15 de juliol, reguladora de residus, i el Decret 115/94, de 6 d'abril, regulador del Registre general de gestors de residus de Catalunya (DOGC núm. 1904, de 3.6.1994).

L'Administració ambiental competent autoritzarà els projectes d'activitats i d'instal·lacions de gestió de residus sanitaris previ informe del Departament de Sanitat i Seguretat Social.

13.2 Els residus sanitaris del grup II poden ser gestionats en instal·lacions de disposició del rebuig de residus municipals.

13.3 La gestió dels residus sanitaris del grup III i citotòxics ha d'atenir-se a criteris d'innocuitat, asèpsia i salubritat per tal de garantir l'eliminació dels gèrmens patògens i la protecció del medi ambient.

La gestió dels residus sanitaris del grup III cal que es realitzi mitjançant esterilització, per vapor calent a pressió per tècnica autoclau, és a dir, mitjançant acció desinfectant per procés fraccionat de vapor sota buit. El procés ha de presentar les següents característiques:

a) Extracció de l'aire de la cambra de desinfecció i del material a desinfectar per evacuació en diverses fases, alternant-les amb la introducció de vapor saturat.

b) Esterilització amb vapor saturat.

c) Trituració posttractament.

Es podrà utilitzar una altra via de gestió per als residus del grup III, sempre i quan estiguin d'acord amb les prescripcions del Catàleg de residus de Catalunya.

Els residus sanitaris que siguin tallants i punyents, com agulles, fulls de bisturí, estilets i qualsevol material metàl·lic que pugui ser vehicle de transmissió de malalties, es podran tractar mitjançant esterilització per electrofusió en el mateix centre, i després es podran gestionar com a residus municipals. Aquest sistema haurà de ser reconegut prèviament per la Direcció General de Salut Pública.

Per obtenir l'esmentat reconeixement les empreses productores i/o importadores hauran de sol·licitar-ho per escrit, adjuntant un dictamen tècnic emès per un laboratori d'assaigs degudament acreditat i un informe explicatiu de les característiques tècniques

del producte a reconèixer. Si transcorregut el termini de tres mesos des de l'entrada de la sol·licitud en el Registre del Departament de Sanitat i Seguretat Social no s'hi ha dictat resolució, s'entén estimada l'esmentada sol·licitud.

13.4 La gestió dels residus sanitaris citotòxics cal que es realitzi mitjançant tractament físico-químic específic o incineració.

13.5 Les instal·lacions d'incineració que acceptin residus sanitaris del grup III i citotòxics han de regir-se d'acord amb les especificacions del Decret 323/1994, de 4 de novembre, pel qual es regulen les instal·lacions d'incineració de residus i els límits de les seves emissions a l'atmosfera.

L'Administració ambiental notificarà al Departament de Sanitat i Seguretat Social les empreses autoritzades per gestionar residus sanitaris del grup III i citotòxics inscrites en el Registre general de gestors de residus de Catalunya.

Article 14

Documentació de control i seguiment

Les persones físiques o jurídiques responsables de la gestió i transport exterior de residus sanitaris del Grup III i citotòxics han de formalitzar i utilitzar la documentació de control i seguiment vigent en la normativa de residus.

Capítol 3

De l'actuació de les administracions públiques

Article 15

Actuació de la Generalitat de Catalunya

Correspon a la Generalitat, sens perjudici de les competències de les entitats locals, prendre les mesures necessàries per assegurar que les activitats de gestió dels residus sanitaris s'efectuïn en condicions adequades pel que fa a la protecció de la salut humana i al medi ambient.

Les mesures que la Generalitat ha d'adoptar en el marc d'aquest Decret han de tenir el objectius següents:

- a) Fomentar la introducció a tota la xarxa sanitària de Catalunya de sistemes homogenis adients de recollida selectiva i emmagatzematge intracentre de residus sanitaris.
- b) Promoure la implantació a Catalunya dels sistemes de gestió extracentre més adequats tecnològicament per als residus sanitaris.
- c) Col·laborar amb organismes públics o privats en programes de recerca, de desenvolupament i de control de noves tecnologies en l'àmbit de la gestió de residus sanitaris.
- d) Promoure l'educació i formació del personal implicat en la gestió dels residus sanitaris.
- e) Promoure la minimització i el reciclatge dels residus.
- f) Qualsevol altre que es derivi de la normativa aplicable.

Article 16

Actuació dels ens locals

Els ajuntaments, d'acord amb el que disposa la normativa vigent, han d'assegurar que la recollida, el transport i la gestió dels residus considerats com a municipals quant a la seva gestió que es generen en centres, serveis i establiments sanitaris del seu àmbit territorial s'efectuïn en les condicions adequades previstes en aquest Decret.

Les entitats locals, especialment les d'àmbit supramunicipal, col·laboraran amb la Generalitat en la formulació, el desenvolupament i l'execució coordinada dels plans o projectes relacionats amb els objectius d'aquest Decret.

Capítol 4

Responsabilitats i règim sancionador

Article 17

Responsabilitats

17.1 La responsabilitat de fer complir la normativa referent a la classificació, la recollida, l'emmagatzematge o el lliurament dels residus sanitaris al transportista autoritzat i, si s'escau, la referent a la gestió dels residus, correspon al director gerent o gerent, responsable màxim de la gestió del centre, servei o establiment que origina els residus, el qual haurà de desenvolupar les funcions següents:

- a) Vigilar el compliment de les disposicions aplicables a les operacions esmentades.
- b) Informar al personal del centre dels efectes perjudicials que es poden derivar dels residus i de les mesures aplicables per impedir-los.
- c) Prendre les iniciatives oportunes per aconseguir la gestió correcta dels residus sanitaris originats.
- d) Trametre a l'Administració competent les informacions i les dades que li siguin sol·licitades i garantir-ne l'exactitud.

17.2 Les persones físiques i jurídiques que produeixin i/o gestionin residus sanitaris han de facilitar al Departament de Sanitat i Seguretat Social, a la Junta de Residus del Departament de Medi Ambient i a l'ens local corresponent la informació, la inspecció i la supervisió que aquests organismes considerin convenients per assegurar, en l'àmbit de les seves competències, el compliment del previst en aquest Decret.

Article 18

Infraccions i sancions

Les infraccions a les disposicions d'aquest Decret seran sancionades d'acord amb el que estableixen la Llei 6/1993, de 15 de juliol, reguladora dels residus, i la Llei 14/1986, de 25 d'abril, general de sanitat, segons els respectius àmbits d'aplicació.

Article 19

Òrgans competents

Són òrgans competents per a la imposició de sancions quan la infracció ho sigui a les normes que regulen la gestió intracentre dels residus sanitaris, els següents:

- a) Els delegats territorials del Departament de Sanitat i Seguretat Social, fins a un límit de 500.000 pessetes (3.005,06 euros) de multa.
- b) El director general de Salut Pública, fins a un límit de 2.500.000 pessetes (15.025,3 euros) de multa.
- c) El conseller de Sanitat i Seguretat Social, fins a un límit de 10.000.000 de pessetes (60.101,21 euros) de multa.
- d) El Govern de la Generalitat, quan la multa a imposar sigui superior a 10.000.000 de pessetes (60.101,21 euros) o quan s'imposi una sanció de tancament temporal.

Disposició addicional

Única

Mitjançant una ordre del Departament de la Presidència, a proposta conjunta dels consellers de Sanitat i Seguretat Social i d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, es podran establir, si s'escau, altres malalties que siguin susceptibles de transmissió mitjançant residus, als efectes de la classificació d'aquests en el grup III.

Disposició transitòria

Única

Totes les persones físiques i jurídiques responsables per aquest Decret del transport exterior, i de la identificació externa dels recipients de recollida, que generin, transportin o gestionin residus sanitaris hauran d'adaptar la seva activitat als preceptes d'aquesta normativa en el termini màxim de sis mesos.

Disposició derogatòria

Única

Es deroguen el Decret 300/1992, de 24 de novembre, d'ordenació de la gestió dels residus sanitaris, i el Decret 71/1994, de 22 de febrer, sobre els procediments de gestió dels residus sanitaris.

Disposicions finals

--1 Aquest Decret entrarà en vigor l'endemà de la seva publicació en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*.

--2 Es faculten el Conseller de Sanitat i Seguretat Social i el Conseller de Medi Ambient per adoptar les mesures necessàries per l'aplicació d'aquest Decret.

Barcelona, 9 de febrer de 1999

Jordi Pujol

President de la Generalitat de Catalunya

Eduard Rius i Pey

Conseller de Sanitat i Seguretat Social

Joan-Ignasi Puigdollers i Noblom

Conseller de Medi Ambient

Annex

Residus capaços de transmetre les infeccions que generen els residus sanitaris específics

Infecció: febres hemorràgiques víriques:

Febre del Congo-Crimea.

Febre de Lassa.

Marburg.

Ebola.

Febre argentina (Junin).

Febre boliviana (Machupo).

Complex encefàlic transmès per artròpodes vectors (arbovirus): Absettarow, Hanzalova, Hypr, Kumlinge, Kiasanur Forest Disease, febre d'Omsk, Russian spring-summer encephalitis.

Residus contaminats amb: tots.

Infecció: brucel·losi.

Residus contaminats amb: pus.

Infecció: diftèria.

Diftèria faríngea.

Residus contaminats amb: secrecions respiratòries.

Diftèria cutània.

Residus contaminats amb: secrecions de lesions cutànies.

Infecció: còlera.

Residus contaminats amb: femta.

Infecció: encefalopatia de Creutzfeldt-Jakob.

Residus contaminats amb: líquid cefaloraquidi/altres.

Infecció: borm.

Residus contaminats amb: secrecions de lesions cutànies.

Infecció: tularèmia.

Tularèmia pulmonar.

Residus contaminats amb: secrecions respiratòries.

Tularèmia cutània.

Residus contaminats amb: pus.

Infecció: àntrax.

Àntrax cutani.

Residus contaminats amb: pus.

Àntrax inhalat.

Residus contaminats amb: secrecions respiratòries.

Infecció: pesta.

Pesta bubònica.

Residus contaminats amb: pus.

Pesta pneumònica.

Residus contaminats amb: secrecions respiratòries.

Infecció: ràbia.

Residus contaminats amb: secrecions respiratòries.

Infecció: febre Q.

Residus contaminats amb: secrecions respiratòries.

Infecció: tuberculosi activa.

Residus contaminats amb: secrecions respiratòries.

EXPOSICION DE MOTIVOS

1

La Constitución ([RCL 1978\2836](#) y ApNDL 1975-85, 2875) recoge en el título IV los principios que inspiran la actuación administrativa y garantizan el sometimiento pleno de su actividad a la Ley y al Derecho, y configura al Gobierno de la Nación como un órgano eminentemente político que dirige la Administración y ejerce la potestad reglamentaria.

En el ordenamiento que tuvo su origen en el régimen autocrático precedente se venía reduciendo el Gobierno al Órgano Superior en el que culmina la Administración del Estado y, en consecuencia, concibiéndolo como un mero apéndice o prolongación de la misma, con la que compartiría, en buena medida, su naturaleza administrativa. El artículo 97 de la Constitución arrumba definitivamente esta concepción y recupera para el Gobierno el ámbito político de la función de gobernar, inspirada en el principio de legitimidad democrática. Se perfilan así con nitidez los rasgos propios que definen al Gobierno y a la Administración como instituciones públicas constitucionalmente diferenciadas y los que establecen la subordinación de la Administración a la acción política de dirección del Gobierno.

Es preciso ahora que el marco que regula el régimen jurídico de las Administraciones Públicas sea objeto de una adaptación normativa expresa que lo configure de forma armónica y concordante con los principios constitucionales.

La Constitución garantiza el sometimiento de las Administraciones Públicas al principio de legalidad, tanto con respecto a las normas que rigen su propia organización, como al régimen jurídico, el procedimiento administrativo y el sistema de responsabilidad.

Por otra parte, la Administración Local, cuyo régimen jurídico está establecido como básico en el mismo artículo 149.1.18.^a de la Constitución tiene una regulación específica en su actual Ley de Bases que no ofrece ninguna dificultad de adaptación a los objetivos de esta Ley y que no exige modificaciones específicas.

2

El artículo 149.1.18.^a de la Constitución distingue entre las bases del régimen jurídico de las Administraciones Públicas, que habrán de garantizar al administrado un tratamiento común ante ellas; el procedimiento administrativo común, sin perjuicio de las especialidades derivadas de la organización propia de las Comunidades Autónomas y el sistema de responsabilidad de todas las Administraciones Públicas.

La delimitación del régimen jurídico de las Administraciones Públicas se engloba en el esquema «bases más desarrollo» que permite a las Comunidades Autónomas dictar sus propias normas siempre que se ajusten a las bases estatales. Sin embargo, respecto al procedimiento administrativo común y al sistema de responsabilidad de las Administraciones Públicas, aunque su formulación jurídica sea la manifestación expresa y la traducción práctica para los ciudadanos de la aplicación regular del propio régimen jurídico, la Constitución las

contempla como una competencia normativa plena y exclusiva del Estado.

La Ley recoge esta concepción constitucional de distribución de competencias y regula el procedimiento administrativo común, de aplicación general a todas las Administraciones Públicas y fija las garantías mínimas de los ciudadanos respecto de la actividad administrativa. Esta regulación no agota las competencias estatales o autonómicas de establecer procedimientos específicos *ratione materiae* que deberán respetar, en todo caso, estas garantías. La Constitución establece la competencia de las Comunidades Autónomas para establecer las especialidades derivadas de su organización propia pero además, como ha señalado la jurisprudencia constitucional, no se puede disociar la norma sustantiva de la norma de procedimiento, por lo que también ha de ser posible que las Comunidades Autónomas dicten las normas de procedimiento necesarias para la aplicación de su derecho sustantivo, pues lo reservado al Estado no es todo procedimiento sino sólo aquel que deba ser común y haya sido establecido como tal. La regulación de los procedimientos propios de las Comunidades Autónomas habrán de respetar siempre las reglas del procedimiento que, por ser competencia exclusiva del Estado, integra el concepto de Procedimiento Administrativo Común.

A este avanzado concepto responde la Ley que es de aplicación a todas las Administraciones Públicas y rigurosamente respetuosa con la distribución constitucional de competencias.

3

Con independencia de la Ley de 19 de octubre de 1889, que en su intento de uniformar el procedimiento constituyó un paso significativo en la evolución del Derecho público español - aunque se plasmara en un amasijo de Reglamentos departamentales-, la primera y única regulación del régimen jurídico y del procedimiento administrativo de la Administración Pública, en nuestro ordenamiento, es la contenida en los artículos 22 y siguientes de la Ley de Régimen Jurídico de la Administración del Estado, de 26 de julio de 1957 ([RCL 1957\1058](#), 1178 y [NDL 25852](#)) y en la Ley de Procedimiento Administrativo, de 17 de julio de 1958 ([RCL 1958\1258](#), 1469, 1504; [RCL 1959\585](#) y [NDL 24708](#)) que constituyen, ciertamente, una aportación relevante en la configuración de nuestro Derecho Administrativo; en particular esta última.

El marco jurídico que diseñan estas normas tiene como objeto explícito, sobre todo, la unificación de normas preexistentes, «...reunir en un texto único aplicable a todos los Departamentos Ministeriales ...», para garantizar una actuación común, casi didáctica, en el funcionamiento interno de la Administración, en el que la garantía de los particulares se contempla desde la unificación del procedimiento y desde el concepto de la autorización previa para el reconocimiento de un derecho o la satisfacción de un interés legítimo.

La Constitución de 1978 alumbró un nuevo concepto de Administración, sometida a la Ley y al derecho, acorde con la expresión democrática de la voluntad popular. La Constitución

consagra el carácter instrumental de la Administración, puesta al servicio de los intereses de los ciudadanos y la responsabilidad política del Gobierno correspondiente, en cuanto que es responsable de dirigirla.

El régimen jurídico de las Administraciones Públicas debe establecerse desde este concepto y trascender a las reglas de funcionamiento interno, para integrarse en la sociedad a la que sirve como el instrumento que promueve las condiciones para que los derechos constitucionales del individuo y los grupos que integran la sociedad sean reales y efectivos.

Pero además, el régimen jurídico no es neutral en una dinámica de modernización del Estado. El procedimiento administrativo es un instrumento adecuado para dinamizar su avance y, por lo tanto, las reglas esenciales del procedimiento son una pieza fundamental en el proceso de modernización de nuestra sociedad y de su Administración.

Desde esta óptica, el cambio que opera la Ley es profundo y se percibe a lo largo de todo el articulado, en el que se ha respetado, incluso literalmente, los preceptos más consolidados en la técnica de la gestión administrativa. La recepción que la Ley opera del anterior ordenamiento constituye en sí misma un reconocimiento de la importancia que aquél tuvo en su día y que hoy, en buena parte, conserva.

Pero junto a ello, resulta innegable la necesidad de introducir reformas profundas en esta materia que tengan en cuenta, tanto la multiplicidad de Administraciones Públicas a las que la Ley va dirigida, como la necesidad de ampliar y reforzar las garantías de los ciudadanos para la resolución justa y pronta de los asuntos.

4

La múltiple y compleja realidad que supone la coexistencia de la Administración del Estado, las Administraciones de las Comunidades Autónomas y las de las Entidades Locales, proyectando su actividad sobre un mismo espacio subjetivo y geográfico, hace necesario propiciar un acercamiento eficaz de los servicios administrativos a los ciudadanos. Objetivo que demanda a su vez una fluida relación entre las Administraciones Públicas y un marco jurídico de actuación común a todas ellas que permita a los particulares dirigirse a cualquier instancia administrativa con la certeza de que todas actúan con criterios homogéneos.

La eficacia en el resultado de la actuación de esa realidad plural y compleja que son las Administraciones Públicas, hace que la cooperación entre ellas resulte un principio activo, no sólo deseable, sino indispensable a su funcionamiento. La cooperación es un deber general, la esencia del modelo de organización territorial del Estado autonómico, que se configura como un deber recíproco de apoyo y mutua lealtad que no es preciso que se justifique en preceptos concretos porque no puede imponerse, sino acordarse, conformarse o concertarse, siendo el principio que, como tal, debe presidir el ejercicio de competencias compartidas o de las que se ejercen sobre un mismo espacio físico. Esta necesaria cooperación institucional entre Administraciones Públicas permitirá, en el marco de la modernización de sus estructuras, la simplificación de todas

ellas y, cuando sea posible, también la reducción de la organización territorial de la Administración General del Estado, en las Comunidades Autónomas que, por razón de su nivel competencial propio, hayan asumido la gestión de las materias en que se desarrollen las funciones de aquellos órganos territoriales.

5

Las nuevas corrientes de la ciencia de la organización aportan un enfoque adicional en cuanto mecanismo para garantizar la calidad y transparencia de la actuación administrativa, que configuran diferencias sustanciales entre los escenarios de 1958 y 1992. La Ley de Procedimiento Administrativo de 1958 pretendió modernizar las arcaicas maneras de la Administración española, propugnando una racionalización de los trabajos burocráticos y el empleo de «máquinas adecuadas, con vista a implantar una progresiva mecanización y automatismo en las oficinas públicas, siempre que el volumen de trabajo haga económico el empleo de estos procedimientos». Este planteamiento tan limitado ha dificultado el que la informatización, soporte y tejido nervioso de las relaciones sociales y económicas de nuestra época, haya tenido hasta ahora incidencia sustantiva en el procedimiento administrativo, por falta de reconocimiento formal de la validez de documentos y comunicaciones emitidos por dicha vía. El extraordinario avance experimentado en nuestras Administraciones Públicas en la tecnificación de sus medios operativos, a través de su cada vez mayor parque informático y telemático, se ha limitado al funcionamiento interno, sin correspondencia relevante con la producción jurídica de su actividad relacionada con los ciudadanos. Las técnicas burocráticas formalistas, supuestamente garantistas, han caducado, por más que a algunos les parezcan inamovibles, y la Ley se abre decididamente a la tecnificación y modernización de la actuación administrativa en su vertiente de producción jurídica y a la adaptación permanente al ritmo de las innovaciones tecnológicas.

6

El título I aborda las relaciones entre las Administraciones Públicas de carácter directo en unos casos y, en otros, formalizadas a través de los órganos superiores de Gobierno, a partir de las premisas de la lealtad constitucional y la colaboración que han de presidir aquéllas, consustancial al modelo de organización territorial del Estado implantado por la Constitución.

Ello es condición inexcusable para articular el ordenado desenvolvimiento de la actividad administrativa desde el momento en que coexisten una diversidad de Administraciones que proyectan su actividad sobre el mismo ámbito territorial, personal y, en ocasiones, material, actividad que a la vez debe cumplir criterios de eficacia sin menoscabo de competencias ajenas. Conjuguar esta pluralidad de factores obliga a intensificar las relaciones de cooperación, mediante la asistencia recíproca, el intercambio de información, las Conferencias sectoriales para la adopción de criterios o puntos de vista comunes al abordar los problemas de cada sector, o la

celebración de convenios de colaboración, como aspectos generales que podrán ser susceptibles de concreción en los distintos sectores de la actividad administrativa.

La Ley recoge estos aspectos, que ya han demostrado su fecundidad en la práctica, e introduce como novedad la figura del Convenio de Conferencia Sectorial, que propiciará el acuerdo multilateral para acciones sectoriales, sin menoscabo de su origen pactado, que requiere la conformidad expresa de todas las partes intervinientes. De este modo, las Conferencias sectoriales, sin sustituir o anular las facultades decisorias propias de cada Administración Pública, recibirán un nuevo impulso en el decisivo papel que ya están jugando en la consolidación del Estado de las Autonomías.

7

El título II dedica su capítulo I a regular los principios generales del régimen de los órganos administrativos, derivados de los principios superiores de indisponibilidad de la competencia, jerarquía y coordinación, en el marco de lo previsto por el artículo 103 de la Constitución. Plenamente respetuosa con la potestad de autoorganización de las Administraciones Públicas, la Ley se limita a regular el núcleo estricto de lo que constituye la normativa básica de toda organización administrativa, cuya observancia tiene efectos directos sobre la validez y eficacia de los actos administrativos.

La misma perspectiva relativa a la autoorganización lleva a regular en el capítulo II, el régimen del funcionamiento de los órganos colegiados. Pero, además, la evolución más reciente de nuestra organización administrativa hacia fórmulas participativas, obliga a contemplar la nueva tipología de órganos colegiados cuya composición y funcionalidad no se ajusta a la regulación establecida por la anterior Ley, dictada en una circunstancia histórica y política en la que la participación de otras Administraciones o de organizaciones sociales, resultaba impensable.

El capítulo III, que recoge las normas generales de abstención y recusación de las Autoridades y personal de las Administraciones Públicas, es corolario del mandato que la Constitución acoge en su artículo 103.1 cuando predica que la Administración Pública sirve, con objetividad, a los intereses generales. La normación común de las causas objetivas de abstención y recusación es tanto como garantizar el principio de neutralidad, que exige mantener los servicios públicos a cubierto de toda colisión entre intereses particulares e intereses generales.

8

El título III recoge las normas relativas a los interesados, con la amplitud que exige este concepto. Se regulan las especialidades de la capacidad de obrar en el ámbito del Derecho administrativo, la legitimación para intervenir en el procedimiento, la comparecencia a través de representantes y la pluralidad de interesados. Con ello se da cumplida respuesta a lo previsto en la Constitución, cuyo artículo 105, c), acoge el

derecho de audiencia de los interesados como pieza angular del procedimiento administrativo.

9

El título IV, bajo el epígrafe «De la actividad de las Administraciones Públicas», contiene una trascendente formulación de los derechos de los ciudadanos en los procedimientos administrativos, además de los que les reconocen la Constitución y las Leyes. De esta enunciación cabe destacar como innovaciones significativas: La posibilidad de identificar a las autoridades y funcionarios bajo cuya responsabilidad se tramiten los procedimientos -rompiendo la tradicional opacidad de la Administración-, el derecho de formular alegaciones y de aportar documentos en cualquier fase del procedimiento anterior al trámite de audiencia, el de no presentar los ya aportados a la Administración actuante, y el de obtener información y orientación sobre los condicionamientos jurídicos o técnicos que las disposiciones vigentes impongan a los proyectos que se propongan abordar.

Incorpora, a continuación, las normas esenciales sobre el uso de las lenguas oficiales, regula el acceso a la información de los archivos y registros administrativos, conforme a lo establecido en el artículo 105, b), de la Constitución, y aborda de manera frontal y decidida -en contraposición a la timidez de las previsiones de la Ley de Procedimiento Administrativo de 1958- la instalación en soporte informático de los registros generales, así como la integración informática de aquéllos con los restantes registros administrativos.

En esta materia cobran especial relevancia los principios de cooperación, coordinación y colaboración, posibilitando el que los ciudadanos puedan presentar las solicitudes, escritos y comunicaciones que dirijan a las Administraciones Públicas en los registros de cualquier órgano administrativo que pertenezca a la Administración General del Estado o a la de cualquier Administración de las Comunidades Autónomas, al margen de las restantes posibilidades ya establecidas o que se establezcan. A tal efecto se prevé que, mediante convenio de colaboración entre las Administraciones Públicas, se implanten sistemas de intercomunicación y coordinación de registros que garanticen la compatibilidad informática y la transmisión telemática de los asientos.

El derecho a la identificación de las autoridades y funcionarios bajo cuya responsabilidad se tramiten los procedimientos, a que antes se hizo referencia, se complementa ahora con la posibilidad de solicitar la exigencia de responsabilidad por las anomalías en la tramitación.

La Ley introduce un nuevo concepto sobre la relación de la Administración con el ciudadano, superando la doctrina del llamado silencio administrativo. Se podría decir que esta Ley establece el silencio administrativo positivo cambiando nuestra norma tradicional. No sería exacto. El objetivo de la Ley no es dar carácter positivo a la inactividad de la Administración cuando los particulares se dirijan a ella. El carácter positivo de la inactividad de la Administración es la garantía que se establece cuando no se cumple el verdadero objetivo de la Ley, que es que los ciudadanos obtengan respuesta expresa de la

Administración y, sobre todo, que la obtengan en el plazo establecido. El silencio administrativo, positivo o negativo, no debe ser un instituto jurídico normal, sino la garantía que impida que los derechos de los particulares se vacíen de contenido cuando su Administración no atiende eficazmente y con la celeridad debida las funciones para las que se ha organizado. Esta garantía, exponente de una Administración en la que debe primar la eficacia sobre el formalismo, sólo cederá cuando exista un interés general prevalente o, cuando realmente, el derecho cuyo reconocimiento se postula no exista. Únicamente, la citada regulación se complementa con la inclusión posterior, como supuesto de nulidad de pleno derecho, de los actos presuntos o expresos contrarios al ordenamiento jurídico por los que se adquieren facultades o derechos cuando se carezca de los requisitos esenciales para su adquisición. Concluye el título IV con una abierta incorporación de las técnicas informáticas y telemáticas en la relación ciudadano-Administración y resuelve los problemas que en materia de términos y plazos se planteaban a causa de la diversidad de calendarios de festividades.

10

Abre el título V el capítulo dedicado a las disposiciones administrativas, enunciando los principios generales de legalidad, jerarquía, publicidad e inderogabilidad singular del Reglamento.

El capítulo II regula los requisitos de los actos administrativos, partiendo de los principios de competencia y legalidad, con expresión de los que requieren motivación, recogiendo su forma escrita como regla general.

La eficacia, notificación y publicación de los actos administrativos se recoge en el capítulo III, abriendo la posibilidad de medios de notificación distintos a los tradicionales que, sin merma de las necesarias garantías de autenticidad, permitan su agilización mediante el empleo de las nuevas técnicas de transmisión de información, superándose la limitación de la exclusividad del domicilio como lugar de notificaciones.

En el capítulo IV se regulan las causas y efectos de la nulidad y anulabilidad de los actos administrativos. La Ley incluye, como causa de nulidad de pleno derecho, la lesión del contenido esencial de los derechos y libertades susceptibles de amparo constitucional, en virtud de la especial protección que a los mismos garantiza la Constitución.

11

El título VI regula la estructura general del procedimiento que ha de seguirse para la realización de la actividad jurídica de la Administración.

En el capítulo I se regula la iniciación, que podrá hacerse de oficio o por solicitud de los interesados.

Las solicitudes de los interesados se abren a la posible utilización de medios telemáticos e, incluso audiovisuales, para facilitar su formulación, siempre que quede acreditada la autenticidad de su voluntad.

Se regulan asimismo, en este capítulo, otras cuestiones conexas a la iniciación, como el período de información previa, las medidas provisionales para asegurar la eficacia de la resolución, la acumulación de asuntos y la modificación o mejora voluntaria de los términos de la solicitud formulada por los interesados.

El capítulo II, dedicado a la ordenación, recoge los criterios de celeridad e impulsión de oficio, y contiene un conjunto de reglas destinadas a simplificar y agilizar los trámites del procedimiento.

La instrucción del procedimiento se recoge en el capítulo III mediante la regulación de las alegaciones, medios de prueba e informes. Recibe tratamiento específico el supuesto, cada vez más frecuente, de emisión de informes por una Administración Pública distinta de la que tramita el procedimiento, previendo que su no evacuación no paralizará necesariamente el procedimiento, a fin de evitar que la inactividad de una Administración redunde en perjuicio de los interesados.

Recoge también este capítulo el trámite de audiencia, que se efectuará poniendo de manifiesto a los interesados la totalidad del expediente, salvo en lo que afecte a los supuestos de excepción del derecho de acceso a archivos y registros administrativos.

El trámite de información pública, cuando lo requiera la naturaleza del procedimiento, se regula de modo netamente diferenciado de la audiencia, pues ni la comparecencia otorga, por sí misma, la condición del interesado, ni la incomparecencia enerva la vía de recurso para los que tengan esta condición.

12

El capítulo IV regula las formas y efectos de la finalización del procedimiento, a través de resolución, desistimiento, renuncia o caducidad. Se introduce la posibilidad de utilizar instrumentos convencionales en la tramitación y terminación de los procedimientos.

La ejecutividad de los actos administrativos y los medios de ejecución forzosa quedan recogidos en el capítulo V. La autotutela de la Administración Pública, potestad que permite articular los medios de ejecución que garanticen la eficacia de la actividad administrativa, queda en todo caso subordinada a los límites constitucionales, debiendo adoptarse los medios precisos para la ejecución, de modo que se restrinja al mínimo la libertad individual y de acuerdo con el principio de proporcionalidad.

13

El título VII, «Revisión de los actos administrativos», establece una profunda modificación del sistema de recursos administrativos vigente hasta hoy, atendiendo los más consolidados planteamientos doctrinales, tanto en lo referente a la simplificación, como a las posibilidades del establecimiento de sistemas de solución de reclamaciones y recursos distintos a los tradicionales y cuya implantación se va haciendo frecuente en los países de nuestro entorno y que ya existen, en algún caso, en nuestro propio ordenamiento.

El sistema de revisión de la actividad de las Administraciones Públicas que la Ley establece, se organiza en torno a dos líneas básicas: La unificación de los recursos ordinarios y el reforzamiento de la revisión de oficio por causa de nulidad.

La primera línea supone establecer un solo posible recurso para agotar la vía administrativa, bien sea el ordinario que se regula en la Ley, o el sustitutivo que, con carácter sectorial, puedan establecer otras leyes.

La revisión de oficio, por su parte, se configura como un verdadero procedimiento de nulidad, cuando se funde en esta causa, recogiendo la unanimidad de la doctrina jurisprudencial y científica.

14

El título IX regula los principios básicos a que debe someterse el ejercicio de la potestad sancionadora de la Administración y los correspondientes derechos que de tales principios se derivan para los ciudadanos extraídos del texto constitucional y de la ya consolidada jurisprudencia sobre la materia. Efectivamente, la Constitución, en su artículo 25, trata conjuntamente los ilícitos penales y administrativos, poniendo de manifiesto la voluntad de que ambos se sujeten a principios de básica identidad, especialmente cuando el campo de actuación del derecho administrativo sancionador ha ido recogiendo tipos de injusto procedentes del campo penal no subsistentes en el mismo en aras al principio de mínima intervención.

Entre tales principios destaca el de legalidad o «ratio democrático» en virtud del cual es el poder legislativo el que debe fijar los límites de la actividad sancionadora de la Administración y el de tipicidad, manifestación en este ámbito del de seguridad jurídica, junto a los de presunción de inocencia, información, defensa, responsabilidad, proporcionalidad, interdicción de la analogía, etc.

Todos ellos se consideran básicos al derivar de la Constitución y garantizar a los administrados un tratamiento común ante las Administraciones Públicas, mientras que el establecimiento de los procedimientos materiales concretos es cuestión que afecta a cada Administración Pública en el ejercicio de sus competencias.

15

El título X, «De la responsabilidad de las Administraciones Públicas y de sus Autoridades y demás personal a su servicio», incorpora la regulación de una materia estrechamente unida a la actuación administrativa y que constituye, junto al principio de legalidad, uno de los grandes soportes del sistema. Se hace así realizar la previsión contenida en el artículo 149.1.18.^a de la Constitución sobre el establecimiento de un «sistema de responsabilidad de todas las Administraciones Públicas».

En lo que a la responsabilidad patrimonial se refiere, el proyecto da respuesta al pronunciamiento constitucional de indemnización de todas las lesiones que los particulares sufran en sus bienes y derechos como consecuencia del funcionamiento de los servicios públicos, de acuerdo con las valoraciones predominantes en el mercado, estableciendo además la

posibilidad de que hasta un determinado límite pueda hacerse efectiva en el plazo de treinta días, siempre que la valoración del daño y la relación de casualidad entre la lesión y el funcionamiento normal o anormal del servicio público sean inequívocos.

TITULO PRELIMINAR

Del ámbito de aplicación y principios generales

Artículo 1. Objeto de la Ley.

La presente Ley establece y regula las bases del régimen jurídico, el procedimiento administrativo común y el sistema de responsabilidad de las Administraciones Públicas, siendo aplicable a todas ellas.

Artículo 2. Ambito de aplicación.

1. Se entiende a los efectos de esta Ley por Administraciones Públicas:

- a) La Administración General del Estado.
- b) Las Administraciones de las Comunidades Autónomas.
- c) Las Entidades que integran la Administración Local.

2. Las Entidades de Derecho Público con personalidad jurídica propia vinculadas o dependientes de cualquiera de las Administraciones Públicas tendrán asimismo la consideración de Administración Pública. Estas Entidades sujetarán su actividad a la presente Ley cuando ejerzan potestades administrativas, sometiéndose en el resto de su actividad a lo que dispongan sus normas de creación.

Artículo 3. Principios generales.

1. Las Administraciones Públicas sirven con objetividad los intereses generales y actúan de acuerdo con los principios de eficacia, jerarquía, descentralización, desconcentración y coordinación, con sometimiento pleno a la Constitución, a la Ley y al Derecho.

2. Las Administraciones Públicas, en sus relaciones, se rigen por el principio de cooperación, y en su actuación por los criterios de eficiencia y servicio a los ciudadanos.

3. Bajo la dirección del Gobierno de la Nación, de los órganos de gobierno de las Comunidades Autónomas y de los correspondientes de las Entidades que integran la Administración Local, la actuación de la Administración Pública respectiva se desarrolla para alcanzar los objetivos que establecen las leyes y el resto del ordenamiento jurídico.

4. Cada una de las Administraciones Públicas actúa para el cumplimiento de sus fines con personalidad jurídica única.

TITULO I

De las Administraciones Públicas y sus relaciones

Artículo 4. Principios de las relaciones entre las Administraciones Públicas.

1. Las Administraciones Públicas, en el desarrollo de su actividad y en sus relaciones recíprocas, deberán:

- a) Respetar el ejercicio legítimo por las otras Administraciones de sus competencias.
- b) Ponderar, en el ejercicio de las competencias propias, la totalidad de los intereses públicos implicados y, en concreto,

aquellos cuya gestión esté encomendada a las otras Administraciones.

c) Facilitar a las otras Administraciones la información que precisen sobre la actividad que desarrollen en el ejercicio de sus propias competencias.

d) Prestar, en el ámbito propio, la cooperación y asistencia activas que las otras Administraciones pudieran recabar para el eficaz ejercicio de sus competencias.

2. A efectos de lo dispuesto en las letras c) y d) del apartado anterior, las Administraciones Públicas podrán solicitar cuantos datos, documentos o medios probatorios se hallen a disposición del Ente al que se dirija la solicitud. Podrán también solicitar asistencia para la ejecución de sus competencias.

3. La asistencia requerida sólo podrá negarse cuando el Ente del que se solicita no esté facultado para prestarla o cuando, de hacerlo, causara un perjuicio grave a sus intereses o al cumplimiento de sus propias funciones. La negativa a prestar la asistencia se comunicará motivadamente a la Administración solicitante.

4. La Administración General del Estado, las de las Comunidades Autónomas y las Entidades que integran la Administración Local deberán colaborar y auxiliarse para aquellas ejecuciones de sus actos que hayan de realizarse fuera de sus respectivos ámbitos de competencias.

Artículo 5. Conferencias sectoriales.

1. A fin de asegurar en todo momento la necesaria coherencia de la actuación de las Administraciones Públicas y, en su caso, la imprescindible coordinación y colaboración, podrá convocarse a los órganos de gobierno de las distintas Comunidades Autónomas en Conferencia sectorial con el fin de intercambiar puntos de vista, examinar en común los problemas de cada sector y las medidas proyectadas para afrontarlos o resolverlos.

2. La convocatoria de la Conferencia se realizará por el Ministro o Ministros que tengan competencias sobre la materia que vaya a ser objeto de la Conferencia sectorial. La convocatoria se hará con antelación suficiente y se acompañará del orden del día y, en su caso, la documentación precisa para la preparación previa de la Conferencia.

3. Los acuerdos que se adopten en una Conferencia sectorial irán firmados por el Ministro o Ministros competentes y por los titulares de los órganos de gobierno correspondientes de las Comunidades Autónomas. En su caso, estos acuerdos podrán formalizarse bajo de denominación de convenio de Conferencia sectorial.

Artículo 6. Convenios de colaboración.

1. El Gobierno de la Nación y los órganos de Gobierno de las Comunidades Autónomas podrán celebrar convenios de colaboración entre sí en el ámbito de sus respectivas competencias.

2. Los instrumentos de formalización de los Convenios deberán especificar, cuando así proceda:

a) Los órganos que celebran el convenio y la capacidad jurídica con la que actúa cada una de las partes.

b) La competencia que ejerce cada Administración.

- c) Su financiación.
  - d) Las actuaciones que se acuerde desarrollar para su cumplimiento.
  - e) La necesidad o no de establecer una organización para su gestión.
  - f) El plazo de vigencia, lo que no impedirá su prórroga si así lo acuerdan las partes firmantes del convenio.
  - g) La extinción por causa distinta a la prevista en el apartado anterior, así como la forma de determinar las actuaciones en curso para el supuesto de extinción.
3. Cuando se cree un órgano mixto de vigilancia y control, éste resolverá los problemas de interpretación y cumplimiento que puedan plantearse respecto de los convenios de colaboración.

Artículo 7. Consorcios.

1. Cuando la gestión del convenio haga necesario crear una organización común, ésta podrá adoptar la forma de consorcio dotado de personalidad jurídica.
2. Los Estatutos del consorcio determinarán los fines del mismo, así como las particularidades del régimen orgánico, funcional y financiero.
3. Los órganos de decisión estarán integrados por representantes de todas las Entidades consorciadas, en la proporción que se fije en los Estatutos respectivos.
4. Para la gestión de los servicios que se le encomienden podrán utilizarse cualquiera de las formas previstas en la legislación aplicable a las Administraciones consorciadas.

Artículo 8. Efectos de los convenios.

1. Los convenios de Conferencia sectorial y los convenios de colaboración en ningún caso suponen la renuncia a las competencias propias de las Administraciones intervinientes.
2. Los convenios de Conferencia sectorial y los convenios de colaboración celebrados obligarán a las Administraciones intervinientes desde el momento de su firma, salvo que en ellos se establezca otra cosa.
Tanto los convenios de Conferencia sectorial como los convenios de colaboración serán comunicados al Senado.
Ambos tipos de convenios deberán publicarse en el «Boletín Oficial del Estado» y en el «Diario Oficial» de la Comunidad Autónoma respectiva.
3. Las cuestiones litigiosas que puedan surgir en su interpretación y cumplimiento, sin perjuicio de lo previsto en el artículo 6.3, serán de conocimiento y competencia del Orden Jurisdiccional de lo Contencioso-Administrativo y, en su caso, de la competencia del Tribunal Constitucional.

Artículo 9. Relaciones con la Administración Local.

Las relaciones entre la Administración General del Estado o la Administración de la Comunidad Autónoma con las Entidades que integran la Administración Local, se regirán por la legislación básica en materia de Régimen Local, aplicándose supletoriamente lo dispuesto en el presente Título.

Artículo 10. Comunicaciones a las Comunidades Europeas.

Cuando en virtud de una obligación derivada de los Tratados de las Comunidades Europeas o de los actos de sus Instituciones, sea precisa la comunicación a éstas de disposiciones de carácter general, resoluciones, proyectos de disposiciones, o cualquier otra información cuyo envío resulte obligado por imperativo del Ordenamiento Jurídico Comunitario, la Administración Pública correspondiente procederá a su remisión en el plazo de quince días al órgano competente de la Administración General del Estado para realizar la comunicación a dichas Instituciones.

TITULO II

De los órganos de las Administraciones Públicas

CAPITULO I

Principios generales y competencia

Artículo 11. Creación de órganos administrativos.

1. Corresponde a cada Administración Pública delimitar, en su propio ámbito competencial, las unidades administrativas que configuran los órganos administrativos propios de las especialidades derivadas de su organización.

2. La creación de cualquier órgano administrativo exigirá el cumplimiento de los siguientes requisitos:

a) Determinación de su forma de integración en la Administración Pública de que se trate y su dependencia jerárquica.

b) Delimitación de sus funciones y competencias.

c) Dotación de los créditos necesarios para su puesta en marcha y funcionamiento.

3. No podrán crearse nuevos órganos que supongan duplicación de otros ya existentes si al mismo tiempo no se suprime o restringe debidamente la competencia de éstos.

Artículo 12. Competencia.

1. La competencia es irrenunciable y se ejercerá precisamente por los órganos administrativos que la tengan atribuida como propia, salvo los casos de delegación o avocación, cuando se efectúen en los términos previstos en ésta u otras leyes.

La encomienda de gestión, la delegación de firma y la suplencia no suponen alteración de la titularidad de la competencia, aunque sí de los elementos determinantes de su ejercicio que en cada caso se prevén.

2. La titularidad y el ejercicio de las competencias atribuidas a los órganos administrativos podrán ser desconcentradas en otros jerárquicamente dependientes de aquéllos en los términos y con los requisitos que prevean las propias normas de atribución de competencias.

3. Si alguna disposición atribuye competencia a una Administración, sin especificar el órgano que debe ejercerla, se entenderá que la facultad de instruir y resolver los expedientes corresponde a los órganos inferiores competentes por razón de la materia y del territorio, y, de existir varios de éstos, al superior jerárquico común.

Artículo 13. Delegación de competencias.

1. En cada Administración Pública se podrá acordar la delegación del ejercicio de competencias atribuidas a sus

órganos administrativos en otros órganos, aunque no sean jerárquicamente dependientes, cuando existan circunstancias de índole técnica, económica, social, jurídica o territorial que lo hagan conveniente.

2. En ningún caso podrán ser objeto de delegación las competencias relativas a:

a) Los asuntos que se refieran a relaciones con la Jefatura del Estado, Presidencia del Gobierno de la Nación, Cortes Generales, Presidencias de los Consejos de Gobierno de las Comunidades Autónomas y Asambleas Legislativas de las Comunidades Autónomas.

b) La adopción de disposiciones de carácter general.

c) La resolución de recursos en los órganos administrativos que hayan dictado los actos objeto de recurso.

d) Las materias en que así se determine por norma con rango de Ley.

3. Las delegaciones de competencias y su revocación deberán publicarse en el «Boletín Oficial del Estado», en el de la Comunidad Autónoma o en el de la Provincia, según la Administración a que pertenezca el órgano delegante, y el ámbito territorial de competencia de éste.

4. Las resoluciones administrativas que se adopten por delegación indicarán expresamente esta circunstancia y se considerarán dictadas por el órgano delegante.

5. Salvo autorización expresa de una Ley, no podrán delegarse las competencias que se ejerzan por delegación, ni el ejercicio de la competencia para resolver un asunto cuando se haya emitido con anterioridad dictamen preceptivo acerca del mismo.

6. La delegación será revocable en cualquier momento por el órgano que la haya conferido.

7. La delegación de competencias atribuidas a órganos colegiados, para cuyo ejercicio ordinario se requiera un quórum especial, deberá adoptarse observando, en todo caso, dicho quórum.

Artículo 14. Avocación.

1. Los órganos superiores podrán avocar para sí el conocimiento de un asunto cuya resolución corresponda ordinariamente o por delegación a sus órganos administrativos dependientes, cuando circunstancias de índole técnica, económica, social, jurídica o territorial lo hagan conveniente.

En los supuesto de delegación de competencias en órganos no jerárquicamente dependientes, el conocimiento de un asunto podrá ser avocado únicamente por el órgano delegante.

2. En todo caso, la avocación se realizará mediante acuerdo motivado que deberá ser notificado a los interesados en el procedimiento, si los hubiere, con anterioridad a la resolución final que se dicte.

Contra el acuerdo de avocación no cabrá recurso, aunque podrá impugnarse en el recurso que, en su caso, se interponga contra la resolución del procedimiento.

Artículo 15. Encomienda de gestión.

1. La realización de actividades de carácter material, técnico o de servicios de la competencia de los órganos administrativos o de las Entidades de derecho público podrá ser encomendada a

otros órganos o Entidades de la misma o de distinta Administración, por razones de eficacia o cuando no se posean los medios técnicos idóneos para su desempeño.

2. La encomienda de gestión no supone cesión de titularidad de la competencia ni de los elementos sustantivos de su ejercicio, siendo responsabilidad del órgano o Entidad encomendante dictar cuantos actos o resoluciones de carácter jurídico den soporte o en los que se integre la concreta actividad material objeto de encomienda.

3. La encomienda de gestión entre órganos administrativos o Entidades de derecho público pertenecientes a la misma Administración deberá formalizarse en los términos que establezca su normativa propia y, en su defecto, por acuerdo expreso de los órganos o Entidades intervinientes. En todo caso el instrumento de formalización de la encomienda de gestión y su resolución deberá ser publicado, para su eficacia en el Diario Oficial correspondiente.

Cada Administración podrá regular los requisitos necesarios para la validez de tales acuerdos que incluirán, al menos, expresa mención de la actividad o actividades a las que afecten, el plazo de vigencia y la naturaleza y alcance de la gestión encomendada.

4. Cuando la encomienda de gestión se realice entre órganos y Entidades de distintas Administraciones se formalizará mediante firma del correspondiente convenio entre ellas, salvo en el supuesto de la gestión ordinaria de los servicios de las Comunidades Autónomas por las Diputaciones Provinciales o en su caso Cabildos o Consejos insulares, que se regirá por la legislación de Régimen Local.

5. El régimen jurídico de la encomienda de gestión que se regula en este artículo no será de aplicación cuando la realización de las actividades enumeradas en el apartado primero haya de recaer sobre personas físicas o jurídicas sujetas a derecho privado, ajustándose entonces, en lo que proceda, a la legislación correspondiente de contratos del Estado, sin que puedan encomendarse a personas o Entidades de esta naturaleza actividades que, según la legislación vigente, hayan de realizarse con sujeción al derecho administrativo.

Artículo 16. Delegación de firma.

1. Los titulares de los órganos administrativos podrán, en materia de su propia competencia, delegar la firma de sus resoluciones y actos administrativos a los titulares de los órganos o unidades administrativas que de ellos dependan, dentro de los límites señalados en el artículo 13.

2. La delegación de firma no alterará la competencia del órgano delegante y para su validez no será necesaria su publicación.

3. En las resoluciones y actos que se firmen por delegación se hará constar la autoridad de procedencia.

4. No cabrá la delegación de firma en las resoluciones de carácter sancionador.

Artículo 17. Suplencia.

1. Los titulares de los órganos administrativos podrán ser suplidos temporalmente en los supuestos de vacante, ausencia o

enfermedad por quien designe el órgano competente para el nombramiento de aquéllos.

Si no se designa suplente, la competencia del órgano administrativo se ejercerá por quien designe el órgano administrativo inmediato de quien dependa.

2. La suplencia no implicará alteración de la competencia.

Artículo 18. Coordinación de competencias.

1. Los órganos administrativos en el ejercicio de sus competencias propias ajustarán su actividad en sus relaciones con otros órganos de la misma o de otras administraciones a los principios establecidos en el artículo 4.1 de la Ley, y la coordinarán con la que pudiera corresponder legítimamente a éstos, pudiendo recabar para ello la información que precisen.

2. Las normas y actos dictados por los órganos de las Administraciones Públicas en el ejercicio de su propia competencia deberán ser observadas por el resto de los órganos administrativos, aunque no dependan jerárquicamente entre sí o pertenezcan a otra Administración.

Artículo 19. Comunicaciones entre órganos.

1. La comunicación entre los órganos administrativos pertenecientes a una misma Administración Pública se efectuará siempre directamente, sin traslados ni reproducciones a través de órganos intermedios.

2. Las comunicaciones entre los órganos administrativos podrán efectuarse por cualquier medio que asegure la constancia de su recepción.

Artículo 20. Decisiones sobre competencia.

1. El órgano administrativo que se estime incompetente para la resolución de un asunto remitirá directamente las actuaciones al órgano que considere competente, si éste pertenece a la misma Administración Pública.

2. Los interesados que sean parte en el procedimiento podrán dirigirse al órgano que se encuentre conociendo de un asunto para que decline su competencia y remita las actuaciones al órgano competente.

Asimismo, podrán dirigirse al órgano que estimen competente para que requiera de inhibición al que esté conociendo del asunto.

3. Los conflictos de atribuciones sólo podrán suscitarse entre órganos de una misma Administración no relacionados jerárquicamente, y respecto a asuntos sobre los que no haya finalizado el procedimiento administrativo.

Artículo 21. Instrucciones y órdenes de servicio.

1. Los órganos administrativos podrán dirigir las actividades de sus órganos jerárquicamente dependientes mediante instrucciones y órdenes de servicio.

Cuando una disposición específica así lo establezca o se estime conveniente por razón de los destinatarios o de los efectos que puedan producirse, las instrucciones y órdenes de servicio se publicarán en el periódico oficial que corresponda.

2. El incumplimiento de las instrucciones u órdenes de servicio no afecta por sí solo a la validez de los actos dictados por

los órganos administrativos, sin perjuicio de la responsabilidad disciplinaria en que se pueda incurrir.

CAPITULO II

Organos colegiados

Artículo 22. Régimen.

1. El régimen jurídico de los órganos colegiados se ajustará a las normas contenidas en el presente capítulo, sin perjuicio de las peculiaridades organizativas de las Administraciones Públicas en que se integran.

2. Los órganos colegiados de las distintas Administraciones Públicas en que participen organizaciones representativas de intereses sociales, así como aquellos compuestos por representaciones de distintas Administraciones Públicas, cuenten o no con participación de organizaciones representativas de intereses sociales podrán establecer o completar sus propias normas de funcionamiento.

Los órganos colegiados a que se refiere este apartado quedarán integrados en la Administración Pública que corresponda, aunque sin participar en la estructura jerárquica de ésta, salvo que así lo establezcan sus normas de creación, se desprenda de sus funciones o de la propia naturaleza del órgano colegiado.

Artículo 23. Presidente.

1. En cada órgano colegiado corresponde al Presidente:

- a) Ostentar la representación del órgano.
- b) Acordar la convocatoria de las sesiones ordinarias y extraordinarias y la fijación del orden del día, teniendo en cuenta, en su caso, las peticiones de los demás miembros formuladas con la suficiente antelación.
- c) Presidir las sesiones, moderar el desarrollo de los debates y suspenderlos por causas justificadas.
- d) Dirimir con su voto los empates, a efectos de adoptar acuerdos, excepto si se trata de los órganos colegiados a que se refiere el número 2 del artículo 22, en que el voto será dirimente si así lo establecen sus propias normas.
- e) Asegurar el cumplimiento de las leyes.
- f) Visar las actas y certificaciones de los acuerdos del órgano.
- g) Ejercer cuantas otras funciones sean inherentes a su condición de Presidente del órgano.

2. En casos de vacante, ausencia, enfermedad, u otra causa legal, el Presidente será sustituido por el Vicepresidente que corresponda, y en su defecto, por el miembro del órgano colegiado de mayor jerarquía, antigüedad y edad, por este orden, de entre sus componentes.

Esta norma no será de aplicación a los órganos colegiados previstos en el número 2 del artículo 22 en que el régimen de sustitución del Presidente debe estar específicamente regulado en cada caso, o establecido expresamente por acuerdo del Pleno del órgano colegiado.

Artículo 24. Miembros.

1. En cada órgano colegiado corresponde a sus miembros:

- a) Recibir, con una antelación mínima de cuarenta y ocho horas, la convocatoria conteniendo el orden del día de las reuniones.

La información sobre los temas que figuren en el orden del día estará a disposición de los miembros en igual plazo.

b) Participar en los debates de las sesiones.

c) Ejercer su derecho al voto y formular su voto particular, así como expresar el sentido de su voto y los motivos que lo justifican.

No podrán abstenerse en las votaciones quienes por su cualidad de autoridades o personal al servicio de las Administraciones Públicas, tengan la condición de miembros de órganos colegiados.

d) Formular ruegos y preguntas.

e) Obtener la información precisa para cumplir las funciones asignadas.

f) Cuantas otras funciones sean inherentes a su condición.

2. Los miembros de un órgano colegiado no podrán atribuirse las funciones de representación reconocidas a éste, salvo que expresamente se les hayan otorgado por una norma o por acuerdo válidamente adoptado, para cada caso concreto, por el propio órgano.

3. En caso de ausencia o de enfermedad y, en general, cuando concurra alguna causa justificada, los miembros titulares del órgano colegiado serán sustituidos por sus suplentes, si los hubiera.

Cuando se trate de órganos colegiados a los que se refiere el número 2 del artículo 22, las organizaciones representativas de intereses sociales podrán sustituir a sus miembros titulares por otros, acreditándolo ante la Secretaría del órgano colegiado, con respecto a las reservas y limitaciones que establezcan sus normas de organización.

Artículo 25. Secretario.

1. Los órganos colegiados tendrán un Secretario que podrá ser un miembro del propio órgano o una persona al servicio de la Administración Pública correspondiente.

2. La designación y el cese, así como la sustitución temporal del Secretario en supuestos de vacante, ausencia o enfermedad se realizarán según lo dispuesto en las normas específicas de cada órgano y, en su defecto, por acuerdo del mismo.

3. Corresponde al Secretario del órgano colegiado:

a) Asistir a las reuniones con voz pero sin voto si es un funcionario, y con voz y voto si la Secretaría del órgano la ostenta un miembro del mismo.

b) Efectuar la convocatoria de las sesiones del órgano por orden de su Presidente, así como las citaciones a los miembros del mismo.

c) Recibir los actos de comunicación de los miembros con el órgano y, por tanto, las notificaciones, peticiones de datos, rectificaciones o cualquiera otra clase de escritos de los que deba tener conocimiento.

d) Preparar el despacho de los asuntos, redactar y autorizar las actas de las sesiones.

e) Expedir certificaciones de las consultas, dictámenes y acuerdos aprobados.

f) Cuantas otras funciones sean inherentes a su condición de Secretario.

Artículo 26. Convocatorias y sesiones.

1. Para la válida constitución del órgano, a efectos de la celebración de sesiones, deliberaciones y toma de acuerdos, se requerirá la presencia del Presidente y Secretario o en su caso, de quienes le sustituyan, y la de la mitad al menos, de sus miembros, salvo lo dispuesto en el punto 2 de este artículo.

Cuando se trate de los órganos colegiados a que se refiere el número 2 del artículo 22, el Presidente podrá considerar válidamente constituido el órgano, a efectos de celebración de sesión, si están presentes los representantes de las Administraciones Públicas y de las organizaciones representativas de intereses sociales miembros del órgano a los que se haya atribuido la condición de portavoces.

2. Los órganos colegiados podrán establecer el régimen propio de convocatorias, si éste no está previsto por sus normas de funcionamiento. Tal régimen podrá prever una segunda convocatoria y especificar para ésta el número de miembros necesarios para constituir válidamente el órgano.

3. No podrá ser objeto de deliberación o acuerdo ningún asunto que no figure incluido en el orden del día, salvo que estén presentes todos los miembros del órgano colegiado y sea declarada la urgencia del asunto por el voto favorable de la mayoría.

4. Los acuerdos serán adoptados por mayoría de votos.

5. Quienes acrediten la titularidad de un interés legítimo podrán dirigirse al Secretario de un órgano colegiado para que les sea expedida certificación de sus acuerdos.

Artículo 27. Actas.

1. De cada sesión que celebre el órgano colegiado se levantará acta por el Secretario, que especificará necesariamente los asistentes, el orden del día de la reunión, las circunstancias del lugar y tiempo en que se ha celebrado, los puntos principales de las deliberaciones, así como el contenido de los acuerdos adoptados.

2. En el acta figurará, a solicitud de los respectivos miembros del órgano, el voto contrario al acuerdo adoptado, su abstención y los motivos que la justifiquen o el sentido de su voto favorable. Asimismo, cualquier miembro tiene derecho a solicitar la transcripción íntegra de su intervención o propuesta, siempre que aporte en el acto, o en el plazo que señale el Presidente, el texto que se corresponda fielmente con su intervención, haciéndose así constar en el acta o uniéndose copia a la misma.

3. Los miembros que discrepen del acuerdo mayoritario podrán formular voto particular por escrito en el plazo de cuarenta y ocho horas, que se incorporará al texto aprobado.

4. Cuando los miembros del órgano voten en contra o se abstengan, quedarán exentos de la responsabilidad que, en su caso, pueda derivarse de los acuerdos.

5. Las actas se aprobarán en la misma o en la siguiente sesión, pudiendo no obstante emitir el Secretario certificación sobre los acuerdos específicos que se hayan adoptado, sin perjuicio de la ulterior aprobación del acta.

En las certificaciones de acuerdos adoptados emitidas con anterioridad a la aprobación del acta se hará constar expresamente tal circunstancia.

CAPITULO III

Abstención y recusación

Artículo 28. Abstención.

1. Las autoridades y el personal al servicio de las Administraciones en quienes se den algunas de las circunstancias señaladas en el número siguiente de este artículo se abstendrán de intervenir en el procedimiento y lo comunicarán a su superior inmediato, quien resolverá lo procedente.

2. Son motivos de abstención los siguientes:

a) Tener interés personal en el asunto de que se trate o en otro en cuya resolución pudiera influir la de aquél; ser administrador de sociedad o entidad interesada, o tener cuestión litigiosa pendiente con algún interesado.

b) Tener parentesco de consanguinidad dentro del cuarto grado o de afinidad dentro del segundo, con cualquiera de los interesados, con los administradores de entidades o sociedades interesadas y también con los asesores, representantes legales o mandatarios que intervengan en el procedimiento, así como compartir despacho profesional o estar asociado con éstos para el asesoramiento, la representación o el mandato.

c) Tener amistad íntima o enemistad manifiesta con alguna de las personas mencionadas en el apartado anterior.

d) Haber tenido intervención como perito o como testigo en el procedimiento de que se trate.

e) Tener relación de servicio con persona natural o jurídica interesada directamente en el asunto, o haberle prestado en los dos últimos años servicios profesionales de cualquier tipo y en cualquier circunstancia o lugar.

3. La actuación de autoridades y personal al servicio de las Administraciones Públicas en los que concurran motivos de abstención no implicará, necesariamente, la invalidez de los actos en que hayan intervenido.

4. Los órganos superiores podrán ordenar a las personas en quienes se dé alguna de las circunstancias señaladas que se abstengan de toda intervención en el expediente.

5. La no abstención en los casos en que proceda dará lugar a responsabilidad.

Artículo 29. Recusación.

1. En los casos previstos en el artículo anterior podrá promoverse recusación por los interesados en cualquier momento de la tramitación del procedimiento.

2. La recusación se planteará por escrito en el que se expresará la causa o causas en que se funda.

3. En el día siguiente el recusado manifestará a su superior si se da o no en él la causa alegada. En el primer caso, el superior podrá acordar su sustitución acto seguido.

4. Si el recusado niega la causa de recusación, el superior resolverá en el plazo de tres días, previos los informes y comprobaciones que considere oportunos.

5. Contra las resoluciones adoptadas en esta materia no cabrá recurso, sin perjuicio de la posibilidad de alegar la recusación al interponer el recurso que proceda contra el acto que termine el procedimiento.

TITULO III

De los interesados

Artículo 30. Capacidad de obrar.

Tendrán capacidad de obrar ante las Administraciones Públicas, además de las personas que la ostenten con arreglo a las normas civiles, los menores de edad para el ejercicio y defensa de aquellos de sus derechos e intereses cuya actuación esté permitida por el ordenamiento jurídico-administrativo sin la asistencia de la persona que ejerza la patria potestad, tutela o curatela. Se exceptúa el supuesto de los menores incapacitados, cuando la extensión de la incapacitación afecte al ejercicio y defensa de los derechos o intereses de que se trate.

Artículo 31. Concepto de interesado.

1. Se consideran interesados en el procedimiento administrativo:

a) Quienes lo promuevan como titulares de derechos o intereses legítimos individuales o colectivos.

b) Los que, sin haber iniciado el procedimiento, tengan derechos que puedan resultar afectados por la decisión que en el mismo se adopte.

c) Aquellos cuyos intereses legítimos, individuales o colectivos, puedan resultar afectados por la resolución y se personen en el procedimiento en tanto no haya recaído resolución definitiva.

2. Las asociaciones y organizaciones representativas de intereses económicos y sociales, serán titulares de intereses legítimos colectivos en los términos que la Ley reconozca.

3. Cuando la condición de interesado derivase de alguna relación jurídica transmisible, el derechohabiente sucederá en tal condición cualquiera que sea el estado del procedimiento.

Artículo 32. Representación.

1. Los interesados con capacidad de obrar podrán actuar por medio de representante, entendiéndose con éste las actuaciones administrativas, salvo manifestación expresa en contra del interesado.

2. Cualquier persona con capacidad de obrar podrá actuar en representación de otra ante las Administraciones Públicas.

3. Para formular solicitudes, entablar recursos, desistir de acciones y renunciar a derechos en nombre de otra persona, deberá acreditarse la representación por cualquier medio válido en derecho que deje constancia fidedigna, o mediante declaración en comparecencia personal del interesado. Para los actos y gestiones de mero trámite se presumirá aquella representación.

4. La falta o insuficiente acreditación de la representación no impedirá que se tenga por realizado el acto de que se trate, siempre que se aporte aquélla o se subsane el defecto dentro del plazo de diez días que deberá conceder al efecto el órgano

administrativo, o de un plazo superior cuando las circunstancias del caso así lo requieran.

Artículo 33. Pluralidad de interesados.

Cuando en una solicitud, escrito o comunicación figuren varios interesados, las actuaciones a que den lugar se efectuarán con el representante o el interesado que expresamente hayan señalado, y, en su defecto, con el que figure en primer término.

Artículo 34. Identificación de interesados.

Si durante la instrucción de un procedimiento que no haya tenido publicidad en forma legal, se advierte la existencia de personas que sean titulares de derechos o intereses legítimos y directos cuya identificación resulte del expediente y que puedan resultar afectados por la resolución que se dicte, se comunicará a dichas personas la tramitación del procedimiento.

TITULO IV

De la actividad de las Administraciones Públicas

CAPITULO I

Normas generales

Artículo 35. Derechos de los ciudadanos.

Los ciudadanos, en sus relaciones con las Administraciones Públicas, tienen los siguientes derechos:

a) A conocer, en cualquier momento, el estado de la tramitación de los procedimientos en los que tengan la condición de interesados, y obtener copias de documentos contenidos en ellos.

b) A identificar a las autoridades y al personal al servicio de las Administraciones Públicas bajo cuya responsabilidad se tramiten los procedimientos.

c) A obtener copia sellada de los documentos que presenten, aportándola junto con los originales, así como a la devolución de éstos, salvo cuando los originales deban obrar en el procedimiento.

d) A utilizar las lenguas oficiales en el territorio de su Comunidad Autónoma, de acuerdo con lo previsto en esta Ley y en el resto de Ordenamiento Jurídico.

e) A formular alegaciones y a aportar documentos en cualquier fase del procedimiento anterior al trámite de audiencia, que deberán ser tenidos en cuenta por el órgano competente al redactar la propuesta de resolución.

f) A no presentar documentos no exigidos por las normas aplicables al procedimiento de que se trate, o que ya se encuentren en poder de la Administración actuante.

g) A obtener información y orientación acerca de los requisitos jurídicos o técnicos que las disposiciones vigentes impongan a los proyectos, actuaciones o solicitudes que se propongan realizar.

h) Al acceso a los registros y archivos de las Administraciones Públicas en los términos previstos en la Constitución y en ésta u otras Leyes.

i) A ser tratados con respeto y deferencia por las autoridades y funcionarios, que habrán de facilitarles el ejercicio de sus derechos y el cumplimiento de sus obligaciones.

j) A exigir las responsabilidades de las Administraciones Públicas y del personal a su servicio, cuando así corresponda legalmente.

k) Cualesquiera otros que les reconozcan la Constitución y las Leyes.

Artículo 36. Lengua de los procedimientos.

1. La lengua de los procedimientos tramitados por la Administración General del Estado será el castellano. No obstante lo anterior, los interesados que se dirijan a los órganos de la Administración General del Estado con sede en el territorio de una Comunidad Autónoma podrán utilizar también la lengua que sea cooficial en ella.

En este caso, el procedimiento se tramitará en la lengua elegida por el interesado. Si concurrieran varios interesados en el procedimiento, y existiera discrepancia en cuanto a la lengua, el procedimiento se tramitará en castellano, si bien los documentos o testimonios que requieran los interesados se expedirán en la lengua elegida por los mismos.

2. En los procedimientos tramitados por las Administraciones de las Comunidades Autónomas y de las Entidades Locales, el uso de la lengua se ajustará a lo previsto en la legislación autonómica correspondiente.

En cualquier caso, deberán traducirse al castellano los documentos que deban surtir efectos fuera del territorio de la Comunidad Autónoma y los dirigidos a los interesados que así lo soliciten expresamente.

3. Los expedientes o las partes de los mismos redactados en una lengua cooficial distinta del castellano, cuando vayan a surtir efectos fuera del territorio de la Comunidad Autónoma, deberán ser traducidos al castellano por la Administración Pública instructora.

Artículo 37. Derecho de acceso a Archivos y Registros.

1. Los ciudadanos tienen derecho a acceder a los registros y a los documentos que, formando parte de un expediente, obren en los archivos administrativos, cualquiera que sea la forma de expresión, gráfica, sonora o en imagen o el tipo de soporte material en que figuren, siempre que tales expedientes correspondan a procedimientos terminados en la fecha de la solicitud.

2. El acceso a los documentos que contengan datos referentes a la intimidad de las personas estará reservado a éstas, que, en el supuesto de observar que tales datos figuran incompletos o inexactos, podrán exigir que sean rectificados o completados, salvo que figuren en expedientes caducados por el transcurso del tiempo, conforme a los plazos máximos que determinen los diferentes procedimientos, de los que no pueda derivarse efecto sustantivo alguno.

3. El acceso a los documentos de carácter nominativo que sin incluir otros datos pertenecientes a la intimidad de las personas figuren en los procedimientos de aplicación del derecho, salvo los de carácter sancionador o disciplinario, y que, en consideración a su contenido, puedan hacerse valer para el ejercicio de los derechos de los ciudadanos, podrá ser

ejercido, además de por sus titulares, por terceros que acrediten un interés legítimo y directo.

4. El ejercicio de los derechos que establecen los apartados anteriores podrá ser denegado cuando prevalezcan razones de interés público, por intereses de terceros más dignos de protección o cuando así lo disponga una Ley, debiendo, en estos casos, el órgano competente dictar resolución motivada.

5. El derecho de acceso no podrá ser ejercido respecto a los siguientes expedientes:

a) Los que contengan información sobre las actuaciones del Gobierno del Estado o de las Comunidades Autónomas, en el ejercicio de sus competencias constitucionales no sujetas a Derecho Administrativo.

b) Los que contengan información sobre la Defensa Nacional o la Seguridad del Estado.

c) Los tramitados para la investigación de los delitos cuando pudiera ponerse en peligro la protección de los derechos y libertades de terceros o las necesidades de las investigaciones que se estén realizando.

d) Los relativos a las materias protegidas por el secreto comercial o industrial.

e) Los relativos a actuaciones administrativas derivadas de la política monetaria.

6. Se regirán por sus disposiciones específicas:

a) El acceso a los archivos sometidos a la normativa sobre materias clasificadas.

b) El acceso a documentos y expedientes que contengan datos sanitarios personales de los pacientes.

c) Los archivos regulados por la legislación del régimen electoral.

d) Los archivos que sirvan a fines exclusivamente estadísticos dentro del ámbito de la función estadística pública.

e) El Registro Civil y el Registro Central de Penados y Rebeldes y los registros de carácter público cuyo uso esté regulado por una Ley.

f) El acceso a los documentos obrantes en los archivos de las Administraciones Públicas por parte de las personas que ostenten la condición de Diputado de las Cortes Generales, Senador, miembro de una Asamblea legislativa de Comunidad Autónoma o de una Corporación Local.

g) La consulta de fondos documentales existentes en los Archivos Históricos.

7. El derecho de acceso será ejercido por los particulares de forma que no se vea afectada la eficacia del funcionamiento de los servicios públicos debiéndose, a tal fin, formular petición individualizada de los documentos que se desee consultar, sin que quepa, salvo para su consideración con carácter potestativo, formular solicitud genérica sobre una materia o conjunto de materias. No obstante, cuando los solicitantes sean investigadores que acrediten un interés histórico, científico o cultural relevante, se podrá autorizar el acceso directo de aquéllos a la consulta de los expedientes, siempre que quede garantizada debidamente la intimidad de las personas.

8. El derecho de acceso conllevará el de obtener copias o certificados de los documentos cuyo examen sea autorizado por

la Administración, previo pago, en su caso, de las exacciones que se hallen legalmente establecidas.

9. Será objeto de periódica publicación la relación de los documentos obrantes en poder de las Administraciones Públicas sujetos a un régimen de especial publicidad por afectar a la colectividad en su conjunto y cuantos otros puedan ser objeto de consulta por los particulares.

10. Serán objeto de publicación regular las instrucciones y respuestas a consultas planteadas por los particulares u otros órganos administrativos que comporten una interpretación del derecho positivo o de los procedimientos vigentes a efectos de que puedan ser alegadas por los particulares en sus relaciones con la Administración.

Artículo 38. Registros.

1. Los órganos administrativos llevarán un registro general en el que se hará el correspondiente asiento de todo escrito o comunicación que sea presentado o que se reciba en cualquier unidad administrativa propia. También se anotarán en el mismo, la salida de los escritos y comunicaciones oficiales dirigidas a otros órganos o particulares.

2. Los órganos administrativos podrán crear en las unidades administrativas correspondientes de su propia organización otros registros con el fin de facilitar la presentación de escritos y comunicaciones. Dichos registros serán auxiliares del registro general, al que comunicarán toda anotación que efectúen.

Los asientos se anotarán respetando el orden temporal de recepción o salida de los escritos y comunicaciones, e indicarán la fecha del día de la recepción o salida.

Concluido el trámite de registro, los escritos y comunicaciones serán cursados sin dilación a sus destinatarios y a las unidades administrativas correspondientes desde el registro que hubieran sido recibidas.

3. Los registros generales así como todos los registros que las Administraciones Públicas establezcan para la recepción de escritos y comunicaciones de los particulares o de órganos administrativos, deberán instalarse en soporte informático.

El sistema garantizará la constancia, en cada asiento que se practique, de un número, epígrafe expresivo de su naturaleza, fecha de entrada, fecha y hora de su presentación, identificación del interesado, órgano administrativo remitente, si procede y persona u órgano administrativo al que se envía, y, en su caso, referencia al contenido del escrito o comunicación que se registra.

Asimismo, el sistema garantizará la integración informática en el registro general de las anotaciones efectuadas en los restantes registros del órgano administrativo.

4. Las solicitudes, escritos y comunicaciones que los ciudadanos dirijan a los órganos de las Administraciones Públicas podrán presentarse:

a) En los registros de los órganos administrativos a que se dirijan.

b) En los registros de cualquier órgano administrativo, que pertenezca a la Administración General del Estado, a la de cualquier Administración de las Comunidades Autónomas, o a la

de alguna de las Entidades que integran la Administración Local si, en este último caso, se hubiese suscrito el oportuno Convenio.

c) En las oficinas de Correos, en la forma que reglamentariamente se establezca.

d) En las representaciones diplomáticas u oficinas consulares de España en el extranjero.

e) En cualquier otro que establezcan las disposiciones vigentes.

Mediante convenios de colaboración suscritos entre las Administraciones Públicas, se establecerán sistemas de intercomunicación y coordinación de registros que garanticen su compatibilidad informática y la transmisión telemática de los asientos.

5. Cada Administración Pública establecerá los días y el horario en que deben permanecer abiertos sus registros, garantizando el derecho de los ciudadanos a la presentación de documentos previsto en el artículo 35.

6. Podrán hacerse efectivas además de por otros medios, mediante giro postal o telegráfico, o mediante transferencia dirigida a la oficina pública correspondiente, cualesquiera tributos que haya que satisfacer en el momento de la presentación de solicitudes y escritos a las Administraciones Públicas.

7. Las Administraciones Públicas deberán hacer pública y mantener actualizada una relación de las oficinas de registro propias o concertadas, sus sistemas de acceso y comunicación, así como los horarios de funcionamiento.

Artículo 39. Colaboración de los ciudadanos.

1. Los ciudadanos están obligados a facilitar a la Administración informes, inspecciones y otros actos de investigación sólo en los casos previstos por la Ley.

2. Los interesados en un procedimiento que conozcan datos que permitan identificar a otros interesados que no hayan comparecido en él tienen el deber de proporcionárselos a la Administración actuante.

Artículo 40. Comparecencia de los ciudadanos.

1. La comparecencia de los ciudadanos ante las oficinas públicas sólo será obligatoria cuando así esté previsto en una norma con rango de Ley.

2. En los casos en que proceda la comparecencia, la correspondiente citación hará constar expresamente el lugar, fecha, hora y objeto de la comparecencia, así como los efectos de no atenderla.

3. Las Administraciones Públicas, a solicitud del interesado, le entregarán certificación haciendo constar la comparecencia.

Artículo 41. Responsabilidad de la tramitación.

1. Los titulares de las unidades administrativas y el personal al servicio de las Administraciones Públicas que tuviesen a su cargo la resolución o el despacho de los asuntos, serán responsables directos de su tramitación y adoptarán las medidas oportunas para remover los obstáculos que impidan, dificulten o retrasen el ejercicio pleno de los derechos de los interesados

o el respeto a sus intereses legítimos, disponiendo lo necesario para evitar y eliminar toda anormalidad en la tramitación de procedimientos.

2. Los interesados podrán solicitar la exigencia de esa responsabilidad a la Administración Pública que corresponda.

Artículo 42. Obligación de resolver.

1. La Administración está obligada a dictar resolución expresa sobre cuantas solicitudes se formulen por los interesados así como en los procedimientos iniciados de oficio cuya instrucción y resolución afecte a los ciudadanos o a cualquier interesado.

Están exceptuados de esta obligación los procedimientos en que se produzca la prescripción, la caducidad, la renuncia o el desistimiento en los términos previstos en esta Ley, así como los relativos al ejercicio de derechos que sólo deba ser objeto de comunicación y aquéllos en los que se haya producido la pérdida sobrevenida del objeto del procedimiento.

2. El plazo máximo para resolver las solicitudes que se formulen por los interesados será el que resulte de la tramitación del procedimiento aplicable en cada caso. Cuando la norma de procedimiento no fije plazos, el plazo máximo de resolución será de tres meses.

Cuando el número de solicitudes formuladas impidan razonablemente el cumplimiento de los plazos previstos en el procedimiento aplicable o el plazo máximo de resolución, el órgano competente para instruir o, en su caso, resolver las solicitudes, podrá proponer la ampliación de los plazos que posibilite la adopción de una resolución expresa al órgano competente para resolver o, en su caso, al órgano jerárquicamente superior.

La ampliación de los plazos a que se refiere este artículo no podrá ser superior al plazo inicialmente establecido en la tramitación del procedimiento.

Contra el acuerdo que resuelva sobre la ampliación de plazos no cabrá recurso alguno.

3. Los titulares de los órganos administrativos que tengan la competencia para resolver los procedimientos que se tramiten y el personal al servicio de las Administraciones Públicas que tenga a su cargo el despacho de los asuntos, son responsables directos de que la obligación de resolución expresa se haga efectiva en los plazos establecidos.

El incumplimiento de lo dispuesto en este artículo dará lugar a la exigencia de responsabilidad disciplinaria o, en su caso, será causa de remoción del puesto de trabajo.

Artículo 43. Actos presuntos.

1. No obstante lo previsto en el artículo anterior, si venciese el plazo de resolución, y el órgano competente no la hubiese dictado expresamente, se producirán los efectos jurídicos que se establecen en este artículo.

El vencimiento del plazo de resolución no exime a las Administraciones Públicas de la obligación de resolver, pero deberán abstenerse de hacerlo cuando se haya emitido la certificación a que se refiere el artículo 44.

2. Cuando en los procedimientos iniciados en virtud de solicitudes formuladas por los interesados no haya recaído

resolución en plazo, se podrán entender estimadas aquéllas en los siguientes supuestos:

a) Solicitudes de concesión de licencias y autorizaciones de instalación, traslado o ampliación de empresas o centros de trabajo.

b) Solicitudes cuya estimación habilitaría al solicitante para el ejercicio de derechos preexistentes, salvo que la estimación tuviera como consecuencia que se transfirieran al solicitante o a terceros facultades relativas al dominio público o al servicio público, en cuyo caso se entenderán desestimadas.

c) En todos los casos, las solicitudes en cuya normativa de aplicación no se establezca que quedarán desestimadas si no recae resolución expresa.

3. Cuando en los procedimientos iniciados en virtud de solicitudes formuladas por los interesados no haya recaído resolución en plazo, se podrá entender desestimada la solicitud en los siguientes supuestos:

a) Procedimientos de ejercicio del derecho de petición del artículo 29 de la Constitución.

b) Resolución de recursos administrativos. Ello no obstante, cuando el recurso se haya interpuesto contra la desestimación presunta de una solicitud por el transcurso del plazo, se entenderá estimado el recurso si llegado el plazo de resolución de éste el órgano administrativo competente no dictase resolución expresa sobre el mismo.

4. Cuando se trate de procedimientos iniciados de oficio no susceptibles de producir actos favorables para los ciudadanos, se entenderán caducados y se procederá al archivo de las actuaciones, a solicitud de cualquier interesado o de oficio por el propio órgano competente para dictar la resolución, en el plazo de treinta días desde el vencimiento del plazo en que debió ser dictada, excepto en los casos en que el procedimiento se hubiera paralizado por causa imputable al interesado, en los que se interrumpirá el cómputo del plazo para resolver el procedimiento.

5. Cada Administración, para mejor conocimiento de los ciudadanos, podrá publicar de acuerdo con el régimen de actos presuntos previsto en la presente Ley una relación de los procedimientos en que la falta de resolución expresa produce efectos estimatorios y de aquellos en que los produce desestimatorios.

Artículo 44. Certificación de actos presuntos.

1. Los actos administrativos presuntos se podrán hacer valer tanto ante la Administración como ante cualquier otra persona, natural o jurídica, pública o privada.

2. Para su eficacia, los interesados o la propia Administración deberá acreditar los actos presuntos mediante certificación emitida por el órgano competente que debió resolver expresamente el procedimiento, que deberá extenderla inexcusablemente en el plazo de veinte días desde que le fue solicitada salvo que en dicho plazo haya dictado resolución expresa, sin que se pueda delegar esta competencia específica.

La certificación de actos presuntos de órganos colegiados se emitirá por los Secretarios de los mismos, o por las personas que tengan atribuidas sus funciones.

La no emisión, cuando proceda de la certificación dentro del plazo y con los requisitos establecidos, una vez solicitada en debida forma, será considerada como falta muy grave.

3. La certificación que se emita deberá ser comprensiva de la solicitud presentada o del objeto del procedimiento seguido, de la fecha de iniciación, del vencimiento del plazo para dictar resolución y de los efectos generados por la ausencia de resolución expresa.

Si la certificación no fuese emitida en el plazo establecido en el número anterior, los actos presuntos serán igualmente eficaces y se podrán acreditar mediante la exhibición de la petición de la certificación sin que quede por ello desvirtuado el carácter estimatorio o desestimatorio legalmente establecido para el acto presunto.

4. Los interesados podrán solicitar la certificación correspondiente a partir del día siguiente al del vencimiento del plazo en que debió dictarse la resolución y podrán solicitar de la Administración que se exijan las responsabilidades correspondientes.

5. Los plazos para interponer recursos administrativos y contencioso-administrativos respecto de los actos presuntos se contarán a partir del día siguiente a la recepción de la certificación, y si ésta no fuese emitida en plazo, a partir del día siguiente al de finalización de dicho plazo.

Artículo 45. Incorporación de medios técnicos.

1. Las Administraciones Públicas impulsarán el empleo y aplicación de las técnicas y medios electrónicos, informáticos y telemáticos, para el desarrollo de su actividad y el ejercicio de sus competencias, con las limitaciones que a la utilización de estos medios establecen la Constitución y las Leyes.

2. Cuando sea compatible con los medios técnicos de que dispongan las Administraciones Públicas, los ciudadanos podrán relacionarse con ellas para ejercer sus derechos a través de técnicas y medios electrónicos, informáticos o telemáticos con respecto de las garantías y requisitos previstos en cada procedimiento.

3. Los procedimientos que se tramiten y terminen en soporte informático garantizarán la identificación y el ejercicio de la competencia por el órgano que la ejerce.

4. Los programas y aplicaciones electrónicos, informáticos y telemáticos que vayan a ser utilizados por las Administraciones Públicas para el ejercicio de sus potestades, habrán de ser previamente aprobados por el órgano competente, quien deberá difundir públicamente sus características.

5. Los documentos emitidos, cualquiera que sea su soporte, por medios electrónicos, informáticos o telemáticos por las Administraciones Públicas, o los que éstas emitan como copias de originales almacenados por estos mismos medios, gozarán de la validez y eficacia de documento original siempre que quede garantizada su autenticidad, integridad y conservación y, en su caso, la recepción por el interesado, así como el cumplimiento de las garantías y requisitos exigidos por ésta u otras Leyes.

Artículo 46. Validez y eficacia de documentos y copias.

1. Cada Administración Pública determinará reglamentariamente los órganos que tengan atribuidas las competencias de expedición de copias auténticas de documentos públicos o privados.
2. Las copias de cualesquiera documentos públicos gozarán de la misma validez y eficacia que éstos siempre que exista constancia de que sean auténticas.
3. Las copias de documentos privados tendrán validez y eficacia, exclusivamente en el ámbito de la actividad de las Administraciones Públicas, siempre que su autenticidad haya sido comprobada.
4. Tienen la consideración de documento público administrativo los documentos válidamente emitidos por los órganos de las Administraciones Públicas.

CAPITULO II

Términos y plazos

Artículo 47. Obligatoriedad de términos y plazos.

Los términos y plazos establecidos en ésta u otras Leyes obligan a las autoridades y personal al servicio de las Administraciones Públicas competentes para la tramitación de los asuntos, así como a los interesados en los mismos.

Artículo 48. Cómputo.

1. Siempre que no se exprese otra cosa, cuando los plazos se señalen por días, se entiende que éstos son hábiles, excluyéndose del cómputo los domingos y los declarados festivos.

Cuando los plazos se señalen por días naturales, se hará constar esta circunstancia en las correspondientes notificaciones.

2. Si el plazo se fija en meses o años, éstos se computarán de fecha a fecha. Si en el mes de vencimiento no hubiera día equivalente a aquel en que comienza el cómputo, se entenderá que el plazo expira el último día del mes.

3. Cuando el último día del plazo sea inhábil, se entenderá prorrogado al primer día hábil siguiente.

4. Los plazos expresados en días se contarán a partir del día siguiente a aquel en que tenga lugar la notificación o publicación del acto de que se trate o, en su caso, de acuerdo con lo dispuesto por el artículo 44.5.

Los restantes plazos se contarán a partir del día de la notificación o publicación del correspondiente acto salvo que en él se disponga otra cosa y, respecto de los plazos para iniciar un procedimiento, a partir del día de la fecha en que la solicitud haya tenido entrada en cualquiera de los registros del órgano administrativo competente.

5. Cuando un día fuese hábil en el Municipio o Comunidad Autónoma en que residiese el interesado, e inhábil en la sede del órgano administrativo, o a la inversa, se considerará inhábil en todo caso.

6. La declaración de un día como inhábil a efectos de cómputo de plazos no determina por sí sola el funcionamiento de los centros de trabajo de las Administraciones Públicas, la organización del tiempo de trabajo ni el acceso de los ciudadanos a los registros.

7. La Administración General del Estado y las Administraciones de las Comunidades Autónomas, con sujeción al calendario laboral oficial, fijarán en su respectivo ámbito el calendario de días inhábiles a efectos de cómputos de plazos. El calendario aprobado por las Comunidades Autónomas comprenderá los días inhábiles de las Entidades que integran la Administración Local correspondiente a su ámbito territorial, a las que será de aplicación.

Dicho calendario deberá publicarse antes del comienzo de cada año en el diario oficial que corresponda y en otros medios de difusión que garanticen su conocimiento por los ciudadanos.

Artículo 49. Ampliación.

1. La Administración, salvo precepto en contrario, podrá conceder de oficio o a petición de los interesados, una ampliación de los plazos establecidos, que no exceda de la mitad de los mismos, si las circunstancias lo aconsejan y con ello no se perjudican derechos de tercero.

Se excluyen de las ampliaciones reguladas en este artículo las ampliaciones a que hace referencia el artículo 42.2.

2. La ampliación de los plazos por el tiempo máximo permitido se aplicará en todo caso a los procedimientos tramitados por las misiones diplomáticas y oficinas consulares, así como aquellos que, tramitándose en el interior, exijan cumplimentar algún trámite en el extranjero o en los que intervengan interesados residentes fuera de España.

Artículo 50. Tramitación de urgencia.

1. Cuando razones de interés público lo aconsejen se podrá acordar, de oficio o a petición del interesado, la aplicación al procedimiento de la tramitación de urgencia, por la cual se reducirán a la mitad los plazos establecidos para el procedimiento ordinario, salvo los relativos a la presentación de solicitudes y recursos.

2. No cabrá recurso alguno contra el acuerdo que declare la aplicación de la tramitación de urgencia al procedimiento.

TÍTULO V

De las disposiciones y los actos administrativos

CAPÍTULO I

Disposiciones administrativas

Artículo 51. Jerarquía y competencia.

1. Las disposiciones administrativas no podrán vulnerar la Constitución o las Leyes ni regular aquellas materias que la Constitución o los Estatutos de Autonomía reconocen de la competencia de las Cortes Generales o de las Asambleas Legislativas de las Comunidades Autónomas.

2. Ninguna disposición administrativa podrá vulnerar los preceptos de otra de rango superior.

3. Las disposiciones administrativas se ajustarán al orden de jerarquía que establezcan las leyes.

Artículo 52. Publicidad e inderogabilidad singular.

1. Para que produzcan efectos jurídicos las disposiciones administrativas habrán de publicarse en el Diario oficial que corresponda.

2. Las resoluciones administrativas de carácter particular no podrán vulnerar lo establecido en una disposición de carácter general, aunque aquéllas tengan igual o superior rango a éstas.

CAPITULO II

Requisitos de los actos administrativos

Artículo 53. Producción y contenido.

1. Los actos administrativos que dicten las Administraciones Públicas, bien de oficio o a instancia del interesado, se producirán por el órgano competente ajustándose al procedimiento establecido.

2. El contenido de los actos se ajustará a lo dispuesto por el ordenamiento jurídico y será determinado y adecuado a los fines de aquéllos.

Artículo 54. Motivación.

1. Serán motivados, con sucinta referencia de hechos y fundamentos de derecho:

a) Los actos que limiten derechos subjetivos o intereses legítimos.

b) Los que resuelvan procedimientos de revisión de oficio de actos administrativos, recursos administrativos, reclamaciones previas a la vía judicial y procedimientos de arbitraje.

c) Los que se separen del criterio seguido en actuaciones precedentes o del dictamen de órganos consultivos.

d) Los acuerdos de suspensión de actos, cualquiera que sea el motivo de ésta.

e) Los acuerdos de aplicación de la tramitación de urgencia o de ampliación de plazos.

f) Los que se dicten en el ejercicio de potestades discrecionales, así como los que deban serlo en virtud de disposición legal o reglamentaria expresa.

2. La motivación de los actos que pongan fin a los procedimientos selectivos y de concurrencia competitiva se realizará de conformidad con lo que dispongan las normas que regulen sus convocatorias, debiendo en todo caso quedar acreditados en el procedimiento los fundamentos de la resolución que se adopte.

Artículo 55. Forma.

1. Los actos administrativos se producirán por escrito a menos que su naturaleza exija o permita otra forma más adecuada de expresión y constancia.

2. En los casos en que los órganos administrativo ejerzan su competencia de forma verbal, la constancia escrita del acto, cuando sea necesaria, se efectuará y firmará por el titular del órgano inferior o funcionario que la reciba oralmente, expresando en la comunicación del mismo la autoridad de la que procede. Si se tratara de resoluciones, el titular de la competencia deberá autorizar una relación de las que haya dictado de forma verbal, con expresión de su contenido.

3. Cuando deba dictarse una serie de actos administrativos de la misma naturaleza, tales como nombramientos, concesiones o licencias, podrán refundirse en un único acto, acordado por el órgano competente, que especificará las personas u otras

circunstancias que individualicen los efectos del acto para cada interesado.

CAPITULO III

Eficacia de los actos

Artículo 56. Ejecutividad.

Los actos de las Administraciones Públicas sujetos al Derecho Administrativo serán ejecutivos con arreglo a lo dispuesto en esta Ley.

Artículo 57. Efectos.

1. Los actos de las Administraciones Públicas sujetos al Derecho Administrativo se presumirán válidos y producirán efectos desde la fecha en que se dicten, salvo que en ellos se disponga otra cosa.

2. La eficacia quedará demorada cuando así lo exija el contenido del acto o esté supeditada a su notificación, publicación o aprobación superior.

3. Excepcionalmente, podrá otorgarse eficacia retroactiva a los actos cuando se dicten en sustitución de actos anulados, y, asimismo, cuando produzcan efectos favorables al interesado, siempre que los supuestos de hecho necesarios existieran ya en la fecha a que se retrotraiga la eficacia del acto y ésta no lesione derechos o intereses legítimos de otras personas.

Artículo 58. Notificación.

1. Se notificarán a los interesados las resoluciones y actos administrativos que afecten a sus derechos e intereses, en los términos previstos en el artículo siguiente.

2. Toda notificación deberá ser cursada en el plazo de diez días a partir de la fecha en que el acto haya sido dictado, y deberá contener el texto íntegro de la resolución, con indicación de si es o no definitivo en la vía administrativa, la expresión de los recursos que procedan, órgano ante el que hubieran de presentarse y plazo para interponerlos, sin perjuicio de que los interesados pueden ejercitar, en su caso, cualquier otro que estimen procedente.

3. Las notificaciones defectuosas surtirán efecto a partir de la fecha en que el interesado realice actuaciones que supongan el conocimiento del contenido de la resolución o acto objeto de la notificación, o interpongan el recurso procedente.

Artículo 59. Práctica de la notificación.

1. Las notificaciones se practicarán por cualquier medio que permita tener constancia de la recepción por el interesado o su representante, así como de la fecha, la identidad y el contenido del acto notificado.

La acreditación de la notificación efectuada se incorporará al expediente.

2. En los procedimientos iniciados a solicitud del interesado, la notificación se practicará en el lugar que éste haya señalado a tal efecto en la solicitud. Cuando ello no fuera posible, en cualquier lugar adecuado a tal fin, y por cualquier medio conforme a lo dispuesto en el apartado primero de este artículo.

Cuando la notificación se practique en el domicilio del interesado, de no hallarse presente éste en el momento de entregarse la notificación, podrá hacerse cargo de la misma cualquier persona que se encuentre en el domicilio y haga constar su identidad.

3. Cuando el interesado o su representante rechace la notificación de una actuación administrativa, se hará constar en el expediente, especificándose las circunstancias del intento de notificación y se tendrá por efectuado el trámite siguiéndose el procedimiento.

4. Cuando los interesados en un procedimiento sean desconocidos, se ignore el lugar de la notificación o el medio a que se refiere el punto 1 de este artículo, o bien, intentada la notificación, no se hubiese podido practicar, la notificación se hará por medio de anuncios en el tablón de edictos del Ayuntamiento de su último domicilio en el «Boletín Oficial del Estado», de la Comunidad Autónoma o de la Provincia, según cual sea la Administración de la que proceda el acto a notificar, y el ámbito territorial del órgano que lo dictó.

En el caso de que el último domicilio conocido radicara en un país extranjero, la notificación se efectuará mediante su publicación en el tablón de anuncios del Consulado o Sección Consular de la Embajada correspondiente.

Las Administraciones Públicas podrán establecer otras formas de notificación complementarias a través de los restantes medios de difusión, que no excluirán la obligación de notificar conforme a los dos párrafos anteriores.

5. La publicación, en los términos del artículo siguiente, sustituirá a la notificación surtiendo sus mismos efectos en los siguientes casos:

a) Cuando el acto tenga por destinatario a una pluralidad indeterminada de personas o cuando la Administración estime que la notificación efectuada a un solo interesado es insuficiente para garantizar la notificación a todos, siendo, en este último caso, adicional a la notificación efectuada.

b) Cuando se trate de actos integrantes de un procedimiento selectivo o de concurrencia competitiva de cualquier tipo. En este caso, la convocatoria del procedimiento deberá indicar el tablón de anuncios o medio de comunicación donde se efectuarán las sucesivas publicaciones, careciendo de validez las que se lleven a cabo en lugares distintos.

Artículo 60. Publicación.

1. Los actos administrativos serán objeto de publicación cuando así lo establezcan las normas reguladoras de cada procedimiento o cuando lo aconsejen razones de interés público apreciadas por el órgano competente.

2. La publicación de un acto deberá contener los mismos elementos que el punto 2 del artículo 58 exige respecto de las notificaciones. Será también aplicable a la publicación lo establecido en el punto 3 del mismo artículo.

En los supuestos de publicaciones de actos que contengan elementos comunes, podrán publicarse de forma conjunta los aspectos coincidentes, especificándose solamente los aspectos individuales de cada acto.

Artículo 61. Indicación de notificaciones y publicaciones.
Si el órgano competente apreciase que la notificación por medio de anuncios o la publicación de un acto lesiona derechos o intereses legítimos, se limitará a publicar en el diario oficial que corresponda una somera indicación del contenido del acto y del lugar donde los interesados podrán comparecer, en el plazo que se establezca, para conocimiento del contenido íntegro del mencionado acto y constancia de tal conocimiento.

CAPITULO IV **Nulidad y anulabilidad**

Artículo 62. Nulidad de pleno derecho.

1. Los actos de las Administraciones Públicas son nulos de pleno derecho en los casos siguientes:

- a) Los que lesionen el contenido esencial de los derechos y libertades susceptibles de amparo constitucional.
- b) Los dictados por órgano manifiestamente incompetente por razón de la materia o del territorio.
- c) Los que tengan un contenido imposible.
- d) Los que sean constitutivos de infracción penal o se dicten como consecuencia de ésta.
- e) Los dictados prescindiendo total y absolutamente de procedimiento legalmente establecido o de las normas que contienen las reglas esenciales para la formación de la voluntad de los órganos colegiados.
- f) Los actos expresos o presuntos contrarios al ordenamiento jurídico por los que se adquieren facultades o derechos cuando se carezca de los requisitos esenciales para su adquisición.
- g) Cualquiera otro que se establezca expresamente en una disposición de rango legal.

2. También serán nulas de pleno derecho las disposiciones administrativas que vulneren la Constitución, las leyes u otras disposiciones administrativas de rango superior, las que regulen materias reservadas a la Ley, y las que establezcan la retroactividad de disposiciones sancionadoras no favorables o restrictivas de derechos individuales.

Artículo 63. Anulabilidad.

1. Son anulables los actos de la Administración que incurran en cualquier infracción del ordenamiento jurídico, incluso la desviación de poder.

2. No obstante, el defecto de forma sólo determinará la anulabilidad cuando el acto carezca de los requisitos formales indispensables para alcanzar su fin o dé lugar a la indefensión de los interesados.

3. La realización de actuaciones administrativas fuera del tiempo establecido para ellas sólo implicará la anulabilidad del acto cuando así lo imponga la naturaleza del término o plazo.

Artículo 64. Transmisibilidad.

1. La nulidad o anulabilidad de un acto no implicará la de los sucesivos en el procedimiento que sean independientes del primero.

2. La nulidad o anulabilidad en parte del acto administrativo no implicará la de las partes del mismo independientes de aquélla salvo que la parte viciada sea de tal importancia que sin ella el acto administrativo no hubiera sido dictado.

Artículo 65. Conversión de actos viciados.

Los actos nulos o anulables que, sin embargo, contengan los elementos constitutivos de otro distinto producirán los efectos de éste.

Artículo 66. Conservación de actos y trámites.

El órgano que declare la nulidad o anule las actuaciones dispondrá siempre la conservación de aquellos actos y trámites cuyo contenido se hubiera mantenido igual de no haberse cometido la infracción.

Artículo 67. Convalidación.

1. La Administración podrá convalidar los actos anulables, subsanando los vicios de que adolezcan.

2. El acto de convalidación producirá efecto desde su fecha, salvo lo dispuesto anteriormente para la retroactividad de los actos administrativos.

3. Si el vicio consistiera en incompetencia no determinante de nulidad, la convalidación podrá realizarse por el órgano competente cuando sea superior jerárquico del que dictó el acto viciado.

4. Si el vicio consistiese en la falta de alguna autorización, podrá ser convalidado el acto mediante el otorgamiento de la misma por el órgano competente.

TITULO VI

De las disposiciones generales sobre los procedimientos administrativos

CAPITULO I

Iniciación del procedimiento

Artículo 68. Clases de iniciación.

Los procedimientos podrán iniciarse de oficio o a solicitud de persona interesada.

Artículo 69. Iniciación de oficio.

1. Los procedimientos se iniciarán de oficio por acuerdo del órgano competente, bien por propia iniciativa o como consecuencia de orden superior, a petición razonada de otros órganos o por denuncia.

2. Con anterioridad al acuerdo de iniciación, podrá el órgano competente abrir un período de información previa con el fin de conocer las circunstancias del caso concreto y la conveniencia o no de iniciar el procedimiento.

Artículo 70. Solicitudes de iniciación.

1. Las solicitudes que se formulen deberán contener:

a) Nombre y apellidos del interesado y, en su caso, de la persona que lo represente, así como la identificación del medio preferente o del lugar que se señale a efectos de notificaciones.

b) Hechos, razones y petición en que se concrete, con toda claridad, la solicitud.

c) Lugar y fecha.

d) Firma del solicitante o acreditación de la autenticidad de su voluntad expresada por cualquier medio.

e) Órgano, centro o unidad administrativa a la que se dirige.

2. Cuando las pretensiones correspondientes a una pluralidad de personas tengan un contenido y fundamento idéntico o sustancialmente similar, podrán ser formuladas en una única solicitud, salvo que las normas reguladoras de los procedimientos específicos dispongan otra cosa.

3. De las solicitudes, comunicaciones y escritos que presenten los interesados en las oficinas de la Administración, podrán éstos exigir el correspondiente recibo que acredite la fecha de presentación, admitiéndose como tal una copia en la que figure la fecha de presentación anotada por la oficina.

4. Las Administraciones Públicas deberán establecer modelos sistemas normalizados de solicitudes cuando se trate de procedimientos que impliquen la resolución numerosa de una serie de procedimientos. Los modelos mencionados estarán a disposición de los ciudadanos en las dependencias administrativas.

Los solicitantes podrán acompañar los elementos que estimen convenientes para precisar o completar los datos del modelo, los cuales deberán ser admitidos y tenidos en cuenta por el órgano al que se dirijan.

Artículo 71. Subsanación y mejora de la solicitud.

1. Si la solicitud de iniciación no reúne los requisitos que señala el artículo anterior y los exigidos, en su caso, por la legislación específica aplicable, se requerirá al interesado para que, en un plazo de diez días, subsane las faltas o acompañe los documentos preceptivos, con indicación de que, si así no lo hiciera, se le tendrá por desistido de su petición, archivándose sin más trámite, con los efectos previstos en el artículo 42.1.

2. Siempre que no se trate de procedimientos selectivos o de concurrencia competitiva, este plazo podrá ser ampliado prudencialmente, hasta cinco días, a petición del interesado o iniciativa del órgano, cuando la aportación de los documentos requeridos presente dificultades especiales.

3. En los procedimientos iniciados a solicitud de los interesados, el órgano competente podrá recabar del solicitante la modificación o mejora voluntarias de los términos de aquélla. De ellos se levantará acta sucinta, que se incorporará al procedimiento.

Artículo 72. Medidas provisionales.

1. Iniciado el procedimiento, el órgano administrativo competente para resolverlo, podrá adoptar las medidas provisionales que estime oportunas para asegurar la eficacia de la resolución que pudiera recaer, si existiesen elementos de juicio suficientes para ello.

2. No se podrán dictar medidas provisionales que puedan causar perjuicio de difícil o imposible reparación a los interesados o que impliquen violación de derechos amparados por las leyes.

Artículo 73. Acumulación.

El órgano administrativo que inicie o tramite un procedimiento, cualquiera que haya sido la forma de su iniciación, podrá disponer su acumulación a otros con los que guarde identidad sustancial o íntima conexión.

Contra el acuerdo de acumulación no procederá recurso alguno.

CAPITULO II

Ordenación del procedimiento

Artículo 74. Impulso.

1. El procedimiento, sometido al criterio de celeridad, se impulsará de oficio en todos sus trámites.

2. En el despacho de los expedientes se guardará el orden riguroso de incoación en asuntos de homogénea naturaleza, salvo que por el titular de la unidad administrativa se dé orden motivada en contrario, de la que quede constancia.

El incumplimiento de lo dispuesto en el párrafo anterior dará lugar a la exigencia de responsabilidad disciplinaria del infractor o, en su caso, será causa de remoción del puesto de trabajo.

Artículo 75. Celeridad.

1. Se acordarán en un solo acto todos los trámites que, por su naturaleza, admitan una impulsión simultánea y no sea obligado su cumplimiento sucesivo.

2. Al solicitar los trámites que deban ser cumplidos por otros órganos, deberá consignarse en la comunicación cursada el plazo legal establecido al efecto.

Artículo 76. Cumplimiento de trámites.

1. Los trámites que deban ser cumplimentados por los interesados deberán realizarse en el plazo de diez días a partir de la notificación del correspondiente acto, salvo en el caso de que en la norma correspondiente se fije plazo distinto.

2. Cuando en cualquier momento se considere que alguno de los actos de los interesados no reúne los requisitos necesarios, la Administración lo pondrá en conocimiento de su autor, concediéndole un plazo de diez días para cumplimentarlo.

3. A los interesados que no cumplan lo dispuesto en los apartados anteriores, se les podrá declarar decaídos en su derecho al trámite correspondiente; sin embargo, se admitirá la actuación del interesado y producirá sus efectos legales, si se produjera antes o dentro del día que se notifique la resolución en la que se tenga por transcurrido el plazo.

Artículo 77. Cuestiones incidentales.

Las cuestiones incidentales que se susciten en el procedimiento, incluso las que se refieran a la nulidad de actuaciones, no suspenderán la tramitación del mismo, salvo la recusación.

CAPITULO III

Instrucción del procedimiento

SECCION 1.ª DISPOSICIONES GENERALES

Artículo 78. Actos de instrucción.

1. Los actos de instrucción necesarios para la determinación, conocimiento y comprobación de los datos en virtud de los cuales deba pronunciarse la resolución, se realizarán de oficio por el órgano que tramite el procedimiento, sin perjuicio del derecho de los interesados a proponer aquellas actuaciones que requieran su intervención o constituyan trámites legal o reglamentariamente establecidos.

2. Los resultados de los sondeos y encuestas de opinión que se incorporen a la instrucción de un procedimiento deberán reunir las garantías legalmente establecidas para estas técnicas de información así como la identificación técnica del procedimiento seguido para la obtención de estos resultados.

Artículo 79. Alegaciones.

1. Los interesados podrán, en cualquier momento del procedimiento anterior al trámite de audiencia, aducir alegaciones y aportar documentos u otros elementos de juicio. Unos y otros serán tenidos en cuenta por el órgano competente al redactar la correspondiente propuesta de resolución.

2. En todo momento podrán los interesados alegar los defectos de tramitación y, en especial, los que supongan paralización, infracción de los plazos preceptivamente señalados o la omisión de trámites que pueden ser subsanados antes de la resolución definitiva del asunto. Dichas alegaciones podrán dar lugar, si hubiere razones para ello, a la exigencia de la correspondiente responsabilidad disciplinaria.

SECCION 2.ª PRUEBA

Artículo 80. Medios y período de prueba.

1. Los hechos relevantes para la decisión de un procedimiento podrán acreditarse por cualquier medio de prueba admisible en Derecho.

2. Cuando la Administración no tenga por ciertos los hechos alegados por los interesados o la naturaleza del procedimiento lo exija, el instructor del mismo acordará la apertura de un período de prueba por un plazo no superior a treinta días ni inferior a diez, a fin de que puedan practicarse cuantas juzgue pertinentes.

3. El instructor del procedimiento sólo podrá rechazar las pruebas propuestas por los interesados cuando sean manifiestamente improcedentes o innecesarias, mediante resolución motivada.

Artículo 81. Práctica de prueba.

1. La Administración comunicará a los interesados, con antelación suficiente, el inicio de las actuaciones necesarias para la realización de las pruebas que hayan sido admitidas.

2. En la notificación se consignará el lugar, fecha y hora en que se practicará la prueba, con la advertencia, en su caso, de que el interesado puede nombrar técnicos para que le asistan.

3. En los casos en que, a petición del interesado, deban efectuarse pruebas cuya realización implique gastos que no deba soportar la Administración, ésta podrá exigir el anticipo de los mismos, a reserva de la liquidación definitiva, una vez practicada la prueba. La liquidación de los gastos se

practicará uniendo los comprobantes que acrediten la realidad y cuantía de los mismos.

SECCION 3.ª INFORMES

Artículo 82. Petición.

1. A efectos de la resolución del procedimiento, se solicitarán aquellos informes que sean preceptivos por disposiciones legales, y los que se juzguen necesarios para resolver, citándose el precepto que los exija o fundamentando, en su caso, la conveniencia de reclamarlos.
2. En la petición de informe se concretará el extremo o extremos acerca de los que se solicita.

Artículo 83. Evacuación.

1. Salvo disposición expresa en contrario, los informes serán facultativos y no vinculantes.
  2. Los informes serán evacuados en el plazo de diez días, salvo que una disposición o el cumplimiento del resto de los plazos del procedimiento permita o exija otro plazo mayor o menor.
  3. De no emitirse el informe en el plazo señalado, y sin perjuicio de la responsabilidad en que incurra el responsable de la demora, se podrán proseguir las actuaciones cualquiera que sea el carácter del informe solicitado, excepto en los supuestos de informes preceptivos que sean determinantes para la resolución del procedimiento, en cuyo caso se podrá interrumpir el plazo de los trámites sucesivos.
  4. Si el informe debiera ser emitido por una Administración Pública distinta de la que tramita el procedimiento en orden a expresar el punto de vista correspondiente a sus competencias respectivas, y transcurriera el plazo sin que aquél se hubiera evacuado, se podrán proseguir las actuaciones.
- El informe emitido fuera de plazo podrá no ser tenido en cuenta al adoptar la correspondiente resolución.

SECCION 4.ª PARTICIPACION DE LOS INTERESADOS

Artículo 84. Trámite de audiencia.

1. Instruidos los procedimientos, e inmediatamente antes de redactar la propuesta de resolución, se pondrán de manifiesto a los interesados o, en su caso, a sus representantes, salvo lo que afecte a las informaciones y datos a que se refiere el artículo 37.5.
2. Los interesados, en un plazo no inferior a diez días ni superior a quince, podrán alegar y presentar los documentos y justificaciones que estimen pertinentes.
3. Si antes del vencimiento del plazo los interesados manifiestan su decisión de no efectuar alegaciones ni aportar nuevos documentos o justificaciones, se tendrá por realizado el trámite.
4. Se podrá prescindir del trámite de audiencia cuando no figuren en el procedimiento ni sean tenidos en cuenta en la resolución otros hechos ni otras alegaciones y pruebas que las aducidas por el interesado.

Artículo 85. Actuación de los interesados.

1. Los actos de instrucción que requieran la intervención de los interesados habrán de practicarse en la forma que resulte

más cómoda para ellos y sea compatible, en la medida de lo posible, con sus obligaciones laborales o profesionales.

2. Los interesados podrán, en todo caso, actuar asistidos de asesor cuando lo consideren conveniente en defensa de sus intereses.

3. En cualquier caso, el órgano instructor adoptará las medidas necesarias para lograr el pleno respeto a los principios de contradicción y de igualdad de los interesados en el procedimiento.

Artículo 86. Información pública.

1. El órgano al que corresponda la resolución del procedimiento, cuando la naturaleza de éste lo requiera, podrá acordar un período de información pública.

2. A tal efecto, se anunciará en el «Boletín Oficial del Estado», de la Comunidad Autónoma, o en el de la Provincia respectiva, a fin de que cualquier persona física o jurídica pueda examinar el procedimiento, o la parte del mismo que se acuerde.

El anuncio señalará el lugar de exhibición y determinará el plazo para formular alegaciones, que en ningún caso podrá ser inferior a veinte días.

3. La incomparecencia en este trámite no impedirá a los interesados interponer los recursos procedentes contra la resolución definitiva del procedimiento.

La comparecencia en el trámite de información pública no otorga, por sí misma, la condición de interesado. No obstante, quienes presenten alegaciones u observaciones en este trámite tienen derecho a obtener de la Administración una respuesta razonada, que podrá ser común para todas aquellas alegaciones que planteen cuestiones sustancialmente iguales.

4. Conforme a lo dispuesto en las Leyes, las Administraciones Públicas podrán establecer otras formas, medios y cauces de participación de los ciudadanos, directamente o a través de las organizaciones y asociaciones reconocidas por la Ley en el procedimiento de elaboración de las disposiciones y actos administrativos.

CAPITULO IV

Finalización del procedimiento

SECCION 1.ª DISPOSICIONES GENERALES

Artículo 87. Terminación.

1. Pondrán fin al procedimiento la resolución, el desistimiento, la renuncia al derecho en que se funde la solicitud, cuando tal renuncia no esté prohibida por el Ordenamiento Jurídico, y la declaración de caducidad.

2. También producirá la terminación del procedimiento la imposibilidad material de continuarlo por causas sobrevenidas. La resolución que se dicte deberá ser motivada en todo caso.

Artículo 88. Terminación convencional.

1. Las Administraciones Públicas podrán celebrar acuerdos, pactos, convenios o contratos con personas tanto de derecho público como privado, siempre que no sean contrarios al Ordenamiento Jurídico ni versen sobre materias no susceptibles de transacción y tengan por objeto satisfacer el interés

público que tienen encomendado, con el alcance, efectos y régimen jurídico específico que en cada caso prevea la disposición que lo regule, pudiendo tales actos tener la consideración de finalizadores de los procedimientos administrativos o insertarse en los mismos con carácter previo, vinculante o no, a la resolución que les ponga fin.

2. Los citados instrumentos deberán establecer como contenido mínimo la identificación de las partes intervinientes, el ámbito personal, funcional y territorial, y el plazo de vigencia, debiendo publicarse o no según su naturaleza y las personas a las que estuvieran destinados.

3. Requerirán en todo caso la aprobación expresa del Consejo de Ministros, los acuerdos que versen sobre materias de la competencia directa de dicho órgano.

4. Los acuerdos que se suscriban no supondrán alteración de las competencias atribuidas a los órganos administrativos ni de las responsabilidades que correspondan a las autoridades y funcionarios relativas al funcionamiento de los servicios públicos.

SECCION 2.ª RESOLUCION

Artículo 89. Contenido.

1. La resolución que ponga fin al procedimiento decidirá todas las cuestiones planteadas por los interesados y aquellas otras derivadas del mismo.

Cuando se trate de cuestiones conexas que no hubieran sido planteadas por los interesados, el órgano competente podrá pronunciarse sobre las mismas, poniéndolo antes de manifiesto en aquéllos por un plazo no superior a quince días, para que formulen las alegaciones que estimen pertinentes y aporten, en su caso, los medios de prueba.

2. En los procedimientos tramitados a solicitud del interesado, la resolución será congruente con las peticiones formuladas por éste, sin que en ningún caso pueda agravar su situación inicial y sin perjuicio de la potestad de la Administración de incoar de oficio un nuevo procedimiento, si procede.

3. Las resoluciones contendrán la decisión, que será motivada en los casos a que se refiere el artículo 54. Expresarán, además, los recursos que contra la misma procedan, órgano administrativo o judicial ante el que hubieran de presentarse y plazo para interponerlos, sin perjuicio de que los interesados puedan ejercitar cualquier otro que estimen oportuno.

4. En ningún caso podrá la Administración abstenerse de resolver so pretexto de silencio, oscuridad o insuficiencia de los preceptos legales aplicables al caso, aunque podrá resolver la inadmisión de las solicitudes de reconocimiento de derechos no previstos en el Ordenamiento Jurídico o manifiestamente carentes de fundamento, sin perjuicio del derecho de petición previsto por el artículo 29 de la Constitución.

5. La aceptación de informes o dictámenes servirá de motivación a la resolución cuando se incorporen al texto de la misma.

SECCION 3.ª DESISTIMIENTO Y RENUNCIA

Artículo 90. Ejercicio.

1. Todo interesado podrá desistir de su solicitud o, cuando ello no esté prohibido por el Ordenamiento Jurídico, renunciar a sus derechos.
2. Si el escrito de iniciación se hubiera formulado por dos o más interesados, el desistimiento o la renuncia sólo afectará a aquellos que la hubiesen formulado.

Artículo 91. Medios y efectos.

1. Tanto el desistimiento como la renuncia podrán hacerse por cualquier medio que permita su constancia.
2. La Administración aceptará de plano el desistimiento o la renuncia, y declarará concluso el procedimiento salvo que, habiéndose personado en el mismo terceros interesados, instasen éstos su continuación en el plazo de diez días desde que fueron notificados del desistimiento.
3. Si la cuestión suscitada por la incoación del procedimiento entrañase interés general o fuera conveniente sustanciarla para su definición y esclarecimiento, la Administración podrá limitar los efectos del desistimiento o la renuncia al interesado y seguirá el procedimiento.

SECCION 4.ª CADUCIDAD

Artículo 92. Requisitos y efectos.

1. En los procedimientos iniciados a solicitud del interesado, cuando se produzca su paralización por causa imputable al mismo, la Administración le advertirá que, transcurridos tres meses, se producirá la caducidad del mismo. Consumido este plazo sin que el particular requerido realice las actividades necesarias para reanudar la tramitación, la Administración acordará el archivo de las actuaciones, notificándoselo al interesado. Contra la resolución que declare la caducidad procederán los recursos pertinentes.
2. No podrá acordarse la caducidad por la simple inactividad del interesado en la cumplimentación de trámites, siempre que no sean indispensables para dictar resolución. Dicha inactividad no tendrá otro efecto que la pérdida de su derecho al referido trámite.
3. La caducidad no producirá por sí sola la prescripción de las acciones del particular o de la Administración, pero los procedimientos caducados no interrumpirán el plazo de prescripción.
4. Podrá no ser aplicable la caducidad en el supuesto de que la cuestión suscitada afecte al interés general, o fuera conveniente suscitarla para su definición y esclarecimiento.

CAPITULO V

Ejecución

Artículo 93. Título.

1. Las Administraciones Públicas no iniciarán ninguna actuación material de ejecución de resoluciones que limite derechos de los particulares sin que previamente haya sido adoptada la resolución que le sirva de fundamento jurídico.
2. El órgano que ordene un acto de ejecución material de resoluciones estará obligado a notificar al particular interesado la resolución que autorice la actuación administrativa.

Artículo 94. Ejecutoriedad.

Los actos de las Administraciones Públicas sujetos al Derecho Administrativo serán inmediatamente ejecutivos, salvo lo previsto en los artículos 111 y 138, y en aquellos casos en que una disposición establezca lo contrario o necesiten aprobación o autorización superior.

Artículo 95. Ejecución forzosa.

Las Administraciones Públicas, a través de sus órganos competentes en cada caso, podrán proceder, previo apercibimiento, a la ejecución forzosa de los actos administrativos, salvo en los supuestos en que se suspenda la ejecución de acuerdo con la ley, o cuando la Constitución o la ley exijan la intervención de los Tribunales.

Artículo 96. Medios de ejecución forzosa.

1. La ejecución forzosa por las Administraciones Públicas se efectuará, respetando siempre el principio de proporcionalidad, por los siguientes medios:

- a) Apremio sobre el patrimonio.
- b) Ejecución subsidiaria.
- c) Multa coercitiva.
- d) Compulsión sobre las personas.

2. Si fueran varios los medios de ejecución admisibles se elegirá el menos restrictivo de la libertad individual.

3. Si fuese necesario entrar en el domicilio del afectado, las Administraciones Públicas deberán obtener el consentimiento del mismo o, en su defecto, la oportuna autorización judicial.

Artículo 97. Apremio sobre el patrimonio.

1. Si en virtud de acto administrativo hubiera de satisfacerse cantidad líquida se seguirá el procedimiento previsto en las normas reguladoras del procedimiento recaudatorio en vía ejecutiva.

2. En cualquier caso no podrá imponerse a los administrados una obligación pecunaria que no estuviese establecida con arreglo a una norma de rango legal.

Artículo 98. Ejecución subsidiaria.

1. Habrá lugar a la ejecución subsidiaria cuando se trate de actos que por no ser personalísimos puedan ser realizados por sujeto distinto del obligado.

2. En este caso, las Administraciones Públicas realizarán el acto, por sí o a través de las personas que determinen, a costa del obligado.

3. El importe de los gastos, daños y perjuicios se exigirá conforme a lo dispuesto en el artículo anterior.

4. Dicho importe podrá liquidarse de forma provisional y realizarse antes de la ejecución, a reserva de la liquidación definitiva.

Artículo 99. Multa coercitiva.

1. Cuando así lo autoricen las leyes, y en la forma y cuantía que éstas determinen, las Administraciones Públicas pueden, para la ejecución de determinados actos, imponer multas

coercitivas, reiteradas por lapsos de tiempo que sean suficientes para cumplir lo ordenado, en los siguientes supuestos:

- a) Actos personalísimos en que no proceda la compulsión directa sobre la persona del obligado.
- b) Actos en que, procediendo la compulsión, la Administración no la estimara conveniente.
- c) Actos cuya ejecución pueda el obligado encargar a otra persona.

2. La multa coercitiva es independiente de las sanciones que puedan imponerse con tal carácter y compatible con ellas.

Artículo 100. Compulsión sobre las personas.

1. Los actos administrativos que impongan una obligación personalísima de no hacer o soportar podrán ser ejecutados por compulsión directa sobre las personas en los casos en que la Ley expresamente lo autorice, y dentro siempre del respeto debido a su dignidad y a los derechos reconocidos en la Constitución.

2. Si, tratándose de obligaciones personalísimas de hacer, no se realizase la prestación, el obligado deberá resarcir los daños y perjuicios, a cuya liquidación y cobro se procederá en vía administrativa.

Artículo 101. Prohibición de interdictos.

No se admitirán a trámite interdictos contra las actuaciones de los órganos administrativos realizadas en materia de su competencia y de acuerdo con el procedimiento legalmente establecido.

TITULO VII

De la revisión de los actos en vía administrativa

CAPITULO I

Revisión de oficio

Artículo 102. Revisión de actos nulos.

1. Las Administraciones Públicas podrán, en cualquier momento, por iniciativa propia o a solicitud del interesado, y previo dictamen favorable del Consejo de Estado u órgano consultivo de la Comunidad Autónoma, si lo hubiere, declarar de oficio la nulidad de los actos enumerados en el artículo 62.1, que hayan puesto fin a la vía administrativa o contra los que no se haya interpuesto recurso administrativo en plazo.

2. El procedimiento de revisión de oficio, fundado en una causa de nulidad, se instruirá y resolverá de acuerdo con las disposiciones del Título VI de esta Ley. En todo caso, la resolución que recaiga requiere dictamen previo del Consejo de Estado u órgano consultivo de la Comunidad Autónoma si lo hubiere, y no es susceptible de recurso administrativo alguno, sin perjuicio de la competencia del Orden Jurisdiccional Contencioso-Administrativo.

3. Las Administraciones Públicas, al declarar la nulidad de un acto podrán establecer en la misma resolución por la que se declara esa nulidad, las indemnizaciones que proceda reconocer a los interesados, si se dan las circunstancias previstas en los artículos 139.2 y 141.1 de esta Ley.

4. Transcurrido el plazo para resolver sin que se hubiera dictado resolución se podrá entender que ésta es contraria a la revisión del acto. La eficacia de tal resolución presunta se regirá por lo dispuesto en el artículo 44 de la presente Ley.

Artículo 103. Revisión de actos anulables.

1. Podrán ser anulados por la Administración, a iniciativa propia o a solicitud del interesado, previo dictamen del Consejo de Estado u órgano consultivo de la Comunidad Autónoma si lo hubiere, los actos declarativos de derechos cuando concurran las siguientes circunstancias:

a) Que dichos actos infrinjan gravemente normas de rango legal o reglamentario.

b) Que el procedimiento de revisión se inicie antes de transcurridos cuatro años desde que fueron dictados.

2. En los demás casos, la anulación de los actos declarativos de derechos requerirá la declaración previa de lesividad para el interés público y la ulterior impugnación ante el Orden Jurisdiccional Contencioso-Administrativo.

3. Si el acto proviniera de la Administración General del Estado, la declaración de lesividad se realizará mediante Orden ministerial del Departamento autor del acto administrativo, o bien mediante acuerdo del Consejo de Ministros; cuando su norma de creación así lo determine, la declaración se realizará por los órganos a los que corresponda de las Entidades de Derecho Público a que se refiere el artículo 2.2 de esta Ley.

4. Si el acto proviniera de las Comunidades Autónomas o de la Administración Local, la declaración de lesividad se adoptará por el órgano de cada Administración competente en la materia.

5. La declaración de lesividad deberá adoptarse en el plazo de cuatro años desde que se dictó el acto administrativo de referencia.

6. Transcurrido el plazo para resolver sin que se hubiera dictado resolución, se podrá entender que ésta es contraria a la revisión del acto. La eficacia de tal resolución presunta se regirá por lo dispuesto en el artículo 44 de la presente Ley.

Artículo 104. Suspensión.

Iniciado el procedimiento de revisión de oficio, el órgano competente para resolver podrá suspender la ejecución del acto, cuando ésta pudiera causar perjuicios de imposible o difícil reparación.

Artículo 105. Revocación de actos.

1. Las Administraciones Públicas podrán revocar en cualquier momento sus actos, expresos o presuntos, no declarativos de derechos y los de gravamen, siempre que tal revocación no sea contraria al ordenamiento jurídico.

2. Las Administraciones Públicas podrán, asimismo, rectificar en cualquier momento, de oficio o a instancia de los interesados, los errores materiales, de hecho o aritméticos existentes en sus actos.

Artículo 106. Límites de la revisión.

Las facultades de revisión no podrán ser ejercitadas cuando por prescripción de acciones, por el tiempo transcurrido o por

otras circunstancias, su ejercicio resulte contrario a la equidad, a la buena fe, al derecho de los particulares o a las leyes.

CAPITULO II

Recursos administrativos

SECCION 1.ª PRINCIPIOS GENERALES

Artículo 107. Objeto y clases.

1. Contra las resoluciones que no pongan fin a la vía administrativa y los actos de trámite que determinen la imposibilidad de continuar un procedimiento o produzcan indefensión podrá interponerse por los interesados el recurso ordinario a que se refiere la sección 2.ª de este capítulo.

La oposición a los restantes actos de trámite deberá alegarse por los interesados, para su consideración en la resolución que ponga fin al procedimiento, y para la impugnación de tales actos en el recurso administrativo que, en su caso, se interponga contra la misma.

2. Las Leyes podrán sustituir el recurso ordinario, en supuestos o ámbitos sectoriales determinados, y cuando la especificidad de la materia así lo justifique, por otros procedimientos de impugnación o reclamación, incluidos los de conciliación, mediación y arbitraje, ante órganos colegiados o comisiones específicas no sometidas a instrucciones jerárquicas, con respecto a los principios, garantías y plazos que la presente Ley reconoce a los ciudadanos y a los interesados en todo procedimiento administrativo. La aplicación de estos procedimientos en el ámbito de la Administración Local no podrá suponer el desconocimiento de las facultades resolutorias reconocidas a los órganos representativos electos establecidos por la Ley.

3. Contra las disposiciones administrativas de carácter general no cabrá recurso en vía administrativa.

Los recursos contra un acto administrativo que se funden únicamente en la ilegalidad de alguna disposición administrativa de carácter general podrán interponerse directamente ante el órgano que dictó dicha disposición.

4. Las reclamaciones económico-administrativas se ajustarán a los procedimientos establecidos por su legislación específica.

Artículo 108. Recurso de revisión.

Contra las resoluciones que pongan fin a la vía administrativa sólo procederá el recurso extraordinario de revisión, cuando concurra alguna de las circunstancias previstas en el artículo 118.

Artículo 109. Fin de la vía administrativa.

Ponen fin a la vía administrativa:

- a) Las resoluciones de los recursos ordinarios.
- b) Las resoluciones de los procedimientos de impugnación a que se refiere el artículo 107.2.
- c) Las resoluciones de los órganos administrativos que carezcan de superior jerárquico, salvo que una Ley establezca lo contrario.
- d) Las demás resoluciones de órganos administrativos, cuando una disposición legal o reglamentaria así lo establezca.

Artículo 110. Interposición de recurso.

1. La interposición del recurso deberá expresar:

- a) El nombre y apellidos del recurrente, así como la identificación del medio y, en su caso, del lugar que se señale a efectos de notificaciones.
- b) El acto que se recurre y la razón de su impugnación.
- c) Lugar, fecha e identificación personal del recurrente.
- d) Órgano, centro o unidad administrativa al que se dirige.
- e) Las demás particularidades exigidas en su caso por las disposiciones específicas.

2. El error en la calificación del recurso por parte del recurrente no será obstáculo para su tramitación, siempre que se deduzca su verdadero carácter.

3. La interposición de recurso contencioso-administrativo contra actos que ponen fin a la vía administrativa requerirá comunicación previa al órgano que dictó el acto impugnado.

Artículo 111. Suspensión de la ejecución.

1. La interposición de cualquier recurso, excepto en los casos en que una disposición establezca lo contrario, no suspenderá la ejecución del acto impugnado.

2. No obstante lo dispuesto en el apartado anterior, el órgano a quien compete resolver el recurso, previa ponderación, suficientemente razonada, entre el perjuicio que causaría al interés público o a terceros la suspensión y el perjuicio que se causa al recurrente como consecuencia de la eficacia inmediata del acto recurrido, podrá suspender de oficio o a solicitud del recurrente, la ejecución del acto recurrido, cuando concurra alguna de las siguientes circunstancias:

a) Que la ejecución pudiera causar perjuicios de imposible o difícil reparación.

b) Que la impugnación se fundamente en alguna de las causas de nulidad de pleno derecho previstas en el artículo 62.1 de esta Ley.

3. Al dictar acuerdo de suspensión podrán adoptarse las medidas cautelares que sean necesarias para asegurar la protección del interés público y la eficacia de la resolución impugnada.

4. El acto impugnado se entenderá suspendido en su ejecución si transcurridos treinta días desde que la solicitud de suspensión haya tenido entrada en el órgano competente para decidir sobre la misma, éste no ha dictado la resolución expresa, sin necesidad de solicitar la certificación que regula el artículo 44 de esta Ley.

5. Cuando el recurso tenga por objeto la impugnación de un acto administrativo que afecte a una pluralidad indeterminada de personas, la suspensión de su eficacia habrá de ser publicada en el periódico oficial en que aquél se insertó.

Artículo 112. Audiencia de los interesados.

1. Cuando hayan de tenerse en cuenta nuevos hechos o documentos no recogidos en el expediente originario, se pondrán de manifiesto a los interesados para que, en un plazo no inferior a diez días ni superior a quince, formulen las alegaciones y presenten los documentos y justificantes que estimen procedentes.

No se tendrán en cuenta en la resolución de los recursos, hechos, documentos o alegaciones del recurrente, cuando habiendo podido aportarlos en el trámite de alegaciones no lo haya hecho.

2. Si hubiera otros interesados se les dará, en todo caso, traslado del recurso para que en el plazo antes citado, aleguen cuanto estimen procedente.

3. El recurso, los informes y las propuestas no tienen el carácter de documentos nuevos a los efectos de este artículo. Tampoco lo tendrán los que los interesados hayan aportado al expediente antes de recaer la resolución impugnada.

Artículo 113. Resolución.

1. La resolución del recurso estimará en todo o en parte o desestimará las pretensiones formuladas en el mismo o declarará su inadmisión.

2. Cuando existiendo vicio de forma no se estime procedente resolver sobre el fondo se ordenará la retroacción del procedimiento al momento en el que el vicio fue cometido salvo lo dispuesto en el artículo 67.

3. El órgano que resuelva el recurso decidirá cuantas cuestiones, tanto de forma como de fondo, plantee el procedimiento, hayan sido o no alegadas por los interesados. En este último caso se les oírán previamente. No obstante, la resolución será congruente con las peticiones formuladas por el recurrente, sin que en ningún caso pueda agravarse su situación inicial.

SECCION 2.ª RECURSO ORDINARIO

Artículo 114. Objeto y plazo.

1. Las resoluciones y actos a que se refiere el artículo 107.1 podrán ser recurridas ante el órgano superior jerárquico del que los dictó. A estos efectos, los Tribunales y órganos de selección del personal al servicio de las Administraciones Públicas se considerarán dependientes de la Autoridad que haya nombrado al Presidente de los mismos.

2. El plazo para la interposición del recurso ordinario será de un mes. Transcurrido dicho plazo sin haberse interpuesto el recurso, la resolución será firme a todos los efectos, sin perjuicio, en su caso, de la procedencia del recurso extraordinario de revisión.

Artículo 115. Motivos.

1. El recurso ordinario podrá fundarse en cualquiera de los motivos de nulidad o anulabilidad previstos en los artículos 62 y 63 de la presente Ley.

2. Los vicios y defectos que hagan anulable el acto no podrán ser alegados por los causantes de los mismos.

Artículo 116. Interposición.

1. El recurso podrá interponerse ante el órgano que dictó el acto que se impugna o ante el órgano competente para resolverlo.

2. Si el recurso se hubiera presentado ante el órgano que dictó el acto impugnado, éste deberá remitirlo al competente en el

plazo de diez días, con su informe y con una copia completa y ordenada del expediente.

3. El titular del órgano que dictó el acto recurrido será responsable directo del cumplimiento de lo previsto en el párrafo anterior.

Artículo 117. Resolución presunta.

Transcurridos tres meses desde la interposición del recurso ordinario sin que recaiga resolución, se podrá entender desestimado, salvo en el supuesto previsto en el artículo 43.3, b), y quedará expedita la vía procedente.

SECCION 3.ª RECURSO DE REVISION

Artículo 118. Objeto y plazos.

1. Contra los actos que agoten la vía administrativa o contra los que no se haya interpuesto recurso administrativo en plazo, podrá interponerse el recurso extraordinario de revisión ante el órgano no administrativo que los dictó, cuando concurra alguna de las circunstancias siguientes:

1.ª Que al dictarlos se hubiera incurrido en error de hecho, que resulte de los propios documentos incorporados al expediente.

2.ª Que aparezcan o se aporten documentos de valor esencial para la resolución del asunto que, aunque sean posteriores, evidencien el error de la resolución recurrida.

3.ª Que en la resolución hayan influido esencialmente documentos o testimonios declarados falsos por sentencia judicial firme, anterior o posterior a aquella resolución.

4.ª Que la resolución se hubiese dictado como consecuencia de prevaricación, cohecho, violencia, maquinación fraudulenta u otra conducta punible y se haya declarado así en virtud de sentencia judicial firme.

2. El recurso extraordinario de revisión se interpondrá cuando se trate de la causa primera, dentro del plazo de cuatro años siguientes a la fecha de la notificación de la resolución impugnada. En los demás casos, el plazo será de tres meses a contar desde el conocimiento de los documentos o desde que la sentencia judicial quedó firme.

3. Lo establecido en el presente artículo no perjudica el derecho de los interesados a formular la solicitud y la instancia a que se refieren los artículos 102 y 105.2 de la presente Ley ni su derecho a que las mismas se substancien y resuelvan.

Artículo 119. Plazos y resolución.

1. En la presentación del recurso serán de aplicación las disposiciones del artículo 116 de la presente Ley.

2. El órgano al que corresponde conocer del recurso extraordinario de revisión debe pronunciarse no sólo sobre la procedencia del recurso, sino también, en su caso, sobre el fondo de la cuestión resuelta por el acto recurrido.

3. Transcurrido el plazo de tres meses desde la interposición del recurso extraordinario de revisión sin que recaiga resolución, se entenderá desestimado, quedando expedita la vía jurisdiccional contencioso-administrativa.

TITULO VIII
**De las reclamaciones previas al ejercicio de las acciones
civiles y laborales**

CAPITULO I
Disposiciones generales

Artículo 120. Naturaleza.

1. La reclamación en vía administrativa es requisito previo al ejercicio de acciones fundadas en derecho privado o laboral contra cualquier Administración Pública, salvo los supuestos en que dicho requisito esté exceptuado por una disposición con rango de Ley.

2. Dicha reclamación se tramitará y resolverá por las normas contenidas en este Título y, por aquellas que, en cada caso, sean de aplicación, y en su defecto, por las generales de esta Ley.

Artículo 121. Efectos.

1. Si planteada una reclamación ante las Administraciones Públicas, ésta no ha sido resuelta y no ha transcurrido el plazo en que deba entenderse desestimada, no podrá deducirse la misma pretensión ante la jurisdicción correspondiente.

2. Planteada la reclamación previa se interrumpirán los plazos para el ejercicio de las acciones judiciales, que volverán a contarse a partir de la fecha en que se haya practicado la notificación expresa de la resolución o, en su caso, desde que se entienda desestimada por el transcurso del plazo.

CAPITULO II
Reclamación previa a la vía judicial civil

Artículo 122. Iniciación.

1. La reclamación se dirigirá al órgano competente de la Administración Pública de que se trate.

2. En la Administración General del Estado se planteará ante el Ministro del Departamento que por razón de la materia objeto de la reclamación sea competente. Las reclamaciones podrán presentarse en cualquiera de los lugares previstos por esta Ley para la presentación de escritos o solicitudes.

Artículo 123. Instrucción.

1. El órgano ante el que se haya presentado la reclamación la remitirá en el plazo de cinco días al órgano competente en unión de todos los antecedentes del asunto.

2. El órgano competente para resolver podrá ordenar que se complete el expediente con los antecedentes, informes, documentos y datos que resulten necesarios.

Artículo 124. Resolución.

1. Resuelta la reclamación por el Ministro u órgano competente, se notificará al interesado.

2. Si la Administración no notificara su decisión en el plazo de tres meses, el interesado podrá considerar desestimada su reclamación al efecto de formular la correspondiente demanda judicial.

CAPITULO III
Reclamación previa a la vía judicial laboral

Artículo 125. Tramitación.

1. La reclamación deberá dirigirse al Jefe administrativo o Director del establecimiento u Organismo en que el trabajador preste sus servicios.

2. Transcurrido un mes sin haber sido notificada resolución alguna, el trabajador podrá considerar desestimada la reclamación a los efectos de la acción judicial laboral.

Artículo 126. Reclamaciones del personal civil no funcionario de la Administración Militar

Las reclamaciones que formule el personal civil no funcionario al servicio de la Administración Militar se regirán por sus disposiciones específicas.

TITULO IX

De la potestad sancionadora

CAPITULO I

Principios de la potestad sancionadora

Artículo 127. Principio de legalidad.

1. La potestad sancionadora de las Administraciones Públicas, reconocida por la Constitución, se ejercerá cuando haya sido expresamente atribuida por una norma con rango de Ley, con aplicación del procedimiento previsto por su ejercicio y de acuerdo con lo establecido en este Título.

2. El ejercicio de la potestad sancionadora corresponde a los órganos administrativos que la tengan expresamente atribuida, por disposición de rango legal o reglamentario, sin que pueda delegarse en órgano distinto.

3. Las disposiciones de este Título no son de aplicación al ejercicio por las Administraciones Públicas de su potestad disciplinaria respecto del personal a su servicio y de quienes estén vinculados a ellas por una relación contractual.

Artículo 128. Irretroactividad.

1. Serán de aplicación las disposiciones sancionadoras vigentes en el momento de producirse los hechos que constituyan infracción administrativa.

2. Las disposiciones sancionadoras producirán efecto retroactivo en cuanto favorezcan al presunto infractor.

Artículo 129. Principio de tipicidad.

1. Sólo constituyen infracciones administrativas las vulneraciones del Ordenamiento Jurídico previstas como tales infracciones por una Ley.

Las infracciones administrativas se clasificarán por la Ley en leves, graves y muy graves.

2. Unicamente por la comisión de infracciones administrativas podrán imponerse sanciones que, en todo caso, estarán delimitadas por la Ley.

3. Las disposiciones reglamentarias de desarrollo podrán introducir especificaciones o graduaciones al cuadro de las infracciones o sanciones establecidas legalmente que, sin constituir nuevas infracciones o sanciones, ni alterar la naturaleza o límites de las que la Ley contempla, contribuyan a la más correcta identificación de las conductas o a la más precisa determinación de las sanciones correspondientes.

4. Las normas definidoras de infracciones y sanciones no serán susceptibles de aplicación analógica.

Artículo 130. Responsabilidad.

1. Sólo podrán ser sancionadas por hechos constitutivos de infracción administrativa las personas físicas y jurídicas que resulten responsables de los mismos aun a título de simple inobservancia.

2. Las responsabilidades administrativas que se deriven del procedimiento sancionador serán compatibles con la exigencia al infractor de la reposición de la situación alterada por el mismo a su estado originario, así como con la indemnización por los daños y perjuicios causados que podrán ser determinados por el órgano competente, debiendo, en este caso, comunicarse al infractor para su satisfacción en el plazo que al efecto se determine, y quedando, de no hacerse así, expedita la vía judicial correspondiente.

3. Cuando el cumplimiento de las obligaciones previstas en una disposición legal corresponda a varias personas conjuntamente, responderá de forma solidaria de las infracciones que, en su caso, se cometan y de las sanciones que se impongan.

Serán responsables subsidiarios o solidarios por el incumplimiento de las obligaciones impuestas por la Ley que conlleven el deber de prevenir la infracción administrativa cometida por otros, las personas físicas y jurídicas sobre las que tal deber recaiga, cuando así lo determinen las Leyes reguladoras de los distintos regímenes sancionadores.

Artículo 131. Principio de proporcionalidad.

1. Las sanciones administrativas, sean o no de naturaleza pecuniaria, en ningún caso podrán implicar, directa o subsidiariamente, privación de libertad.

2. El establecimiento de sanciones pecuniarias deberá prever que la comisión de las infracciones tipificadas no resulte más beneficioso para el infractor que el cumplimiento de las normas infringidas.

3. En la determinación normativa del régimen sancionador, así como en la imposición de sanciones por las Administraciones Públicas se deberá guardar la debida adecuación entre la gravedad del hecho constitutivo de la infracción y la sanción aplicada, considerándose especialmente los siguientes criterios para la graduación de la sanción a aplicar:

- a) La existencia de intencionalidad o reiteración.
- b) La naturaleza de los perjuicios causados.
- c) La reincidencia, por comisión en el término de un año de más de una infracción de la misma naturaleza cuando así haya sido declarado por resolución firme.

Artículo 132. Prescripción.

1. Las infracciones y sanciones prescribirán según lo dispuesto en las leyes que las establezcan. Si éstas no fijan plazos de prescripción, las infracciones muy graves prescribirán a los tres años, las graves a los dos años y las leves a los seis meses; las sanciones impuestas por faltas muy graves prescribirán a los tres años, las impuestas por faltas graves a los dos años y las impuestas por faltas leves al año.

2. El plazo de prescripción de las infracciones comenzará a contarse desde el día en que la infracción se hubiera cometido. Interrumpirá la prescripción la iniciación, con conocimiento del interesado, del procedimiento sancionador, reanudándose el plazo de prescripción si el expediente sancionador estuviera paralizado más de un mes por causa no imputable al presunto responsable.

3. El plazo de prescripción de las sanciones comenzará a contarse desde el día siguiente a aquel en que adquiera firmeza la resolución por la que se impone la sanción. Interrumpirá la prescripción la iniciación, con conocimiento del interesado, del procedimiento de ejecución, volviendo a transcurrir el plazo si aquél está paralizado durante más de un mes por causa no imputable al infractor.

Artículo 133. Concurrencia de sanciones.

No podrán sancionarse los hechos que hayan sido sancionados penal o administrativamente, en los casos en que se aprecie identidad del sujeto, hecho y fundamento.

CAPITULO II

Principios del procedimiento sancionador

Artículo 134. Garantía de procedimiento.

1. El ejercicio de la potestad sancionadora requerirá procedimiento legal o reglamentariamente establecido.

2. Los procedimientos que regulen el ejercicio de la potestad sancionadora deberán establecer la debida separación entre la fase instructora y la sancionadora, encomendándolas a órganos distintos.

3. En ningún caso se podrá imponer una sanción sin que se haya tramitado el necesario procedimiento.

Artículo 135. Derechos del presunto responsable.

Los procedimientos sancionadores garantizarán al presunto responsable los siguientes derechos:

A ser notificado de los hechos que se le imputen, de las infracciones que tales hechos puedan constituir y de las sanciones que, en su caso, se les pudieran imponer, así como de la identidad del instructor, de la autoridad competente para imponer la sanción y de la norma que atribuya tal competencia.

A formular alegaciones y utilizar los medios de defensa admitidos por el Ordenamiento Jurídico que resulten procedentes.

Los demás derechos reconocidos por el artículo 35 de esta Ley.

Artículo 136. Medidas de carácter provisional.

Cuando así esté previsto en las normas que regulen los procedimientos sancionadores, se podrá proceder mediante acuerdo motivado a la adopción de medidas de carácter provisional que aseguren la eficacia de la resolución final que pudiera recaer.

Artículo 137. Presunción de inocencia.

1. Los procedimientos sancionadores respetarán la presunción de no existencia de responsabilidad administrativa mientras no se demuestre lo contrario.

2. Los hechos declarados probados por resoluciones judiciales penales firmes vincularán a las Administraciones Públicas respecto de los procedimientos sancionadores que substancien.

3. Los hechos constatados por funcionarios a los que se reconoce la condición de autoridad, y que se formalicen en documento público observando los requisitos legales pertinentes, tendrán valor probatorio sin perjuicio de las pruebas que en defensa de los respectivos derechos o intereses puedan señalar o aportar los propios administrados.

4. Se practicarán de oficio o se admitirán a propuesta del presunto responsable cuantas pruebas sean adecuadas para la determinación de hechos y posibles responsabilidades.

Sólo podrán declararse improcedentes aquellas pruebas que por su relación con los hechos no puedan alterar la resolución final a favor del presunto responsable.

Artículo 138. Resolución.

1. La resolución que ponga fin al procedimiento habrá de ser motivada y resolverá todas las cuestiones planteadas en el expediente.

2. En la resolución no se podrán aceptar hechos distintos de los determinados en el curso del procedimiento, con independencia de su diferente valoración jurídica.

3. La resolución será ejecutiva cuando ponga fin a la vía administrativa.

En la resolución se adoptarán, en su caso, las disposiciones cautelares precisas para garantizar su eficacia en tanto no sea ejecutiva.

TITULO X

De la responsabilidad de las Administraciones Públicas y de sus autoridades y demás personal a su servicio

CAPITULO I

Responsabilidad patrimonial de la Administración Pública

Artículo 139. Principios de la responsabilidad.

1. Los particulares tendrán derecho a ser indemnizados por las Administraciones Públicas correspondientes, de toda lesión que sufran en cualquiera de sus bienes y derechos, salvo en los casos de fuerza mayor, siempre que la lesión sea consecuencia del funcionamiento normal o anormal de los servicios públicos.

2. En todo caso, el daño alegado habrá de ser efectivo, evaluable económicamente e individualizado con relación a una persona o grupo de personas.

3. Las Administraciones Públicas indemnizarán a los particulares por la aplicación de actos legislativos de naturaleza no expropiatoria de derechos y que éstos no tengan el deber jurídico de soportar, cuando así se establezcan en los propios actos legislativos y en los términos que especifiquen dichos actos.

4. La responsabilidad patrimonial del Estado por el funcionamiento de la Administración de Justicia se regirá por la Ley Orgánica del Poder Judicial ([RCL 1985\1578](#), 2635 y ApNDL 1975-85, 8375).

Artículo 140. Responsabilidad concurrente de las Administraciones Públicas.

Cuando de la gestión dimanante de fórmulas colegiadas de actuación entre varias Administraciones Públicas se derive responsabilidad en los términos previstos en la presente Ley, las Administraciones intervinientes responderán de forma solidaria.

Artículo 141. Indemnización.

1. Sólo serán indemnizables las lesiones producidas al particular provenientes de daños que éste no tenga el deber jurídico de soportar de acuerdo con la Ley.
2. La indemnización se calculará con arreglo a los criterios de valoración establecidos en la legislación de expropiación forzosa, legislación fiscal y demás normas aplicables, ponderándose, en su caso, las valoraciones predominantes en el mercado.
3. La cuantía de la indemnización se calculará con referencia al día en que la lesión efectivamente se produjo, sin perjuicio de lo dispuesto, respecto de los intereses de demora, por la Ley General Presupuestaria (RCL 1988\1966 y 2287).
4. La indemnización procedente podrá sustituirse por una compensación en especie o ser abonada mediante pagos periódicos, cuando resulte más adecuado para lograr la reparación debida y convenga al interés público, siempre que exista acuerdo con el interesado.

Artículo 142. Procedimientos de responsabilidad patrimonial.

1. Los procedimientos de responsabilidad patrimonial de las Administraciones Públicas se iniciarán de oficio o por reclamación de los interesados.
2. Los procedimientos de responsabilidad patrimonial se resolverán, por el Ministro respectivo, el Consejo de Ministros si una Ley así lo dispone o por los órganos correspondientes de las Comunidades Autónomas o de las Entidades que integran la Administración Local. Cuando su norma de creación así lo determine, la reclamación se resolverá por los órganos a los que corresponda de las Entidades de Derecho Público a que se refiere el artículo 2.2 de esta Ley.
3. Para la determinación de la responsabilidad patrimonial se establecerá reglamentariamente un procedimiento general con inclusión de un procedimiento abreviado para los supuestos en que concurren las condiciones previstas en el artículo 143 de esta Ley.
4. La anulación en vía administrativa o por el orden jurisdiccional contencioso-administrativo de los actos o disposiciones administrativas no presupone derecho a la indemnización, pero si la resolución o disposición impugnada lo fuese por razón de su fondo o forma, el derecho a reclamar prescribirá al año de haberse dictado la Sentencia definitiva, no siendo de aplicación lo dispuesto en el punto 5.
5. En todo caso, el derecho a reclamar prescribe al año de producido el hecho o el acto que motive la indemnización o de manifestarse su efecto lesivo. En caso de daños, de carácter físico o psíquico, a las personas el plazo empezará a computarse desde la curación o la determinación del alcance de las secuelas.

6. La resolución administrativa de los procedimientos de responsabilidad patrimonial, cualquiera que fuese el tipo de relación, pública o privada, de que derive, pone fin a la vía administrativa.

7. Si no recae resolución expresa se podrá entender desestimada la solicitud de indemnización.

Artículo 143. Procedimiento abreviado.

1. Iniciado el procedimiento general, cuando sean inequívocos la relación de causalidad entre el funcionamiento del servicio público y la lesión, así como la valoración del daño y el cálculo de la cuantía de la indemnización, el órgano competente podrá acordar la sustanciación de un procedimiento abreviado, a fin de reconocer el derecho a la indemnización en el plazo de treinta días.

2. En todo caso, los órganos competentes podrán acordar o proponer que se siga el procedimiento general.

3. Si no recae resolución expresa se podrá entender desestimada la solicitud de indemnización.

Artículo 144. Responsabilidad de Derecho Privado.

Cuando las Administraciones Públicas actúen en relaciones de derecho privado, responderán directamente de los daños y perjuicios causados por el personal que se encuentre a su servicio, considerándose la actuación del mismo, actos propios de la Administración bajo cuyo servicio se encuentre. La responsabilidad se exigirá de conformidad con lo previsto en los artículos 142 y 143, según proceda.

CAPITULO II

Responsabilidad de las autoridades y personal al servicio de las Administraciones Públicas

Artículo 145. Exigencia de la responsabilidad patrimonial de las autoridades y personal al servicio de las Administraciones Públicas.

1. Para hacer efectiva la responsabilidad patrimonial a que se refiere el Capítulo I de este Título, los particulares exigirán directamente a la Administración Pública correspondiente las indemnizaciones por los daños y perjuicios causados por las autoridades y personal a su servicio.

2. La Administración correspondiente, cuando hubiere indemnizado directamente a los lesionados podrá exigir de sus Autoridades y demás personal a su servicio la responsabilidad en que hubieran incurrido por dolo, culpa o negligencia grave, previa la instrucción del procedimiento que reglamentariamente se establezca.

Para la exigencia de dicha responsabilidad se ponderarán, entre otros, los siguientes criterios: El resultado dañoso producido, la existencia o no de intencionalidad, la responsabilidad profesional del personal al servicio de las Administraciones Públicas y su relación con la producción del resultado dañoso.

3. Asimismo, podrá la Administración instruir igual procedimiento a las Autoridades y demás personal a su servicio por los daños o perjuicios causados en sus bienes o derechos cuando hubiera concurrido dolo, culpa o negligencia grave.

En este supuesto, los criterios de ponderación aplicables serán los previstos en el punto 2.

4. La resolución declaratoria de responsabilidad pondrá fin a la vía administrativa.

5. Lo dispuesto en los párrafos anteriores, se entenderá sin perjuicio de pasar, si procede, el tanto de la culpa a los Tribunales competentes.

Artículo 146. Responsabilidad civil y penal.

1. La responsabilidad civil y penal del personal al servicio de las Administraciones Públicas se exigirá de acuerdo con lo previsto en la legislación correspondiente.

2. La exigencia de responsabilidad penal del personal al servicio de las Administraciones Públicas no suspenderá los procedimientos de reconocimiento de responsabilidad patrimonial que se instruyan ni interrumpirá el plazo de prescripción para iniciarlos, salvo que la determinación de los hechos en el orden jurisdiccional penal sea necesaria para la fijación de la responsabilidad patrimonial.

Disposición adicional primera.-Organos Colegiados de Gobierno. Las disposiciones del Capítulo II del Título II de la presente Ley no serán de aplicación al Pleno y, en su caso, Comisión de Gobierno de las Entidades Locales, a los Organos Colegiados del Gobierno de la Nación y a los Organos de Gobierno de las Comunidades Autónomas.

Disposición adicional segunda.-Informatización de registros. La incorporación a soporte informático de los registros a que se refiere el artículo 38 de esta Ley, será efectiva en la forma y plazos que determinen el Gobierno, los Organos de Gobierno de las Comunidades Autónomas y las Entidades que integran la Administración Local, en función del grado de desarrollo de los medios técnicos de que dispongan.

Disposición adicional tercera.-Adecuación de procedimientos. Reglamentariamente en el plazo de seis meses a partir de la entrada en vigor de esta Ley, se llevará a efecto la adecuación a la misma de las normas reguladoras de los distintos procedimientos administrativos, cualquiera que sea su rango, con específica mención de los efectos estimatorios o desestimatorios que la falta de resolución expresa produzca.

Disposición adicional cuarta.-Tasas del procedimiento. Las tasas que generen las actuaciones del procedimiento administrativo se exigirán de acuerdo con lo que disponga la norma que las regule.

Disposición adicional quinta.-Procedimientos administrativos en materia tributaria. 1. Los procedimientos administrativos en materia tributaria y, en particular, los procedimientos de gestión, liquidación, comprobación, investigación y recaudación de los diferentes tributos se regirán por su normativa específica y, subsidiariamente, por las disposiciones de esta Ley.

2. La revisión de actos en vía administrativa en materia tributaria se ajustará a lo dispuesto en los artículos 153 a 171 de la Ley General Tributaria ([RCL 1963\2490](#) y NDL 15243) y disposiciones dictadas en desarrollo y aplicación de la misma.

Disposición adicional sexta.-Actos de Seguridad Social y Desempleo. 1. La impugnación de los actos de la Seguridad Social y Desempleo, en los términos previstos en el artículo 2.º del texto articulado de la Ley de Procedimiento laboral, aprobado por Real Decreto Legislativo 521/1990, de 27 de abril ([RCL 1990\922](#) y 1049), así como su revisión de oficio, se regirán por lo dispuesto en dicha Ley.

2. Los actos de gestión recaudatoria de la Seguridad Social se regirán por lo dispuesto en su normativa específica.

Disposición adicional séptima.-Procedimiento administrativo sancionador por infracciones en el orden social y para la extensión de actas de liquidación de cuotas de la Seguridad Social. Los procedimientos administrativos para la imposición de sanciones por infracciones en el orden social y para la extensión de actas de liquidación de cuotas de la Seguridad Social se regirán por su normativa específica y, subsidiariamente, por las disposiciones de esta Ley.

Disposición adicional octava.-Procedimientos disciplinarios. Los procedimientos de ejercicio de la potestad disciplinaria de las Administraciones Públicas respecto del personal a su servicio y de quienes estén vinculados a ellas por una relación contractual se regirán por su normativa específica, no siéndoles de aplicación la presente Ley.

Disposición adicional novena.

En el ámbito de la Administración General del Estado, de acuerdo con lo dispuesto en el apartado c) del artículo 109.1 ponen fin a la vía administrativa los actos y resoluciones siguientes:

a) Los adoptados por el Consejo de Ministros y sus Comisiones Delegadas.

b) Los adoptados por los Ministros en el ejercicio de las competencias que tienen atribuidas los Departamentos de los que son titulares.

c) Los adoptados por Subsecretarios y Directores generales en materia de personal.

Disposición adicional décima.

El artículo 37.1 de la Ley Reguladora de la Jurisdicción Contencioso-Administrativa, de 27 de diciembre de 1956 ([RCL 1956\1890](#) y NDL 18435), queda redactado de la siguiente forma:

«El recurso contencioso-administrativo será admisible en relación con las disposiciones y con los actos de la Administración que hayan puesto fin a la vía administrativa, de conformidad con lo previsto en la Ley de Régimen Jurídico de las Administraciones Públicas y del Procedimiento Administrativo Común.»

Disposición adicional undécima.

Se añade un apartado f) al artículo 57.2 de la Ley Reguladora de la Jurisdicción Contencioso-Administrativa de 27 de diciembre de 1956:

«f) Acreditación de haber efectuado al órgano administrativo autor del acto impugnado, con carácter previo, la comunicación a que se refiere el artículo 110.3 de la Ley de Régimen Jurídico de las Administraciones Públicas y del Procedimiento Administrativo Común.»

Disposición transitoria primera.-Corporaciones de Derecho Público.

Las Corporaciones de Derecho Público representativas de intereses económicos y profesionales ajustarán su actuación a su legislación específica. En tanto no se complete esta legislación les serán de aplicación las prescripciones de esta Ley en lo que proceda.

Disposición transitoria segunda.-Régimen Transitorio de los Procedimientos.

1. A los procedimientos ya iniciados antes de la entrada en vigor de la presente Ley no les será de aplicación la misma, rigiéndose por la normativa anterior.

2. Los procedimientos iniciados durante el plazo de adecuación contemplado en la disposición adicional tercera se regirán por lo dispuesto en la normativa anterior que les sea de aplicación, salvo que con anterioridad a la expiración de tal plazo haya entrado en vigor la normativa de adecuación correspondiente, en cuyo caso, los procedimientos iniciados con posterioridad a su entrada en vigor, se regularán por la citada normativa.

3. A los procedimientos iniciados con posterioridad al término del plazo de seis meses a que se refiere la disposición adicional tercera, les será de aplicación, en todo caso, lo dispuesto en la presente Ley.

Disposición derogatoria.

1. Quedan derogadas todas las normas de igual o inferior rango en lo que contradigan o se opongan a lo dispuesto en la presente Ley.

2. Quedan derogadas expresamente las siguientes disposiciones:

a) De la Ley de Régimen Jurídico de la Administración del Estado, de 26 de julio de 1957 ([RCL 1957\1058](#), 1178 y NDL 25852); los puntos 3 y 5 del artículo 22, los artículos 29, 33, 34, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42 y 43.

b) De la Ley de Procedimiento Administrativo de 17 de julio de 1958 ([RCL 1958\1258](#), 1469, 1504; [RCL 1959\585](#) y NDL 24708); El Título Preliminar, los Capítulos primero, segundo y cuarto del Título Primero, el Título Segundo, los artículos 29 y 30, el artículo 34, en sus puntos 2 y 3, el artículo 35, los Capítulos segundo, tercero, cuarto y quinto del Título Tercero, el Título Cuarto, el Título Quinto y los Capítulos segundo y tercero del Título Sexto.

c) De la Ley Reguladora de la Jurisdicción Contencioso-Administrativa de 27 de diciembre de 1956 ([RCL 1956\1890](#) y NDL 18435), los artículos 52, 53, 54 y 55.

3. Se declaran expresamente en vigor las normas, cualquiera que sea su rango, que regulen procedimientos de las Administraciones Públicas en lo que no contradigan o se opongan a lo dispuesto en la presente Ley.

4. Las referencias contenidas en normas vigentes a las disposiciones que se derogan expresamente deberán entenderse efectuadas a las disposiciones de esta Ley que regulan la misma materia que aquéllas.

Disposición final.-Desarrollo y entrada en vigor de la Ley.

Se autoriza al Consejo de Ministros a dictar cuantas disposiciones de aplicación y desarrollo de la presente Ley sean necesarias, y en particular, para las que se refieran a la efectividad material y temporal del derecho reconocido en el artículo 35, f).

La presente Ley entrará en vigor tres meses después de su publicación en el «Boletín Oficial del Estado».

CORRECCION DE ERRORES CON MARGINAL 1992\2775

En el artículo 70, apartado 4, donde dice: «... establecer modelos sistemas normalizados ...», debe decir: «... establecer modelos y sistemas normalizados ...».

En el artículo 71, apartado 1, donde dice: «... subsane las faltas ...», debe decir: «... subsane la falta ...».

En el artículo 89, apartado 1, segundo párrafo, donde dice: «... de manifiesto en aquéllos ...», debe decir: «... de manifiesto a aquéllos ...».

En el artículo 92, apartado 4, donde dice: «... fuera conveniente suscitarla para ...», debe decir: «... fuera conveniente sustanciarla para ...».

En el artículo 118, apartado 1, donde dice: «... el órgano no administrativo ...», debe decir: «... el órgano administrativo ...».

En el artículo 130, apartado 3, primer párrafo, donde dice: «... responderá de forma solidaria ...», debe decir: «... responderán de forma solidaria ...».

En el artículo 132, apartado 2, segundo párrafo, donde dice: «... estuviera paralizado más de ...», debe decir: «... estuviera paralizado durante más de ...».

En la disposición adicional novena, donde dice: «... en el apartado c) del artículo 109.1 ...», debe decir: «... en el apartado c) del artículo 109 ...».

Asimismo salvamos error padecido por nosotros en la reproducción del art. 49.1, donde dice: «no podrá conceder ...» debe decir: «podrá conceder ...».

CORRECCION DE ERRORES CON MARGINAL 1993\246

En el artículo 38, apartado 5, donde dice: «... en que deben permanecer abiertos...»; debe decir: «... en que deban permanecer abiertos...».

En el artículo 59, apartado 4, séptima línea, donde dice: «...último domicilio en el Boletín...»; debe decir: «...último domicilio y en el Boletín...».

En el artículo 111, apartado 4, donde dice: «... no ha dictado la resolución...»; debe decir: «... no ha dictado resolución...».

En el artículo 125, apartado 2, donde dice: «... sin haber sido notificada...»; debe decir: «... sin haberle sido notificada...».

I

La regulación del régimen jurídico de las Administraciones Públicas y del Procedimiento Administrativo Común constituye una pieza clave en las relaciones de la Administración con los ciudadanos y en la satisfacción de los intereses generales a los que la Administración debe servir por mandato constitucional (103.1 CE [RCL 1978\2836 y ApNDL 2875]). Ambos aspectos están interrelacionados y, dada su importancia, aparecen contemplados en el artículo 149.1.18ª de la Constitución, que atribuye al Estado la competencia para regular «las bases del régimen jurídico de las Administraciones Públicas», por un lado, y directamente, por otro, el «procedimiento administrativo común». Se pretende garantizar de esta manera una igualdad en las condiciones jurídicas básicas de todos los ciudadanos en sus relaciones con las diferentes Administraciones públicas.

Con base en estos planteamientos, la Ley 30/1992, de 26 de noviembre (RCL 1992\2512, 2775 y RCL 1993\246), de Régimen Jurídico de las Administraciones Públicas y del Procedimiento Administrativo Común sustituyó a la Ley de Procedimiento Administrativo de 1958 (RCL 1958\1258, 1469, 1504; RCL 1959\585 y NDL 24708), introduciendo una nueva regulación adaptada a los principios constitucionales y a la nueva organización territorial del Estado e incorporando avances significativos en la relación de las Administraciones con los ciudadanos.

Sin embargo, durante su aplicación se han suscitado algunos problemas que han llevado a plantear desde diversos sectores la necesidad de su modificación. La proliferación de normas reguladoras de procedimientos administrativos, los problemas detectados en la regulación de ciertos artículos -como los referidos al silencio administrativo, la revisión de los actos o la responsabilidad patrimonial-, y la supresión del recurso de reposición son lugares comunes en las críticas formuladas a la Ley 30/1992, que justifican su reforma pensando en el buen funcionamiento de la Administración pública y, sobre todo, en los ciudadanos, que son los destinatarios de su actuación.

En este sentido, debe señalarse que, al igual que lo acontecido en relación con la Ley de Organización y Funcionamiento de la Administración General del Estado (RCL 1997\879), los modelos administrativos deben construirse siempre en función de los ciudadanos, y no al revés. Por ello, también en el proceso de reforma de la Ley 30/1992 se ha tenido como objetivo esta orientación general que debe presidir todas y cada una de las manifestaciones de la reforma administrativa, puesto que la Constitución de 1978 ha querido señalar solemnemente en su artículo 103 que la «Administración Pública sirve con objetividad los intereses generales».

Sobre estos presupuestos, el objeto de esta Ley de reforma se circunscribe a modificar los aspectos más problemáticos de la Ley 30/1992, según la opinión de la doctrina y de los aplicadores del derecho: fundamentalmente, la regulación del silencio administrativo -suprimiendo la certificación de acto presunto-, el sistema de revisión de actos, la responsabilidad

patrimonial y la regulación de la suspensión del acto administrativo.

El texto de la Ley efectúa algunas otras modificaciones que mejoran y completan la Ley 30/1992, con el fin de dar cumplimiento a la proposición no de ley, aprobada por el Congreso de los Diputados el 3 de junio de 1997, por la que se insta al Gobierno a presentar un proyecto de ley de modificación de la Ley 30/1992 que solucione las deficiencias detectadas en la aplicación del texto vigente y su mejor adecuación a la realidad plurilingüística del Estado.

II

En primer lugar, en el Título preliminar se introducen dos principios de actuación de las Administraciones públicas, derivados del de seguridad jurídica. Por una parte, el principio de buena fe, aplicado por la jurisprudencia contencioso-administrativa incluso antes de su recepción por el título preliminar del Código Civil. Por otra, el principio, bien conocido en el derecho procedimental administrativo europeo y también recogido por la jurisprudencia contencioso-administrativa, de la confianza legítima de los ciudadanos en que la actuación de las Administraciones públicas no puede ser alterada arbitrariamente.

En el Título I, y como corolario del principio general de buena fe aplicado al derecho público, se incluye también el principio de lealtad institucional como criterio rector que facilite la colaboración y la cooperación entre las diferentes Administraciones públicas, recogiendo los pronunciamientos del Tribunal Constitucional.

Posteriormente, este deber genérico se articula a través de una fórmula orgánica, las Conferencias Sectoriales. Se mantiene con su contenido básico la actual regulación, que a su vez procede de la Ley 12/1983, de 14 de octubre ([RCL 1983\2227](#) y [ApNDL 2745](#)), del Proceso Autonómico, aunque en el actual momento de desarrollo de estos órganos se considera oportuno incorporar diferentes matizaciones en el artículo 5.

Estas incorporaciones vienen a dar respuesta a problemas reales existentes y que sin embargo en la actualidad carecen de previsión normativa adecuada, como la existencia de otros órganos de cooperación diferentes de las Conferencias Sectoriales, que pueden ser tanto los órganos de apoyo de las Conferencias como aquellos otros en principio ajenos a las mismas por referirse a ámbitos materiales específicos, y que requieren de una adecuada especialización.

Se introduce y desarrolla el concepto de plan y programa conjunto, ya apuntado en la modificación de la Ley General Presupuestaria operada por la Ley 13/1996, de 30 de diciembre ([RCL 1996\3182](#)), de Medidas Fiscales, Administrativas y del Orden Social, ya que en la práctica comienza a ser una fórmula muy útil para articular el ejercicio de las funciones administrativas del Estado y las Comunidades Autónomas.

La modificación correspondiente al artículo 6, referente a la atribución a los titulares de los Departamentos ministeriales y los Presidentes o Directores de los Organismos públicos de la competencia para la formalización de convenios de colaboración,

tiene como finalidad recuperar un principio tradicional en el derecho público español y lograr la coherencia adecuada entre el contenido de este artículo con el artículo anterior y las funciones que a aquéllos atribuye la Ley 6/1997, de 14 de abril de Organización y Funcionamiento de la Administración General del Estado (LOFAGE), la Ley 13/1995, de 18 de mayo ([RCL 1995\1485](#) y 1948), de Contratos de las Administraciones Públicas y la Ley 50/1997, de 27 de noviembre ([RCL 1997\2817](#)), del Gobierno.

La modificación del artículo 10, sobre comunicaciones a las Comunidades Europeas pretende ajustar el actual texto a la realidad del derecho comunitario, ya que parece conveniente diferenciar entre el plazo para la comunicación de disposiciones de carácter general o resoluciones y el plazo para la remisión de proyectos de disposiciones.

En el Título II, el artículo 13 se modifica permitiendo la delegación de competencias en órganos de las entidades de derecho público dependientes, para facilitar la descentralización y, con ello, una más fácil gestión que, en definitiva, se traduce en mayor eficacia y mejor servicio a los ciudadanos. Por otra parte, se clarifica la redacción de su apartado 5 respecto a la admisibilidad de la delegación en los procedimientos en que se prevea, con carácter preceptivo, un dictamen o informe.

III

Con idéntico objetivo de lograr una mayor eficacia y servicio a los ciudadanos se modifican algunos aspectos de la regulación de la actividad de las Administraciones públicas contenida en el Título IV.

Se modifica el artículo 36 para hacer efectiva la adecuación de la Ley a la realidad plurilingüística del Estado, de conformidad con la proposición no de Ley de 3 de junio de 1997, incorporando una regulación inspirada en el artículo 231.4 de la Ley Orgánica 6/1985, de 1 de julio ([RCL 1985\1578](#), 2635 y ApNDL 8375), del Poder Judicial, según la redacción dada al mismo por la Ley Orgánica 16/1994, de 8 de noviembre ([RCL 1994\3130](#) y 3294).

Mediante la redacción del apartado 4 del artículo 38 se pretende impulsar el empleo y aplicación de las técnicas y medios informáticos y telemáticos por parte de la Administración. Por su parte, el nuevo apartado 5 regula la expedición de copias de los documentos presentados ante la Administración, respondiendo a la necesidad de dar efectivo cumplimiento al derecho reconocido a los ciudadanos por el artículo 35.c).

El artículo 42 sufre una profunda modificación. En primer lugar, el apartado 1 precisa los supuestos en que es obligado dictar resolución expresa, incluyendo los casos de prescripción, renuncia del derecho, caducidad del procedimiento, desistimiento de la solicitud y desaparición sobrevinida del objeto del procedimiento, en los que la resolución consistirá en la declaración de la circunstancia correspondiente.

Respecto al procedimiento para hacer efectiva la resolución, se parte de la premisa de que un procedimiento administrativo que no sea ágil y breve es difícil que pueda ser una institución al verdadero servicio a los ciudadanos. Por eso, a falta de norma

expresa, el apartado 3 de este mismo artículo establece como plazo general supletorio de duración de los procedimientos administrativos el de tres meses, sin que en ningún caso pueda superar el de seis meses, según el apartado 2, salvo que una norma con rango de Ley establezca lo contrario o así se prevea en la normativa comunitaria europea, plazo en el que deberá notificarse la resolución. El plazo, por otra parte, comenzará a contarse, en los procedimientos iniciados a solicitud del interesado, desde que la misma haya tenido entrada efectivamente en el registro del órgano competente para su tramitación. Este extremo debe ser comunicado a los solicitantes indicando la duración máxima del procedimiento en cuestión, de acuerdo con el apartado 4.

En cualquier caso, el plazo puede suspenderse, acogiendo la inspiración del moderno derecho público comunitario, por causas tasadas previstas en el apartado 5: requerimiento a los interesados para subsanar deficiencias, intervención previa y preceptiva de un órgano de las Comunidades Europeas, informes preceptivos y determinantes del contenido de la resolución, realización de pruebas técnicas o análisis contradictorios o dirimientes propuestos por los interesados o el inicio de negociaciones para finalizar convencionalmente el procedimiento administrativo. Se prevé también la ampliación de plazos en el apartado 6, aunque limitando su decisión al órgano competente para resolver y, en su caso, al superior jerárquico. En el 7 se realiza una referencia explícita a la responsabilidad disciplinaria, si bien se omite la relativa a la remoción del puesto de trabajo.

En cuanto al silencio administrativo, el artículo 43 prevé como regla general el silencio positivo, exceptuándose sólo cuando una norma con rango de Ley o norma comunitaria europea establezca lo contrario. No podemos olvidar que cuando se regula el silencio, en realidad se está tratando de establecer medidas preventivas contra patologías del procedimiento ajenas al correcto funcionamiento de la Administración que diseña la propia Ley. Pues bien, esta situación de falta de respuesta por la Administración -siempre indeseable- nunca puede causar perjuicios innecesarios al ciudadano, sino que, equilibrando los intereses en presencia, normalmente debe hacer valer el interés de quien ha cumplido correctamente con las obligaciones legalmente impuestas.

Se exceptúan de la regla general de silencio positivo lógicamente los procedimientos de ejercicio del derecho de petición, los de revisión de actos administrativos y disposiciones generales, los iniciados de oficio, y los procedimientos de los que pudiera derivarse para los solicitantes o terceros la adquisición de facultades sobre el dominio o servicio público. Se trata de regular esta capital institución del procedimiento administrativo de forma equilibrada y razonable, por lo que se suprime la certificación de actos presuntos que, como es sabido, permitía a la Administración, una vez finalizados los plazos para resolver y antes de expedir la certificación o que transcurriera el plazo para expedirla, dictar un acto administrativo expreso aun cuando resultara contrario a los efectos del silencio ya producido. Por todo ello, el silencio administrativo positivo producirá un

verdadero acto administrativo eficaz, que la Administración pública sólo podrá revisar de acuerdo con los procedimientos de revisión establecidos en la Ley. Igualmente, se concibe el silencio administrativo negativo como ficción legal para permitir al ciudadano interesado acceder al recurso contencioso-administrativo, aunque, en todo caso, la Administración pública tiene la obligación de resolver expresamente, de forma que si da la razón al ciudadano, se evitará el pleito.

Por su parte, el artículo 44 regula la inactividad de la Administración en los procedimientos iniciados de oficio. Se diferencian los casos en los que pudieran derivarse el reconocimiento o constitución de derechos o situaciones jurídicas individualizadas, en los cuales los interesados que hubieran comparecido podrán entender desestimadas sus pretensiones (supuestos de subvenciones, concursos de traslado de funcionarios, etc.), de los casos en que la Administración ejercite potestades sancionadoras o de intervención susceptibles de producir efectos desfavorables o de gravamen, en los que los interesados podrán entender caducado el procedimiento.

En cualquier caso, con el fin de abordar detenidamente la transformación del régimen de silencio de cada uno de los aproximadamente dos mil procedimientos existentes en la actualidad, en el ámbito de la Administración General del Estado, en la disposición transitoria primera se mantiene la vigencia del sentido del silencio previsto en las normas aprobadas en el proceso de adecuación de procedimientos que siguió a la Ley 30/1992, si bien que su forma de producción y efectos serán los previstos en la presente Ley. En este sentido, y en la línea apuntada de profundización en el silencio positivo, se encomienda al Gobierno que en el plazo de dos años desde la entrada en vigor de esta Ley realice la adaptación de los procedimientos al sentido del silencio administrativo legalmente previsto. Para el estudio y propuesta de las reformas, y, en particular, con el fin de simplificar y racionalizar la gran variedad de procedimientos especiales que tras la Ley 30/1992 se han regulado en el ámbito de la Administración General del Estado y sus Organismos públicos, en la disposición adicional primera se ordena al Ejecutivo la creación de una Comisión Interministerial presidida por el Ministro de Administraciones Públicas.

En concordancia con las modificaciones de los artículos 42, 43 y 44 se modifica el régimen de cómputo de plazos contenido en el artículo 48.4 y se precisa la regulación de la ampliación de trámites contenida en el artículo 49. Finalmente, y de conformidad con los artículos 102, 72 y 136, en el artículo 54 se exige la motivación de la revisión de las disposiciones generales y de la adopción de medidas provisionales.

IV

En el Título V, la Ley modifica el régimen de notificaciones del artículo 58 en aras del principio de seguridad jurídica, recuperando, por un lado, la convalidación de la notificación en parecidos términos a como se contemplaba en la Ley de 1958, aunque reduciendo el plazo a tres meses. Por otro, se introduce en este mismo artículo una previsión dirigida a evitar que por

la vía del rechazo de las notificaciones se obtenga una estimación presunta de la solicitud.

En el artículo 62.1 se precisa el supuesto de nulidad previsto en su letra a), eliminándose la expresión «contenido esencial» referida al ámbito de la lesión de los derechos y libertades susceptibles de amparo constitucional, que constituye una delimitación vinculante para el legislador.

En el Título VI, junto a la reforma del artículo 71 para lograr la concordancia con el resto de las modificaciones, se actualiza la regulación de las medidas provisionales del artículo 72, introduciendo las previsiones necesarias para flexibilizar el momento de su adopción con las cautelas necesarias para garantizar el respeto a los derechos de los ciudadanos. Así se permite que, en los casos determinados por las Leyes sectoriales, se acuerden con carácter previo a la iniciación del procedimiento. En el mismo sentido, se introduce la posibilidad de modificación de dichas medidas en atención a la regla «rebus sic stantibus».

V

Diversas son las modificaciones que afectan al Título VII, con la finalidad de reforzar las garantías jurídicas de los ciudadanos frente a la actuación de la Administración.

En materia de revisión de oficio, en el artículo 102, se introduce un trámite de inadmisión de las solicitudes de los interesados, sin necesidad de recabar el dictamen del Consejo de Estado u órgano consultivo de la Comunidad Autónoma. Por otra parte, se introduce la revisión de oficio de las disposiciones generales nulas, que no opera, en ningún caso, como acción de nulidad.

En cuanto a los actos anulables, se elimina la potestad revisora de la Administración prevista en el artículo 103, con lo que se obliga a la Administración pública a acudir a los Tribunales si quiere revisarlos, mediante la pertinente previa declaración de lesividad y posterior impugnación, eliminando también la posibilidad de que los ciudadanos utilizasen esta vía que había desnaturalizado por concepto el régimen de los recursos administrativos. De esta forma, se colocan Administración y ciudadanos en una posición equiparable.

En materia de revocación de actos, el nuevo artículo 105 refuerza sus límites, añadiendo que no puede constituir dispensa o exención no permitida por las leyes, ni ser contraria al principio de igualdad o al interés público.

Respecto al sistema de recursos previsto en el capítulo II se producen importantes modificaciones. En particular destaca el establecimiento, en los artículos 107 y 116 a 117, del recurso de reposición con carácter potestativo, atendiendo, sobre todo, a los problemas planteados en el ámbito de la Administración local. Se recupera, en el mismo artículo 107, el recurso de alzada, que se regula con su configuración tradicional en los artículos 114 y 115. Todo ello junto al recurso de revisión contra actos firmes previsto en el artículo 108, del que se precisa la causa segunda de procedencia del recurso en el artículo 118.1, introduciendo en el artículo 119 un trámite de inadmisión similar al previsto para la revisión de oficio. Dada

la trascendencia del sistema de recursos como institución de garantía para los ciudadanos, en la disposición transitoria segunda, se prevé que a los procedimientos iniciados antes de la entrada en vigor de la modificación no les será de aplicación la misma, salvo en lo relativo al sistema de recursos.

De conformidad con este esquema, se modifican los casos de actos que agotan la vía administrativa, previstos en el artículo 109, y se suprime, recogiendo una petición bien unánime, la llamada comunicación previa a la Administración que debían formular los interesados antes de interponer el recurso contencioso-administrativo prevista en el artículo 110.3, por ser, no sólo innecesaria, sino probablemente obstaculizadora de un proceso judicial ágil y breve.

Por lo que respecta a la suspensión del acto administrativo en vía de recurso regulada en el artículo 111, se mantiene la regla general de la no suspensión, si bien que se introducen, con las cautelas adecuadas, algunos criterios que la jurisprudencia había manifestado reiteradamente sobre la tutela cautelar, autorizándose la posibilidad de que la suspensión, en el marco del principio de razonabilidad, puede prolongarse sin solución de continuidad hasta la sede jurisdiccional.

VI

En el Título IX, y con el objeto de favorecer la descentralización en aras del principio de eficacia, se suprime la prohibición de la delegación del ejercicio de la potestad sancionadora.

En materia de responsabilidad patrimonial de las Administraciones públicas, en el Título X se introducen algunas modificaciones importantes. Por una parte, se amplía la regulación de la responsabilidad concurrente de diferentes Administraciones públicas previsto en el artículo 140, distinguiendo el régimen de las actuaciones conjuntas de otros supuestos de concurrencia. En el 141 se matizan los supuestos de fuerza mayor que no dan lugar a responsabilidad y, en beneficio del afectado, se prevé la actualización de la cuantía de la indemnización. Se opta, con la nueva redacción del artículo 144, por la unificación del régimen jurídico sustantivo de la responsabilidad patrimonial de la Administración sin discriminar su actuación en régimen de derecho público o privado en concordancia con la unidad de fuero.

Por lo que respecta a la responsabilidad patrimonial de las autoridades y personal al servicio de las Administraciones públicas, se pretende garantizar su efectividad, al preverse en el artículo 145 que se exigirá de oficio. Por otra parte, desaparece del artículo 146 toda mención a su responsabilidad civil por los daños producidos en el desempeño del servicio, clarificando el régimen instaurado por la Ley 30/1992 de exigencia directa de responsabilidad a la Administración, y, en concordancia con ello, en la disposición derogatoria se derogan la Ley de 5 de abril de 1904 y el Real Decreto de 23 de septiembre de 1904, relativos a la responsabilidad civil de los funcionarios públicos.

VII

Se modifica, por último, la parte final de la Ley 30/1992, recogiendo un conjunto de prescripciones heterogéneas respecto a su aplicación. En primer lugar, y con el fin de reforzar la especificidad de los procedimientos tributarios dentro de la necesaria armonía con los principios comunes al régimen jurídico y procedimiento de las Administraciones públicas, se modifica la redacción del primer apartado de la disposición adicional quinta.

Con una finalidad similar, se da una nueva redacción a la disposición adicional undécima, recogiendo la especialidad de los procedimientos instados ante las Misiones Diplomáticas y Oficinas Consulares por ciudadanos extranjeros no comunitarios. En concordancia con el artículo 144, la nueva disposición adicional duodécima pone fin al problema relativo a la disparidad de criterios jurisprudenciales sobre el orden competente para conocer de estos procesos cuando el daño se produce en relación con la asistencia sanitaria pública, atribuyéndolos a orden contencioso-administrativo.

Con el fin de racionalizar el procedimiento de formalización de los convenios de colaboración, mediante la nueva disposición adicional decimotercera se prevé un desarrollo reglamentario de este aspecto.

Por otra parte, en la nueva disposición adicional decimocuarta se dispone la aplicación a las Ciudades de Ceuta y Melilla de lo dispuesto en el Título I de la Ley, relativo a las relaciones entre Administraciones públicas, por su condición de tales.

La disposición adicional decimoquinta regula, para el ámbito de la Administración General del Estado y sus Organismos públicos, qué se entiende por registro del órgano competente para la tramitación del procedimiento, a los efectos del artículo 42.3.b) de la Ley 30/1992, con lo que se facilita el cómputo de los plazos por los ciudadanos.

La supresión del último inciso del primer párrafo de la disposición final de la Ley 30/1992 contribuye a asegurar más intensamente la seguridad jurídica en relaciones jurídicas entre Administración y ciudadanos, a la vez que los exonera, como es lógico, de cargas de orden burocrático otorgando eficacia directa al derecho reconocido en el artículo 35.f).

Artículo 1. Modificación del articulado de la Ley 30/1992, de 26 de noviembre, de Régimen Jurídico de las Administraciones Públicas y del Procedimiento Administrativo Común.

Los artículos de la Ley 30/1992, de 26 de noviembre, de Régimen Jurídico de las Administraciones Públicas y del Procedimiento Administrativo Común, que a continuación se relacionan, quedarán redactados como sigue:

1. «Artículo 3. Principios generales.

1. Las Administraciones públicas sirven con objetividad los intereses generales y actúan de acuerdo con los principios de eficacia, jerarquía, descentralización, desconcentración y coordinación, con sometimiento pleno a la Constitución, a la Ley y al Derecho.

Igualmente, deberán respetar en su actuación los principios de buena fe y de confianza legítima.

2. Las Administraciones públicas, en sus relaciones, se rigen por el principio de cooperación y colaboración, y en su

actuación por los criterios de eficiencia y servicio a los ciudadanos.

3. Bajo la dirección del Gobierno de la Nación, de los órganos de gobierno de las Comunidades Autónomas y de los correspondientes de las Entidades que integran la Administración Local, la actuación de la Administración pública respectiva se desarrolla para alcanzar los objetivos que establecen las leyes y el resto del ordenamiento jurídico.

4. Cada una de las Administraciones públicas actúa para el cumplimiento de sus fines con personalidad jurídica única.

5. En sus relaciones con los ciudadanos las Administraciones públicas actúan de conformidad con los principios de transparencia y de participación.»

2. «Artículo 4. Principios de las relaciones entre las Administraciones públicas.

1. Las Administraciones públicas actúan y se relacionan de acuerdo con el principio de lealtad institucional y, en consecuencia, deberán:

a) Respetar el ejercicio legítimo por las otras Administraciones de sus competencias.

b) Ponderar, en el ejercicio de las competencias propias, la totalidad de los intereses públicos implicados y, en concreto, aquellos cuya gestión esté encomendada a las otras Administraciones.

c) Facilitar a las otras Administraciones la información que precisen sobre la actividad que desarrollen en el ejercicio de sus propias competencias.

d) Prestar, en el ámbito propio, la cooperación y asistencia activas que las otras Administraciones pudieran recabar para el eficaz ejercicio de sus competencias.

2. A efectos de lo dispuesto en las letras c) y d) del apartado anterior, las Administraciones públicas podrán solicitar cuantos datos, documentos o medios probatorios se hallen a disposición del ente al que se dirija la solicitud. Podrán también solicitar asistencia para la ejecución de sus competencias.

3. La asistencia y cooperación requerida sólo podrá negarse cuando el ente del que se solicita no esté facultado para prestarla, no disponga de medios suficientes para ello o cuando, de hacerlo, causara un perjuicio grave a los intereses cuya tutela tiene encomendada o al cumplimiento de sus propias funciones. La negativa a prestar la asistencia se comunicará motivadamente a la Administración solicitante.

4. La Administración General del Estado, las de las Comunidades Autónomas y las Entidades que integran la Administración Local deberán colaborar y auxiliarse para aquellas ejecuciones de sus actos que hayan de realizarse fuera de sus respectivos ámbitos territoriales de competencias.

5. En las relaciones entre la Administración General del Estado y la Administración de las Comunidades Autónomas, el contenido del deber de colaboración se desarrollará a través de los instrumentos y procedimientos que de manera común y voluntaria establezcan tales Administraciones.

Cuando estas relaciones, en virtud del principio de cooperación, tengan como finalidad la toma de decisiones conjuntas que permitan, en aquellos asuntos que afecten a competencias compartidas o exijan articular una actividad común entre ambas

Administraciones, una actividad más eficaz de los mismos, se ajustarán a los instrumentos y procedimientos de cooperación a que se refieren los artículos siguientes.»

3. «Artículo 5. Conferencias Sectoriales y otros órganos de cooperación.

1. La Administración General del Estado y la Administración de las Comunidades Autónomas pueden crear órganos para la cooperación entre ambas, de composición bilateral o multilateral, de ámbito general o de ámbito sectorial, en aquellas materias en las que exista interrelación competencial, y con funciones de coordinación o cooperación según los casos.

A efectos de lo establecido en el presente capítulo, no tienen la naturaleza de órganos de cooperación aquellos órganos colegiados creados por la Administración General del Estado para el ejercicio de sus competencias en cuya composición se prevea que participen representantes de la Administración de las Comunidades Autónomas con la finalidad de consulta.

2. Los órganos de cooperación de composición bilateral y de ámbito general que reúnan a miembros del Gobierno, en representación de la Administración General del Estado, y a miembros del Consejo de Gobierno, en representación de la Administración de la respectiva Comunidad Autónoma, se denominan Comisiones Bilaterales de Cooperación. Su creación se efectúa mediante acuerdo, que determina los elementos esenciales de su régimen.

3. Los órganos de cooperación de composición multilateral y de ámbito sectorial que reúnen a miembros del Gobierno, en representación de la Administración General del Estado, y a miembros de los Consejos de Gobierno, en representación de las Administraciones de las Comunidades Autónomas, se denominan Conferencias Sectoriales. El régimen de cada Conferencia Sectorial es el establecido en el correspondiente acuerdo de institucionalización y en su reglamento interno.

4. La convocatoria de la Conferencia se realizará por el Ministro o Ministros que tengan competencias sobre la materia que vaya a ser objeto de la Conferencia Sectorial. La convocatoria se hará con antelación suficiente y se acompañará del orden del día y, en su caso, de la documentación precisa para la preparación previa de la Conferencia.

5. Los acuerdos que se adopten en una Conferencia Sectorial se firmarán por el Ministro o Ministros competentes y por los titulares de los órganos de gobierno correspondientes de las Comunidades Autónomas. En su caso, estos acuerdos podrán formalizarse bajo la denominación de Convenio de Conferencia Sectorial.

6. Las Conferencias Sectoriales podrán acordar la creación de comisiones y grupos de trabajo para la preparación, estudio y desarrollo de cuestiones concretas propias del ámbito material de cada una de ellas.

7. Con la misma finalidad, y en ámbitos materiales específicos, la Administración General del Estado y las Administraciones de las Comunidades Autónomas podrán constituir otros órganos de cooperación que reúnan a responsables de la materia.

8. Cuando la materia del ámbito sectorial de un órgano de cooperación de composición multilateral afecte o se refiera a competencias de las Entidades Locales, el pleno del mismo puede

acordar que la asociación de éstas de ámbito estatal con mayor implantación sea invitada a asistir a sus reuniones, con carácter permanente o según el orden del día.»

4. «Artículo 6. Convenios de colaboración.

1. La Administración General y los Organismos públicos vinculados o dependientes de la misma podrán celebrar convenios de colaboración con los órganos correspondientes de las Administraciones de las Comunidades Autónomas en el ámbito de sus respectivas competencias.

2. Los instrumentos de formalización de los convenios deberán especificar, cuando así proceda:

a) Los órganos que celebran el convenio y la capacidad jurídica con la que actúa cada una de las partes.

b) La competencia que ejerce cada Administración.

c) Su financiación.

d) Las actuaciones que se acuerden desarrollar para su cumplimiento.

e) La necesidad o no de establecer una organización para su gestión.

f) El plazo de vigencia, lo que no impedirá su prórroga si así lo acuerdan las partes firmantes del convenio.

g) La extinción por causa distinta a la prevista en el apartado anterior, así como la forma de terminar las actuaciones en curso para el supuesto de extinción.

3. Cuando se cree un órgano mixto de vigilancia y control, éste resolverá los problemas de interpretación y cumplimiento que puedan plantearse respecto de los convenios de colaboración.

4. Cuando los convenios se limiten a establecer pautas de orientación política sobre la actuación de cada Administración en una cuestión de interés común o a fijar el marco general y la metodología para el desarrollo de la colaboración en un área de interrelación competencial o en un asunto de mutuo interés se denominarán Protocolos Generales.

5. Cuando la gestión del convenio haga necesario crear una organización común, ésta podrá adoptar la forma de consorcio dotado de personalidad jurídica o sociedad mercantil.

Los estatutos del consorcio determinarán los fines del mismo, así como las particularidades del régimen orgánico, funcional y financiero.

Los órganos de decisión estarán integrados por representantes de todas las entidades consorciadas, en la proporción que se fije en los Estatutos respectivos.

Para la gestión de los servicios que se le encomienden podrán utilizarse cualquiera de las formas previstas en la legislación aplicable a las Administraciones consorciadas.»

5. «Artículo 7. Planes y programas conjuntos.

1. La Administración General del Estado y la Administración de las Comunidades Autónomas pueden acordar la realización de planes y programas conjuntos de actuación para el logro de objetivos comunes en materias en las que ostenten competencias concurrentes.

2. Dentro del respectivo ámbito sectorial, corresponde a las Conferencias Sectoriales la iniciativa para acordar la realización de planes o programas conjuntos, la aprobación de su contenido, así como el seguimiento y evaluación multilateral de su puesta en práctica.

3. El acuerdo aprobatorio de planes o programas conjuntos debe especificar, según su naturaleza, los siguientes elementos de su contenido:

Los objetivos de interés común a cumplir.

Las actuaciones a desarrollar por cada Administración.

Las aportaciones de medios personales y materiales de cada Administración.

Los compromisos de aportación de recursos financieros.

La duración, así como los mecanismos de seguimiento, evaluación y modificación.

4. El acuerdo aprobatorio de un plan o programa conjunto, que tendrá eficacia vinculante para la Administración General del Estado y las Comunidades Autónomas participantes que lo suscriban, puede ser completado mediante convenios de colaboración con cada una de ellas que concreten aquellos extremos que deban ser especificados de forma bilateral.

5. Los acuerdos aprobatorios de planes o programas conjuntos son objeto de publicación oficial.»

6. «Artículo 10. Comunicaciones a las Comunidades Europeas.

1. Cuando en virtud de una obligación derivada del Tratado de la Unión Europea o de los Tratados de las Comunidades Europeas o de los actos de sus instituciones deban comunicarse a éstas disposiciones de carácter general o resoluciones, las Administraciones públicas procederán a su remisión al órgano de la Administración General del Estado competente para realizar la comunicación a dichas instituciones. En ausencia de plazo específico para cumplir esa obligación, la remisión se efectuará en el de quince días.

2. Cuando se trate de proyectos de disposiciones o cualquiera otra información, en ausencia de plazo específico, la remisión deberá hacerse en tiempo útil a los efectos del cumplimiento de esa obligación.»

7. «Artículo 13. Delegación de competencias.

1. Los órganos de las diferentes Administraciones públicas podrán delegar el ejercicio de las competencias que tengan atribuidas en otros órganos de la misma Administración, aun cuando no sean jerárquicamente dependientes, o de las entidades de derecho público vinculadas o dependientes de aquéllas.

2. En ningún caso podrán ser objeto de delegación las competencias relativas a:

a) Los asuntos que se refieran a relaciones con la Jefatura del Estado, Presidencia del Gobierno de la Nación, Cortes Generales, Presidencias de los Consejos de Gobierno de las Comunidades Autónomas y Asambleas Legislativas de las Comunidades Autónomas.

b) La adopción de disposiciones de carácter general.

c) La resolución de recursos en los órganos administrativos que hayan dictado los actos objeto de recurso.

d) Las materias en que así se determine por norma con rango de Ley.

3. Las delegaciones de competencias y su revocación deberán publicarse en el "Boletín Oficial del Estado", en el de la Comunidad Autónoma o en el de la Provincia, según la Administración a que pertenezca el órgano delegante, y el ámbito territorial de competencia de éste.

4. Las resoluciones administrativas que se adopten por delegación indicarán expresamente esta circunstancia y se considerarán dictadas por el órgano delegante.

5. Salvo autorización expresa de una Ley, no podrán delegarse las competencias que se ejerzan por delegación.

No constituye impedimento para que pueda delegarse la competencia para resolver un procedimiento la circunstancia de que la norma reguladora del mismo prevea, como trámite preceptivo, la emisión de un dictamen o informe; no obstante, no podrá delegarse la competencia para resolver un asunto concreto una vez que en el correspondiente procedimiento se haya emitido un dictamen o informe preceptivo acerca del mismo.

6. La delegación será revocable en cualquier momento por el órgano que la haya conferido.

7. La delegación de competencias atribuidas a órganos colegiados, para cuyo ejercicio ordinario se requiera un quórum especial, deberá adaptarse observando, en todo caso, dicho quórum.»

8. «Artículo 36. Lengua de los procedimientos.

1. La lengua de los procedimientos tramitados por la Administración General del Estado será el castellano. No obstante lo anterior, los interesados que se dirijan a los órganos de la Administración General del Estado con sede en el territorio de una Comunidad Autónoma podrán utilizar también la lengua que sea cooficial en ella.

En este caso, el procedimiento se tramitará en la lengua elegida por el interesado. Si concurrieran varios interesados en el procedimiento, y existiera discrepancia en cuanto a la lengua, el procedimiento se tramitará en castellano, si bien los documentos o testimonios que requieran los interesados se expedirán en la lengua elegida por los mismos.

2. En los procedimientos tramitados por las Administraciones de las Comunidades Autónomas y de las Entidades Locales, el uso de la lengua se ajustará a lo previsto en la legislación autonómica correspondiente.

3. La Administración pública instructora deberá traducir al castellano los documentos, expedientes o partes de los mismos que deban surtir efecto fuera del territorio de la Comunidad Autónoma y los documentos dirigidos a los interesados que así lo soliciten expresamente. Si debieran surtir efectos en el territorio de una Comunidad Autónoma donde sea cooficial esa misma lengua distinta del castellano, no será precisa su traducción.»

9. «Artículo 38. Registros.

1. Los órganos administrativos llevarán un registro general en el que se hará el correspondiente asiento de todo escrito o comunicación que sea presentado o que se reciba en cualquier unidad administrativa propia. También se anotarán en el mismo, la salida de los escritos y comunicaciones oficiales dirigidas a otros órganos o particulares.

2. Los órganos administrativos podrán crear en las unidades administrativas correspondientes de su propia organización otros registros con el fin de facilitar la presentación de escritos y comunicaciones. Dichos registros serán auxiliares del registro general, al que comunicarán toda anotación que efectúen.

Los asientos se anotarán respetando el orden temporal de recepción o salida de los escritos y comunicaciones, e indicarán la fecha del día de la recepción o salida.

Concluido el trámite de registro, los escritos y comunicaciones serán cursados sin dilación a sus destinatarios y a las unidades administrativas correspondientes desde el registro en que hubieran sido recibidas.

3. Los registros generales, así como todos los registros que las Administraciones públicas establezcan para la recepción de escritos y comunicaciones de los particulares o de órganos administrativos, deberán instalarse en soporte informático.

El sistema garantizará la constancia, en cada asiento que se practique, de un número, epígrafe expresivo de su naturaleza, fecha de entrada, fecha y hora de su presentación, identificación del interesado, órgano administrativo remitente, si procede, y persona u órgano administrativo al que se envía, y, en su caso, referencia al contenido del escrito o comunicación que se registra.

Asimismo, el sistema garantizará la integración informática en el registro general de las anotaciones efectuadas en los restantes registros del órgano administrativo.

4. Las solicitudes, escritos y comunicaciones que los ciudadanos dirijan a los órganos de las Administraciones públicas podrán presentarse:

a) En los registros de los órganos administrativos a que se dirijan.

b) En los registros de cualquier órgano administrativo, que pertenezca a la Administración General del Estado, a la de cualquier Administración de las Comunidades Autónomas, o a la de alguna de las entidades que integran la Administración Local si, en este último caso, se hubiese suscrito el oportuno convenio.

c) En las oficinas de Correos, en la forma que reglamentariamente se establezca.

d) En las representaciones diplomáticas u oficinas consulares de España en el extranjero.

e) En cualquier otro que establezcan las disposiciones vigentes. Mediante convenios de colaboración suscritos entre las Administraciones públicas se establecerán sistemas de intercomunicación y coordinación de registros que garanticen su compatibilidad informática, así como la transmisión telemática de los asientos registrales y de las solicitudes, escritos, comunicaciones y documentos que se presenten en cualquiera de los registros.

5. Para la eficacia de los derechos reconocidos en el artículo 35.c) de esta Ley a los ciudadanos, éstos podrán acompañar una copia de los documentos que presenten junto con sus solicitudes, escritos y comunicaciones.

Dicha copia, previo cotejo con el original por cualquiera de los registros a que se refieren los puntos a) y b) del apartado 4 de este artículo, será remitida al órgano destinatario devolviéndose el original al ciudadano. Cuando el original deba obrar en el procedimiento, se entregará al ciudadano la copia del mismo, una vez sellada por los registros mencionados y previa comprobación de su identidad con el original.

6. Cada Administración pública establecerá los días y el horario en que deban permanecer abiertos sus registros,

garantizando el derecho de los ciudadanos a la presentación de documentos previsto en el artículo 35.

7. Podrán hacerse efectivos además de por otros medios, mediante giro postal o telegráfico, o mediante transferencia dirigida a la oficina pública correspondiente, cualesquiera tributos que haya que satisfacer en el momento de la presentación de solicitudes y escritos a las Administraciones públicas.

8. Las Administraciones públicas deberán hacer pública y mantener actualizada una relación de las oficinas de registro propias o concertadas, sus sistemas de acceso y comunicación, así como los horarios de funcionamiento.»

10. «Artículo 42. Obligación de resolver.

1. La Administración está obligada a dictar resolución expresa en todos los procedimientos y a notificarla cualquiera que sea su forma de iniciación.

En los casos de prescripción, renuncia del derecho, caducidad del procedimiento o desistimiento de la solicitud, así como la desaparición sobrevenida del objeto del procedimiento, la resolución consistirá en la declaración de la circunstancia que concurra en cada caso, con indicación de los hechos producidos y las normas aplicables.

Se exceptúan de la obligación, a que se refiere el párrafo primero, los supuestos de terminación del procedimiento por pacto o convenio, así como los procedimientos relativos al ejercicio de derechos sometidos únicamente al deber de comunicación previa a la Administración.

2. El plazo máximo en el que debe notificarse la resolución expresa será el fijado por la norma reguladora del correspondiente procedimiento. Este plazo no podrá exceder de seis meses salvo que una norma con rango de Ley establezca uno mayor o así venga previsto en la normativa comunitaria europea.

3. Cuando las normas reguladoras de los procedimientos no fijen el plazo máximo para recibir la notificación, éste será de tres meses. Este plazo y los previstos en el apartado anterior se contarán:

a) En los procedimientos iniciados de oficio, desde la fecha del acuerdo de iniciación.

b) En los iniciados a solicitud del interesado, desde la fecha en que la solicitud haya tenido entrada en el registro del órgano competente para su tramitación.

4. Las Administraciones públicas deben publicar y mantener actualizadas, a efectos informativos, las relaciones de procedimientos, con indicación de los plazos máximos de duración de los mismos, así como de los efectos que produzca el silencio administrativo.

En todo caso, las Administraciones públicas informarán a los interesados del plazo máximo normativamente establecido para la resolución y notificación de los procedimientos, así como de los efectos que pueda producir el silencio administrativo, incluyendo dicha mención en la notificación o publicación del acuerdo de iniciación de oficio, o en comunicación que se les dirigirá al efecto dentro de los diez días siguientes a la recepción de la solicitud en el registro del órgano competente para su tramitación. En este último caso, la comunicación indicará además la fecha en que la solicitud ha sido recibida por el órgano competente.

5. El transcurso del plazo máximo legal para resolver un procedimiento y notificar la resolución se podrá suspender en los siguientes casos:

a) Cuando deba requerirse a cualquier interesado para la subsanación de deficiencias y la aportación de documentos y otros elementos de juicio necesarios, por el tiempo que medie entre la notificación del requerimiento y su efectivo cumplimiento por el destinatario, o, en su defecto, el transcurso del plazo concedido, todo ello sin perjuicio de lo previsto en el artículo 71 de la presente Ley.

b) Cuando deba obtenerse un pronunciamiento previo y preceptivo de un órgano de las Comunidades Europeas, por el tiempo que medie entre la petición, que habrá de comunicarse a los interesados, y la notificación del pronunciamiento a la Administración instructora, que también deberá serles comunicada.

c) Cuando deban solicitarse informes que sean preceptivos y determinantes del contenido de la resolución a órgano de la misma o distinta Administración, por el tiempo que medie entre la petición, que deberá comunicarse a los interesados, y la recepción del informe, que igualmente deberá ser comunicada a los mismos. Este plazo de suspensión no podrá exceder en ningún caso de tres meses.

d) Cuando deban realizarse pruebas técnicas o análisis contradictorios o dirimientes propuestos por los interesados, durante el tiempo necesario para la incorporación de los resultados al expediente.

e) Cuando se inicien negociaciones con vistas a la conclusión de un pacto o convenio en los términos previstos en el artículo 88 de esta Ley, desde la declaración formal al respecto y hasta la conclusión sin efecto, en su caso, de las referidas negociaciones que se constatará mediante declaración formulada por la Administración o los interesados.

6. Cuando el número de las solicitudes formuladas o las personas afectadas pudieran suponer un incumplimiento del plazo máximo de resolución, el órgano competente para resolver, a propuesta razonada del órgano instructor, o el superior jerárquico del órgano competente para resolver, a propuesta de éste, podrán habilitar los medios personales y materiales para cumplir con el despacho adecuado y en plazo.

Excepcionalmente, podrá acordarse la ampliación del plazo máximo de resolución y notificación mediante motivación clara de las circunstancias concurrentes y sólo una vez agotados todos los medios a disposición posibles.

De acordarse, finalmente, la ampliación del plazo máximo, éste no podrá ser superior al establecido para la tramitación del procedimiento.

Contra el acuerdo que resuelva sobre la ampliación de plazos, que deberá ser notificado a los interesados, no cabrá recurso alguno.

7. El personal al servicio de las Administraciones públicas que tenga a su cargo el despacho de los asuntos, así como los titulares de los órganos administrativos competentes para instruir y resolver son directamente responsables, en el ámbito de sus competencias del cumplimiento de la obligación legal de dictar resolución expresa en plazo.

El incumplimiento de dicha obligación dará lugar a la exigencia de responsabilidad disciplinaria, sin perjuicio a la que hubiere lugar de acuerdo con la normativa vigente.»

11. «Artículo 43. Silencio administrativo en procedimientos iniciados a solicitud de interesado.

1. En los procedimientos iniciados a solicitud del interesado, el vencimiento del plazo máximo sin haberse notificado resolución expresa legitima al interesado o interesados que hubieran deducido la solicitud para entenderla estimada o desestimada por silencio administrativo, según proceda, sin perjuicio de la resolución que la Administración debe dictar en la forma prevista en el apartado 4 de este artículo.

2. Los interesados podrán entender estimadas por silencio administrativo sus solicitudes en todos los casos, salvo que una norma con rango de Ley o norma de Derecho Comunitario Europeo establezca lo contrario. Quedan exceptuados de esta previsión los procedimientos de ejercicio del derecho de petición, a que se refiere el artículo 29 de la Constitución, aquellos cuya estimación tuviera como consecuencia que se transfirieran al solicitante o a terceros facultades relativas al dominio público o al servicio público, así como los procedimientos de impugnación de actos y disposiciones, en los que el silencio tendrá efecto desestimatorio.

No obstante, cuando el recurso de alzada se haya interpuesto contra la desestimación por silencio administrativo de una solicitud por el transcurso del plazo, se entenderá estimado el mismo si, llegado el plazo de resolución, el órgano administrativo competente no dictase resolución expresa sobre el mismo.

3. La estimación por silencio administrativo tiene a todos los efectos la consideración de acto administrativo finalizado del procedimiento.

La desestimación por silencio administrativo tiene los solos efectos de permitir a los interesados la interposición del recurso administrativo o contencioso-administrativo que resulte procedente.

4. La obligación de dictar resolución expresa a que se refiere el apartado primero del artículo 42 se sujetará al siguiente régimen:

a) En los casos de estimación por silencio administrativo, la resolución expresa posterior a la producción del acto sólo podrá dictarse de ser confirmatoria del mismo.

b) En los casos de desestimación por silencio administrativo, la resolución expresa posterior al vencimiento del plazo se adoptará por la Administración sin vinculación alguna al sentido del silencio.

5. Los actos administrativos producidos por silencio administrativo se podrán hacer valer tanto ante la Administración como ante cualquier persona física o jurídica, pública o privada. Los mismos producen efectos desde el vencimiento del plazo máximo en el que debe dictarse y notificarse la resolución expresa sin que la misma se haya producido, y su existencia puede ser acreditada por cualquier medio de prueba admitido en Derecho, incluido el certificado acreditativo del silencio producido que pudiera solicitarse del

órgano competente para resolver. Solicitado el certificado, éste deberá emitirse en el plazo máximo de quince días.»

12. «Artículo 44. Falta de resolución expresa en procedimientos iniciados de oficio.

En los procedimientos iniciados de oficio, el vencimiento del plazo máximo establecido sin que se haya dictado y notificado resolución expresa no exime a la Administración del cumplimiento de la obligación legal de resolver, produciendo los siguientes efectos:

1. En el caso de procedimientos de los que pudiera derivarse el reconocimiento o, en su caso, la constitución de derechos u otras situaciones jurídicas individualizadas, los interesados que hubieren comparecido podrán entender desestimadas sus pretensiones por silencio administrativo.

2. En los procedimientos en que la Administración ejercite potestades sancionadoras o, en general, de intervención, susceptibles de producir efectos desfavorables o de gravamen, se producirá la caducidad. En estos casos, la resolución que declare la caducidad ordenará el archivo de las actuaciones, con los efectos previstos en el artículo 92.

En los supuestos en los que el procedimiento se hubiera paralizado por causa imputable al interesado, se interrumpirá el cómputo del plazo para resolver y notificar la resolución.»

13. «Artículo 48. Cómputo.

1. Siempre que por Ley o normativa comunitaria europea no se exprese otra cosa, cuando los plazos se señalen por días, se entiende que éstos son hábiles, excluyéndose del cómputo los domingos y los declarados festivos.

Cuando los plazos se señalen por días naturales, se hará constar esta circunstancia en las correspondientes notificaciones.

2. Si el plazo se fija en meses o años, éstos se computarán a partir del día siguiente a aquel en que tenga lugar la notificación o publicación del acto de que se trate, o desde el siguiente a aquel en que se produzca la estimación o desestimación por silencio administrativo. Si en el mes de vencimiento no hubiera día equivalente a aquel en que comienza el cómputo, se entenderá que el plazo expira el último día del mes.

3. Cuando el último día del plazo sea inhábil, se entenderá prorrogado al primer día hábil siguiente.

4. Los plazos expresados en días se contarán a partir del día siguiente a aquel en que tenga lugar la notificación o publicación del acto de que se trate, o desde el siguiente a aquel en que se produzca la estimación o la desestimación por silencio administrativo.

5. Cuando un día fuese hábil en el municipio o Comunidad Autónoma en que residiese el interesado, e inhábil en la sede del órgano administrativo, o a la inversa, se considerará inhábil en todo caso.

6. La declaración de un día como hábil o inhábil a efectos de cómputo de plazos no determina por sí sola el funcionamiento de los centros de trabajo de las Administraciones públicas, la organización del tiempo de trabajo ni el acceso de los ciudadanos a los registros.

7. La Administración General del Estado y las Administraciones de las Comunidades Autónomas, con sujeción al calendario laboral

oficial, fijarán, en su respectivo ámbito, el calendario de días inhábiles a efectos de cómputos de plazos. El calendario aprobado por las Comunidades Autónomas comprenderá los días inhábiles de las Entidades que integran la Administración Local correspondiente a su ámbito territorial, a las que será de aplicación.

Dicho calendario deberá publicarse antes del comienzo de cada año en el diario oficial que corresponda y en otros medios de difusión que garanticen su conocimiento por los ciudadanos.»

14. «Artículo 49. Ampliación.

1. La Administración, salvo precepto en contrario, podrá conceder de oficio o a petición de los interesados, una ampliación de los plazos establecidos, que no exceda de la mitad de los mismos, si las circunstancias lo aconsejan y con ello no se perjudican derechos de tercero. El acuerdo de ampliación deberá ser notificado a los interesados.

2. La ampliación de los plazos por el tiempo máximo permitido se aplicará en todo caso a los procedimientos tramitados por las misiones diplomáticas y oficinas consulares, así como a aquellos que, tramitándose en el interior, exijan cumplimentar algún trámite en el extranjero o en los que intervengan interesados residentes fuera de España.

3. Tanto la petición de los interesados como la decisión sobre la ampliación deberán producirse, en todo caso, antes del vencimiento del plazo de que se trate. En ningún caso podrá ser objeto de ampliación un plazo ya vencido. Los acuerdos sobre ampliación de plazos o sobre su denegación no serán susceptibles de recursos.»

15. «Artículo 54. Motivación.

1. Serán motivados, con sucinta referencia de hechos y fundamentos de derecho:

a) Los actos que limiten derechos subjetivos o intereses legítimos.

b) Los que resuelvan procedimientos de revisión de oficio de disposiciones o actos administrativos, recursos administrativos, reclamaciones previas a la vía judicial y procedimientos de arbitraje.

c) Los que se separen del criterio seguido en actuaciones precedentes o del dictamen de órganos consultivos.

d) Los acuerdos de suspensión de actos, cualquiera que sea el motivo de ésta, así como la adopción de medidas provisionales previstas en los artículos 72 y 136 de esta Ley.

e) Los acuerdos de aplicación de la tramitación de urgencia o de ampliación de plazos.

f) Los que se dicten en el ejercicio de potestades discrecionales, así como los que deban serlo en virtud de disposición legal o reglamentaria expresa.

2. La motivación de los actos que pongan fin a los procedimientos selectivos y de concurrencia competitiva se realizará de conformidad con lo que dispongan las normas que regulen sus convocatorias, debiendo, en todo caso, quedar acreditados en el procedimiento los fundamentos de la resolución que se adopte.»

16. «Artículo 58. Notificación.

1. Se notificarán a los interesados las resoluciones y actos administrativos que afecten a sus derechos e intereses, en los términos previstos en el artículo siguiente.

2. Toda notificación deberá ser cursada dentro del plazo de diez días a partir de la fecha en que el acto haya sido dictado, y deberá contener el texto íntegro de la resolución, con indicación de si es o no definitivo en la vía administrativa, la expresión de los recursos que procedan, órgano ante el que hubieran de presentarse y plazo para interponerlos, sin perjuicio de que los interesados puedan ejercitar, en su caso, cualquier otro que estimen procedente.

3. Las notificaciones que conteniendo el texto íntegro del acto omitiesen alguno de los demás requisitos previstos en el apartado anterior surtirán efecto a partir de la fecha en que el interesado realice actuaciones que supongan el conocimiento del contenido y alcance de la resolución o acto objeto de la notificación o resolución, o interponga cualquier recurso que proceda.

4. Sin perjuicio de lo establecido en el apartado anterior, y a los solos efectos de entender cumplida la obligación de notificar dentro del plazo máximo de duración de los procedimientos, será suficiente la notificación que contenga cuando menos el texto íntegro de la resolución, así como el intento de notificación debidamente acreditado.»

17. «Artículo 59. Práctica de la notificación.

1. Las notificaciones se practicarán por cualquier medio que permita tener constancia de la recepción por el interesado o su representante, así como de la fecha, la identidad y el contenido del acto notificado.

La acreditación de la notificación efectuada se incorporará al expediente.

2. En los procedimientos iniciados a solicitud del interesado, la notificación se practicará en el lugar que éste haya señalado a tal efecto en la solicitud. Cuando ello no fuera posible, en cualquier lugar adecuado a tal fin, y por cualquier medio conforme a lo dispuesto en el apartado 1 de este artículo.

Cuando la notificación se practique en el domicilio del interesado, de no hallarse presente éste en el momento de entregarse la notificación podrá hacerse cargo de la misma cualquier persona que se encuentre en el domicilio y haga constar su identidad. Si nadie pudiera hacerse cargo de la notificación, se hará constar esta circunstancia en el expediente, junto con el día y la hora en que se intentó la notificación, intento que se repetirá por una sola vez y en una hora distinta dentro de los tres días siguientes.

3. Cuando el interesado o su representante rechace la notificación de una actuación administrativa, se hará constar en el expediente, especificándose las circunstancias del intento de notificación y se tendrá por efectuado el trámite siguiéndose el procedimiento.

4. Cuando los interesados en un procedimiento sean desconocidos, se ignore el lugar de la notificación o el medio a que se refiere el punto 1 de este artículo, o bien, intentada la notificación, no se hubiese podido practicar, la notificación se hará por medio de anuncios en el tablón de edictos del Ayuntamiento en su último domicilio, en el "Boletín Oficial del

Estado", de la Comunidad Autónoma o de la Provincia, según cual sea la Administración de la que se proceda el acto a notificar, y el ámbito territorial del órgano que lo dictó.

En el caso de que el último domicilio conocido radicara en un país extranjero, la notificación se efectuará mediante su publicación en el tablón de anuncios del Consulado o Sección Consular de la Embajada correspondiente.

Las Administraciones públicas podrán establecer otras formas de notificación complementarias a través de los restantes medios de difusión, que no excluirán la obligación de notificar conforme a los dos párrafos anteriores.

5. La publicación, en los términos del artículo siguiente, sustituirá a la notificación surtiendo sus mismos efectos en los siguientes casos:

a) Cuando el acto tenga por destinatario a una pluralidad indeterminada de personas o cuando la Administración estime que la notificación efectuada a un solo interesado es insuficiente para garantizar la notificación a todos, siendo, en este último caso, adicional a la notificación efectuada.

b) Cuando se trata de actos integrantes de un procedimiento selectivo o de concurrencia competitiva de cualquier tipo. En este caso, la convocatoria del procedimiento deberá indicar el tablón de anuncios o medios de comunicación donde se efectuarán las sucesivas publicaciones, careciendo de validez las que se lleven a cabo en lugares distintos.»

18. «Artículo 62. Nulidad de pleno derecho.

1. Los actos de las Administraciones públicas son nulos de pleno derecho en los casos siguientes:

a) Los que lesionen los derechos y libertades susceptibles de amparo constitucional.

b) Los dictados por órgano manifiestamente incompetente por razón de la materia o del territorio.

c) Los que tengan un contenido imposible.

d) Los que sean constitutivos de infracción penal o se dicten como consecuencia de ésta.

e) Los dictados prescindiendo total y absolutamente del procedimiento legalmente establecido o de las normas que contienen las reglas esenciales para la formación de la voluntad de los órganos colegiados.

f) Los actos expresos o presuntos contrarios al ordenamiento jurídico por los que se adquieren facultades o derechos cuando se carezca de los requisitos esenciales para su adquisición.

g) Cualquier otro que se establezca expresamente en una disposición de rango legal.

2. También serán nulas de pleno derecho las disposiciones administrativas que vulneren la Constitución, las leyes u otras disposiciones administrativas de rango superior, las que regulen materias reservadas a la Ley, y las que establezcan la retroactividad de disposiciones sancionadoras no favorables o restrictivas de derechos individuales.»

19. «Artículo 71. Subsanción y mejora de la solicitud.

1. Si la solicitud de iniciación no reúne los requisitos que señala el artículo anterior y los exigidos, en su caso, por la legislación específica aplicable, se requerirá al interesado para que, en un plazo de diez días, subsane la falta o acompañe los documentos preceptivos, con indicación de que, si así no lo

hiciera, se le tendrá por desistido de su petición, previa resolución que deberá ser dictada en los términos previstos en el artículo 42.

2. Siempre que no se trate de procedimientos selectivos o de concurrencia competitiva, este plazo podrá ser ampliado prudencialmente, hasta cinco días, a petición del interesado o iniciativa del órgano, cuando la aportación de los documentos requeridos presente dificultades especiales.

3. En los procedimientos iniciados a solicitud de los interesados, el órgano competente podrá recabar del solicitante la modificación o mejora voluntarias de los términos de aquélla. De ello se levantará acta sucinta, que se incorporará al procedimiento.»

20. «Artículo 72. Medidas provisionales.

1. Iniciado el procedimiento, el órgano administrativo competente para resolverlo, podrá adoptar, de oficio o a instancia de parte, las medidas provisionales que estime oportunas para asegurar la eficacia de la resolución que pudiera recaer, si existiesen elementos de juicio suficiente para ello.

2. Antes de la iniciación del procedimiento administrativo, el órgano competente, de oficio o a instancia de parte, en los casos de urgencia y para la protección provisional de los intereses implicados, podrá adoptar las medidas correspondientes en los supuestos previstos expresamente por una norma de rango de Ley. Las medidas provisionales deberán ser confirmadas, modificadas o levantadas en el acuerdo de iniciación del procedimiento, que deberá efectuarse dentro de los quince días siguientes a su adopción, el cual podrá ser objeto del recurso que proceda.

En todo caso, dichas medidas quedarán sin efecto si no se inicia el procedimiento en dicho plazo o cuando el acuerdo de iniciación no contenga un pronunciamiento expreso acerca de las mismas.

3. No se podrán adoptar medidas provisionales que puedan causar perjuicio de difícil o imposible reparación a los interesados o que impliquen violación de derechos amparados por las leyes.

4. Las medidas provisionales podrán ser alzadas o modificadas durante la tramitación del procedimiento, de oficio o a instancia de parte, en virtud de circunstancias sobrevenidas o que no pudieron ser tenidas en cuenta en el momento de su adopción.

En todo caso, se extinguirán con la eficacia de la resolución administrativa que ponga fin al procedimiento correspondiente.»

21. «Artículo 102. Revisión de disposiciones y actos nulos.

1. Las Administraciones públicas, en cualquier momento, por iniciativa propia o a solicitud de interesado, y previo dictamen favorable del Consejo de Estado u órgano consultivo equivalente de la Comunidad Autónoma, si lo hubiere, declararán de oficio la nulidad de los actos administrativos que hayan puesto fin a la vía administrativa o que no hayan sido recurridos en plazo, en los supuestos previstos en el artículo 62.1.

2. Asimismo, en cualquier momento, las Administraciones públicas de oficio, y previo dictamen favorable del Consejo de Estado u órgano consultivo equivalente de la Comunidad Autónoma si lo hubiere, podrán declarar la nulidad de las disposiciones administrativas en los supuestos previstos en el artículo 62.2.

3. El órgano competente para la revisión de oficio podrá acordar motivadamente la inadmisión a trámite de las solicitudes formuladas por los interesados, sin necesidad de recabar dictamen del Consejo de Estado u órgano consultivo de la Comunidad Autónoma, cuando las mismas no se basen en alguna de las causas de nulidad del artículo 62 o carezcan manifiestamente de fundamento, así como en el supuesto de que se hubieran desestimado en cuanto al fondo otras solicitudes sustancialmente iguales.

4. Las Administraciones públicas, al declarar la nulidad de una disposición o acto, podrán establecer, en la misma resolución, las indemnizaciones que proceda reconocer a los interesados, si se dan las circunstancias previstas en los artículos 139.2 y 141.1 de esta Ley; sin perjuicio de que, tratándose de una disposición, subsistan los actos firmes dictados en aplicación de la misma.

5. Cuando el procedimiento se hubiera iniciado de oficio, el transcurso del plazo de tres meses desde su inicio sin dictarse resolución producirá la caducidad del mismo. Si el procedimiento se hubiera iniciado a solicitud de interesado, se podrá entender la misma desestimada por silencio administrativo.»

22. «Artículo 103. Declaración de lesividad de actos anulables.

1. Las Administraciones públicas podrán declarar lesivos para el interés público los actos favorables para los interesados que sean anulables conforme a lo dispuesto en el artículo 63 de esta Ley, a fin de proceder a su ulterior impugnación ante el orden jurisdiccional contencioso-administrativo.

2. La declaración de lesividad no podrá adoptarse una vez transcurridos cuatro años desde que se dictó el acto administrativo y exigirá la previa audiencia de cuantos aparezcan como interesados en el mismo, en los términos establecidos por el artículo 84 de esta Ley.

3. Transcurrido el plazo de tres meses desde la iniciación del procedimiento sin que se hubiera declarado la lesividad se producirá la caducidad del mismo.

4. Si el acto proviniera de la Administración General del Estado o de las Comunidades Autónomas, la declaración de lesividad se adoptará por el órgano de cada Administración competente en la materia.

5. Si el acto proviniera de las entidades que integran la Administración Local, la declaración de lesividad se adoptará por el Pleno de la Corporación o, en defecto de éste, por el órgano colegiado superior de la entidad.»

23. «Artículo 105. Revocación de actos y rectificación de errores.

1. Las Administraciones públicas podrán revocar en cualquier momento sus actos de gravamen o desfavorables, siempre que tal revocación no constituya dispensa o exención no permitida por las leyes, o sea contraria al principio de igualdad, al interés público o al ordenamiento jurídico.

2. Las Administraciones públicas podrán, asimismo, rectificar en cualquier momento, de oficio o a instancia de los interesados, los errores materiales, de hecho o aritméticos existentes en sus actos.»

24. «Artículo 107. Objeto y clases.

1. Contra las resoluciones y los actos de trámite, si estos últimos deciden directa o indirectamente el fondo del asunto, determinan la imposibilidad de continuar el procedimiento, producen indefensión o perjuicio irreparable a derechos e intereses legítimos, podrán interponerse por los interesados los recursos de alzada y potestativo de reposición, que cabrá fundar en cualquiera de los motivos de nulidad o anulabilidad previstos en los artículos 62 y 63 de esta Ley.

La oposición a los restantes actos de trámite podrá alegarse por los interesados para su consideración en la resolución que ponga fin al procedimiento.

2. Las leyes podrán sustituir el recurso de alzada, en supuestos o ámbitos sectoriales determinados, y cuando la especificidad de la materia así lo justifique, por otros procedimientos de impugnación, reclamación, conciliación, mediación y arbitraje, ante órganos colegiados o Comisiones específicas no sometidas a instrucciones jerárquicas, con respeto a los principios, garantías y plazos que la presente Ley reconoce a los ciudadanos y a los interesados en todo procedimiento administrativo.

En las mismas condiciones, el recurso de reposición podrá ser sustituido por los procedimientos a que se refiere el párrafo anterior, respetando su carácter potestativo para el interesado. La aplicación de estos procedimientos en el ámbito de la Administración Local no podrá suponer el desconocimiento de las facultades resolutorias reconocidas a los órganos representativos electos establecidos por la Ley.

3. Contra las disposiciones administrativas de carácter general no cabrá recurso en vía administrativa.

Los recursos contra un acto administrativo que se funden únicamente en la nulidad de alguna disposición administrativa de carácter general podrán interponerse directamente ante el órgano que dictó dicha disposición.

4. Las reclamaciones económico-administrativas se ajustarán a los procedimientos establecidos por su legislación específica.»

25. «Artículo 108. Recurso extraordinario de revisión.

Contra los actos firmes en vía administrativa, sólo procederá el recurso extraordinario de revisión cuando concurra alguna de las circunstancias previstas en el artículo 118.1.»

26. «Artículo 109. Fin de la vía administrativa.

Ponen fin a la vía administrativa:

- a) Las resoluciones de los recursos de alzada.
- b) Las resoluciones de los procedimientos de impugnación a que se refiere el artículo 107.2.
- c) Las resoluciones de los órganos administrativos que carezcan de superior jerárquico, salvo que una Ley establezca lo contrario.

d) Las demás resoluciones de órganos administrativos cuando una disposición legal o reglamentaria así lo establezca.

e) Los acuerdos, pactos, convenios o contratos que tengan la consideración de finalizadores del procedimiento.»

27. «Artículo 110. Interposición del recurso.

1. La interposición del recurso deberá expresar:

- a) El nombre y apellidos del recurrente, así como la identificación personal del mismo.
- b) El acto que se recurre y la razón de su impugnación.

c) Lugar, fecha, firma del recurrente, identificación del medio y, en su caso, del lugar que se señale a efectos de notificaciones.

d) Órgano, centro o unidad administrativa al que se dirige.

e) Las demás particularidades exigidas, en su caso, por las disposiciones específicas.

2. El error en la calificación del recurso por parte del recurrente no será obstáculo para su tramitación, siempre que se deduzca su verdadero carácter.

3. Los vicios y defectos que hagan anulable un acto no podrán ser alegados por quienes los hubieren causado.»

28. «Artículo 111. Suspensión de la ejecución.

1. La interposición de cualquier recurso, excepto en los casos en que una disposición establezca lo contrario, no suspenderá la ejecución del acto impugnado.

2. No obstante lo dispuesto en el apartado anterior, el órgano a quien compete resolver el recurso, previa ponderación, suficientemente razonada, entre el perjuicio que causaría al interés público o a terceros la suspensión y el perjuicio que se causa al recurrente como consecuencia de la eficacia inmediata del acto recurrido, podrá suspender, de oficio o a solicitud del recurrente, la ejecución del acto impugnado cuando concurren alguna de las siguientes circunstancias:

a) Que la ejecución pudiera causar perjuicios de imposible o difícil reparación.

b) Que la impugnación se fundamente en alguna de las causas de nulidad de pleno derecho previstas en el artículo 62.1 de esta Ley.

3. La ejecución del acto impugnado se entenderá suspendida si transcurridos treinta días desde que la solicitud de suspensión haya tenido entrada en el registro del órgano competente para decidir sobre la misma, éste no ha dictado resolución expresa al respecto. En estos casos no será de aplicación lo establecido en el artículo 42.4, segundo párrafo, de esta Ley.

4. Al dictar el acuerdo de suspensión podrán adoptarse las medidas cautelares que sean necesarias para asegurar la protección del interés público o de terceros y la eficacia de la resolución o el acto impugnado.

Cuando de la suspensión puedan derivarse perjuicios de cualquier naturaleza, aquélla sólo producirá efectos previa prestación de caución o garantía suficiente para responder de ellos, en los términos establecidos reglamentariamente.

La suspensión podrá prolongarse después de agotada la vía administrativa cuando exista medida cautelar y los efectos de ésta se extiendan a la vía contencioso-administrativa. Si el interesado interpusiera recurso contencioso-administrativo, solicitando la suspensión del acto objeto del proceso, se mantendrá la suspensión hasta que se produzca el correspondiente pronunciamiento judicial sobre la solicitud.

5. Cuando el recurso tenga por objeto la impugnación de un acto administrativo que afecte a una pluralidad indeterminada de personas, la suspensión de su eficacia habrá de ser publicada en el periódico oficial en que aquél se insertó.»

29. «Artículo 114. Objeto.

1. Las resoluciones y actos a que se refiere el artículo 107.1, cuando no pongan fin a la vía administrativa, podrán ser

recurridos en alzada ante el órgano superior jerárquico del que los dictó. A estos efectos, los Tribunales y órganos de selección del personal al servicio de las administraciones públicas y cualesquiera otros que, en el seno de éstas, actúen con autonomía funcional, se considerarán dependientes del órgano al que estén adscritos o, en su defecto, del que haya nombrado al presidente de los mismos.

2. El recurso podrá interponerse ante el órgano que dictó el acto que se impugna o ante el competente para resolverlo.

Si el recurso se hubiera interpuesto ante el órgano que dictó el acto impugnado, éste deberá remitirlo al competente en el plazo de diez días, con su informe y con una copia completa y ordenada del expediente.

El titular del órgano que dictó el acto recurrido será responsable directo del cumplimiento de lo previsto en el párrafo anterior.»

30. «Artículo 115. Plazos.

1. El plazo para la interposición del recurso de alzada será de un mes, si el acto fuera expreso.

Si no lo fuera, el plazo será de tres meses y se contará, para solicitante y otros posibles interesados, a partir del día siguiente a aquel en que, de acuerdo con su normativa específica, se produzcan los efectos del silencio administrativo.

Transcurridos dichos plazos sin haberse interpuesto el recurso, la resolución será firme a todos los efectos.

2. El plazo máximo para dictar y notificar la resolución será de tres meses. Transcurrido este plazo sin que recaiga resolución, se podrá entender desestimado el recurso, salvo en el supuesto previsto en el artículo 43.2, segundo párrafo.

3. Contra la resolución de un recurso de alzada no cabrá ningún otro recurso administrativo, salvo el recurso extraordinario de revisión, en los casos establecidos en el artículo 118.1.»

31. «Artículo 116. Objeto y naturaleza.

1. Los actos administrativos que pongan fin a la vía administrativa podrán ser recurridos potestativamente en reposición ante el mismo órgano que los hubiera dictado o ser impugnados directamente ante el orden jurisdiccional contencioso-administrativo.

2. No se podrá interponer recurso contencioso-administrativo hasta que sea resuelto expresamente o se haya producido la desestimación presunta del recurso de reposición interpuesto.»

32. «Artículo 117. Plazos.

1. El plazo para la interposición del recurso de reposición será de un mes, si el acto fuera expreso. Si no lo fuera, el plazo será de tres meses y se contará, para el solicitante y otros posibles interesados, a partir del día siguiente a aquel en que, de acuerdo con su normativa específica, se produzca el acto presunto. Transcurridos dichos plazos, únicamente podrá interponerse recurso contencioso-administrativo, sin perjuicio, en su caso, de la procedencia del recurso extraordinario de revisión.

2. El plazo máximo para dictar y notificar la resolución del recurso será de un mes.

3. Contra la resolución de un recurso de reposición no podrá interponerse de nuevo dicho recurso.»

33. «Artículo 118. Objeto y plazos.

1. Contra los actos firmes en vía administrativa podrá interponerse el recurso extraordinario de revisión ante el órgano administrativo que los dictó, que también será el competente para su resolución, cuando concorra alguna de las circunstancias siguientes:

1ª Que al dictarlos se hubiera incurrido en error de hecho, que resulte de los propios documentos incorporados al expediente.

2ª Que aparezcan documentos de valor esencial para la resolución del asunto que, aunque sean posteriores, evidencien el error de la resolución recurrida.

3ª Que en la resolución hayan influido esencialmente documentos o testimonios declarados falsos por sentencia judicial firme, anterior o posterior a aquella resolución.

4ª Que la resolución se hubiese dictado como consecuencia de prevaricación, cohecho, violencia, maquinación fraudulenta u otra conducta punible y se haya declarado así en virtud de sentencia judicial firme.

2. El recurso extraordinario de revisión se interpondrá, cuando se trate de la causa 1ª, dentro del plazo de cuatro años siguientes a la fecha de la notificación de la resolución impugnada. En los demás casos, el plazo será de tres meses a contar desde el conocimiento de los documentos o desde que la sentencia judicial quedó firme.

3. Lo establecido en el presente artículo no perjudica el derecho de los interesados a formular la solicitud y la instancia a que se refieren los artículos 102 y 105.2 de la presente Ley ni su derecho a que las mismas se sustancien y resuelvan.»

34. «Artículo 119. Resolución.

1. El órgano competente para la resolución del recurso podrá acordar motivadamente la inadmisión a trámite, sin necesidad de recabar dictamen del Consejo de Estado u órgano consultivo de la Comunidad Autónoma, cuando el mismo no se funde en alguna de las causas previstas en el apartado 1 del artículo anterior o en el supuesto de que se hubiesen desestimado en cuanto al fondo otros recursos sustancialmente iguales.

2. El órgano al que corresponde conocer del recurso extraordinario de revisión debe pronunciarse no sólo sobre la procedencia del recurso, sino también, en su caso, sobre el fondo de la cuestión resuelta por el acto recurrido.

3. Transcurrido el plazo de tres meses desde la interposición del recurso extraordinario de revisión sin haberse dictado y notificado la resolución, se entenderá desestimado, quedando expedita la vía jurisdiccional contencioso-administrativa.»

35. «Artículo 127. Principio de legalidad.

1. La potestad sancionadora de las Administraciones públicas, reconocida por la Constitución, se ejercerá cuando haya sido expresamente atribuida por una norma con rango de Ley, con aplicación del procedimiento previsto para su ejercicio y de acuerdo con lo establecido en este Título.

2. El ejercicio de la potestad sancionadora corresponde a los órganos administrativos que la tengan expresamente atribuida, por disposición de rango legal o reglamentario.

3. Las disposiciones de este Título no son de aplicación al ejercicio por las Administraciones públicas de su potestad

disciplinaria respecto del personal a su servicio y de quienes están vinculados a ellas por una relación contractual.»

36. «Artículo 140. Responsabilidad concurrente de las Administraciones públicas.

1. Cuando de la gestión dimanante de fórmulas conjuntas de actuación entre varias Administraciones públicas se derive responsabilidad en los términos previstos en la presente Ley, las Administraciones intervinientes responderán de forma solidaria. El instrumento jurídico regulador de la actuación conjunta podrá determinar la distribución de la responsabilidad entre las diferentes Administraciones públicas.

2. En otros supuestos de concurrencia de varias Administraciones en la producción del daño, la responsabilidad se fijará para cada Administración atendiendo a los criterios de competencia, interés público tutelado e intensidad de la intervención. La responsabilidad será solidaria cuando no sea posible dicha determinación.»

37. «Artículo 141. Indemnización.

1. Sólo serán indemnizables las lesiones producidas al particular provenientes de daños que éste no tenga el deber jurídico de soportar de acuerdo con la Ley. No serán indemnizables los daños que se deriven de hechos o circunstancias que no se hubiesen podido prever o evitar según el estado de los conocimientos de la ciencia o de la técnica existentes en el momento de producción de aquéllos, todo ello sin perjuicio de las prestaciones asistenciales o económicas que las leyes puedan establecer para estos casos.

2. La indemnización se calculará con arreglo a los criterios de valoración establecidos en la legislación de expropiación forzosa, legislación fiscal y demás normas aplicables, ponderándose, en su caso, las valoraciones predominantes en el mercado.

3. La cuantía de la indemnización se calculará con referencia al día en que la lesión efectivamente se produjo, sin perjuicio de su actualización a la fecha en que se ponga fin al procedimiento de responsabilidad con arreglo al índice de precios al consumo, fijado por el Instituto Nacional de Estadística, y de los intereses que procedan por demora en el pago de la indemnización fijada, los cuales se exigirán con arreglo a lo establecido en la Ley General Presupuestaria.

4. La indemnización procedente podrá sustituirse por una compensación en especie o ser abonada mediante pagos periódicos, cuando resulte más adecuado para lograr la reparación debida y convenga al interés público, siempre que exista acuerdo con el interesado.»

38. «Artículo 144. Responsabilidad de derecho privado.

Cuando las Administraciones públicas actúen en relaciones de derecho privado, responderán directamente de los daños y perjuicios causados por el personal que se encuentre a su servicio, considerándose la actuación del mismo actos propios de la Administración bajo cuyo servicio se encuentre. La responsabilidad se exigirá de conformidad con lo previsto en los artículos 139 y siguientes de esta Ley.»

39. «Artículo 145. Exigencia de responsabilidad patrimonial de las autoridades y personal al servicio de las Administraciones públicas.

1. Para hacer efectiva la responsabilidad patrimonial a que se refiere el capítulo I de este Título, los particulares exigirán directamente a la Administración pública correspondiente las indemnizaciones por los daños y perjuicios causados por las autoridades y personal a su servicio.

2. La Administración correspondiente, cuando hubiere indemnizado a los lesionados, exigirá de oficio de sus autoridades y demás personal a su servicio la responsabilidad en que hubieran incurrido por dolo, o culpa o negligencia graves, previa instrucción del procedimiento que reglamentariamente se establezca.

Para la exigencia de dicha responsabilidad se ponderarán, entre otros, los siguientes criterios: el resultado dañoso producido, la existencia o no de intencionalidad, la responsabilidad profesional del personal al servicio de las Administraciones públicas y su relación con la producción del resultado dañoso.

3. Asimismo, la Administración instruirá igual procedimiento a las autoridades y demás personal a su servicio por los daños y perjuicios causados en sus bienes o derechos cuando hubiera concurrido dolo, o culpa o negligencia graves.

4. La resolución declaratoria de responsabilidad pondrá fin a la vía administrativa.

5. Lo dispuesto en los párrafos anteriores, se entenderá sin perjuicio de pasar, si procede, el tanto de culpa a los Tribunales competentes.»

40. «Artículo 146. *Responsabilidad penal.*

1. La responsabilidad penal del personal al servicio de las Administraciones públicas, así como la responsabilidad civil derivada del delito se exigirá de acuerdo con lo previsto en la legislación correspondiente.

2. La exigencia de responsabilidad penal del personal al servicio de las Administraciones públicas no suspenderá los procedimientos de reconocimiento de responsabilidad patrimonial que se instruyan, salvo que la determinación de los hechos en el orden jurisdiccional penal sea necesaria para la fijación de la responsabilidad patrimonial.»

Artículo 2. Modificación de las disposiciones de la parte final de Ley 30/1992, de 26 de noviembre, de Régimen Jurídico de las Administraciones Públicas y del Procedimiento Administrativo Común.

Las disposiciones de la parte final de la Ley 30/1992, de 26 de noviembre, de Régimen Jurídico de las Administraciones Públicas y del Procedimiento Administrativo Común, que a continuación se relacionan, quedarán redactadas como sigue:

1. «Disposición adicional quinta. *Procedimientos administrativos en materia tributaria.*

1. Los procedimientos tributarios y la aplicación de los tributos se regirán por la Ley General Tributaria, por la normativa sobre derechos y garantías de los contribuyentes, por las Leyes propias de los tributos y las demás normas dictadas en su desarrollo y aplicación. En defecto de norma tributaria aplicable, regirán supletoriamente las disposiciones de la presente Ley.

En todo caso, en los procedimientos tributarios, los plazos máximos para dictar resoluciones, los efectos de su

incumplimiento, así como, en su caso, los efectos de la falta de resolución serán los previstos en la normativa tributaria.

2. La revisión de actos en vía administrativa en materia tributaria se ajustará a lo dispuesto en los artículos 153 a 171 de la Ley General Tributaria ([RCL 1963\2490](#) y NDL 15243) y disposiciones dictadas en desarrollo y aplicación de la misma.»

2. «Disposición adicional undécima. *Procedimientos administrativos instados ante misiones diplomáticas y oficinas consulares.*

Los procedimientos instados ante las Misiones Diplomáticas y Oficinas Consulares por ciudadanos extranjeros no comunitarios se regirán por su normativa específica, que se adecuará a los compromisos internacionales asumidos por España y, en materia de visados, a los Convenios de Schengen y disposiciones que los desarrollen, aplicándose supletoriamente la presente Ley.»

3. «Disposición adicional duodécima. *Responsabilidad en materia de asistencia sanitaria.*

La responsabilidad patrimonial de las Entidades Gestoras y Servicios Comunes de la Seguridad Social, sean estatales o autonómicos, así como de las demás entidades, servicios y organismos del Sistema Nacional de Salud y de los centros sanitarios concertados con ellas, por los daños y perjuicios causados por o con ocasión de la asistencia sanitaria, y las correspondientes reclamaciones, seguirán la tramitación administrativa prevista en esta Ley, correspondiendo su revisión jurisdiccional al orden contencioso-administrativo en todo caso.»

4. «Disposición adicional decimotercera. *Régimen de suscripción de convenios de colaboración.*

En el ámbito de la Administración General del Estado, los titulares de los Departamentos ministeriales y los Presidentes o Directores de los organismos públicos vinculados o dependientes, podrán celebrar los convenios previstos en el artículo 6, dentro de las facultades que les otorga la normativa presupuestaria y previo cumplimiento de los trámites establecidos, entre los que se incluirá necesariamente el informe del Ministerio o Ministerios afectados. El régimen de suscripción de los mismos y, en su caso, de su autorización, así como los aspectos procedimentales o formales relacionados con los mismos, se ajustará al procedimiento que reglamentariamente se establezca.»

5. «Disposición adicional decimocuarta. *Relaciones con las Ciudades de Ceuta y Melilla.*

Lo dispuesto en el Título I de esta Ley sobre las relaciones entre la Administración General del Estado y las Administraciones de las Comunidades Autónomas será de aplicación a las relaciones con las Ciudades de Ceuta y Melilla en la medida en que afecte al ejercicio de las competencias estatutariamente asumidas.»

6. «Disposición adicional decimoquinta.

En el ámbito de la Administración General del Estado, y a los efectos del artículo 42.3 b) de esta Ley, se entiende por registro del órgano competente para la tramitación de una solicitud, cualquiera de los registros del Ministerio competente para iniciar la tramitación de la misma.

En los procedimientos iniciados a solicitud del interesado cuya tramitación y resolución corresponda a órganos integrados en el

Órgano Central del Ministerio de Defensa, Estado Mayor de la Defensa y Cuarteles Generales de los Ejércitos, el plazo para resolver y notificar se contará desde la fecha en que la solicitud haya tenido entrada en los registros de los citados órganos.»

7. «Disposición adicional decimosexta. *Administración de los Territorios Históricos del País Vasco.*

En la Comunidad Autónoma del País Vasco, a efectos de lo dispuesto en el artículo segundo, se entenderá por Administraciones públicas las Diputaciones Forales y las Administraciones institucionales de ellas dependientes, así como las Juntas Generales de los Territorios Históricos en cuanto dicten actos y disposiciones en materia de personal y gestión patrimonial sujetos al derecho público.»

8. «Disposición adicional decimoséptima.

1. Para el ejercicio de la función consultiva en cuanto garantía del interés general y de la legalidad objetiva las Comunidades Autónomas, los Entes Forales se organizarán conforme a lo establecido en esta disposición.

2. La Administración consultiva podrá articularse mediante órganos específicos dotados de autonomía orgánica y funcional con respecto a la Administración activa, o a través de los servicios jurídicos de esta última.

En tal caso, dichos servicios no podrán estar sujetos a dependencia jerárquica ya sea orgánica o funcional, ni recibir instrucciones, directrices o cualquier clase de indicación de los órganos que hayan elaborado las disposiciones o producido los actos objeto de consulta, actuando para cumplir con tales garantías de forma colegiada.

3. La presente disposición tiene carácter básico de acuerdo con el artículo 149.1.18ª de la Constitución.»

9. «Disposición final. *Desarrollo y entrada en vigor de la Ley.*

Se autoriza al Consejo de Ministros a dictar cuantas disposiciones de aplicación y desarrollo de la presente Ley sean necesarias.

La presente Ley entrará en vigor tres meses después de su publicación en el "Boletín Oficial del Estado".»

Artículo 3. Modificación de secciones de la Ley 30/1992, de 26 de noviembre, de Régimen Jurídico de las Administraciones Públicas y del Procedimiento Administrativo Común.

Se modifican las siguientes secciones de la Ley 30/1992, de 26 de noviembre, de Régimen Jurídico de las Administraciones Públicas y del Procedimiento Administrativo Común:

1. Se modifica la rúbrica de la sección 2ª del capítulo II del Título VII, que pasará a denominarse «Recurso de alzada», comprendiendo los artículos 114 y 115 de la Ley.

2. Se introduce una nueva sección 3ª en el capítulo II del Título VII, bajo la rúbrica «Recurso potestativo de reposición», comprendiendo los artículos 116 y 117 de la Ley.

3. La sección 3ª del capítulo II del Título VII, pasa a ser sección 4ª, bajo la rúbrica de «Recurso extraordinario de revisión», comprendiendo los artículos 118 y 119 de la Ley.

Disposición adicional primera. Simplificación de procedimientos.

1. El Gobierno, en el plazo de un año a partir de la entrada en vigor de esta Ley, establecerá las modificaciones normativas precisas en las disposiciones reglamentarias dictadas en la

adecuación y desarrollo de la Ley 30/1992, de 26 de noviembre, de Régimen Jurídico de las Administraciones Públicas y del Procedimiento Administrativo Común, para la simplificación de los procedimientos administrativos vigentes en el ámbito de la Administración General del Estado y de sus organismos públicos, atendiendo especialmente a la implantación de categorías generales de procedimientos, así como a la eliminación de trámites innecesarios que dificulten las relaciones de los ciudadanos con la Administración pública. En ningún caso, las especialidades de los distintos procedimientos podrán suponer una disminución o limitación de las garantías consagradas en esta Ley.

2. Sin perjuicio de lo establecido en el apartado anterior, el Gobierno adaptará, en el plazo de dos años, las normas reguladoras de los procedimientos al sentido del silencio administrativo establecido en la presente Ley.

3. Para el estudio y propuesta de las reformas, a que se refieren los números anteriores, el Gobierno creará una Comisión Interministerial presidida por el Ministro de Administraciones Públicas.

4. Los órganos competentes de las Comunidades Autónomas, dentro de sus respectivos ámbitos, adaptarán aquellos procedimientos en los que proceda modificar el sentido del silencio administrativo a lo establecido por la presente Ley.

Disposición adicional segunda.

En el plazo de dieciocho meses, el Gobierno remitirá a las Cortes Generales el proyecto o proyectos de ley que resulten necesarios para regular los procedimientos de impugnación, reclamación, conciliación, mediación y arbitraje sustitutivos de los recursos de alzada y de reposición.

Disposición transitoria primera. Subsistencia de normas preexistentes.

1. Hasta tanto se lleven a efecto las previsiones de la disposición adicional primera de esta Ley, continuarán en vigor, con su propio rango, las normas reglamentarias existentes y, en especial, las aprobadas en el marco del proceso de adecuación de procedimientos a la Ley 30/1992, de 26 de noviembre, de Régimen Jurídico de las Administraciones Públicas y del Procedimiento Administrativo Común, así como las dictadas en desarrollo de la misma, en cuanto no se opongan a la presente Ley.

2. En todo caso, cuando las citadas normas hayan establecido un plazo máximo de duración del procedimiento superior a los seis meses, se entenderá que el plazo máximo para resolver y notificar la resolución será precisamente de seis meses, con las excepciones previstas en el apartado segundo del artículo 42.

3. Asimismo, y hasta que se lleven a efecto las previsiones del apartado 2 de la disposición adicional primera, conservará validez el sentido del silencio administrativo establecido en las citadas normas, si bien que su forma de producción y efectos serán los previstos en la presente Ley.

Disposición transitoria segunda. Aplicación de la Ley a los procedimientos en tramitación.

A los procedimientos iniciados antes de la entrada en vigor de la presente Ley no les será de aplicación la misma, rigiéndose por la normativa anterior.

No obstante, sí resultará de aplicación a los mismos el sistema de revisión de oficio y de recursos administrativos regulados en la presente Ley.

Disposición derogatoria única.

1. Quedan derogados la Ley de 5 de abril de 1904 (NDL 14480) y el Real Decreto de 23 de septiembre de 1904 (NDL 14481), relativos a la responsabilidad civil de los funcionarios públicos.

2. Asimismo, quedan derogadas todas las normas de igual o inferior rango en lo que contradigan o se opongan a la presente Ley.

Disposición final única. Desarrollo y entrada en vigor de la Ley.

1. El Gobierno y las Comunidades Autónomas, en el ámbito de sus respectivas competencias, dictarán las disposiciones de desarrollo y aplicación de la presente Ley que resulten necesarias.

2. La presente Ley entrará en vigor a los tres meses de su publicación en el «Boletín Oficial del Estado».

CORRECCION DE ERRORES CON MARGINAL 1999\329

En la página 330, primera columna, artículo primero, apartado 10.3, segunda línea, donde dice: «...el plazo máximo para recibir la notificación, éste será...», debe decir: «...el plazo máximo, éste será...».

NOTA. En aquest text s'han introduït les correccions d'errada publicades en el DOGC.

El President
de la Generalitat de Catalunya

Sia notori a tots els ciutadans que el Parlament de Catalunya ha aprovat i jo, en nom del Rei i d'acord amb el que estableix l'article 33.2 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya promulgo la següent

LLEI

Preàmbul

I

L'article 44 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya estableix, entre els recursos de la hisenda de la Generalitat, el rendiment de les seves taxes pròpies per aprofitaments especials i per la prestació de serveis directes, ja siguin de creació pròpia o bé com a conseqüència dels traspassos de serveis especials.

Mitjançant la Llei 27/1984, del 19 de desembre, de taxes de la Generalitat, es varen establir per primer cop les normes jurídiques que, amb caràcter general, havien de regir les taxes per la prestació de serveis de la Generalitat de Catalunya.

Posteriorment, la Llei 6/1986, del 8 de maig, de desplegament i modificació de les taxes de la Generalitat, va assolir la fita d'incorporar en un sol text articulat tant les normes generals com la regulació de cadascuna de les taxes de la Generalitat.

El decret legislatiu 1/1989, del 23 de juny, va refondre en un sol text la Llei 6/1986 esmentada i les posteriors modificacions efectuades per les lleis de pressupostos i per la Llei 18/1987, del 13 de juliol.

Mitjançant la modificació de la Llei orgànica 8/1980, del 22 de setembre, de finançament de les comunitats autònomes (LOFCA), per la Llei orgànica 1/1989, del 13 d'abril, va ésser introduïda una nova categoria d'ingressos de les comunitats autònomes, els preus públics com a contraprestació per les activitats i els serveis prestats per l'Administració pública i que fins aleshores constituïen part de l'àmbit material d'imposició de les taxes.

Com a conseqüència d'aquesta modificació, i sentida la necessitat, doncs, de revisar la normativa aleshores vigent per tal d'adaptar-la a la nova configuració de les taxes i introducció del nou concepte de preu públic, el Parlament de Catalunya va aprovar la Llei 33/1991, del 24 de desembre, de taxes i preus públics de la Generalitat de Catalunya.

El règim de taxes i preus públics que recollia la Llei 33/1991, però, va ésser modificat substancialment des de la doctrina del Tribunal Constitucional establerta a la sentència 185/1995, del 14 de desembre. En la sentència esmentada, el Tribunal Constitucional estima que determinats supòsits o categories de preus públics queden sotmesos, per llur caràcter de prestacions patrimonials de caràcter públic, al principi de reserva de llei establert per l'article 31.3 de la Constitució espanyola. Per tal d'adaptar la normativa vigent a les exigències derivades de la doctrina constitucional, en el sentit de donar cobertura legal als preus públics que, d'acord amb la dita sentència, requereixen una regulació per llei, el Parlament de Catalunya va aprovar la Llei 17/1996, del 28 de desembre, per la qual es fixen els preus públics que constitueixen

setembre, de finançament de les comunitats autònomes, i per a adequar el règim autonòmic de les taxes a la sentència del Tribunal Constitucional, han estat modificats els apartats 1 i 2 de l'article 7 de la LOFCA, reconduint de nou els supòsits de fet dels preus públics constitutius de prestacions patrimonials de caràcter públic a la categoria tributària de taxa, reconducció que s'estima oportuna tenint en compte -com així s'expressa en l'exposició de motius de la referida Llei orgànica 3/1996- que la majoria d'aquests supòsits de fet són els que al seu dia s'escindiren de l'antic concepte de taxa amb la finalitat d'integrar l'àmbit dels preus públics.

La previsibilitat de la modificació de la LOFCA en els termes esmentats va obligar a la inclusió dins la Llei 17/1996 de la disposició addicional sisena, d'acord amb la qual s'estableix que, si a l'entrada en vigor d'aquesta o amb posterioritat i per efecte de la modificació del règim jurídic general de finançament de les comunitats autònomes, les prestacions patrimonials de caràcter públic passen a configurar-se com a taxes -com així ha succeït-, les aprovades per aquesta Llei adquireixen automàticament aquest caràcter, i queden sotmeses al règim jurídic corresponent.

Al mateix temps, i mitjançant la disposició addicional vuitena de la Llei 17/1996 esmentada, el Parlament requereix al Govern per tal que durant l'any 1997 li trameti el projecte de llei reguladora de les taxes i els preus públics, i disposa alhora, de forma expressa, que el dit projecte ha de substituir les normes legals vigents en la matèria i contenir, si escau, les modificacions legals que derivin del canvi de règim jurídic general del finançament de les comunitats autònomes.

La present Llei neix d'aquest mandat i, en aquest sentit, incorpora la normativa vigent en matèria de taxes i preus públics adaptada a les darreres modificacions derivades de la sentència del Tribunal Constitucional 185/1995 i de la Llei orgànica 3/1996, i incorpora com a taxes els preus públics establerts per la Llei 17/1996, del 27 de desembre, a més de les taxes que es mantenen respecte de les establertes per la Llei 33/1991, del 24 de desembre, i de les noves taxes que es creen mitjançant aquesta Llei.

Aquesta Llei, doncs, segueix el criteri ja present en la Llei 6/1986, del 8 de maig, conforme al qual la normativa legal en matèria de taxes ha de quedar recollida en un sol text legal, criteri que dóna garantia de seguretat jurídica sobre la vigència de les taxes de la Generalitat de Catalunya.

II

La sistemàtica d'aquesta Llei s'ajusta al format de les lleis de taxes anteriors: s'estructura en un títol preliminar, on es recull la normativa o el règim general de les taxes (capítol II) i dels preus públics (capítol III), i catorze títols dedicats cadascun d'ells a la regulació de les taxes per departaments. Cadascun d'aquests títols es divideix alhora en capítols, on es regulen de forma específica els elements essencials de cadascuna de les taxes que gestiona el departament concret. Finalment, la Llei consta de quatre disposicions addicionals, una disposició transitòria, una disposició derogatòria i una disposició final.

III

Del contingut de la Llei, cal destacar, en primer lloc, la introducció de la nova regulació del règim general de les taxes i dels preus públics, de conformitat amb la doctrina constitucional abans esmentada.

Quant a les taxes concretes que estableix aquesta Llei,

disposició que el cobrament corresponent es produeixi a partir de l'1 de gener de 1998, data d'entrada en vigor de la Llei; en d'altres casos, les modificacions del contingut d'algunes taxes han obeït a una adaptació o una adequació a la normativa substantiva vigent reguladora del servei o l'activitat que constitueixen el fet imposable de la taxa. Així mateix, s'ha procedit a suprimir certes taxes, bé com a conseqüència directa de la normativa estatal o comunitària o bé perquè s'ha comprovat un escàs rendiment de la taxa. En aquest sentit, s'ha d'esmentar el principi que no tot servei o tota activitat administrativa ha de meritjar una taxa, atès que l'Administració pública ja disposa d'altres fonts de finançament.

La Llei també incorpora noves taxes, per bé que no totes elles són estrictament de nova creació, ja que la gran majoria són hereves dels preus públics regulats per la Llei 17/1996 i que, de conformitat amb la nova regulació del règim jurídic general, passen a constituir-se com a taxes.

Títol preliminar

Capítol I

Disposicions generals

Article 1

Objecte de la Llei

-1 L'objecte d'aquesta Llei és regular el règim jurídic de les taxes i els preus públics propis de la Generalitat i de les seves entitats autònomes i entitats gestores.

-2 Són taxes pròpies de la Generalitat i de les seves entitats autònomes i entitats gestores:

a) Les recollides en els títols I al XIV.

b) Les que estableixi la Generalitat.

c) Les que l'Estat o les corporacions locals puguin transferir a la Generalitat.

-3 Són preus públics propis de la Generalitat i de les seves entitats autònomes i entitats gestores els que s'estableixin amb subjecció al que disposa aquesta Llei.

Article 2

Àmbit d'aplicació de la Llei

-1 Les taxes i els preus públics de la Generalitat i de les seves entitats autònomes i entitats gestores es regeixen per aquesta Llei i per les normes reglamentàries que la desenvolupin, sens perjudici de l'aplicació subsidiària de la normativa estatal vigent sobre aquesta matèria.

-2 Les taxes i els preus públics que l'Estat o les corporacions locals transfereixin a la Generalitat, d'acord amb el que estableix l'article 1.2.c d'aquesta Llei, han de continuar regint-se per les mateixes normes que els regulaven abans de la transferència, en tot el que no s'oposi a aquesta Llei i fins que no sigui dictada la normativa pròpia corresponent.

-3 Continuen regint-se per les mateixes disposicions, atès que no són compreses dins l'àmbit d'aquesta Llei:

a) Els cànon percebut a causa de concessions administratives de serveis.

b) Les contraprestacions pels serveis prestats pels ens públics que actuen segons norma de dret privat.

c) Els cànon regulats per l'article 24 del Decret legislatiu 1/1988, del 28 de gener.

Article 3

Règim pressupostari

Els recursos regulats per aquesta Llei tenen la naturalesa d'ingrés pressupostari de la Generalitat i de les seves entitats autònomes i entitats gestores i són destinats a

Article 4

Responsabilitats

-1 Les autoritats i els funcionaris de qualsevol ordre que per dol, culpa o negligència greu exigeixin indegudament una taxa o un preu públic, o ho facin en quantitat més elevada de la que correspon, incorren en falta disciplinària molt greu, sens perjudici de les responsabilitats d'altre ordre que puguin derivar de llur actuació.

-2 Les autoritats i els funcionaris de qualsevol ordre que adoptin resolucions o facin actes que infringeixin les normes d'aquesta Llei i les disposicions que la desenvolupen han d'indemnitzar les finances de la Generalitat pels danys i els perjudicis que en siguin conseqüència, independentment de la responsabilitat penal o disciplinària que els pugui correspondre.

Article 5

Recursos i reclamacions

Contra els actes dictats en matèria de taxes i preus públics es pot recórrer en via econòmica administrativa davant les juntes territorial i superior de Finances, segons les normes reguladores de llurs procediments, sens perjudici del dret a interposar, amb caràcter potestatiu, recurs de reposició.

Els acords de les juntes poden ésser objecte de recurs davant els tribunals de la jurisdicció contenciosa administrativa.

Capítol II

Taxes

Article 6

Concepte

Són taxes exigibles per l'Administració de la Generalitat o per les entitats que en depenen i que, d'acord amb la seva normativa específica, sotmetin llur règim econòmic financer al dret públic els tributs creats d'acord amb aquesta Llei el fet imposable dels quals es produeix dins l'àmbit territorial de Catalunya i és constituït per la utilització del seu domini públic, i per la prestació de serveis o la realització d'activitats en règim de dret públic, que es refereixin, afectin o beneficiïn de forma particular els subjectes passius quan concorri qualsevol de les circumstàncies següents:

a) Si no són de sollicitud o de recepció voluntària pels administrats. A aquests efectes, no es considera voluntària la sollicitud pels administrats:

Primer. Si és imposada per disposicions.

Segon. Si els béns, els serveis o les activitats requerits són imprescindibles per a la vida privada o social de qui els sollicita.

b) Si no són prestats o exercits pel sector privat, en sigui o no establerta la reserva a favor del sector públic, conformement a la normativa vigent.

Article 7

Creació

S'han de regular per llei la creació de les taxes i la determinació del fet imposable, del subjecte passiu, de la base imposable, del tipus de gravamen, de la quota, de l'acreditament, i dels altres elements essencials de les taxes, d'acord amb el que estableix l'article 10 de la Llei general tributària.

Article 8

Modificació

-1 La modificació de qualsevol taxa exigible per la

modificació de la resta d'elements es pot fer per decret del Govern.

-2 La Llei de pressupostos de la Generalitat de Catalunya pot modificar, de conformitat amb el que estableix l'apartat 7 de l'article 134 de la Constitució espanyola, els elements quantificadors de les taxes.

Article 9

Estipulació pressupostària

L'exacció de les taxes és estipulada en la Llei de pressupostos de la Generalitat de Catalunya.

Article 10

Acreditament

Les taxes s'acrediten, segons la naturalesa del fet imposable:

- a) Quan es concedeixen la utilització privativa o l'aprofitament especial del domini públic.
- b) Quan s'inicia la prestació del servei o l'exercici de l'activitat, sens perjudici de la possibilitat d'exigir-ne el dipòsit previ.
- c) Quan es presenta la sol·licitud que inicia l'actuació o l'expedient, el qual no es pot complimentar o tramitar si no s'ha efectuat l'ingrés de la taxa.

Article 11

Subjecte passiu i responsables

-1 És subjecte passiu de la taxa, en concepte de contribuent, la persona física o jurídica que resulta afectada o beneficiada, personalment o en els seus béns, pel servei prestat o l'activitat exercida, i les que utilitzin el domini públic o siguin titulars d'autoritacions d'ús de domini públic, independentment de la utilització posterior d'aquest.

-2 Tenen la condició de subjectes passius les herències jacents, les comunitats de béns i altres entitats que, sense tenir personalitat jurídica, constitueixin una unitat econòmica o un patrimoni separat susceptibles d'imposició.

-3 La concurrència de dos o més titulars en el fet imposable obliga aquests solidàriament.

-4 Excepcionalment, poden ésser considerats substituïts del contribuent les persones que sol·liciten la prestació de serveis o la realització de les activitats que constitueixen el fet imposable.

-5 En matèria de responsabilitat, tant si és solidària com si és subsidiària, s'ha d'aplicar el que disposa la normativa general corresponent en l'àmbit tributari i, subsidiàriament, la Llei general tributària.

Article 12

Exempcions i bonificacions

-1 No es poden establir, si no és per llei, exempcions o altres beneficis tributaris, els quals s'han d'ajustar als principis de justícia tributària recollits a la Constitució espanyola.

-2 Poden establir-se per llei exempcions a favor de l'Estat, la Generalitat i altres ens públics territorials o institucionals, o com a conseqüència del que disposen els tractats o els acords internacionals.

Article 13

Elements quantitius de les taxes

-1 La quantificació de les quotes de les taxes s'ha de fer de manera que el rendiment d'aquestes no excedeixi, en el seu conjunt, llur cost total.

-2 La determinació del rendiment de cada taxa ha de tenir en compte les despeses directes o indirectes que

siguin aplicables.

-3 Quant a les taxes que graven el domini públic, els costos són els equivalents a la utilitat derivada de la utilització privativa o de l'aprofitament especial del domini públic. En aquests supòsits, s'ha de prendre, a més, com a referència el valor de mercat corresponent. Si la utilització privativa o l'aprofitament especial comporten la destrucció o el deteriorament del domini públic, els beneficiaris, sens perjudici del pagament de la taxa, estan obligats al reintegrament del cost total de les despeses de reconstrucció o reparació corresponents. Si els danys són irreparables, la indemnització ha de consistir en una quantia igual al valor dels béns destruïts o a l'import del deteriorament dels béns.

-4 Sempre que la taxa ho permeti, les quotes s'han de fixar atenent la capacitat econòmica dels obligats al pagament.

-5 La quota tributària pot consistir en una quantitat fixa, pot determinar-se en funció d'un tipus de gravamen aplicable sobre la base imposable, o pot establir-se conjuntament per ambdós procediments.

Article 14

Gestió

-1 La gestió, la liquidació i la recaptació de cada taxa corresponen al departament o a l'entitat autònoma o entitat gestora que ha de prestar el servei o fer l'activitat que han estat gravats, o que intervé en la cessió de la utilització privativa o en l'aprofitament especial del domini públic, sens perjudici de les funcions que en aquest àmbit es puguin atribuir a les oficines de gestió unificada. Les funcions inspectores corresponen al Departament d'Economia i Finances, el qual les exerceix tant en relació amb el tribut com en relació amb els òrgans que tenen encomanat de gestionar-lo, sens perjudici que pugui establir-se, en la regulació de cada taxa, la col·laboració de l'òrgan titular de la taxa en la funció inspectora.

-2 El Govern ha de dictar les normes per a regular la coordinació d'aquestes funcions amb les dels departaments i de les entitats gestores.

Article 15

Autoliquidacions

Els subjectes passius de les taxes estan obligats a practicar operacions d'autoliquidació tributària i a efectuar-ne l'ingrés en els supòsits determinats en aquesta Llei i en els casos en què es determini per reglament.

Article 16

Pagament de les taxes

-1 El pagament de les taxes es pot fer per algun dels mitjans següents:

- a) En efectiu, consistent en diners de curs legal.
- b) Xec o taló de compte corrent conformat o certificat per l'entitat bancària o la caixa d'estalvis.
- c) Transferència bancària o de caixa d'estalvis.
- d) Domiciliació bancària.
- e) Gir postal.
- f) Efectes timbrats de la Generalitat.
- g) Targeta de crèdit o altres mitjans anàlegs.

-2 Cal determinar per reglament els requisits, les condicions, el moment del pagament quan no coincideixi amb el de l'acreditació, les formes d'utilització i els efectes alliberadors per al deutor dels mitjans de pagament establerts en aquest article.

-3 Es pot determinar, mitjançant una ordre del conseller o consellera competent per raó de la matèria, amb l'informe favorable previ del Departament d'Economia i Finances i en

d'ells.

-4 S'autoritza el Govern per a crear efectes timbrats de la Generalitat destinats a pagar les taxes que constitueixen tributs propis de la Generalitat i per a regular-ne la utilització.

-5 El pagament de les taxes en període voluntari s'efectua davant l'òrgan que presta el servei o l'activitat gravats. En els termes que s'estableixin per reglament, cada departament pot autoritzar entitats financeres per a actuar com a entitats col·laboradores en la recaptació de les taxes respectives.

-6 En cas de discrepància sobre la procedència o l'import de la taxa, la consignació o el finançament d'aquesta produeix els efectes del pagament. Si el subjecte passiu no justifica que ha presentat recurs de reposició o reclamació econòmica administrativa dins el termini legal, les quantitats consignades o les resultants de fer efectiva la fiança s'han d'ingressar en el Tresor de la Generalitat.

-7 Si la taxa s'acredita periòdicament, per raó de prestació de serveis continuats que no requereixen l'adopció de noves resolucions d'admissió al servei, l'organisme perceptor de la taxa no pot suspendre la prestació per manca de pagament, si no ho autoritza la regulació d'aquesta, sens perjudici d'exigir l'import per la via de constrenyiment.

Article 17

Ajornament i fraccionament

El Govern pot regular per reglament l'ajornament del pagament de les taxes. També pot regular el fraccionament del pagament de les quotes d'import superior a les 15.000 pessetes. Aquest límit pot ésser revisat per la Llei de pressupostos. Mentre no es fa ús d'aquesta autorització, s'apliquen les normes del Reglament general de recaptació. Les competències que aquest atribueix al ministre o ministra d'Economia i Hisenda, al director o directora general del Tresor i Pressupostos i als delegats d'Hisenda corresponen, respectivament, al conseller o consellera d'Economia i Finances, al director o directora general de Pressupostos i Tresor i als delegats territorials d'aquest Departament.

Article 18

Constrenyiment

L'Administració utilitza el procediment de constrenyiment per recaptar les taxes no ingressades en període voluntari.

Article 19

Devolucions

El subjecte passiu té dret a la devolució de les taxes que ha satisfet si, per causes que no li són imputables, no s'han prestat les activitats o els serveis gravats.

Article 20

Procediment

Correspon al Govern i al conseller o consellera d'Economia i Finances, dins l'àmbit de les atribucions respectives, de dictar les normes de procediment encaminades a regular i a controlar la gestió de les taxes i a ingressar-ne l'import a la Tresoreria de la Generalitat. La periodicitat d'aquest ingrés no pot ésser superior a un mes; aquest ingrés ha de fer-se especificant el concepte i els rendiments de cada taxa.

Article 21

Sancions

La qualificació dels expedients sancionadors i la imposició de sancions es regeixen per les disposicions tributàries generals.

Article 22

Concepte

-1 Tenen la consideració de preus públics les contraprestacions pecuniàries que se satisfacin per les prestacions de serveis i la realització d'activitats efectuades en règim de dret públic, quan concorren les circumstàncies següents:

a) Si es tracta de serveis o activitats que no són de sol·licitud o de recepció obligatòries pels administrats.

b) Si alhora són prestats o realitzades pel sector privat.

-2 Als efectes del que estableix l'apartat 1, no es considera voluntària la sol·licitud pels administrats:

a) Si els és imposada per disposicions legals o reglamentàries.

b) Si el servei o l'activitat sol·licitats són essencials o imprescindibles per a la vida privada o social dels administrats.

Article 23

Creació i modificació

La creació, la modificació i la derogació dels preus públics, llevat dels referits a l'ensenyament universitari, que s'han de fer per decret, s'han d'efectuar mitjançant una ordre del conseller o consellera competent per raó de la matèria i d'acord amb el procediment establert per la Llei 13/1989, del 14 de desembre, d'organització, procediment i règim jurídic de l'Administració de la Generalitat de Catalunya. A l'expedient d'elaboració del decret o de l'ordre s'han d'incorporar necessàriament els informes previs favorables següents:

a) El de la Intervenció Delegada.

b) El de l'Assessoria Jurídica del Departament d'Economia i Finances, la qual s'ha de pronunciar de forma expressa sobre la naturalesa de preu públic de l'exacció que es crea.

Aquest informe no cal en el cas que es tracti exclusivament de la modificació de l'import del preu o de la derogació d'aquest.

Article 24

Subjectes obligats al pagament

Són subjectes obligats al pagament dels preus públics les persones físiques o jurídiques que són afectades o beneficiades personalment o en llurs béns pel servei prestat o l'activitat realitzada.

Article 25

Quanties

-1 Els preus públics es fixen de manera que, com a mínim, cobreixin els costos originats per la prestació dels serveis o per la realització de les activitats gravats.

-2 Si hi ha raons socials, benèfiques, culturals o d'interès públic que ho justifiquin, es poden fixar preus públics de nivell inferior de l'indicat en l'apartat 1, un cop adoptades les previsions pressupostàries necessàries per al cobriment de la part de cost subvencionat.

Article 26

Exigibilitat

-1 Els preus públics poden exigir-se des que s'efectua el lliurament dels béns o s'inicia la realització de l'activitat o la prestació del servei gravats.

-2 Pot exigir-se també l'anticipació o el dipòsit previ de l'import total o parcial dels preus públics.

Article 27

Gestió

realitzen l'activitat objecte dels preus , sens perjudici de les facultats de direcció, supervisió i control pròpies del Departament d'Economia i Finances.

Article 28

Mitjans de pagament

El pagament dels preus públics es pot fer pels mitjans establerts per l'article 16 d'aquesta Llei.

Article 29

Constrenyiment

Els deutes per preus públics poden exigir-se mitjançant el procediment de constrenyiment quan hagin transcorregut sis mesos des de llur venciment sense haver obtingut l'ingrés.

Article 30

Devolució

És procedent la devolució de les quantitats satisfetes si, per causes no imputables a la persona obligada al pagament del preu, no es realitza l'activitat o no es presta el servei. No obstant això, en el supòsit d'espectacles i sempre que sigui possible, no s'ha de procedir a la devolució, sinó al canvi de les entrades.

Article 31

Règim supletori

L'administració i la recaptació dels ingressos per preus públics, en allò que no estableix aquesta Llei, s'han d'efectuar de conformitat amb la legislació que sigui aplicable i, subsidiàriament, per la Llei general tributària, el Reglament general de recaptació i la Llei de taxes i preus públics de l'Estat.

Títol I

Taxes amb caràcter general dels diversos departaments de la Generalitat

Capítol I

Taxa per la inscripció en les convocatòries per a la selecció del personal que ha d'accedir a la Generalitat

Article 32

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa la inscripció en les convocatòries per a la selecció del personal que ha d'accedir a la Generalitat tant en la condició de funcionari com en la condició de laboral indefinit.

Article 33

Subjectes passius

Són subjectes passius de la taxa els qui sol liciten la inscripció en les convocatòries per a la selecció de personal que fa la Generalitat.

Article 34

Exempcions

Amb la justificació documental prèvia de llur situació, són exempts d'aquesta taxa els subjectes passius en situació d'atur que no perceben cap prestació econòmica i els jubilats.

Article 35

Acreditament

La taxa s'acredita en el moment de la inscripció, però l'ingrés corresponent ha d'ésser previ a la sol·licitud d'inscripció.

- 1 Per a accedir a un lloc de treball del grup A: 7.000 ptes.
- 2 Per a accedir a un lloc de treball del grup B: 5.500 ptes.
- 3 Per a accedir a un lloc de treball del grup C: 4.000 ptes.
- 4 Per a accedir a un lloc de treball del grup D: 3.000 ptes.
- 5 Per a accedir a un lloc de treball del grup D del Cos de Mossos d'Esquadra: 4.500 ptes.
- 6 Per a accedir a un lloc de treball del grup E: 2.500 ptes.

Capítol II

Taxa per la venda d'impresos

Article 37

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa la venda d'impresos que són de subministrament oficial i d'ús obligatori pels administrats en llurs relacions amb els diferents departaments i organismes autònoms de la Generalitat de Catalunya.

Article 38

Subjecte passiu

És subjecte passiu de la taxa a títol de contribuent la persona física o jurídica que adquireix els impresos gravats per la taxa.

Article 39

Acreditament

La taxa s'acredita en el moment en què es lliura l'imprès.

Article 40

Quota

L'import de la taxa dels diferents impresos subministrats per cada departament o pels organismes autònoms que en depenen ha d'ésser aprovat mitjançant una ordre del conseller o consellera respectiu. En tot cas, el preu unitari de l'imprès ha de coincidir amb l'import del seu cost directe arrodonit a l'alça fins al múltiple de 10 més proper.

Article 41

Exempcions

Queden exempts d'aquesta taxa els impresos subministrats oficialment pel Departament d'Ensenyament i que són d'ús obligatori pels alumnes, o llurs pares o tutors.

Capítol III

Taxa pel servei de realització de fotocòpies

Article 42

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa la realització de fotocòpies per l'Administració de la Generalitat, quan la prestació d'aquest servei sigui exigida per la utilització necessària dels mitjans materials i personals de l'Administració.

Article 43

Subjecte passiu

És subjecte passiu de la taxa a títol de contribuent la persona física o jurídica que sol licita la prestació del servei.

sol llicitades.

Article 45

Quota

L'import de la quota és:

- 1 Fotocòpia estàndard en full DIN A4: 5pta/unitat.
- 2 Fotocòpies en full DIN A3: 10 pta/unitat.
- 3 Fotocòpies en full DIN A1: 150 pta/unitat.
- 4 Fotocòpies en rotlle: 250 pta/unitat.

Títol II

Taxes del Departament de la Presidència

Capítol I

Taxa pel servei de guarda de vehicles del Patronat de la Muntanya de Montserrat

Article 46

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa l'ús del servei d'aparcament de vehicles del qual és titular l'organisme autònom Patronat de la Muntanya de Montserrat, quan no estigui afectat al servei del Patronat.

Article 47

Subjecte passiu

És subjecte passiu de la taxa a títol de contribuent la persona física o jurídica que utilitza l'aparcament de vehicles.

Article 48

Acreditament

La taxa s'acredita en el moment que s'inicia l'ús de l'aparcament.

Article 49

Quota

L'import de la quota és:

- a) De dia (de les 6 a les 22 hores)

T=turismes; M=motos; A=autocars.

	Pta		

Màxim temps	T	M	A
-----			
1 hora	0	0	400
Tot el dia	450	300	1.300
3 dies	600	450	1.800
7 dies	700	500	3.000
15 dies	1.000	700	-
30 dies	1.500	1.000	-
60 dies	2.000	1.500	-

- b) De nit (de les 22 a les 6 hores)

	Pta		

	T	M	A

Tota la nit o fracció ...	150	100	500

Article 50

Exempcions i bonificacions

- 1 Queda exempta la primera hora d'ús de l'aparcament per a tot tipus de vehicles, llevat dels autocars.
- 2 S'estableixen les següents bonificacions en la quota determinada conformement a l'article 49:

jurídiques legalment constituïdes, que transcorren dins la zona urbana de la muntanya de Montserrat i que tenen un abast o un contingut cultural, esportiu, religiós o social.

b) Les persones que s'allotgen al recinte urbà i al càmping de Montserrat, als refugis de la muntanya, i també les que fan ús dels serveis de funicular, de restauració i d'hoteleria al recinte urbà de la muntanya de Montserrat, gaudeixen d'una bonificació única de 100 pessetes per vehicle. Aquesta bonificació no és acumulable a la recollida en el punt a.

Article 51

Afectació de la taxa

De conformitat amb el que estableix l'article 3 d'aquesta Llei, els ingressos derivats de la taxa resten afectats al finançament del cost dels serveis prestats pel Patronat de la Muntanya de Montserrat.

Capítol II

Taxa per l'accés en línia a la base de dades del DOGC i l'adquisició, la subscripció i la publicació d'anuncis al DOGC, gestionat per l'Entitat Autònoma del Diari Oficial i de Publicacions de la Generalitat de Catalunya

Article 52

Fet imposable

Constitueixen el fet imposable de la taxa l'accés en línia a la base de dades del Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya (DOGC), i l'adquisició, la subscripció i la publicació d'anuncis de l'edició en paper del Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya.

Article 53

Subjecte passiu

És subjecte passiu de la taxa la persona física o jurídica que adquireix el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, edició en paper, o s'hi subscriu, o sol licita la publicació d'anuncis al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, o, sense pertànyer a l'Administració de la Generalitat, sol licita l'accés en línia a la base de dades del DOGC.

Article 54

Acreditament

La taxa s'acredita en el moment de sol licitar la prestació del servei, però el pagament de la quota pot fixar-se en un altre moment.

Article 55

Quota

La quota de la taxa es determina de conformitat amb els barems següents:

-1 La quota de la taxa per la subscripció al DOGC, segons la data en què aquesta s'efectuï, és la següent:

Període	Pta
-----	
1 De gener a desembre	21.443
2 De febrer a desembre	19.657
3 De març a desembre	17.870
4 D'abril a desembre	16.083
5 De maig a desembre	14.296
6 De juny a desembre	12.509
7 De juliol a desembre	10.722
8 D'agost a desembre	8.935
9 De setembre a desembre	7.148
10 D'octubre a desembre	5.361

- a) La quota per l'adquisició d'exemplars del DOGC solts és de 80 pessetes per unitat.
- b) Les quotes fixades en aquest apartat 1 són les mateixes per a l'edició catalana i per a la castellana.
- 2 La quota de la taxa per la publicació d'anuncis al DOGC no sotmesos a exempció per la normativa vigent és de 2,68 pessetes per espai i mil límetre d'alçada. La quota corresponent als anuncis amb termini d'urgència és de 4,10 pessetes per espai i mil límetre d'alçada. En aquests imports s'inclou la publicació en totes dues edicions, la catalana i la castellana.
- 3 La quota de la taxa per la subscripció a l'accés en línia a la base de dades del DOGC és la mateixa que la fixada per a la subscripció en paper a l'apartat 1.
- a) La quota pel minut de consulta és de 78 pessetes.
- b) La quota per les actuacions especials és de 6.000 pessetes.
- c) La quota per la prestació de suport tècnic és de 5.500 pessetes.
- d) La quota d'adquisició del paquet informàtic que s'ha d'instal·lar a l'ordinador de l'usuari o usuària per a poder tenir accés al DOGC és de 95.000 pessetes.

Article 56

Bonificacions

En relació amb la quota aprovada per l'article 55.2, s'estableixen les bonificacions següents:

-1 Per als anuncis que sobrepassin en extensió una pàgina impresa del DOGC, s'aplica una bonificació del 25%.

-2 Per als anuncis dels anunciants que no pertanyen a l'Administració de la Generalitat i que siguin lliurats en paper i en disquet, d'acord amb la normativa establerta, s'ha d'aplicar el 10% de bonificació.

Títol III

Taxes del Departament de Governació

Capítol I

Taxa per la prestació de serveis i la realització d'activitats pel Departament de Governació en matèria de seguretat privada

Article 57

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa la prestació de serveis i activitats que, d'acord amb la Llei 23/1992, del 30 de juliol, de seguretat privada, el Reial decret 2364/1994, del 9 de desembre, d'aprovació del Reglament sobre seguretat privada, i el Decret 272/1995, del 28 de setembre, de regulació de l'exercici de competències en matèria de seguretat privada, corresponen a la Generalitat de Catalunya, i que es descriuen a l'article 60.

Article 58

Subjecte passiu

Són subjectes passius de la taxa les persones físiques o jurídiques que sol liciten la prestació dels serveis i les activitats administratives que constitueixen el fet imposable en matèria de seguretat privada. Si els esmentats serveis es presten d'ofici, són subjectes passius les persones físiques o jurídiques destinatàries.

Article 59

Acreditament

La taxa s'acredita i es fa efectiva en el moment de la sol·licitud que motiva el servei o l'actuació administrativa que constitueixen el fet imposable. En els supòsits en què

del servei o es realitza l'activitat, sens perjudici de la possibilitat d'exigir el dipòsit previ de l'import estimat, resultant de la liquidació que es practiqui.

Article 60

Quota

L'import de la quota és:

-1 Autorització i inscripció de les empreses de seguretat: 48.750 ptes.

-2 Modificació de l'assentament d'inscripció del domicili social, de l'àmbit territorial d'actuació i ampliació d'activitats, inclosos el desplaçament i l'informe pertinent del personal de l'Administració: 34.250 ptes.

-3 Modificació de l'assentament d'inscripció del capital social, titularitat d'accions o participacions, modificacions estatutàries, variacions en la composició personal dels seus òrgans d'administració i direcció i en la uniformitat del personal de seguretat: 14.750 ptes.

-4 Cancel·lació de la inscripció: 14.750 ptes.

-5 Autorització d'obertura de sucursals o delegacions de les empreses de seguretat: 18.500 ptes.

-6 Autorització de la prestació de serveis d'escortes privats: 27.500 ptes.

-7 Autorització de la prestació de serveis de vigilància amb armes pels guardes particulars de camp: 27.500 ptes.

-8 Autorització de la prestació de serveis de seguretat per vigilants de seguretat en polígons industrials o urbanitzacions: 27.500 ptes.

-9 Autorització de la implantació d'un servei substitutori de vigilants de seguretat: 27.500 ptes.

-10 Autorització de la creació de departaments de seguretat per a les empreses industrials, comercials o de serveis i les entitats públiques o privades que, sense estar-hi obligades, ho sol liciten: 27.500 ptes.

-11 Autorització d'obertura i de funcionament d'establiments o oficines obligats a disposar de mesures de seguretat, dispensa de mesures de seguretat i, en general, qualsevol autorització que impliqui desplaçament o informe del personal de l'Administració: 27.500 ptes.

-12 Autorització per a la prestació de serveis de custòdia de claus en vehicles: 27.500 ptes.

-13 Compulsa de documents: 500 ptes.

-14 Expedició de certificacions: 3.000 ptes.

Capítol II

Taxa per la prestació de serveis per la Direcció General del Joc i d'Espectacles

Article 61

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa la prestació que fa la Direcció General del Joc i d'Espectacles o les entitats que autoritzi de les actuacions o els serveis administratius que es consignen a l'article 64.

Article 62

Subjecte passiu

-1 Són subjectes passius contribuents de la taxa les persones físiques o jurídiques en interès de les quals es fan les actuacions administratives o es presten els serveis administratius que constitueixen el fet imposable.

-2 Són subjectes passius substituïts del contribuent les persones físiques o jurídiques que sol liciten les actuacions o els serveis administratius quan aquests s'han de prestar a favor d'altres persones diferents del sol licitant.

l'actuació administrativa o de la prestació del servei que constitueix el fet imposable, però pot ésser exigida en el moment en què es fa la sol·licitud d'aquests serveis. En el cas de les inspeccions tècniques de màquines recreatives i d'atzar, si un cop sol·licitat el servei aquest no es presta per desistiment o per alguna altra causa imputable al sol·licitant, la taxa s'acredita en un 35% de la quota que correspongui, segons la quota establerta per l'article 62.

Article 64

Quota

L'import de la quota és:

- 1 Emissió de documents d'homologació de material de joc o inscripció en el Registre de Models: 25.000 ptes.
- 2 Inscripció, autorització i renovació d'empreses:
  - 2.1 Inscripció en els registres i autorització d'empreses de joc: 31.225 ptes.
  - 2.2 Inscripció en el Registre d'Empreses Recreatives i d'Espectacles: 6.200 ptes.
  - 2.3 Modificacions de les condicions d'inscripció i autorització d'empreses de joc: 6.200 ptes.
- 3 Emissió de documents professionals: 3.675 ptes.
- 4 Autorització i renovació de locals i establiments:
  - 4.1 De casinos de joc: 625.575 ptes.
  - 4.2 De sales de bingo: 125.075 ptes.
  - 4.3 De salons de joc (màquines B): 62.525 ptes.
  - 4.4 De salons recreatius (màquines A): 31.225 ptes.
  - 4.5 D'altres locals de joc, d'espectacles i activitats recreatives: 6.200 ptes.
  - 4.6 Modificació d'autoritzacions de constitució i funcionament de locals i establiments de jocs: 6.200 ptes.
- 5 Expedició i duplicats de permisos d'explotació: 12.450 ptes.
- 6 Diligències relatives a la tramitació de la instal·lació o l'emplaçament i als permisos per a l'explotació de les màquines recreatives i d'atzar, i diligències relatives als llibres: 6.200 ptes.
- 7 Examen d'expedient d'autoritzacions de rifes, tómbols, combinacions aleatòries i apostes: 6.200 ptes.
- 8 Autoritzacions governatives d'espectacles i actes recreatius amb caràcter professional:
  - 8.1 Fins a 5.000 persones d'aforament: 7.475 ptes.
  - 8.2 Cada 5.000 persones més o fracció: 6.200 ptes.
- 9 Autoritzacions governatives d'espectacles amb caràcter no professional: 600 ptes.
- 10 Autoritzacions governatives d'actes esportius amb caràcter professional: 6.200 ptes.
- 11 Autorització d'espectacles taurins:
  - 11.1 Festes de braus: 12.450 ptes.
  - 11.2 Correbous: 6.200 ptes.
- 12 Expedició de duplicats: 50% de la quota.
- 13 Inspecció tècnica de màquines recreatives i d'atzar (de tipus A, B o C): 11.800 ptes.
- 14 Inspecció tècnica de les taules de casinos: 37.225 ptes.
- 15 Inspecció tècnica d'aparells i material del joc del bingo: 25.550 ptes.
- 16 Control tècnic del pes dels lots de les boles del joc del bingo: 33.275 ptes.

Article 65

Afectació de la taxa

De conformitat amb el que estableix l'article 3, els ingressos derivats de la taxa per la prestació dels serveis a què es refereixen els apartats 13, 14, 15 i 16 de

Capítol III

Taxa de l'Escola de Policia de Catalunya

Article 66

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa la prestació dels serveis docents de l'Escola de Policia de Catalunya en els cursos de promoció i en el curs d'agent interí, destinats a membres dels cossos policials no dependents del Departament de Governació, i que es descriuen a l'article 69.

Article 67

Subjecte passiu

Són subjectes passius de la taxa les persones físiques o jurídiques que sol liciten els serveis docents de l'Escola de Policia de Catalunya, que constitueixen el fet imposable.

Article 68

Acreditament

La taxa s'acredita quan s'inicia la prestació del servei corresponent, sens perjudici de la possibilitat d'exigir-ne el dipòsit previ.

Article 69

Quota

L'import de la quota és:

	Pta
-----	-----
-1 Curs de caporal	127.500
-2 Curs de sergent	108.000
-3 Curs de sotsinspector	108.000
-4 Curs d'inspector	165.000
-5 Curs d'intendent, intendentmajor i superintendent	165.000
-6 Curs d'agent interí	54.000

Capítol IV

Taxa per l'habilitació acreditativa dels bombers d'empresa de l'Escola de Bombers de Catalunya

Article 70

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa per l'habilitació acreditativa dels bombers d'empresa l'expedició de l'habilitació per a exercir la funció de bomber d'empresa atorgada per l'Escola de Bombers de Catalunya.

Article 71

Subjecte passiu

Són subjectes passius de la taxa les persones que sol liciten l'habilitació que constitueix el fet imposable.

Article 72

Acreditament

La taxa s'acredita mitjançant la realització del fet imposable, però pot ésser exigida en el moment en què se sol licita el servei.

Article 73

Quota

La quota de la taxa es fixa en 5.790 pessetes.

Títol IV

Taxes del Departament d'Economia i Finances

d'assegurances titulat

Article 74

Fet imposable

Constitueixen el fet imposable de la taxa la formalització de l'expedient i l'expedició del diploma de mediador o mediadora d'assegurances titulat.

Article 75

Subjecte passiu

Són subjectes passius les persones que sol liciten l'inici de l'expedient.

Article 76

Acreditament

La taxa s'acredita en el moment de la presentació de la sollicitud que inicia l'expedient.

Article 77

Quota

La quota de la taxa és de 4.000 pessetes.

Article 78

Afectació de la taxa

De conformitat amb el que estableix l'article 3, els ingressos derivats de la taxa resten afectats al finançament del cost del servei prestat per la Direcció General de Política Financera.

Capítol II

Taxa per l'expedició de certificacions oficials de l'Institut d'Estadística de Catalunya

Article 79

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa l'expedició de certificacions oficials sobre resultats estadístics, en els termes establerts per l'article 36.4 de la Llei 14/1987, del 9 de juliol, d'estadística.

Article 80

Subjecte passiu

Són subjectes passius d'aquesta taxa les persones físiques o jurídiques dels sectors públics o privats que sol liciten la certificació.

Article 81

Acreditament

La taxa s'acredita en el moment de produir-se el fet imposable, quan l'Institut d'Estadística emet la certificació sollicitada i el sollicitant la rep.

Article 82

Quota

La quota de la taxa es determina per la suma dels imports dels dos barems següents:

	Pta

-1 Barem fix (per certificació)	750
-2 Barem variable:	
2.1 Per pàgina de resultats estadístics	
(suport paper)	20
2.2 Per Kbyte referit a resultats	
estadístics (suport magnètic)	1
A la quantitat resultant de l'apartat 2.2, s'hi sumen les	
quantitats següents segons el tipus de suport:	

(8 mm d'amplada)	1.600/unita
2.2.3 Cartutx de cinta magnètica	
(90 m llargada/4 mm amplada)	1.550/unita
2.2.4 Cinta rodet:	
De 1.200 peus	1.970/unita
De 2.400 peus	2.600/unita
De 3.600 peus	3.825/unita

Article 83

Afectació de la taxa

De conformitat amb el que estableix l'article 3, els ingressos derivats de la taxa resten afectats al finançament del cost del servei prestat per l'Institut d'Estadística de Catalunya.

Títol V

Taxes del Departament d'Ensenyament

Capítol I

Taxa per l'expedició de títols acadèmics i professionals

Article 84

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa l'expedició de títols acadèmics i professionals corresponents a ensenyaments regulats per la Llei orgànica 1/1990, del 3 d'octubre, d'ordenació general del sistema educatiu, llevat dels que corresponen als ensenyaments obligatoris, l'expedició dels quals és gratuïta.

Article 85

Subjectes passius

Són subjectes passius de la taxa els qui sol liciten els serveis a què es refereix l'article 84.

Article 86

Acreditament

La taxa s'acredita mitjançant la realització del fet imposable, però pot ésser exigida en el moment de sol licitar el servei.

Article 87

Quota

L'import de la quota per l'expedició de títols acadèmics i professionals és:

	Pta

-1 Batxillerat: títol de batxillerat	6.750
-2 Formació professional específica:	
2.1 Títol de tècnic o tècnica	6.750
2.2 Títol de tècnic o tècnica superior	7.560
-3 Ensenyaments de règim especial:	
3.1 Ensenyaments de música i dansa:	
3.1.1 Títol professional	6.750
3.1.2 Títol superior	15.120
3.2 Ensenyaments d'art dramàtic:	
3.2.1 Títol superior d'art dramàtic	15.120
3.3 Ensenyaments d'arts plàstiques	
i disseny:	
3.3.1 Títol de tècnic o tècnica	6.750
3.3.2 Títol de tècnic o tècnica	
superior	7.560
3.3.3 Títol de conservació	
i restauració de béns culturals	7.560
3.3.4 Títol de disseny	7.560
3.4 Ensenyaments d'idiomes	

Article 88

Exempcions i bonificacions

Als alumnes membres de famílies nombroses, els són aplicables les exempcions i les bonificacions establertes en la legislació vigent relativa a la protecció d'aquestes famílies.

Capítol II

Taxa per drets de formació d'expedients

Article 89

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa la formació d'expedients per a l'expedició de títols i diplomes acadèmics, docents i professionals corresponents a plans d'estudi anteriors als regulats per la Llei orgànica 1/1990, del 3 d'octubre, d'ordenació general del sistema educatiu, llevat dels que corresponen als ensenyaments obligatoris, l'expedició dels quals és gratuïta.

Article 90

Subjecte passiu

Són subjectes passius de la taxa els qui sol liciten els serveis esmentats per l'article 89.

Article 91

Acreditament

La taxa s'acredita mitjançant la realització del fet imposable, però pot ésser exigida en el moment de sol licitar el servei.

Article 92

Quota

L'import de la quota pels drets de formació d'expedient per a la tramitació d'expedients de títols i diplomes acadèmics, docents i professionals és:

	Pta

-1 Ensenyament de batxillerat:	
1.1 Títol de batxillerat unificat polivalent	5.205
1.2 Plans antics:	
1.2.1 Títol de batxillerat elemental	2.090
1.2.2 Títol de batxillerat superior	5.190
1.2.3 Títol de batxillerat laboral	5.190
-2 Ensenyament de formació professional:	
2.1 Títol de tècnic o tècnica auxiliar	2.090
2.2 Certificat d'escolaritat de formació professional (FP) de primer grau	995
2.3 Títol de tècnic o tècnica especialista	5.190
2.4 Plans antics:	
2.4.1 Títol d'oficial industrial	2.090
2.4.2 Títol de mestre o mestra industrial	5.190
2.5 Títol d'audició i llenguatge per a mestres	2.480
2.6 Títol de pedagogia terapèutica	2.480
-3 Ensenyaments artístics i especialitzats:	
3.1 Escola Oficial d'Idiomes diploma d'aptitud de l'Escola d'Idiomes	2.480
3.2 Conservatoris de música:	
3.2.1 Diploma elemental	1.165
3.2.2 Títol professional	2.480
3.2.3 Títol de professor o professora superior (grau superior)	14.965
3.2.4 Títol de professor o professora (grau professional)	9.945

pla antic	1.165
3.3 Escoles d'arts aplicades i oficis artístics:	
3.3.1 Títol de graduat o graduada	1.165
-4 Ensenyament no reglat diploma	2.510

Article 93

Exempcions i bonificacions

Als alumnes membres de famílies nombroses, els són aplicables les exempcions i les bonificacions establertes en la legislació vigent relativa a la protecció d'aquestes famílies.

Capítol III

Taxa per la prestació dels serveis docents de les escoles oficials d'idiomes

Article 94

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa la prestació dels serveis docents de les escoles oficials d'idiomes.

Article 95

Subjecte passiu

És subjecte passiu de la taxa qui sol licita la prestació dels serveis docents a què es refereix l'article 94.

Article 96

Acreditament

La taxa s'acredita mitjançant la realització del fet imposable, però pot ésser exigida en el moment de sol licitar el servei.

Article 97

Quota

L'import de la quota és:

	Pta

-1 Drets d'ingrés	2.810
-2 Matrícula i serveis per a alumnes oficials	20.000
-3 Matrícula i drets d'examen del certificat de cicle elemental	6.210
-4 Matrícula i drets d'examen del certificat d'aptitud	6.210

Article 98

Exempcions i bonificacions

-1 Als alumnes membres de famílies nombroses, els són aplicables les exempcions i les bonificacions establertes a la legislació vigent relativa a la protecció d'aquestes famílies.

-2 Gaudeixen d'exempció en el pagament de la taxa pels drets d'ingrés i de matrícula recollits en els apartats 1 i 2 de l'article 97 els alumnes que tenen la condició de becaris amb càrrec als pressupostos de l'Estat. A l'efecte de formalització de la matrícula, els sol licitants de beca poden fer la sol licitud amb caràcter condicional, sense fer pagament previ de la quota. No obstant això, els alumnes que no acreditin oportunament l'obtenció d'aquest benefici estan obligats al pagament immediat de la taxa, sense que calgui un requeriment previ de l'Administració, amb el benentès que la manca de pagament determina necessàriament l'anul·lació de la matrícula condicional i la invalidació subsegüent del curs acadèmic, en els termes que s'estableixin per

Taxa per la prestació dels serveis docents de l'Escola Superior de Conservació i Restauració de Béns Culturals de Catalunya

Article 99

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa la prestació dels serveis docents de l'Escola Superior de Conservació i Restauració de Béns Culturals de Catalunya.

Article 100

Subjecte passiu

És subjecte passiu de la taxa qui sol licita la prestació dels serveis docents a què es refereix l'article 99.

Article 101

Acreditament

La taxa s'acredita mitjançant la realització del fet imposable, però pot ésser exigida en el moment de sol licitar el servei.

Article 102

Quota

L'import de la quota és:

	Pta

-1 Matrícula:	
1.1 Curs complet	92.100
1.2 Assignatura anual (per cada hora setmanal de l'assignatura)	3.070
1.3 Assignatura quadrimestral (per cada hora setmanal de l'assignatura)	1.535
-2 Proves d'accés	7.369
-3 Projecte final de carrera	13.543
-4 Secretaria:	
4.1 Expedient acadèmic, certificacions acadèmiques o trasllat d'expedient acadèmic	2.581
4.2 Compulsa de documents	548
4.3 Expedició de targeta d'identitat .	558

Article 103

Exempcions i bonificacions

-1 Als alumnes membres de famílies nombroses, els són aplicables les exempcions i les bonificacions establertes a la legislació vigent relativa a la protecció d'aquestes famílies.

-2 Gaudeixen d'exempció en el pagament de la taxa pels drets de matrícula recollida a l'apartat 1 de l'article 102 els alumnes que tenen la condició de becaris amb càrrec als pressupostos de l'Estat. A l'efecte de formalització de la matrícula, els sol licitants de beca poden fer la sol·licitud amb caràcter condicional, sense fer pagament previ de la quota. No obstant això, els alumnes que no acreditin oportunament l'obtenció d'aquest benefici estan obligats al pagament immediat de la taxa, sense que calgui un requeriment previ de l'Administració, amb el benentès que la manca de pagament determina necessàriament l'anul·lació de la matrícula condicional i la invalidació subsegüent del curs acadèmic, en els termes que s'estableixin per reglament.

Capítol V

Taxa per la inscripció a les proves per a l'obtenció dels certificats expedits per la International Certificate

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa la inscripció a les proves per a l'obtenció dels certificats expedits per la International Certificate Conference (ICC) a Catalunya.

Article 105

Subjecte passiu

És subjecte passiu de la taxa qui sol licita els serveis a què es refereix l'article 104.

Article 106

Acreditament

La taxa s'acredita en el moment de la inscripció, però pot ésser exigida la justificació de l'ingrés de la taxa en el moment de la presentació de la sol·licitud.

Article 107

Quota

La quota de la taxa és de 14.000 pessetes.

Títol VI

Taxes del Departament de Cultura

Capítol I

Taxa pels drets d'inscripció a les proves de la Junta Permanent de Català

Article 108

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa la inscripció en les proves de la Junta Permanent de Català.

Article 109

Subjecte passiu

Són subjectes passius de la taxa les persones que s'inscriuen a les proves.

Article 110

Acreditament

La taxa s'acredita mitjançant la prestació del servei i s'exigeix en el moment de la inscripció.

Article 111

Quota

L'import de la quota és:

-1 Proves de coneixements orals bàsics de llengua catalana (certificat A) o de coneixements elementals de llengua catalana (certificat B): 2.000 ptes.

-2 Proves de coneixements mitjans de llengua catalana (certificat C) o coneixements superiors de llengua catalana, orals i escrits (certificat D): 3.500 ptes.

-3 Proves de coneixements suficients de llenguatge administratiu (certificat G) o de coneixements suficients de llenguatge comercial (certificat M): 2.000 ptes.

-4 Proves de capacitació per a l'ensenyament de català a adults (certificat E) o de capacitació per a la correcció de textos orals i escrits (certificat K): 3.500 ptes.

Article 112

Exempcions

Són exempts d'aquesta taxa, amb la justificació documental prèvia de llur situació, els subjectes passius en situació d'atur que no perceben cap prestació econòmica i els jubilats.

Capítol II

Taxa pels drets d'inscripció en les proves de traductors i

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa la inscripció en les proves convocades pel Departament de Cultura per a l'obtenció de l'habilitació professional de traductor o traductora i d'intèrpret jurat d'altres llengües al català.

Article 114

Subjecte passiu

Són subjectes passius de la taxa les persones que s'inscriuen a les proves.

Article 115

Acreditament

La taxa s'acredita en el moment de la prestació del servei i s'exigeix en el moment de la inscripció.

Article 116

Quota

La quota de la taxa és:

-1 Proves per a l'obtenció de l'habilitació professional de traductor o traductora jurat: 10.000 ptes.

-2 Proves per a l'obtenció de l'habilitació professional d'intèrpret jurat: 10.000 ptes.

Capítol III

Taxa per la realització de sessions fotogràfiques, filmacions i similars

Article 117

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa la realització de sessions fotogràfiques, filmacions, enregistraments de concerts i similars i la utilització de monuments per a exposicions i actes diversos. No forma part del fet imposable d'aquesta taxa la utilització comercial o d'altre tipus de les fotografies o les filmacions dels monuments, que s'ha de regir per la seva normativa específica.

Article 118

Subjecte passiu

Són subjectes passius de la taxa les persones físiques o jurídiques, públiques o privades, que sol liciten les autoritzacions corresponents.

Article 119

Acreditament

La taxa s'acredita en el moment d'obtenir l'autorització.

Article 120

Quota

L'import de la quota és:

-1 Realització de fotografies i filmacions de monuments:

1.1 Reportatge fotogràfic:

1.1.1 Fins a 2 hores: 10.000 ptes.

1.1.2 Més de 2 hores fins a 1 dia: 40.000 ptes.

1.1.3 Per cada dia: 40.000 ptes.

-2 Vídeos, espots comercials, filmacions i rodatges per a cadenes de televisió i per al cinema i similars:

2.1 Si l'ús és compatible amb la visita pública:

2.1.1 Per cada dia de lloguer: 50.000 ptes.

2.1.2 Serveis, per cada dia: 10.000 ptes.

2.2 Si l'ús no és compatible amb la visita pública:

2.2.1 Per cada dia de lloguer: 100.000 ptes.

2.2.2 Serveis, per cada dia: 10.000 ptes.

La quota fixada en els apartats 2.1.2 i 2.2.2 cobreix els subministraments, la neteja ordinària, l'assistència del personal del monument, la megafonia i altres serveis

3.1 Si l'ús és compatible amb la visita pública:

3.1.1 Per cada dia de lloguer: 50.000 ptes.

3.1.2 Serveis, per cada dia: 10.000 ptes.

3.2 Si l'ús no és compatible amb la visita pública:

3.2.1 Per cada dia de lloguer: 100.000 ptes.

3.2.2 Serveis, per cada dia: 10.000 ptes.

La quota fixada en els apartats 3.1.2 i 3.2.2 anteriors cobreix els subministraments, la neteja ordinària, l'assistència del personal del monument, la megafonia i altres serveis ordinaris dels monuments. Si es produeixen despeses addicionals, se n'ha de satisfer l'import.

-4 Utilització dels monuments per a exposicions:

4.1 Exposicions obertes en l'horari normal de visita pública del monument i compatibles amb aquesta:

4.1.1 Per cada dia de lloguer: 10.000 ptes.

4.1.2 Serveis, per cada dia: 10.000 ptes.

4.2 Si l'exposició és oberta en hores no compreses en l'horari normal de visita pública del monument, la quota fixada en l'apartat 4.1 s'incrementa amb l'import de les despeses originades per aquest motiu.

4.3 En les exposicions que impliquen la gratuïtat de la visita pública del monument, els organitzadors han de satisfer l'import addicional corresponent als ingressos per venda que el Departament de Cultura deixa de percebre.

Aquest import es calcula multiplicant el nombre mitjà de visitants diaris l'any anterior per l'import vigent de la quota en el moment de fer l'exposició i pel nombre de dies que dura l'exposició.

-5 Utilització fins a dues hores dels monuments per a actes diversos:

5.1 Monuments de Sant Pere de Rodes, Santes Creus i la Seu Vella de Lleida: 75.000 ptes.

5.2 Monuments del castell de Cardona, la casa Rafael de Casanova, el monestir de Sant Cugat del Vallès, la casa Prat de la Riba, el castell d'Escornalbou, el mausoleu de Centelles, el jaciment dels Munts, la cartoixa d'Escaladei, el castell de Miravet, l'església de Sant Francesc de Montblanc, el convent de Sant Bartomeu de Bellpuig, el jaciment del Molí de l'Espígol, i la canònica de Santa Maria de Vilabertran: 50.000 ptes.

-6 Muntatges i desmuntatges d'exposicions, de concerts, de filmacions i d'altres:

6.1 Per una hora, dins l'horari de visita pública del monument: 3.000 ptes.

6.2 Per una hora, fora de l'horari de visita pública del monument: 5.000 ptes.

Capítol IV

Taxa per l'examen i l'expedició de certificats de qualificació de pel·lícules cinematogràfiques i altres obres audiovisuals

Article 121

Fet imposable

Constitueixen el fet imposable:

a) L'examen de pel·lícules i d'altre material cinematogràfic i d'obres audiovisuals en suport diferent al cinematogràfic, si aquest examen és imposat per disposició legal o reglamentària.

b) La tramitació de l'expedient i l'expedició del certificat corresponent a cada còpia de pel·lícula o del certificat únic o els certificats complementaris de les obres audiovisuals o versions videogràfiques en qualsevol suport o format, si és imposat per disposició legal o reglamentària.

Article 122

presentades a qualificació.

Article 123

Acreditament

La taxa s'acredita en el moment de la prestació del servei, però en pot ésser exigit el pagament en el moment en què es presenta la pel·lícula cinematogràfica o el suport a visionar, en el supòsit de l'apartat a de l'article 121, i en el moment de la sol·licitud a l'òrgan gestor dels certificats corresponents a les còpies acreditades de les pel·lícules cinematogràfiques i els certificats únics o complementaris de les obres audiovisuals o les versions videogràfiques, en el supòsit de l'apartat b de l'article 121.

Article 124

Quota

La quota de la taxa es fixa en:

-1 Per l'examen de pel·lícules i altre material cinematogràfic, per cada rotlle cinematogràfic amb una durada màxima de 300 metres: 195 ptes.

-2 Per l'examen d'obres audiovisuals en suport diferent del cinematogràfic:

2.1 Per cada suport de fins a una hora de durada: 1.000 ptes.

2.2 Per cada quinze minuts addicionals o fracció: 250 ptes.

-3 Per l'expedició del certificat corresponent a cada còpia de pel·lícula cinematogràfica, per cada rotlle que la integra: 195 ptes.

-4 Per l'expedició del certificat únic amb validesa:

4.1 Fins a un màxim de 500 còpies: 750 ptes.

4.2 Fins a un màxim de 1.000 còpies: 1.500 ptes.

4.3 Fins a un màxim de 2.000 còpies: 3.000 ptes.

4.4 Fins a un màxim de 5.000 còpies: 7.500 ptes.

4.5 Fins a un màxim de 10.000 còpies: 15.000 ptes.

4.6 Fins a un màxim de 25.000 còpies: 37.500 ptes.

4.7 Fins a un màxim de 50.000 còpies: 75.000 ptes.

4.8 Fins a un màxim de 100.000: 150.000 ptes.

4.9 Fins a un nombre il·limitat: 500.000 ptes.

-5 Per l'expedició de certificats complementaris: la quota corresponent al nombre de còpies que se sol·liciten.

Article 125

Afectació de la taxa

De conformitat amb el que estableix l'article 3, els ingressos derivats de la taxa resten afectats al finançament del cost del servei prestat pel Departament de Cultura.

Capítol V

Taxa pels serveis que presta el Registre de la Propietat Intel·lectual

Article 126

Fet imposable

Constitueixen el fet imposable:

a) La tramitació dels expedients de sol·licitud d'inscripció en el Registre de la Propietat Intel·lectual dels drets, dels actes i dels contractes sobre obres, actuacions i produccions protegides per la Llei de propietat intel·lectual.

b) L'emissió de certificacions i notes simples relatives al contingut dels assentaments del Registre.

c) L'emissió de còpies certificades de documents que formen part dels expedients tramitats al Registre.

Article 127

Subjecte passiu

Article 128

Acreditament

La taxa s'acredita en el moment de la prestació del servei, però pot ésser exigida en el moment de la sol·licitud.

Article 129

Quota

La quota de la taxa és:

- 1 Per la tramitació dels expedients d'inscripció: 600 ptes.
- 2 Per l'emissió de certificacions: 400 ptes.
- 3 Per l'emissió de notes simples: 200 ptes.
- 4 Per l'emissió de còpies certificades de documents: 175 ptes.

Capítol VI

Taxa per la realització, en les dependències de la Biblioteca de Catalunya, de reportatges fotogràfics i transmissions i enregistraments sonors o visuals

Article 130

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa la realització, en les dependències de la Biblioteca de Catalunya, de reportatges fotogràfics, enregistraments i transmissions sonors o visuals, per qualsevol mitjà mecànic.

Article 131

Subjecte passiu

Són subjectes passius de la taxa les persones físiques o jurídiques, públiques o privades, que sol·liciten les autoritzacions corresponents.

Article 132

Acreditament

La taxa s'acredita en el moment d'obtenir l'autorització.

Article 133

Quota

L'import de la quota és:

- 1 Reportatges fotogràfics, per una hora: 15.000 ptes.
- 2 Filmacions, enregistraments i rodages, per una hora: 15.000 ptes.
- 3 Transmissions i enregistraments exclusivament sonors, per una hora: 7.000 ptes.

Capítol VII

Taxa per la utilització de les cabines de consulta de la Biblioteca de Catalunya

Article 134

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa la utilització de les cabines de consulta de la Biblioteca de Catalunya.

Article 135

Subjecte passiu

Són subjectes passius de la taxa les persones que utilitzen les cabines de lectura.

Article 136

Acreditament

La taxa s'acredita en el moment que s'autoritza la utilització de les cabines de lectura.

Article 137

Títol VII

Taxes del Departament de Sanitat i Seguretat Social

Capítol I

Taxa pels serveis d'autorització administrativa de funcionament, reforma o revalidació de locals, instal·lacions, indústries, activitats, espectacles i serveis

Article 138

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa la prestació que fa el Departament de Sanitat i Seguretat Social dels serveis que es consignen en l'article 141.

Article 139

Subjecte passiu

Són subjectes passius de la taxa les persones naturals o jurídiques, públiques o privades, en interès de les quals es presten els serveis.

Article 140

Acreditament

La taxa s'acredita mitjançant la realització del fet imposable, però en pot ésser exigit el pagament en el moment de la sol·licitud de la prestació del servei per la persona interessada.

Article 141

Quota

La quota de la taxa, pel que fa als estudis, als informes i a la inspecció de construccions, locals, instal·lacions, indústries, activitats, espectacles i serveis, és:

-1 Per l'obtenció de l'autorització administrativa de funcionament, reforma o revalidació:

1.1 Amb pressupostos de fins a 10.000.000: 5.200 ptes.

1.2 Amb pressupostos de més de 10.000.000 i fins a 100.000.000: 23.900 ptes.

1.3 Amb pressupostos de més de 100.000.000: 33.200 ptes.

-2 Per inspeccions ulteriors, periòdiques o no: 6.000

Capítol II

Taxa pels serveis de tramitació d'autoritzacions administratives i de comprovació tècnica sanitària en matèria de policia sanitària mortuòria

Article 142

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa la tramitació pel Departament de Sanitat i Seguretat Social d'autoritzacions administratives i comprovacions en matèria de policia sanitària mortuòria.

Article 143

Subjecte passiu

Són subjectes passius de la taxa les persones que sol·liciten la prestació dels serveis a què es refereix l'article 145. Si aquests serveis es presten d'ofici, són subjectes passius els causahavents de la persona difunta.

Article 144

Acreditament

La taxa s'acredita amb la realització del fet imposable, però en pot ésser exigit el pagament en el moment de la sol·licitud, per les persones interessades, de la prestació del servei.

La quota de la taxa és:

-1 Per la tramitació de les autoritzacions administratives i de comprovacions tècniques sanitàries per al trasllat, l'exhumació, la inhumació, la conservació o l'embalsament de cadàvers.

1.1 Trasllat: 5.175 ptes.

1.2 Exhumació o inhumació: 5.175 ptes.

1.3 Conservació, embalsament, incineració: 5.700 ptes.

-2 Per la tramitació de les autoritzacions administratives i les comprovacions sanitàries per al trasllat, l'exhumació o la inhumació de restes cadavèriques: 875 ptes.

-3 En el supòsit de concurrència de dues o més de dues autoritzacions o comprovacions tècniques sanitàries de les esmentades en aquest article, la tarifa a aplicar és la corresponent a la de la darrera actuació sanitària administrativa, incrementada en el 25%.

Capítol III

Taxa pels serveis dels laboratoris de salut pública dependents del Departament de Sanitat i Seguretat Social

Article 146

Fet imposable

-1 Constitueixen el fet imposable de la taxa les proves i les anàlisis efectuades en els laboratoris de salut pública dependents del Departament de Sanitat i Seguretat Social que es consignen en l'article 149.

-2 El fet imposable es produeix només en el cas que els serveis es prestin per disposició normativa expressa o quan s'efectuïn d'ofici per la mateixa Administració.

Article 147

Subjecte passiu

Són subjectes passius de la taxa les persones físiques o jurídiques, públiques o privades, receptors del servei de laboratori.

Article 148

Acreditament

La taxa s'acredita amb la prestació del servei; se'n pot exigir el pagament a la bestreta en el moment en què la persona interessada formuli la sol·licitud.

Article 149

Quota

La quota de la taxa és:

-1 Anàlisis microbiològiques

1.1 Identificació i recompte de microorganismes: 5.135 ptes.

1.2 Investigació de microorganismes patògens: 8.538 ptes.

1.3 Investigació de substàncies inhibidores: 4.639 ptes.

1.4.1 Anàlisi microbiològica mínima d'aigua de consum públic: 9.058 ptes.

1.4.2 Anàlisi microbiològica normal d'aigua de consum públic: 16.908 ptes.

1.4.3 Anàlisi microbiològica completa d'aigua de consum públic: 24.746 ptes.

1.4.4 Anàlisi microbiològica d'aigües envasades: 28.667 ptes.

1.4.5 Anàlisi microbiològica d'aigües de piscina: 9.058 ptes.

1.4.6 Anàlisi microbiològica d'aigües de bany de balnearis: 32.069 ptes.

1.5 Per la identificació i la quantificació de microorganismes per altres tècniques microbiològiques no especificades: 15.862 ptes.

-2 Bioassaigs

substàncies no especificades per bioassaigs: 16.205 ptes.

-3 Anàlisis fisicoquímiques

3.1 Anàlisis fisicoquímiques per tècniques no instrumentals

3.1.1 Gravimetries: 2.768 ptes.

3.1.2 Volumetries: 2.918 ptes.

3.1.3 Cromatografia en capa fina: 3.869 ptes.

3.1.4 Cromatografia en columna: 3.869 ptes.

3.1.5 Per la identificació i la quantificació de substàncies per altres tècniques no instrumentals no especificades: 6.524 ptes.

3.2 Anàlisis fisicoquímiques per tècniques instrumentals

3.2.1 Refractometria: 1.843 ptes.

3.2.2 Potenciometria: 2.543 ptes.

3.2.3 Turbidimetria: 1.843 ptes.

3.2.4 Conductimetria: 1.843 ptes.

3.2.5 Espectrofotometria ultraviolada visible: 3.869 ptes.

3.2.6 Polarografia: 4.196 ptes.

3.2.7 Cromatografia de gasos: 9.080 ptes.

3.2.8 Cromatografia líquida d'alta resolució: 20.643 ptes.

3.2.9 Espectrofotometria d'absorció atòmica: 8.333 ptes.

3.2.10 Per la identificació i la quantificació de substàncies per altres tècniques instrumentals no especificades: 39.179 ptes.

3.3 Anàlisis fisicoquímiques d'aigües

3.3.1 Anàlisi fisicoquímica mínima d'aigua de consum públic: 9.808 ptes.

3.3.2 Anàlisi fisicoquímica normal d'aigua de consum públic: 17.829 ptes.

3.3.3 Anàlisi fisicoquímica completa d'aigua de consum públic: 100.792 ptes.

-4 Tècniques immunològiques d'identificació i quantificació de substàncies i microorganismes: 10.142 ptes.

Capítol IV

Taxa d'inspecció i control sanitari d'animals i llurs productes

Article 150

Objecte de la taxa

La taxa grava les actuacions d'inspecció i control veterinari d'animals i llurs productes fetes pels tècnics facultatius del Departament de Sanitat i Seguretat Social, en les fases de producció següents:

a) Sacrifici d'animals.

b) Especejament de les canals.

c) Emmagatzematge de carns fresques per al consum humà.

Article 151

Fet imposable

-1 Constitueix el fet imposable de la taxa la prestació de les activitats fetes pel Departament de Sanitat i Seguretat Social per preservar la salut pública, mitjançant la pràctica de les actuacions d'inspecció i controls sanitaris d'animals i llurs carns fresques destinades al consum humà, i d'altres productes d'origen animal i les d'anàlisi de residus fetes pels serveis oficials veterinaris, tant en els locals o els establiments de dipòsit, sacrifici, especejament o emmagatzematge radicats en el territori de Catalunya, i els altres controls i anàlisis fets en els centres habilitats a aquest efecte.

-2 Als efectes de l'exacció de la taxa, les activitats d'inspecció i control sanitari que conformen el fet a què es refereix l'apartat 1 són les següents:

a) Inspeccions i controls sanitaris ante mortem a l'escorxador per a l'obtenció de carns fresques de bestiar boví, porquí, oví, cabrum, conills i caça menor de ploma i pèl, solípede equí i aviram.

- c) Control documental de les operacions fetes a l'establiment.
- d) El control de l'aplicació de les marques de salubritat a les canals, als caps, a les llengües, als cors, als pulmons i als fetges i altres vísceres i despulles destinades al consum humà i també el marcatge de les peces obtingudes en les sales d'especejament.
- e) Control sanitari de les operacions d'emmagatzematge de carns fresques per al consum humà, des del moment en què així s'estableixi, excepte les relatives a petites quantitats, en locals destinats a la venda als consumidors finals.
- f) Control de determinades substàncies i residus en els animals i llurs productes, en la forma establerta per en la normativa vigent.

Article 152

Subjecte passiu

- 1 Són subjectes passius de la taxa, a títol de contribuent, les persones físiques o jurídiques titulars dels establiments on es fan les operacions de sacrifici, especejament, emmagatzematge i recollida de mostres per al control de residus, descrites a l'article 151.
- 2 En tot cas, tenen la condició de subjectes passius les herències jacents, les comunitats de béns i altres entitats que, mancades de personalitat jurídica, constitueixen una unitat econòmica o un patrimoni separat susceptible d'imposició.
- 3 El subjecte passiu pot carregar l'import de la taxa fixada per l'article 156 en la factura que expedeixi a les persones físiques o jurídiques que hagin encarregat l'activitat gravada i ha de procedir a l'ingrés posterior de la taxa a favor de la Generalitat de Catalunya, en la forma que es determini per reglament.

Article 153

Subjectes responsables

Són responsables subsidiaris del pagament de la taxa, en els supòsits i amb l'abast determinats per l'article 40 de la Llei general tributària, els administradors de les societats i els síndics, els interventors o els liquidadors de fallides, concursos, societats i entitats en general que es dediquin a les activitats la inspecció i control de les quals merita la taxa.

Article 154

Acreditament

- 1 La taxa s'acredita en el moment en què s'inicien les activitats d'inspecció i control sanitari d'animals i llurs productes en els establiments o les instal·lacions en què es desenvolupin aquestes, sens perjudici que en pugui ésser exigit el pagament a la bestreta, segons es determini per reglament.
- 2 En el cas que en un mateix establiment i a sol·licitud de la persona interessada es facin successivament les tres operacions de sacrifici, especejament i emmagatzematge, o dues en fases igualment successives, el total de la taxa a percebre s'ha de fer efectiu en forma acumulada a l'inici del procés, amb independència del moment de meritació de les quotes corresponents, sens perjudici del que estableix l'article 157.

Article 155

Lloc de realització del fet imposable

S'entén realitzat el fet imposable al territori de Catalunya si hi és situat l'establiment en què són sacrificats els animals, s'especejen les canals, s'emmagatzemen les carns o

Article 156

Quota

-1 La quota tributària s'exigeix per cadascuna de les operacions relatives a:

- a) El sacrifici d'animals.
- b) Les operacions d'especejament.
- c) El control d'emmagatzematge.
- d) El control de determinades substàncies i residus en animals i llurs productes, en la forma establerta per la normativa vigent.

Quan concorren en un mateix establiment les tres operacions corresponents als apartats a, b i c, l'import total de la taxa a percebre comprèn el de les quotes de les tres fases acumulades en la forma establerta per l'article 157.

-2 El control veterinari en horari nocturn té un augment del 15% de les quotes fixades pels apartats 3.1 a 3.5.4. En dies festius, l'augment és del 50% de les quotes fixades pels apartats 3.1 a 3.5.4. En horari nocturn i dia festiu, l'augment és del 75% de les quotes fixades pels apartats 3.1 a 3.5.4.

-3 El sacrifici d'animals: en les operacions de sacrifici fetes en escorxadors, les quotes exigibles al subjecte passiu es determinen en funció del nombre d'animals sacrificats. Les quotes tributàries relatives a les activitats conjuntes ante mortem, post mortem, estampillatge de canals, caps, llengües, pulmons, fetges i d'altres es fixen, per cada animal sacrificat en els establiments o les instal·lacions degudament autoritzats, amb els imports que es determinen en el quadre següent:

	Pta/canal

3.1 Boví	
3.1.1 Major, amb més de 218 kg	324
3.1.2 Menor, amb menys de 218 kg	180
3.2 Solípede equí	317
3.3 Porquí	
3.3.1 Comercial de més de 25 kg	93
3.3.2 Garrí de menys de 25 kg	36
3.4 Oví, cabrum i altres remugants	
3.4.1 Amb més de 18 kg	36
3.4.2 Entre 12 i 18 kg	25
3.4.3 De menys de 12 kg	12
3.5 Aviram, conills i caça menor	
3.5.1 Aviram pesant, conills i caça menor de ploma i pèl amb més de 5 kg	2,90
3.5.2 Aviram jove d'engreix, conills i caça menor de ploma i pèl, d'entre 2,5 i 5 kg	1,40
3.5.3 Pollastres i gallines de carn i altre aviram jove d'engreix, conills i caça menor de ploma i pèl, amb menys de 2,5 kg	0,70
3.5.4 Gallines de reposició	0,70

Els pesos que s'esmenten es refereixen a canals.

Quan la prestació del servei d'inspecció ante mortem d'aviram sigui feta pels veterinaris habilitats a l'explotació, les tarifes fixades en l'apartat 3.5 es redueixen en un 20%.

-4 Especejament: per a les operacions d'especejament, la quota es determina en funció del nombre de tones sotmeses a l'operació d'especejament. A aquests darrers efectes, es pren com a referència el pes real de la carn abans d'especejar, inclosos els ossos. La quota relativa a les inspeccions i els controls sanitaris en les sales d'especejament, inclòs l'etiquetatge i el marcatge de les

la quota es determina en funció del nombre de tones sotmeses a l'operació d'emmagatzematge. A aquests efectes, es pren com a referència el pes real de la carn entrada, inclosos els ossos. La quota relativa al control i la inspecció de les operacions d'emmagatzematge es fixa en 216 pessetes, sens perjudici del que estableix l'annex de la Directiva 96/43/CE.

Article 157

Acumulació de quotes

Si en un mateix establiment es fan de forma integrada totes o algunes de les fases de producció a què es refereix l'article 150, les quotes meritades s'han d'acumular d'acord amb les regles següents:

a) En el cas que en el mateix establiment s'efectuïn operacions de sacrifici, especejament i emmagatzematge, s'apliquen els criteris següents per a l'exacció i la meritació de la taxa:

Primer. La taxa a percebre coincideix amb l'import acumulat de les quotes tributàries meritades per les operacions esmentades fins a la fase d'entrada al magatzem, inclosa aquesta.

Segon. Si l'import de la quota percebuda en la fase de sacrifici cobreix igualment la totalitat de les despeses d'inspecció per operacions d'especejament i control d'emmagatzematge, no es percep cap altra quantitat en concepte de taxa per aquestes darreres operacions esmentades.

b) Si en un mateix establiment concorren únicament operacions de sacrifici i d'especejament i l'import de la quota percebuda en la fase de sacrifici cobreix igualment la totalitat de les despeses d'inspecció per les operacions d'especejament, no es percep cap altra quantitat en concepte de taxa per aquestes operacions.

c) En el cas que en un mateix establiment es facin només operacions d'especejament i emmagatzematge, no merita la quota relativa a inspeccions i controls sanitaris per l'operació d'emmagatzematge.

Article 158

Quota per la investigació de residus

-1 Pel control de determinades substàncies i la investigació de residus en animals vius destinats al sacrifici i de les carns incloses en l'objecte d'aquesta taxa, practicades segons els mètodes d'anàlisis establerts per les reglamentacions tècniques sanitàries relatives a la matèria, dictades per l'Estat o catalogades de compliment obligat en virtut de normes de la Unió Europea, es percep una quota de 216 pessetes per tona resultant de l'operació de sacrifici, d'acord amb les regles que regulen la liquidació de quotes, tot i que l'operació es faci per mostreig. Alternativament, l'import de la quota a percebre es pot fixar, amb referència als pesos mitjans a nivell estatal de les canals obtingudes del sacrifici d'animals, d'acord amb l'escala següent:

Unitat	Quota per unitat	Pta

1.1 Boví		
1.1.1 Major, amb més de 218 kg per canal	.....	55
1.1.2 Menor, amb menys de 218 kg per canal	...	38
1.2 Solípede equí	.....	32
1.3 Porquí		
1.3.1 Comercial de més de 25 kg		
per canal	.....	16
1.3.2 Garrí de menys de 25 kg		
per canal	.....	4,2

- 1.4.3 Menys de 12 kg per canal 1,4
- 1.5 Aviram, conills i caça menor 0,35
- 2 L'ingrés de la quota corresponent i les despeses d'enviar les mostres de carns o vísceres per a analitzar-les, un cop seleccionades pel personal tècnic facultatiu, són a càrrec de qui sol licita aquestes anàlisis.
- 3 La quota pel control de determinades substàncies i residus en productes d'aquicultura es fixa en 16 pessetes per tona comercialitzada.
- 4 La quota per la investigació de substàncies i residus en la llet i productes làctics es fixa en 3,20 pessetes per cada 1.000 litres de llet crua utilitzada com a matèria primera.
- 5 La quota pel control de determinades substàncies i residus en ovoproductes i mel es fixa en 3,20 pessetes per tona.

Article 159

Liquidació de la taxa i ingrés

-1 Els titulars dels establiments dedicats al sacrifici d'animals poden deduir el cost de les bestretes del personal auxiliar i ajudants, el qual no pot superar la xifra de 484 pessetes per tona per als animals d'abastament i de 152 pessetes per tona per a l'aviram, els conills i els animals de caça menor. A aquests efectes, es pot computar la reducció aplicant les quanties següents per unitat sacrificada:

Unitat Costos de les bestretes màximes
per a auxiliars i ajudants
(imports per unitat sacrificada)

PTA

-
- 1.1 Boví
- 1.1.1 Major, amb més de 218 kg per canal 125
- 1.1.2 Menor, amb menys de 218 kg per canal ... 86
- 1.2 Solípede equí ... 70
- 1.3 Porquí
- 1.3.1 Comercial de més de 25 kg per canal 36
- 1.3.2 Garrí de menys de 25 kg per canal 10
- 1.4 Oví, cabrum i altres remugants
- 1.4.1 Amb més de 18 kg per canal..... 9
- 1.4.2 Entre 12 i 18 kg per canal 7,3
- 1.4.3 Menys de 12 kg per canal 3,2
- 1.5 Aviram, conills i caça menor 0,25
- 2 La liquidació i l'ingrés de la taxa són efectuats pel subjecte passiu mitjançant autoliquidació en la forma i els terminis que s'estableixin per reglament.
- 3 Els subjectes passius poden repercutir íntegrament les quotes meritades en la persona física o jurídica que hagi sollicitat la realització de l'activitat gravada, carregant l'import en la factura corresponent, un cop practicada la liquidació que pertorqui de les quotes que resultin per les activitats subjectes a gravamen. Aquesta liquidació ha d'ésser enregistrada en un llibre oficial habilitat a l'efecte i autoritzat pel Departament de Sanitat i Seguretat Social. L'omissió d'aquest requisit constitueix infracció i es sanciona de conformitat amb el règim sancionador establert a la Llei general tributària.

Article 160

Liquidació provisional d'ofici

-1 En els termes que s'estableixin per reglament, l'òrgan gestor ha de practicar la liquidació provisional d'ofici si el subjecte passiu no compleix la seva obligació d'autoliquidar la taxa en els terminis establerts i no atén

Aquesta liquidació provisional determina el deute tributari estimat, tenint en compte les dades, els elements, els antecedents o els signes de què disposi l'Administració.

-2 La liquidació provisional d'ofici és immediatament executiva, sens perjudici dels recursos i de les reclamacions que s'hi puguin interposar. L'Administració pot efectuar ulteriorment la comprovació administrativa del fet imposable i de la valoració corresponent, havent de practicar les liquidacions definitives que procedeixin, de conformitat amb els articles 120 i següents de la Llei general tributària.

Article 161

Inspecció de la taxa

Als efectes del que estableix l'article 14.1 d'aquesta Llei en matèria d'inspecció, s'estableix la col·laboració del Departament de Sanitat i Seguretat Social en la funció inspectora de la taxa regulada en aquest capítol.

Article 162

Prohibició de restitució

L'import de la taxa corresponent no pot ésser objecte de restitució a terceres persones a causa de l'exportació de les carns, ja sigui de forma directa o indirecta.

Article 163

Afectació de la taxa

Aquesta taxa té caràcter finalista, per la qual cosa, i de conformitat amb el que estableix l'article 3 d'aquesta Llei, els ingressos derivats de la taxa resten afectats al finançament del cost del servei prestat pel Departament de Sanitat i Seguretat Social.

Capítol V

Taxa pels serveis de tramitació d'autoritzacions administratives i d'inspecció dels centres, dels serveis i dels establiments sanitaris assistencials

Article 164

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa la prestació que fa el Departament de Sanitat i Seguretat Social dels serveis que es consignen en l'article 167.

Article 165

Subjecte passiu

Són subjectes passius de la taxa les persones físiques o jurídiques, públiques o privades, a les quals es presten els serveis.

Article 166

Acreditament

La taxa s'acredita amb la prestació dels serveis constitutius del fet imposable, però en pot ésser exigit el pagament en el moment de fer-ne la sol·licitud les persones interessades.

Article 167

Quota

La quota de la taxa és:

-1 Per l'estudi i l'informe previs a la resolució dels expedients d'autorització administrativa de creació, ampliació, modificació, permís de funcionament, trasllat o tancament de centres, serveis i establiments

1.1 Consultes prèvies: 7.255 ptes.

1.2 Hospitals i serveis hospitalaris: 31.010 ptes.

1.3 Altres centres, serveis i establiments

ptes.

-3 Per la inspecció prèvia a l'atorgament o la denegació del permís de funcionament i per cada inspecció posterior, per inspecció o dia d'inspecció, quan en calgui més d'un:

10.150 ptes.

Capítol VI

Taxa pels serveis administratius de tramitació de l'acreditament de centres, serveis i establiments sanitaris assistencials

Article 168

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa el servei de tramitació fet pel Departament de Sanitat i Seguretat Social de l'acreditament dels centres, els serveis i els establiments sanitaris assistencials.

Article 169

Subjecte passiu

Són subjectes passius de la taxa les persones físiques o jurídiques, públiques o privades, titulars dels centres o els serveis que sol liciten l'acreditament.

Article 170

Acreditament

La taxa s'acredita amb la prestació dels serveis constitutius del fet imposable, però en pot ésser exigit el pagament en el moment de fer-ne la sol licitud les persones interessades.

Article 171

Quota

La quota de la taxa és:

-1 Hospitals i serveis hospitalaris

1.1 Per la primera vegada que se sol licita l'acreditament: 1.460 ptes./llit.

1.2 Per cada renovació d'acreditament: 740 ptes./llit.

-2 Centres i serveis d'orientació i planificació familiar extrahospitalaris:

2.1 Per la primera vegada que se sol licita l'acreditament: 11.715 ptes./llit.

2.2 Per cada renovació d'acreditament: 5.865 ptes./llit.

Capítol VII

Taxa pels serveis de tramitació d'autoritacions administratives i d'inspecció dels centres, els serveis i els establiments sociosanitaris

Article 172

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa la prestació que fa la Generalitat dels serveis que es consignen en l'article 175.

Article 173

Subjecte passiu

Són subjectes passius de la taxa les persones físiques o jurídiques, públiques o privades, a les quals es presten els serveis.

Article 174

Acreditament

La taxa s'acredita amb la prestació dels serveis constitutius del fet imposable, però en pot ésser exigit el pagament en el moment de fer-ne la sol licitud les persones interessades.

La quota de la taxa és:

-1 Per l'estudi i l'informe previs a la resolució dels expedients d'autorització administrativa de creació, ampliació, modificació, permís de funcionament, trasllat o tancament de centres i serveis

1.1 Centres: 31.010 ptes.

1.2 Serveis: 17.610 ptes.

-2 Per la inspecció prèvia a l'atorgament o la denegació del permís de funcionament i per cada inspecció posterior, per inspecció o dia d'inspecció, quan en calgui més d'un:

10.150 ptes.

Capítol VIII

Taxa pels serveis d'inspecció farmacèutica

Article 176

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa la prestació que fa el Departament de Sanitat i Seguretat Social dels serveis consignats en l'article 179.

Article 177

Subjecte passiu

Són subjectes passius de la taxa les persones físiques o jurídiques, públiques o privades, a les quals es presten els serveis.

Article 178

Acreditament

La taxa s'acredita amb la prestació dels serveis constitutius del fet imposable, però en pot ésser exigit el pagament a la bestreta en el moment de fer-ne la sol·licitud les persones interessades.

Article 179

Quota

L'import de la quota és:

-1 Per inspecció-informe sobre condicions dels locals, instal·lacions i utillatge per a l'autorització d'obertura o el trasllat de serveis farmacèutics

1.1 Oficina de farmàcia: 7.030 ptes.

1.2 Farmaciola i dipòsit de medicaments: 4.900 ptes.

1.3 Servei de farmàcia hospitalària: 9.965 ptes.

1.4 Magatzem de distribució: 14.940 ptes.

-2 Per la presa de possessió del farmacèutic o farmacèutica titular, de qui la regenta o del copropietari o copropietària: 4.340 ptes.

-3 Per la presa de possessió del farmacèutic o farmacèutica agregat: 3.230 ptes.

-4 Per inspecció farmacèutica ordinària: 2.935 ptes.

Capítol IX

Taxa pels serveis d'inscripció i anotació en registres oficials

Article 180

Fet imposable

Constitueixen el fet imposable de la taxa la inscripció i l'anotació fetes pel Departament de Sanitat i Seguretat Social de les indústries, els productes o els laboratoris en els registres oficials que es consignen a l'article 183.

Article 181

Subjecte passiu

Són subjectes passius de la taxa les persones físiques o jurídiques, públiques o privades, a les quals es presten els serveis.

La taxa s'acredita amb la prestació del servei administratiu d'inscripció o anotació registral, però en pot ésser exigit el pagament a la bestreta en el moment que les persones interessades facin la sol·licitud dels serveis.

Article 183

Quota

L'import de la quota és:

-1 Per la inscripció i l'anotació en el Registre Sanitari d'Indústries i Productes Alimentaris de Catalunya i en el Registre Especial de Productes de Catalunya: 1.100 ptes.

-2 Per la inscripció i l'anotació en el Registre dels Laboratoris de Salut Ambiental i Alimentària: 1.100 ptes.

Capítol X

Taxa per la prestació de serveis per l'Institut d'Estudis de la Salut

Article 184

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa la inscripció en les convocatòries de les proves per a obtenir el diploma acreditatiu del nivell bàsic dels programes de formació en atenció sanitària immediata per al personal de transport sanitari.

Article 185

Subjecte passiu

Són subjectes passius de la taxa les persones que sol·liciten la inscripció en les convocatòries de les proves per a obtenir el diploma acreditatiu del nivell bàsic dels programes de formació en atenció sanitària immediata per al personal de transport sanitari.

Article 186

Acreditament

La taxa s'acredita en el moment de la inscripció, però el pagament corresponent ha d'ésser en el moment de fer-ne la sol·licitud d'inscripció.

Article 187

Quota

L'import de la quota és:

a) Prova de coneixements teòrics: 2.500 ptes.

b) Prova de coneixements pràctics: 12.500 ptes.

Capítol XI

Taxa per altres actuacions sanitàries

Article 188

Fet imposable

Constitueixen el fet imposable de la taxa la prestació del servei de reconeixement o examen de salut i el lliurament del certificat.

Article 189

Subjecte passiu

Són subjectes passius de la taxa les persones naturals a les quals es presten els serveis a què fa referència l'article 188.

Article 190

Acreditament

La taxa s'acredita amb la prestació del servei, però en pot ésser exigit el pagament a la bestreta en el moment que les persones interessades facin la sol·licitud dels serveis.

el lliurament del certificat, sense incloure-hi les taxes autoritzades per l'anàlisi o les exploracions especials i els impresos, és de 1.550 pessetes.

Capítol XII

Taxa pels serveis de tramitació d'autoritzacions administratives de funcionament, acreditació i inspecció dels laboratoris de salut ambiental i alimentària

Article 192

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa la prestació que fa el Departament de Sanitat i Seguretat Social dels serveis que es consignen en l'article 195.

Article 193

Subjecte passiu

Són subjectes passius de la taxa les persones físiques o jurídiques, públiques o privades, a les quals es presten els serveis gravats.

Article 194

Acreditament

La taxa s'acredita amb la prestació dels serveis constitutius del fet imposable, però en pot ésser exigit el pagament en el moment de fer-ne la sol licitud les persones interessades.

Article 195

Quota

La quota de la taxa és:

- a) Estudis, informes dels projectes i inspecció per a l'autorització administrativa de funcionament: 13.500 ptes.
- b) Estudis i informes dels projectes per a l'obtenció de l'acreditació administrativa: 9.700 ptes.
- c) Estudis, informes de projectes i inspecció per a la renovació de l'autorització administrativa de funcionament: 11.350 ptes.
- d) Estudis i informes dels projectes per a la renovació de l'acreditació administrativa: 9.645 ptes.
- e) Estudis, informes dels projectes i inspecció per a l'ampliació d'activitats autoritzades: 9.400 ptes.
- f) Estudis i informes dels projectes per a l'ampliació -d'activitats acreditades: 9.640 ptes.
- g) Per inspeccions posteriors, periòdiques o no: 9.186 ptes.

Capítol XIII

Taxa per la verificació del compliment de les bones pràctiques de laboratori (BPL) d'un laboratori que fa estudis no clínics sobre medicaments o productes cosmètics

Article 196

Fet imposable

-1 Constitueixen el fet imposable de la taxa la prestació pel Servei Català de la Salut dels serveis i les actuacions inherents a la inspecció per a la verificació del compliment de les bones pràctiques de laboratori (BPL) i l'atorgament, si escau, de la certificació de la conformitat de bones pràctiques d'un laboratori que fa estudis no clínics sobre medicaments i productes cosmètics amb la finalitat de determinar-ne els efectes en els humans, els animals i el medi ambient, la inscripció d'aquests laboratoris o aquestes empreses al registre corresponent, i la realització de les inspeccions periòdiques per a avaluar el compliment de les bones pràctiques de laboratori (BPL).

-2 El nombre de dies que es programin per a dur a terme la inspecció han d'estar en funció de les dimensions del

Article 197

Subjectes passius

Són subjectes passius de la taxa els laboratoris que sol liciten l'obtenció de la certificació de la conformitat de bones pràctiques de laboratori (BPL) i, per tant, la inclusió del laboratori en el programa de verificació del compliment de BPL, establert pel Servei Català de la Salut.

Article 198

Acreditament

-1 La taxa s'acredita en el moment que s'inicia la prestació del servei. L'obligació del pagament de la taxa sorgeix des del moment en què es presenta la sol·licitud d'obtenció de la certificació de la conformitat de bones pràctiques de laboratori (BPL) al Servei Català de la Salut i la incorporació del laboratori o l'empresa al programa de verificació del compliment de BPL establert.

-2 El pagament de la taxa es fracciona mitjançant l'emissió de dues liquidacions, la primera de les quals es refereix a la inscripció del laboratori en el programa de verificació de compliment de BPL, i que s'ha de fer efectiu en el moment en què es presenti la sol·licitud corresponent; la segona liquidació es refereix a la realització de la inspecció, i el pagament corresponent s'ha de fer efectiu abans del dia en què s'hagi programat l'inici d'aquesta inspecció, per la qual cosa l'import queda provisionalment fixat en el resultat de multiplicar la tarifa diària pel nombre de dies programats.

Article 199

Quota

La quota de la taxa és:

- a) Inscripció del laboratori en el registre de laboratoris inclosos en el programa de verificació del compliment de bones pràctiques de laboratori (BPL): 37.800 ptes.
- b) Inspecció del laboratori per a verificar el compliment de les bones pràctiques de laboratori (BPL): 62.000 ptes./dia.
- c) Inspeccions ulteriors periòdiques, per a avaluar el compliment de les bones pràctiques de laboratori (BPL): 62.000 ptes./dia.

Capítol XIV

Taxa de la inspecció per a la verificació del compliment de les bones pràctiques de laboratori en l'elaboració d'estudis preclínics amb medicaments i productes cosmètics

Article 200

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa la prestació pel Servei Català de la Salut dels serveis i les actuacions inherents a la verificació d'un estudi preclínic d'un medicament o un producte cosmètic amb l'objecte de determinar si en l'elaboració d'aquests s'han seguit els principis de bones pràctiques de laboratori. Així mateix, el fet imposable inclou la inscripció de l'estudi verificat al registre corresponent.

Article 201

Subjecte passiu

És subjecte passiu de la taxa el laboratori que hagi promogut l'elaboració de l'estudi que s'ha de verificar.

Article 202

Acreditament

-1 La taxa s'acredita amb la prestació del servei. L'obligació del pagament de la taxa sorgeix des del moment

autoritat sanitària reguladora davant la qual s'ha presentat aquest estudi que forma part del dossier de registre d'un medicament o de la documentació d'un producte cosmètic.

-2 La taxa s'ha de fer efectiva abans del dia programat per a l'inici de la inspecció per a la verificació de l'estudi, en els termes que s'estableixin per reglament.

Article 203

Quota

La quota de la taxa per la inspecció de verificació, l'atorgament de la certificació d'avaluació de conformitat de bones pràctiques de laboratori en l'elaboració i la inscripció de l'estudi verificat al registre corresponent és de 62.000 pessetes per dia.

Capítol XV

Taxa per la inspecció prèvia a l'expedició de certificats sanitaris per al comerç de productes alimentaris

Article 204

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa la prestació del servei que es consigna a l'article 207.

Article 205

Subjecte passiu

Són subjectes passius de la taxa les persones físiques o jurídiques, públiques o privades, a les quals es presta el servei que es consigna a l'article 207.

Article 206

Acreditament

La taxa s'acredita amb la realització del fet imposable, però en pot ésser exigit el pagament en el moment que la persona interessada presenti la sol·licitud corresponent.

Article 207

Quota

La quota de la taxa per la inspecció prèvia a l'atorgament o la denegació del certificat sanitari per al comerç de productes alimentaris és de 7.500 pessetes.

Capítol XVI

Taxa per l'expedició de certificats sanitaris oficials dimanants d'arxius i registres del Departament de Sanitat i Seguretat Social

Article 208

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa el servei d'expedició pel Departament de Sanitat i Seguretat Social de certificats dimanants dels seus arxius i registres sanitaris de qualsevol tipus d'instal·lacions, establiments, activitats i serveis o articles directament o indirectament relacionats amb l'ús o el consum humans.

Article 209

Subjecte passiu

Són subjectes passius de la taxa les persones físiques o jurídiques, públiques o privades, que sol·liciten la certificació.

Article 210

Acreditament

La taxa s'acredita amb la realització del fet imposable, però en pot ésser exigit el pagament en el moment que la persona interessada presenti la sol·licitud corresponent.

La quota per l'emissió del certificat oficial és de 1.500 pessetes.

Capítol XVII

Taxa per l'obtenció del llibre de control de residus sanitaris

Article 212

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa l'obtenció del llibre de control de residus sanitaris.

Article 213

Subjecte passiu

Són subjectes passius de la taxa les persones físiques o jurídiques, públiques o privades, que sol liciten el llibre de control de residus sanitaris.

Article 214

Acreditament

La taxa s'acredita amb la prestació dels serveis constitutius del fet imposable, però en pot ésser exigit el pagament en el moment que les persones interessades en facin la sol licitud corresponent.

Article 215

Quota

La quota de la taxa es fixa en 4.568 pessetes.

Títol VIII

Taxes del Departament de Política Territorial i Obres Públiques

Capítol I

Taxa per l'atorgament, la rehabilitació, la pròrroga, el visat o la modificació de les autoritzacions de transport terrestre per carretera i les activitats auxiliars i complementàries

Article 216

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa la prestació pel Departament de Política Territorial i Obres Públiques dels serveis i les actuacions inherents a l'atorgament, la rehabilitació, la pròrroga o la modificació de les autoritzacions per als transports públics i privats per carretera, i també de cadascuna de les activitats auxiliars i complementàries.

Article 217

Subjecte passiu

Estan obligats al pagament de la taxa les persones físiques o jurídiques, incloses les entitats a les quals es refereix l'article 33 de la Llei general tributària, que sol liciten qualsevol dels serveis i les actuacions que constitueixen el fet imposable, o les persones a les quals els són prestats.

Article 218

Acreditament

La taxa s'acredita en el moment en què es presenta la sol licitud que motiva el servei o l'actuació administrativa, però pot ésser exigida la justificació de l'ingrés en el moment de la presentació de la sol licitud.

Article 219

Liquidació de la taxa

En el supòsit que l'ingrés de la taxa sigui exigit amb

per reglament.

Article 220

Quota

La prestació dels serveis i les actuacions administratius que constitueixen el fet imposable de la taxa queden gravats de la manera següent:

-1 Atorgament, rehabilitació, pròrroga, visat o modificació de les autoritzacions de transport de mercaderies i de viatgers per carretera, en les modalitats de públic i privat complementari:

1.1 Atorgament o rehabilitació de l'autorització: 3.130 ptes.

1.2 Pròrroga, visat o modificació de l'autorització: 2.515 ptes.

-2 Atorgament o renovació d'autoritzacions de serveis públics discrecionals consolidats amb reiteració d'itinerari: 3.130 ptes.

-3 Atorgament, rehabilitació, pròrroga, visat o modificació d'autorització d'agència de transport de mercaderies, transitari o emmagatzemista- -distribuïdor.

3.1 Atorgament o rehabilitació d'autorització d'agència de transport de mercaderies, transitari o emmagatzemista-distribuïdor: 6.265 ptes.

3.2 Atorgament o rehabilitació d'autoritzacions d'establiments de sucursals d'agència de transport de mercaderies, transitari o emmagatzemista-distribuïdor: 3.760 ptes.

3.3 Pròrroga, visat o modificació d'autoritzacions d'agència de transports, transitari o emmagatzemista-distribuïdor: 3.130 ptes.

-4 Atorgament, rehabilitació, pròrroga, visat o modificació d'autoritzacions de lloguer de vehicles amb o sense conductor/a.

4.1 Atorgament o rehabilitació de l'autorització

4.1.1 De lloguer de vehicles amb conductor/a: 3.130 ptes.

4.1.2 De lloguer de vehicles sense conductor/a: 2.515 ptes.

4.2 Pròrroga, visat o modificació de l'autorització

4.2.1 De lloguer de vehicles amb conductor/a: 2.515 ptes.

4.2.2 De lloguer de vehicles sense conductor/a: 1.880 ptes.

-5 Atorgament d'autoritzacions especials de circulació establertes en els articles 220, 221 i 222 del Codi de la circulació: 3.130 ptes.

Capítol II

Taxa per la inscripció a les proves de capacitació per a l'exercici de la professió de transportista o activitats auxiliars i complementàries del transport

Article 221

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa la inscripció en les convocatòries de les proves per a obtenir la certificació de capacitació per a l'exercici de la professió de transportista o activitats auxiliars i complementàries del transport.

Article 222

Subjectes passius

Són subjectes passius de la taxa els qui sol liciten la inscripció en les convocatòries de les proves per a obtenir la certificació de capacitació per a l'exercici de la professió de transportista o activitats auxiliars i complementàries del transport.

Article 223

Acreditament

Liquidació de la taxa

La liquidació i l'ingrés de la taxa s'efectuen mitjançant la carta de pagament que s'ha de lliurar a aquest efecte.

Article 225

Quota

L'import de la quota per cada prova és de 2.515 pessetes.

Capítol III

Taxa per l'expedició del títol de capacitació per a l'exercici de la professió de transportista o activitats auxiliars i complementàries del transport

Article 226

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa l'expedició del títol de capacitació per a l'exercici de la professió de transportista o d'activitats auxiliars i complementàries del transport.

Article 227

Subjectes passius

Són subjectes passius de la taxa els qui sol liciten el títol de capacitació per a l'exercici de la professió de transportista o d'activitats auxiliars i complementàries del transport.

Article 228

Acreditament

La taxa s'acredita en el moment de la sollicitud, però l'ingrés de la taxa ha d'ésser previ a l'expedició del títol.

Article 229

Quota

La quota de la taxa per cada títol és de 2.515 pessetes.

Capítol IV

Taxa per informes i altres actuacions facultatives

Article 230

Fet imposable

-1 Constitueixen el fet imposable de la taxa l'elaboració d'informes tècnics, l'expedició de certificats i altres actuacions facultatives que s'han de fer en les tramitacions instades per entitats, empreses o particulars, davant el Departament de Política Territorial i Obres Públiques, o quan s'han d'efectuar com a conseqüència de disposicions en vigor o dels termes mateixos de les concessions o les autoritzacions atorgades.

-2 No són sotmesos a aquesta taxa els informes motivats per línies elèctriques de baixa tensió o per autoritzacions en zona de policia i vigilància de les obres públiques, per a executar obres quan llur pressupost, en ambdós casos, sigui inferior a cent mil pessetes. S'exceptuen d'aquesta taxa els informes que tenen assenyalada específicament una taxa especial.

Article 231

Subjecte passiu

Són subjectes passius de la taxa les persones físiques o jurídiques a les quals afecta la prestació del servei.

Article 232

Acreditament

La taxa s'acredita mitjançant la prestació del servei i és exigible a la bestreta des del moment que se'n formula la

Quota

La quota de la taxa és:

-1 Per informe de caràcter facultatiu per a la redacció del qual no cal prendre dades de camp: 4.040 ptes.

-2 Per informes de caràcter facultatiu per a la redacció dels quals cal prendre dades de camp: 17.135 ptes.

2.1 En el cas que calgués sortir més dies al camp: 14.005 ptes.

2.2 Més, si s'escau, el preu de les fotografies, per foto: 315 ptes.

-3 Per informes de facultatius en el cas de plànols parcials o d'altres projectes presentats a instàncies de particulars per a tramitar-los, d'acord amb la subrogació que estableix el Decret legislatiu 1/1990, del 12 de juliol, pel qual s'aprova la refosa dels textos legals vigents a Catalunya en matèria urbanística, en el cas de 10 hectàrees o fracció: 17.875 ptes.

3.1 Per cada 10 hectàrees més o fracció: 9.640 ptes.

3.2 En el cas que calgués sortir més dies al camp: 13.400 ptes.

3.3 Més, si s'escau, el preu de les fotografies, per foto: 300 ptes.

-4 Per treballs diversos de camp, inspecció d'obres i aixecaments topogràfics i altres actuacions facultatives, amb aixecaments d'actes, expedició de certificat final, lliurament de plànols o redacció del document de l'actuació feta: 16.000 ptes.

4.1 En el cas que calgués sortir més dies al camp: 13.400 ptes.

4.2 Més, si s'escau, el preu de les fotografies, per foto: 300 ptes.

-5 Informes preceptius per a autoritzacions d'usos i obres provisionals que correspon d'emetre a la Comissió d'Urbanisme, segons l'article 91 del Decret legislatiu 1/1990, del 12 de juliol, pel qual s'aprova la refosa dels textos legals vigents a Catalunya en matèria urbanística: 6.460 ptes.

5.1 Si calgués sortir al camp: 13.400 ptes.

5.2 Més, si s'escau, el preu de les fotografies, per foto: 300 ptes.

-6 Autoritzacions prèvies a la llicència fixada per l'article 44 del Reglament de gestió urbanística (Reial decret 3288/1978, del 25 d'agost): 6.460 ptes.

6.1 Quan cal sortir al camp, per dia: 13.400 ptes.

6.2 Més, si s'escau, el preu de les fotografies, per foto: 300

Capítol V

Taxa per l'expedició de la cèdula d'habitabilitat

Article 234

Fet imposable

Constitueixen el fet imposable de la taxa el reconeixement i la inspecció a efectes d'habitabilitat dels locals destinats a l'habitatge.

Article 235

Subjecte passiu

Són subjectes passius de la taxa els sol licitants de la cèdula, és a dir, les persones naturals i jurídiques públiques o privades, promotores, propietàries i cedents en general de l'habitatge, tant si l'ocupen elles mateixes com si el lliuren a altres persones per qualsevol títol.

Article 236

Acreditament

La taxa s'acredita mitjançant la realització del fet

Article 237

Quota

L'import de la quota és:

-1 Primera ocupació:

1.1 Per un habitatge: 3.880 ptes.

1.2 Per cada un dels habitatges, quan es tracti d'un immoble de 2 a 5 habitatges: 2.630 ptes.

1.3 Per cada un dels habitatges, quan es tracti d'un immoble de 6 habitatges o més: 1.565 ptes.

-2 Segona ocupació: per cada habitatge: 755 ptes.

Capítol VI

Taxa per l'atorgament de llicències en el supòsit de subrogació de les comissions d'urbanisme

Article 238

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa l'atorgament de llicències sobre actes d'edificació i usos del sòl en el supòsit de subrogació de les comissions d'urbanisme segons les normes legals o reglamentàries aplicables.

Article 239

Subjecte passiu

Són subjectes passius de la taxa els qui sol liciten les llicències.

Article 240

Acreditament

La taxa s'acredita mitjançant l'atorgament de la llicència per la comissió d'urbanisme corresponent.

Article 241

Base imposable i tipus de gravamen

-1 La base imposable és constituïda pel pressupost del projecte.

-2 El tipus de gravamen ha d'ésser com a màxim del 3%, però no ha de superar en cap cas el tipus de gravamen establert en les ordenances de cada ajuntament quan l'atorgament de la llicència és directe.

Article 242

Bonificacions

En els supòsits de projectes d'habitatges de protecció oficial, la quota tributària resultant gaudeix d'una bonificació del 90%, l'import de la qual és retornat a la persona interessada en ocasió de l'acreditament de la cèdula de qualificació definitiva.

Capítol VII

Taxa per l'acreditació de laboratoris d'assaigs per al control de qualitat de l'edificació

Article 243

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa la inspecció de laboratoris a efectes de reconèixer-ne l'aptitud per a ésser acreditats com a laboratoris d'assaigs per al control de qualitat d'una àrea o un àmbit determinats.

Article 244

Subjecte passiu

Són subjectes passius de la taxa les persones físiques o jurídiques titulars dels laboratoris que en sol liciten l'acreditació.

Article 245

de la sol·licitud d'acreditació del laboratori.

Article 246

Quota

L'import de la quota és:

- a) Quan la sol·licitud d'acreditació s'efectuï per a una sola àrea: 75.075 ptes.
- b) Quan se sol·liciti simultàniament, en un sol acte administratiu, l'acreditació per a dues àrees: 112.610 ptes.
- c) Quan se sol·liciti l'acreditació simultània per a tres àrees: 150.145 ptes.

Capítol VIII

Taxa per la redacció de projectes i la confrontació i la taxació d'obres i projectes

Article 247

Fet imposable

És el fet imposable de la taxa la prestació de treballs facultatius de redacció, taxació, confrontació i informes de projectes d'obres, serveis i instal·lacions d'entitats, empreses o particulars, i la taxació de les obres, els serveis i les instal·lacions.

Article 248

Subjecte passiu

Són subjectes passius de la taxa els titulars o peticionaris de concessions, autoritzacions administratives o taxacions davant el Departament de Política Territorial i Obres Públiques o les seves entitats autònomes.

Article 249

Acreditament

La taxa s'acredita mitjançant la prestació del servei. És, però, exigible:

- a) En el cas de petició de redacció de projectes, des del moment que la persona interessada accepta el pressupost formulat pel servei.
- b) En el cas de confrontació i informe, des del moment de la presentació del projecte que n'ha d'ésser objecte.
- c) En el cas de taxació, quan el servei admet la prestació facultativa de la taxació o en virtut dels preceptes que regulen la matèria.

Article 250

Base imposable

Constitueix la base imposable l'import del pressupost total d'execució material del projecte d'obra, serveis o instal·lacions i, en el cas de taxació, el valor que en resulta.

Article 251

Tipus de gravamen

L'import de la taxa s'obté multiplicant l'arrel cúbica del quadrat de la base pel coeficient que s'assenyala a continuació, és a dir, per l'aplicació de la fórmula:

$$t = c \cdot p^{2/3}$$

on p = pressupost del projecte

- a) En el cas de redacció de projectes d'obres, serveis i instal·lacions, s'aplica el coeficient $c = 2,7$. La quantia de la taxa no pot ésser inferior a: 17.275 ptes.
- b) En el cas de confrontació i informe, s'aplica el coeficient $c = 0,8$. La quantia de la taxa no pot ésser inferior a: 8.640 ptes.
- c) En el cas de taxacions d'obres, serveis i instal·lacions i en el de taxacions de terrenys o edificis, s'aplica el coeficient $c = 0,5$. La quantia de la taxa no pot ésser

ésser inferior a: 5.660 ptes.

Capítol IX

Taxa per l'edició i la venda dels llibres de reclamacions

Article 252

Fet imposable

Constitueixen el fet imposable la venda i l'edició dels llibres de reclamacions.

Article 253

Subjecte passiu

Són subjectes passius les empreses concessionàries o titulars dels serveis del transport de viatgers per carretera i d'estacions de transport de viatgers.

Article 254

Acreditament

La taxa s'acredita en el moment de l'adquisició.

Article 255

Quota

La quota de la taxa es fixa en 180 pessetes.

Capítol X

Taxa per l'ocupació de terrenys o la utilització de béns de domini públic

Article 256

Fet imposable

Constitueixen el fet imposable:

- a) L'ocupació de terrenys o la utilització de béns de domini públic i l'aprofitament dels seus materials en virtut de concessions o autoritzacions del Departament en l'àmbit de les seves competències en matèria de transport.
- b) L'ocupació de terrenys o la utilització de béns de domini públic i l'aprofitament dels seus materials que es fan en virtut de concessions administratives d'àrees i estacions de servei o autoritzacions del Departament en l'àmbit de les seves competències en matèria de xarxa de carreteres de titularitat de la Generalitat.

Article 257

Subjecte passiu

Són subjectes passius de la taxa els titulars de les concessions o autoritzacions i les persones físiques o jurídiques que s'hi subroguin.

Article 258

Acreditament

La taxa s'acredita mitjançant l'atorgament de la concessió o l'autorització corresponent respecte a l'anualitat en curs. En les successives anualitats de vigència de la concessió, l'acreditament es produeix l'1 de gener de cada any.

Article 259

Quota

-1 La quota de la taxa es determina aplicant el tipus del 4% sobre l'import de la base imposable que resulti dels criteris de valoració següents:

- a) Per l'ocupació de terrenys de domini públic: el valor del terreny ocupat tenint en compte els valors dels terrenys contigus i els beneficis que els concessionaris n'obtenen per la proximitat a les vies de comunicació o obres marítimes o hidràuliques. L'esmentada valoració s'ha de fer d'acord amb el valor cadastral de terrenys de situació anàloga.

beneficiïn de la utilització.

c) Aprofitament de materials: si es consumeixen els materials, s'utilitza com a base el valor dels que hagin estat consumits, i, si no es consumeixen, s'aplica com a base la utilitat que en reporta l'aprofitament.

-2 El servei encarregat de la inspecció ha de fixar la valoració a què fa referència el punt 1, d'acord amb els criteris que s'hi estableixen i llur desenvolupament reglamentari.

-3 En els supòsits de l'apartat 1. a i b, la quota s'ha de prorratejar per semestres.

Títol IX

Taxes del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca

Capítol I

Taxa per la prestació de serveis a les indústries agràries i alimentàries

Article 260

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa la prestació dels serveis següents:

- a) Inscripció d'instal·lacions i modificacions d'indústries agroalimentàries.
- b) Expedició de permisos i certificats relacionats amb les indústries agràries i alimentàries.

Article 261

Subjecte passiu

Són subjectes passius de la taxa les persones físiques o jurídiques que sol·liciten la prestació dels serveis, els treballs o els estudis assenyalats a l'article 263.

Article 262

Acreditament

La taxa s'acredita i es fa efectiva quan se sol·licita la prestació del servei.

Article 263

Quota

La quota de la taxa es determina mitjançant les bases imposables i els tipus de gravamen següents:

-1 Expedients d'inscripció de noves instal·lacions, ampliació o perfeccionament d'indústries (valor de la inversió en pessetes):

1.1 Fins a 5.000.000: 20.310 ptes.

1.2 De 5.000.001 a 20.000.000: 37.725 ptes.

1.3 Més de 20.000.000: (18.275+1.260 N)

N = nombre de milions o fracció

-2 Per la inscripció d'instal·lacions que per llur escassa importància no necessiten projecte tècnic, s'aplica el 50% de la base.

-3 Pel trasllat d'indústries, s'aplica igualment el 50% del valor dels elements o les instal·lacions traslladats.

-4 Per la inscripció d'altres modificacions, com ara canvi d'activitat, canvi de titularitat o arrendament, s'aplica el 25% de la base. Per reducció i substitució de maquinària, aquest percentatge s'aplica al valor actual de les instal·lacions donades de baixa o que entren en substitució, respectivament. En qualsevol cas, l'aplicació d'aquesta tarifa 1 comporta l'expedició del corresponent certificat d'inscripció.

Capítol II

Taxa per l'expedició de llicències de caça, matrícules

Fet imposable

Constitueix el fet imposable d'aquesta taxa la prestació de serveis administratius inherents a l'expedició de llicències, matrícules i precintes d'arts que, d'acord amb la legislació vigent, són necessaris per a practicar la caça i que s'especifiquen en l'article 267.

Article 265

Subjecte passiu

Són subjectes passius de la taxa les persones físiques que sol lliciten l'expedició de la llicència, la matrícula i el precinte d'arts per a la caça.

Article 266

Acreditament

L'acreditament de la taxa es produeix en el moment de la sol·licitud de la llicència, la matrícula i el precinte d'arts per a la caça, però pot ésser exigida la justificació de l'ingrés de la taxa en el moment de la presentació de la sol·licitud.

Article 267

Quota

La quota de la taxa és:

-1 Llicències de caça.

1.1 Per a caçar amb armes (de foc i assimilables) durant un any a tot el territori de Catalunya: 2.500 ptes.

1.2 Per a caçar per qualsevol altre procediment autoritzat, tret d'armes (de foc i assimilables), durant un any a tot el territori de Catalunya: 1.250 ptes.

1.3 Per a tenir canilles: 31.200 ptes.

-2 Matrícula d'àrees de caça. La quota és constituïda per un import equivalent al 15% de la renda cinegètica de l'àrea de caça d'acord amb els barems següents:

2.1 Àrees de caça integrades en els grups següents:

pta/ha i any

Grup I: 65

Caça major: una peça cada 100 ha o inferior

Caça menor: 0,30 peces/ha o inferior

Grup II: 100

Caça major: més d'1 i fins a 2 peces per cada 100 ha

Caça menor: més de 0,30 i fins a 0,80 peces/ha

Grup III: 230

Caça major: més de 2 i fins a 3 peces per cada 100 ha

Caça menor: més de 0,80 i fins a 1,50 peces/ha

Grup IV: 310

Caça major: més de 3 peces per cada 100 ha

Caça menor: més de 1,50 peces/ha

Àrees de caça amb reglamentació específica: 310

En qualsevol cas, la quota no pot ésser inferior a 35.000 pessetes, per a les àrees de caça del grup IV i amb reglamentació específica.

2.2 Per a la caça d'ocells aquàtics, s'apliquen els barems següents:

pta/ha i any

Grup I: 310

Grup II: 460

Grup III: 605

Per a àrees de caça que tinguin un aprofitament principal de caça menor i secundari de caça major, o viceversa, s'aplica la tarifa del grup corresponent a l'aprofitament principal, més la quantitat de 40 pessetes per hectàrea i any secundari.

-3 Precinte d'arts per a la caça: quota única de 85 pessetes.

Capítol III

Article 268

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa la prestació dels serveis inherents al foment, la defensa i la millora de la producció agrícola, els quals s'especifiquen a l'article 271.

Article 269

Subjecte passiu

Són subjectes passius de la taxa les persones físiques o jurídiques que utilitzen els serveis esmentats a l'article 271.

Article 270

Acreditament

La taxa s'acredita i es fa efectiva quan se sol licita la prestació del servei.

Article 271

Bases i tipus

La quota de la taxa es determina per l'aplicació de les bases imposables i els tipus de gravamen que es detallen a continuació:

-1 Per la inscripció en registres oficials.

1.1 Per la inscripció al Registre Oficial d'Establiments i Serveis Plaguicides:

1.1.1 Establiments: 9.000 ptes.

1.1.2 Serveis: 9.000 ptes.

1.2 Per la renovació al Registre Oficial d'Establiments i Serveis Plaguicides:

1.2.1 Establiments: 4.200 ptes.

1.2.2 Serveis: 4.200 ptes.

1.3 Per la inscripció en els registres de maquinària agrícola:

1.3.1 Maquinària agrícola nova: 3.600 ptes.

1.3.2 Transferència o canvi de titular: 4.200 ptes.

-2 Per l'autorització de plantacions de vinya, autorització per a noves plantacions, replantacions i substitucions de vinya: taxa de 1.885 pessetes per hectàrea, amb un màxim de 18.775 pessetes. Quan la plantació és de menys d'una hectàrea, la taxa és de 635 pessetes.

-3 Anàlisis de laboratori i altres serveis facultatius.

3.1 Anàlisis fisicoquímiques:

3.1.1 Anàlisis que comporten reaccions qualificatives senzilles o mesuraments directes ràpids amb instrumental senzill o càlculs aritmètics: 480 ptes.

3.1.2 Condicionament de matrius mitjançant operacions bàsiques (destil·lació, extracció, mineralització i similars) prèvies a la identificació i la quantificació. Cada una: 840 ptes.

3.1.3 Identificació i quantificació de substàncies mitjançant tècniques no instrumentals: 1.200 ptes.

3.1.4 Identificació i quantificació de substàncies mitjançant alguna de les tècniques següents:

espectrofotometria UV-V, d'emissió de flama, d'absorció atòmica, CCF o similars: 1.440 ptes.

3.1.5 Per la identificació i la quantificació de substàncies mitjançant alguna de les tècniques següents: espectrofotometria IR, cromatografia de gasos, cromatografia líquida d'alta resolució o similars: 3.600 ptes.

3.1.6 Per la identificació i la quantificació de grups de substàncies amb tècniques i instruments molt específics: 10.000 ptes.

3.2 Anàlisis microbiològiques:

3.2.1 Aerobis totals o aerobis mesòfils o fongs i llevats o llevats osmòfils o esporulats anaerobis o espores termoresistents, o *Lactolacilus* o microorganismes

totals o c. fecals o Escherichia coli o enterobacteriàcies
totals o str. fecals (D. Lancefield) o cl. sulfitoreductors
o Pseudomonas aeruginosa: 2.100 ptes.
3.2.3 Clostridium perfringens o salmonella o shigella:
2.500 ptes.
3.2.4 Listeria monocytogenes o Vibrio parahaemolyticus:
4.200 ptes.
3.2.5 Estabilitat a l'etanol 68%: 720 ptes.
3.2.6 Prova de la fosfatasa o de la reductasa: 720 ptes.
3.3 Valoració organolèptica: 12.000 ptes.
3.4 Les anàlisis no seriades fisicoquímiques o
microbiològiques incrementen les taxes d'un 100%.
3.5 Les anàlisis fisicoquímiques a nivell de traces
incrementen les taxes d'un 100%.
3.6 Altres serveis facultatius:
3.6.1 Per informes i certificats relacionats amb les
anàlisis dels productes: 3.600 ptes.
3.6.2 Per dictàmens sobre productes: 14.500 ptes.
3.6.3 Pel registre i l'autorització de laboratoris privats:
7.200 ptes.
3.6.4 Per la inspecció periòdica de laboratoris: 4.800
ptes.
-4 Pel seguiment d'assaigs oficials.
4.1 Pel seguiment d'assaigs oficials de camp de productes o
especialitats fitosanitàries en fase de preregistre i
l'elaboració d'informe final: 30.000 ptes.
4.2 Per l'elaboració de certificats fitosanitaris: 3.800
ptes.
4.3 Per l'elaboració de dictàmens sobre danys
fitosanitaris: 18.000 ptes.

Capítol IV

Taxa per la prestació de serveis facultatius veterinaris

Article 272

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa la prestació dels
serveis inherents als treballs definits en l'article 275.

Article 273

Subjecte passiu

Són subjectes passius de la taxa les persones físiques o
jurídiques, privades, que sol liciten la prestació dels
serveis determinats a l'article 275.

Article 274

Acreditament

La taxa s'acredita i s'exigeix en el moment de la prestació
del servei.

Article 275

Bases i tipus

La quota de la taxa es determina per l'aplicació de les
bases imposables i els tipus de gravamen següents:

-1 Pels serveis facultatius corresponents a l'organització
sanitària, l'estadística i el control de les campanyes de
tractament sanitari i obligatori.

1.1 Per cada gos: 60 ptes.

1.2 Per cada animal major: 6 ptes.

1.3 Per cada animal menor (porquí, de llana o cabrum): 2
ptes.

1.4 Per altres animals i productes d'origen animal (per
servei): 250 ptes.

-2 Pels serveis facultatius en relació amb documentació
sanitària de trasllat

2.1 Pels serveis facultatius corresponents a l'extensió de
la documentació sanitària que empari el trasllat d'animals i

2.1.3 Petits remugants: 5,00 ptes./unitat.

2.1.4 Lepòrids reproductors: 0,50 ptes./unitat.

2.1.5 Gallines, perdis, faisans i altres ocells: 0,50 ptes./unitat.

2.1.6 Pollastres i pollets recria : 0,40 ptes./unitat.

2.1.7 Pollets d'un dia destinats a la multiplicació : 0,60 ptes./unitat.

2.1.8 Pollets d'un dia destinats a producte final: 0,10 ptes./unitat.

2.1.9 Suids: 20,00 ptes./unitat.

2.1.10 Arnes : 5,00 ptes./unitat.

2.1.11 Lepòrids : 0,40 ptes./unitat.

2.1.12 Per cada document expedit per a altres animals i productes : 250,00 ptes./unitat.

2.2 Si l'extensió de la documentació sanitària comporta una inspecció prèvia per a la comprovació de la situació sanitària abans del trasllat dels animals o dels productes d'origen animal, a l'import total de la taxa s'afegeix la quantitat de 1.000 pessetes.

2.3 Bestiar d'esports i sementals selectes: aquest tipus de bestiar té el doble de les tarifes del grup al qual correspon l'animal afectat per la guia.

2.4 Bestiar transhumant: si la guia d'origen i sanitat pecuàries afecta bestiar que ha de sortir del terme municipal del seu empadronament per tal d'aprofitar pastures i ha de retornar al punt d'origen, les taxes pels serveis facultatius veterinaris a percebre són el 50% de les establertes per a cada espècie de bestiar, i les guies que emparen aquestes expedicions poden ésser ratificades gratuïtament per les inspeccions veterinàries de trànsit, fins a cinc vegades, amb validesa de cinc dies per a cada ratificació.

-3 Per l'expedició de certificats corresponents al control i la vigilància de la desinfecció.

3.1 Pels certificats relatius a embarcacions, vehicles i remolcs utilitzats en el transport de bestiar, les companyies ferroviàries, les empreses navilieres i de transport i els particulars han de liquidar 160 pessetes per aquest servei.

3.2 Pels certificats relatius als locals destinats a fires, mercats, concursos, exposicions i altres llocs públics on s'allotja o contracta bestiar o matèries contumaces, quan s'estableix amb caràcter obligatori, es perceben 260 pessetes per cada local inspeccionat.

-4 Pel registre de nuclis zoològics: 5.590 ptes.

-5 Per l'expedició i la renovació de la targeta sanitària equina i la diligenciació del llibre d'identificació cavallina (LIC). : pta/animal

5.1 Per a èquids destinats a activitats agràries: 60

5.2 Per a èquids destinats a altres activitats: 320

5.3 Per la diligenciació del LIC: 320

-6 Per la realització dels controls veterinaris en el lloc de destinació dels animals i dels pro-ductes d'origen animal procedents de comerç intracomunitari o de països tercers, 2.000 pessetes per servei. Si cal efectuar presa de mostres, s'ha d'aplicar la taxa que correspongui, per similitud, a les assenyalades en l'apartat 7.

-7 Per presa de mostres en campanyes oficials:
pta/cap

7.1 Extracció de sang:

7.1.1 Animals majors: 300

7.1.2 Animals menors: 200

7.1.3 Conills: 50

7.2 Altres líquids orgànics:

7.2.1 Animals majors: 600

7.2.2 Animals menors: 300

La quota mínima per presa de mostres en campanyes oficials

7.4 Altres preses de mostres: 5.000

-8 Per l'aplicació de productes biològics en la profilaxi vacunal i realització de proves al lèrgiques en campanyes oficials:

8.1 Profilaxi vacunal:

pta/cap

8.1.1 Animals majors: 250

8.1.2 Animals menors: 100

8.1.3 Ocells i conills: 5

La quota mínima per profilaxi vacunal en campanyes oficials no ha d'ésser menor de 5.000 ptes.

8.2 Reaccions diagnòstiques tuberculització: 300

Capítol V

Taxa pels serveis dels laboratoris de sanitat agrària dependents del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca

Article 276

Fet imposable

Constitueixen el fet imposable de la taxa les proves i les anàlisis oficials efectuades en els laboratoris de sanitat agrària dependents del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca que es consignen en l'article 279, relatiu a la quota de la taxa.

Article 277

Subjecte passiu

Són subjectes passius de la taxa les persones físiques o jurídiques, privades, que sol liciten el servei de laboratori.

Article 278

Acreditament

La taxa s'acredita amb la prestació del servei, però pot ésser exigida la justificació de l'ingrés de la taxa en el moment de la presentació de la sol·licitud.

Article 279

Quota

La quota de la taxa és:

pta/mostra

-1 Anàlisis microbiològiques:

1.1 Recompte total: 2.500

1.2 Recompte de bacteris: 1.500

1.3 Recompte de fongs i llevats: 1.500

1.4 Identificació de bacteriana: 4.000

1.5 Identificació de fongs i llevats: 5.000

1.6 Serotip d'un germen: 2.500

1.7 Observacions microscòpiques

1.7.1 Examen en fresc: 500

1.7.2 Tinció i examen: 800

1.7.3 Examen en camp obscur: 700

1.8 Recomptes cel·lulars: 500

1.9 Antibiograma de 10 antibiòtics: 2.500

-2 Anàlisis parasitològiques:

2.1 Concentració i recompte d'elements parasitaris: 1.500

2.2 Identificació de paràsits: 2.500

-3 Anàlisis serològiques

3.1 Aglutinació: 300

3.2 Precipitació: 300

3.3 Fixació del complement d'1 a 10 sèrums: 1.700

3.4 Fixació del complement de més de 10 sèrums: 1.600

3.5 Immunodifusió en agar-gel: 800

3.6 Immunohistoquímic d'1 a 10 sèrums: 1.700

3.7 Immunohistoquímic de més de 10 sèrums: 1.600

3.8 Enzimoassaig (Elisa) d'1 a 10 sèrums: 1.500

3.9 Enzimoassaig (Elisa) més de 10 sèrums: 1.200

- 3.13 Serumneutralització de més de 10 sèrums: 1.200
- 3.14 Altres: 1.000
- 4 Anàlisis virològiques
- 4.1 Aïllament víric: 4.200
- 4.2 Determinació in vitro: 29.700
- 5 Anàlisis histopatològiques: 5.000
- 6 Per les anàlisis de laboratori per a la determinació de paràsits dels vegetals: 2.500
- 7 Enzimoassaigs PCR: 4.000

Article 280

Exempció

-1 No s'aplica la taxa pels serveis dels laboratoris de sanitat ramadera si s'esdevé alguna de les tres circumstàncies següents:

1.1 Que la sol·licitud del servei per a fer les anàlisis sigui efectuada pels veterinaris responsables de les agrupacions de ramaders següents:

a) Les agrupacions de defensa sanitària els estatuts de les quals siguin aprovats pel Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca.

b) Els grups de sanejament ramader de bestiar boví, oví o cabrum o altres agrupacions que tinguin signat i vigent el corresponent concert.

1.2 Que la presa de mostres hagi estat feta pel veterinari o veterinària responsable de l'agrupació en els animals propietat dels integrants de la corresponent agrupació.

1.3 Que les analítiques sol·licitades siguin les establertes com a obligatòries en campanyes oficials per al control, la lluita i l'eradicació de malalties.

-2 S'eximeix de l'aplicació d'aquesta taxa les organitzacions i les agrupacions ramaderes que tinguin signat un conveni de col·laboració amb els serveis competents en matèria de sanitat animal de la Direcció General de Producció i Indústries Agroalimentàries, del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca.

-3 Són exempts de la taxa pels anàlisis de laboratori per a la determinació de paràsits dels vegetals els organismes públics i les agrupacions de defensa vegetal.

Capítol VI

Taxa pel permís de pesca

Article 281

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa la prestació dels serveis inherents a l'atorgament dels permisos per a pescar en les zones de pesca controlada.

Article 282

Subjecte passiu

Són subjectes passius de la taxa les persones físiques que sol·liciten l'expedició dels permisos corresponents per a pescar en les zones de pesca controlada.

Article 283

Acreditament

La taxa s'acredita i es fa efectiva en l'acta de sol·licitud del permís per a pescar.

Article 284

Quota

La quota de la taxa per permisos de zones de pesca controlada és:

-1 Classe A intensiva:

1.1 No riberes: 1.720 ptes.

1.2 Riberes: 625 ptes.

Article 285

Exempcions

Són exempts d'aquesta taxa els subjectes passius que acreditin documentalment la condició de jubilats i els que estiguin en situació d'incapacitat permanent total o absoluta, o totes dues, i les persones menors de catorze anys.

Capítol VII

Taxa per la llicència per a la recol·lecció de tòfones

Article 286

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa la prestació del servei que es defineix a l'article 289.

Article 287

Subjecte passiu

Són subjectes passius de la taxa les persones físiques o jurídiques a qui es presta el servei que s'esmenta a l'article 289.

Article 288

Acreditament

La taxa s'acredita i es fa efectiva quan se sol·licita la prestació del servei.

Article 289

Quota

La quota de la taxa per la llicència per a recol·lectar tòfones és de 1.500 pessetes.

Capítol VIII

Taxa per la llicència de pesca continental i la matrícula d'embarcacions i aparells flotants per a la pesca

Article 290

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa la prestació dels serveis inherents a l'expedició de les llicències i les matrícules que, d'acord amb la legislació vigent, són necessàries per a practicar la pesca continental o per a dedicar embarcacions o aparells flotants a la pesca continental.

Article 291

Subjecte passiu

Són subjectes passius de les taxes les persones físiques o jurídiques en interès de les quals s'expedeixen les llicències o les matrícules necessàries per a la pesca continental o per a l'ús d'embarcacions i aparells flotants quan es practica aquesta pesca.

Article 292

Acreditament

La taxa s'acredita i es fa efectiva en el moment que se sol·liciten les llicències o les matrícules.

Article 293

Quota

La quota de la taxa és:

-1 Llicències de pesca continental autonòmica.

1.1 La llicència per a pescar durant un any en tot el territori de Catalunya: 1.250 ptes.

1.2 La llicència per a la pesca de l'angula: 3.000 ptes.

-2 Matrícula d'embarcacions i aparells flotants per a la

- 2.1 Classe 1ª: embarcacions de motor: 1.570 ptes.
2.2 Classe 2ª: embarcacions impulsades per vela, rem, perxa o qualsevol al ptes.tre procediment diferent del motor: 655

Article 294

Exempcions

Són exempts de pagar la taxa exigida pel concepte d'expedició de la llicència per a pescar durant un any en tot el territori de Catalunya, recollida a l'apartat 1 de l'article 293, els subjectes passius que acreditin documentalment la condició de jubilats i aquells que estiguin en situació d'incapacitat permanent total o absoluta, o totes dues, i les persones menors de catorze anys. Aquesta exempció no afecta la llicència per a la pesca de l'angula.

Capítol IX

Pesca marítima

Article 295

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa la prestació que fa la Direcció General de Pesca Marítima dels serveis següents:

- 1 L'atorgament de qualsevol autorització administrativa necessària per al desenvolupament de l'activitat de la pesca i l'aqüicultura.
- 2 Els drets d'examen i l'expedició de certificats per a l'obtenció dels títols per a l'exercici de l'activitat nàutica pesquera i per a l'exercici d'activitats nauticoesportives. L'expedició i la renovació de títols nauticoesportius i subaquaticoesportius, l'expedició de duplicats de certificats d'examen, de títols i targetes i l'autorització d'obertura d'escoles, acadèmies i centres.
- 3 L'expedició de llicències de pesca recreativa d'acord amb la legislació vigent, i les autoritzacions dels concursos de pesca recreativa.
- 4 L'expedició de llicències de pesca marítima professional.

Article 296

Subjecte passiu

Són subjectes passius d'aquesta taxa les persones físiques que sol lliciten els serveis determinats a l'article 298.

Article 297

Acreditament

La taxa s'acredita i es fa efectiva quan se sol licita la prestació del servei.

Article 298

Quota

La quota de la taxa és:

- 1 Autoritzacions administratives necessàries per al desenvolupament de la pesca i l'aqüicultura.
Per cada expedient: 3.300 ptes.
- 2 Títols professionals, nauticoesportius i subaquaticoesportius
  - 2.1 Drets d'examen:
    - 2.1.1 Títols menors, per la totalitat d'assignatures: 330 ptes.
    - 2.1.2 Altres titulacions, per assignatura: 220 ptes.
    - 2.1.3 Patró/ona d'embarcacions d'esbarjo i patró/ona d'embarcació d'esbarjo restringit a motor: 5.000 ptes.
    - 2.1.4 Patró/ona de iot i patró/ona de iot d'altura: 7.000 ptes.
    - 2.1.5 Capità/ana de iot: 8.500 ptes.
  - 2.2 Expedició de títols

11.700 ptes.

2.2.1.2 Patró d'embarcacions d'esbarjo, patró/ona d'embarcacions d'esbarjo restringit a motor i patró/ona de iot : 2.900 ptes.

2.2.1.3 Bussejador/a de 2ª classe, bussejador/a de 1ª classe: 2.000 ptes.

2.2.1.4 Bussejador/a monitor i bussejador/a instructor: 2.000 ptes.

2.3 Renovacions de títols Renovacions de títols per a exercir activitats nauticoesportives i subaquàtiques: 2.000 ptes.

2.4 Expedició de duplicats de certificats d'examen

2.4.1 Títols professionals: 2.000 ptes.

2.4.2 Títols nauticoesportius: 2.000 ptes.

2.5 Expedició de duplicats de títols i targetes Títols nauticoesportius i subaquaticoesportius: 2.000 ptes.

2.6 Autoritzacions d'obertura

2.6.1 Escoles esportives nàutiques: 10.000 ptes.

2.6.2 Acadèmies privades per a l'ensenyament de la navegació d'esbarjo: 10.000 ptes.

2.6.3 Centres de busseig: 10.000 ptes.

-3 Llicències de pesca recreativa

3.1 Per cada llicència de 1a o 2a classe: 1.685 ptes.

3.2 Per cada llicència de 3a classe:

3.2.1 De menys de 10 pescadors diaris: 25.000 ptes.

3.2.2 De més de 10 pescadors diaris: 50.000 ptes.

3.3 Per cada expedient d'autorització de concurs de pesca: 3.360 ptes.

-4 Llicències de pesca professional

4.1 Corall, marisqueig: 3.000 ptes.

4.2 Angula: 1.500 ptes.

4.3 Cucs de mar, rall: 1.000 ptes.

Article 299

Exempcions

Són exempts de la taxa per l'expedició de la llicència de pesca recreativa els titulars que acreditin documentalment la condició de jubilats.

Capítol X

Taxa per l'expedició de certificacions oficials per l'Institut Català de la Vinya i el Vi (INCAVI)

Article 300

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa la prestació dels serveis que es consignen a l'article 303.

Article 301

Subjecte passiu

Són subjectes passius de la taxa les persones físiques o jurídiques en interès de les quals es concedeix el certificat oficial.

Article 302

Acreditament

La taxa s'acredita i es fa efectiva quan se sol licita la prestació del servei.

Article 303

Quota

La quota per dret a certificació oficial és de 600 pessetes.

Capítol XI

Taxa dels consells reguladors de les denominacions d'origen vitivinícoles per als vins de qualitat produïts en regions determinades (VQPRD)

Constitueix el fet imposable de la taxa la prestació dels serveis que presten els consells reguladors de les denominacions d'origen vitivinícoles per als vins de qualitat produïts en regions determinades (VQPRD).

Article 305

Subjecte passiu

Són subjectes passius de la taxa les persones físiques o jurídiques en interès de les quals es presten els serveis a què fa referència l'article 304.

Article 306

Acreditament

La taxa s'acredita en el moment que s'inicia la prestació del servei, però en pot ésser exigit el pagament en el moment en què s'efectua la sol·licitud corresponent.

Article 307

Quota

-1 Quota anual sobre les plantacions inscrites en el Registre:

a) La base imposable és constituïda pel nombre d'hectàrees inscrites a nom de cada persona interessada pel valor mitjà en pessetes de la producció d'una hectàrea en la zona i la campanya precedent.

b) El tipus de gravamen màxim a aplicar sobre la base imposable anterior es fixa en l'1%.

-2 Quota per productes emparats:

a) La base imposable és constituïda pel valor resultant de multiplicar el preu mitjà de la unitat de producte emparat pel volum venut.

b) El tipus de gravamen màxim a aplicar sobre la base imposable anterior es fixa en l'1,5%.

-3 Quota pel dret d'expedició de certificat d'origen, visat de factures i per la venda de sistemes de control de producte embotellat establert: la quota es fixa en 500 pessetes per cada certificat o factura i el doble del valor del cost del sistema de control establert.

Capítol XII

Taxa per l'expedició de la llicència per a practicar la immersió en la zona estrictament protegida de les illes Medes

Article 308

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa la prestació dels serveis administratius inherents a l'expedició de la llicència que, d'acord amb la legislació vigent, és necessària per a practicar la immersió en la zona estrictament protegida de les illes Medes.

Article 309

Subjecte passiu

Són subjectes passius de la taxa les persones físiques que sol·liciten l'expedició de la llicència.

Article 310

Acreditament

L'acreditament de la taxa es produeix en el moment de la sol·licitud de la llicència.

Article 311

Quota

La quota per cada llicència vàlida per a una immersió és de 360 pessetes.

illes Medes

Article 312

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa la prestació dels serveis administratius inherents a l'expedició de l'autorització que, d'acord amb l'article 5 de la Llei 19/1990, del 10 de desembre, cal per a l'ús turístic o esportiu intensiu de caràcter comercial de la zona estrictament protegida de les illes Medes.

Article 313

Subjecte passiu

Són subjectes passius de la taxa les persones físiques o jurídiques que sol liciten l'autorització.

Article 314

Acreditament

L'acreditament de la taxa es produeix en el moment de la sol·licitud de l'autorització.

Article 315

Quota

La quota de la taxa per cada autorització d'un any de durada és:

- 1 Embarcacions amb capacitat màxima fins a 50 passatgers:
  - 1.1 Per una embarcació: 50.000 ptes.
  - 1.2 Per cada embarcació de més: 25.000 ptes.
- 2 Embarcacions amb capacitat superior a 50 passatgers:
  - 2.1 Per cada embarcació: 100.000 ptes.
  - 2.2 Per cada embarcació de més: 50.000 ptes.

Capítol XIV

Taxa per la inscripció en el Consell Català de Producció Agrària Ecològica

Article 316

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa la inscripció de finques, indústries i empreses importadores en els registres establerts pel Decret 28/1994, del 21 de gener, de creació del Consell Català de la Producció Agrària Ecològica.

Article 317

Subjecte passiu

Són subjectes passius de la taxa les persones físiques o jurídiques que sol liciten la inscripció corresponent.

Article 318

Acreditament

La taxa s'acredita en el moment que la persona interessada sol·licita la inscripció, però pot ésser exigida la justificació de l'ingrés de la taxa en el moment de la presentació de la sol·licitud.

Article 319

Quota

La quota de la taxa per inscripció és de 10.000 pessetes.

Títol X

Taxes del Departament de Treball

Capítol únic

Taxa pels drets d'inscripció a les proves d'accés al certificat de professionalitat

Article 320

Article 321

Subjecte passiu

Són subjectes passius de la taxa les persones que s'inscriuen a les proves.

Article 322

Acreditament

La taxa s'acredita en el moment de la inscripció, però pot ésser exigida la justificació de l'ingrés de la taxa en el moment de la presentació de la sol·licitud.

Article 323

Quota

La quota per proves d'accés al certificat de professionalitat és de 3.000 pessetes.

Article 324

Exempcions

Són exempts d'aquesta taxa, amb la justificació documental prèvia de llur situació, els subjectes passius en situació d'atur que no perceben cap prestació econòmica i els jubilats.

Títol XI

Taxes del Departament de Justícia

Capítol únic

Taxa per les inscripcions i les modificacions d'associacions i llurs federacions

Article 325

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa la inscripció en el Registre d'Associacions de la Generalitat de les associacions i llurs federacions, i també les modificacions posteriors de les entitats subjectes a la Llei 7/1997, del 18 de juny, d'associacions.

Article 326

Subjecte passiu

Són subjectes passius de la taxa les persones jurídiques que sol·liciten les inscripcions assenyalades a l'article 325.

Article 327

Acreditament

La taxa s'acredita en el moment de la inscripció, però pot ésser exigida la justificació de l'ingrés de la taxa en el moment de la presentació de la sol·licitud.

Article 328

Quota

La quota de la taxa és:

- a) Per inscripció : 4.400 ptes.
- b) Per modificació: 2.200 ptes.

Article 329.

Exempcions

Són exemptes de la taxa les associacions i llurs federacions declarades d'utilitat pública dedicades a l'assistència o la integració social de minusvàlids físics o psíquics o a l'atenció de la tercera edat, sempre que les dites entitats retin comptes a l'Administració i els càrrecs de llurs representants no siguin remunerats.

Títol XII

Taxes del Departament d'Indústria, Comerç i Turisme

autoritzacions d'instal·lacions i inscripcions al Registre d'Establiments Industrials, control d'aparells i vehicles, ordenació minera i certificacions tècniques i informes

Article 330

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa la prestació pel Departament d'Indústria, Comerç i Turisme dels serveis especificats a l'article 333.

Article 331

Subjecte passiu

-1 Són subjectes passius contribuents de la taxa les persones naturals o jurídiques, públiques o privades, a les quals es presten o afecten els serveis esmentats a l'article 333.

-2 Són subjectes passius substituïts del contribuent les entitats concessionàries quan el servei és prestat en virtut de concessió, sens perjudici de la repercussió que tinguin en el contribuent.

Article 332

Acreditament

La taxa s'acredita mitjançant la prestació del servei i es pot exigir, però, a la bestreta des del moment de la iniciació de l'expedient. Si, un cop iniciat l'expedient, se'n produeix la conclusió, per desistiment de la persona interessada o per causes que li siguin imputables, la taxa s'acredita en la quantia d'un 35% de la tarifa aplicable, si no ha tingut lloc la prestació total del servei. En el supòsit contrari, s'acredita la totalitat de la taxa i no és procedent cap devolució.

Article 333

Quota

Les quotes de la taxa s'ajusten a les tarifes següents:

-1 Metrologia

1.1 Aprovació de model, modificació d'aprovació de model, autorització d'ús metrològic, autorització o habilitació de laboratoris o altres organismes de control, pròrrogues d'aprovació de model d'aparells metrològics, certificats d'ús metrològic i certificats d'assaigs metrològics: la quota per la tramitació és de 15.000 pessetes per model o família de tipus.

1.2 Verificació primitiva, verificació de la Comunitat Europea i primeres verificacions:

1.2.1 Fetes per l'Administració: la quota d'emissió de l'etiqueta o del certificat de verificació és la corresponent a l'apartat 3.1.1.

1.2.2 Fetes per un laboratori habilitat o per una empresa amb certificació de la Comunitat Europea: la quota de tramitació és de 200 pessetes per aparell.

1.3 Verificació després de reparació o modificació:

1.3.1 Fetes per l'Administració: la quota d'emissió de l'etiqueta o del certificat de verificació és la corresponent a l'apartat 3.1.1.

1.3.2 Fetes per un laboratori habilitat o una entitat verificadora autoritzada: la quota de tramitació és de 200 pessetes per aparell.

1.4 Verificació periòdica: la quota d'emissió de l'etiqueta o del certificat de verificació és la corresponent a l'apartat 3.1.1.

1.5 Verificacions per motius de reclamació: la quota per aquestes comprovacions és la corresponent a l'apartat 3.1.1 per cada reclamació.

-2 Resolució d'expedients de concessió i autorització d'activitats industrials i instal·lacions subjectes a

requereixen autorització o concessió prèvies o l'atorgament de les quals no correspon a la Generalitat de Catalunya.

2.1 Nova instal·lació o ampliació (base: valor de la instal·lació o de l'ampliació en pessetes)

2.1.1 Fins a 5 milions: 7.455 ptes.

2.1.2 Més de 5 milions fins a 10 milions: 14.900 ptes.

2.1.3 Més de 10 milions fins a 20 milions: 29.800 ptes.

2.1.4 Més de 20 milions fins a 200 milions: 59.585 ptes.

2.1.5 Més de 200 milions fins a 5.000 milions: $11.920 + 250N$

2.1.6 Més de 5.000 milions : $607.735 + 125N$

N=nombre de milions o fracció

2.2 Per la inscripció d'activitats subjectes al règim d'alliberament industrial que per llur escassa importància no necessiten projecte tècnic, s'aplica el 50% de la quota corresponent de l'apartat 2.1.

2.3 Per les pròrrogues i les modificacions de les instal·lacions que afecten la seguretat, quan no pressuposen ampliació de les inscrites en el Registre, s'aplica el 25% de la quota corresponent de l'apartat 2.1. La base, en aquest cas, és el valor de les modificacions.

2.4 Quan l'expedient principal comporta, a més, la presentació de separata d'altres reglamentacions de seguretat, s'aplica, pel conjunt, el 150% de la quota corresponent de l'apartat 2.1.

2.5 Per les ampliacions, les modificacions o els canvis derivats de l'acció inspectora en ocasió de la revisió, periòdica o a petició de tercers, dels registres, s'aplica el 200% de la quota corresponent de l'apartat 2.1.

-3 Control i prova d'aparells, recipients o vehicles sotmesos a prova inicial, periòdica o per reforma, en virtut de la reglamentació de seguretat, homologació i normalització, competència del Departament d'Indústria, Comerç i Turisme.

3.1 Control estadístic de certificacions de prova emeses pel fabricant, el conservador o les entitats d'inspecció i control i les entitats concessionàries del servei ITV.

3.1.1 Certificacions unitàries: 935 ptes.

3.1.2 Certificacions de lots d'elements de productes de petit valor, fabricats en sèrie. Per unitat: Recipients de més de 100 l: 180 Recipients de menys de 100 l: 75 ptes.

3.2 Inspecció tècnica de vehicles feta per personal del Departament d'Indústria, Comerç i Turisme, utilitzant o no les estacions ITV dels concessionaris i l'expedició del certificat.

3.2.1 Inspeccions periòdiques de vehicles-enganxall, amb emissió de la corresponent certificació: 3.085 ptes.

3.2.2 Inspeccions periòdiques per a duplicats o per a la matriculació del vehicle: 3.085 ptes.

3.2.3 Inspeccions per a l'autorització de reformes o comprovació d'elements auxiliars o conjunts de vehicles: 3.085 ptes.

3.2.4 Inspecció de taxímetres o comptaquilòmetres: 1.180 ptes.

-4 Ordenació minera (Q=nombre de quadrícules mineres)

4.1 Permisos d'explotació (mínim per a Q=300): $177.855 + 190(Q - 300)$

4.2 Permisos d'investigació (mínim Q=1): $177.855 + 710(Q - 1)$

4.3 Concessió d'explotació derivada (mínim Q=50): $177.855 + 3.400(Q - 50)$

4.4 Concessió d'explotació directa (mínim Q=50) : $228.460 + 3.400(Q - 50)$

4.5 Aprovació dels plans de labors de recursos miners de les seccions A), C) i D). La base és el valor del pressupost anual d'explotació: s'aplica el 150% de la quota corresponent de l'apartat 2.1.

4.6 Activitats mineres afins: la base és el valor de la instal·lació o de l'ampliació.

2.1.

4.6.2 Canvi de nom, pròrroques, caducitats, modificacions i canvi de condicions de l'activitat.

4.6.2.1 Pel canvi de nom, les pròrroques, les caducitats, les modificacions i el canvi de condicions de l'activitat, s'aplica la quota corresponent de l'apartat 2.3.

4.6.2.2 Per les ampliacions, els canvis de nom, les modificacions o els canvis derivats de l'acció inspectora dels registres, en ocasió de la revisió periòdica o a petició de tercers, s'aplica la quota corresponent de l'apartat 2.5.

4.7 Particions i perímetres de protecció: 32.215
-5 Certificacions tècniques i informes.

5.1 Certificats de conformitat i assaigs

5.1.1 Certificacions, informes i resolucions relatius a la fabricació de tipus únic, certificats de conformitat i aprovació de tipus d'aparell: 3.495

5.2 Registre d'actuacions d'entitats col·laboradores i d'inspecció i control, d'empreses i de professionals autoritzats: inscripció reglamentària de professionals, empreses i entitats col·laboradores i d'inspecció i control: 5.020 ptes.

5.3 Altres certificacions i informes.

5.3.1 Informes relatius a activitats mineres (presa de mostres del fons del sac, aforament d'aigües, revisions reglamentàries d'elements auxiliars a les mines, caducitat de concessions, camps de tir, accidents, autorització de l'ús o emmagatzematge d'explosius, voladures, tallers de pirotècnia i altres): 16.270 ptes.

5.3.2 Confrontacions de projectes, instal·lacions, aparells, productes i activitats per a estendre informes o certificacions, a petició de la persona interessada o de tercers, per a obtenir subvencions o desgravacions o per a altres finalitats, per a presentació davant d'altres organismes, per a estimacions de consum o frau, per a expropiacions, per a consolidació de concessions i per a explotació de patents i models d'utilitat: 12.520 ptes.

5.3.3 Comprovació dels nivells de qualitat dels serveis públics de subministrament d'aigua, de gas i d'electricitat: 25.030 ptes.

Article 334

Normes d'aplicació de les quotes

-1 La verificació, tret de la metrologia, i la prova d'aparells o elements en laboratoris oficialment autoritzats es poden fer en lots uniformes, i els controls es poden fer utilitzant sistemes de mostratge adequats. El Departament d'Indústria, Comerç i Turisme ha de fixar el nombre d'unitats que integra cada lot.

-2 L'import de la taxa per la verificació d'aparells o productes fabricats que van destinats a la venda no pot ultrapassar el 3% del preu de cost de l'objecte verificat. Quan la taxa fixada en les quotes anteriors l'ultrapassa, aquella es redueix al percentatge esmentat.

-3 El Departament d'Indústria, Comerç i Turisme pot comprovar d'ofici els valors declarats en la documentació aportada i sol licitar els comprovants que calgui, per, si escau, rectificar la base per a la fixació de la taxa. A aquest efecte, els seus serveis d'inspecció poden establir barems o valors mitjans que facilitin la tasca d'avaluació, sens perjudici del dret de recurs de l'administrat o administrada regulat per aquesta Llei.

-4 En el cas que els serveis d'inspecció necessaris per a l'atorgament d'autorització o la inscripció d'instal·lacions o aparells subjectes a reglaments de seguretat industrial i normalització siguin prestats per entitats d'inspecció i

s'aplica la quota 3.1.1, i no les 2 i 3, als administrats. Així mateix, s'aplica la tarifa 3.1.1 a la legalització dels butlletins d'aigua, per cada instal·lació o subministrament.

-5 Els subjectes passius substituïts tenen l'obligació de fer liquidacions trimestrals en el termini de vint dies a partir de l'últim del trimestre.

-6 En els casos en què la verificació metrològica es fa per mostreig, quan així sigui determinat per reglament o a sol·licitud de les empreses, quan aquestes tinguin implantat un sistema de qualitat d'acord amb les normes ISO-9001 o ISO-9002 i presentin anualment una auditoria feta pel Laboratori General d'Assaigs i Investigacions, o altres centres autoritzats, de compliment de les normes metrològiques, l'import de la taxa és el que correspon al nombre d'unitats de la mostra, per aplicació de la quota adequada al preu de cada unitat.

Capítol II

Taxa per la tramitació de la llicència comercial per a la instal·lació de grans establiments comercials

Article 335

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa la prestació del servei de tramitació de l'expedient de sol·licitud de la llicència comercial per a la instal·lació de grans establiments comercials.

Article 336

Subjecte passiu

Són subjectes passius de la taxa les persones naturals o jurídiques que sol·liciten la llicència comercial.

Article 337

Base imposable i tipus de gravamen

Constitueix la base imposable la superfície de venda dels establiments a què es refereix l'article 3 de la Llei 1/1997, del 24 de març, d'equipaments comercials. El tipus de gravamen s'estableix en 500 pessetes per metre quadrat de superfície de venda.

Article 338

Acreditament

-1 La taxa s'acredita en el moment de presentar la sol·licitud de la llicència comercial. Atesa la possibilitat que qui sol·licita aquesta llicència en desisteixi abans, durant o després de l'estudi de l'expedient per a l'atorgament de la llicència, la taxa es fracciona en dos pagaments:

a) El 35%, en el moment de presentar la sol·licitud, juntament amb la resta de la documentació que s'estableixi per reglament, pel procediment d'autoliquidació.

b) El 65%, una vegada finalitzat l'estudi de l'expedient i abans de la proposta de resolució per a l'atorgament o no de la llicència comercial, pel procediment de notificació de la liquidació.

-2 La no-liquidació de la taxa en la fase assenyalada per l'apartat b anterior en el termini que es fixi per reglament dóna lloc a la caducitat del procediment per a l'atorgament de la llicència comercial.

Títol XIII

Taxes del Departament de Benestar Social

Capítol I

Taxa per les actuacions del Registre d'Entitats, Serveis i Establiments Socials

Constitueixen el fet imposable de la taxa els actes d'inscripció d'obertura, modificació de serveis i establiments de serveis socials en el Registre d'Entitats, Serveis i Establiments Socials, i també el lliurament de les corresponents certificacions.

Article 340

Subjecte passiu

Són subjectes passius de la taxa les persones físiques o jurídiques -llevat de les entitats d'iniciativa social- a les quals es presten els serveis derivats de les actuacions del Registre d'Entitats, Serveis i Establiments Socials, i també el lliurament de les certificacions corresponents.

Article 341

Acreditament

La taxa s'acredita en el moment de la inscripció o del lliurament de la certificació, però en pot ésser exigit el pagament en el moment en què les persones interessades presentin la sol·licitud corresponent.

Article 342

Quota

La quota de la taxa és:

- 1 Inscripció de serveis residencials: 24.000 ptes.
- 2 Inscripció de serveis diürns: 16.000 ptes.
- 3 Inscripció d'altres serveis: 7.000 ptes.
- 4 Modificacions d'assentaments registrals: 1.000 ptes.
- 5 Certificacions d'assentaments registrals: 1.000 ptes.

Article 343

Exempcions

Són exemptes de pagar aquesta taxa les entitats públiques i privades sense ànim de lucre.

Capítol II

Taxa per la inspecció de serveis i establiments socials

Article 344

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa la inspecció in situ pel Servei d'Inspecció i Registre del Departament de Benestar Social del compliment de les condicions materials i funcionals dels serveis i els establiments socials ja registrats que s'ha d'efectuar com a conseqüència d'una manifestació de l'entitat de la qual deriven efectes registrals, i també la verificació de les al·legacions de l'entitat titular dins un procediment sancionador.

Article 345

Subjecte passiu

Són subjectes passius les persones físiques o jurídiques -llevat de les entitats d'iniciativa social- que presenten la petició que origina la inspecció.

Article 346

Acreditament

La taxa s'acredita en el moment de prestar el servei, però en pot ésser exigit el pagament a la bestreta en el mateix moment en què la persona interessada presenta la petició que origina la inspecció.

Article 347

Quota

Per cada actuació d'inspecció del servei o l'establiment es fixa una quota d'11.000 pessetes.

privades sense ànim de lucre.

Capítol III

Taxa per la selecció de sol·licituds d'habitatges de protecció oficial

Article 349

Fet imposable

Constitueix el fet imposable de la taxa la selecció dels sol·licitants d'habitatges de protecció oficial efectuada per la Direcció General de Serveis Comunitaris.

Article 350

Subjecte passiu

Són subjectes passius de la taxa les persones que participen en els procediments d'adjudicació d'habitatges de protecció oficial.

Article 351

Exempcions

Són exempts de la taxa els peticionaris d'habitatges de protecció oficial de promoció pública.

Article 352

Acreditament

La taxa s'acredita en el moment de la selecció, però en pot ésser exigit el pagament en el mateix moment en què la persona interessada presenta la sol·licitud corresponent.

Article 353

Quota

La quota per sol·licitud presentada és de 2.500 pessetes.

Capítol IV

Taxa per les actuacions del Registre General de Centres de Formació d'Adults

Article 354

Fet imposable

Constitueixen el fet imposable de la taxa la inscripció d'alta o ingrés, complementària o de modificació en el Registre General de Centres de Formació d'Adults, creat pel Decret 72/1994, del 6 d'abril, i també el lliurament de les certificacions corresponents.

Article 355

Subjecte passiu

Són subjectes passius les persones físiques i les persones jurídiques que sol·liciten les actuacions gravades.

Article 356

Acreditament

La taxa s'acredita en el moment de la inscripció, però en pot ésser exigit el pagament en el mateix moment que la persona interessada presenta la sol·licitud corresponent.

Article 357

Quota

La quota de la taxa és:

-1 Per la inscripció:

1.1 D'alta o ingrés: 15.000 ptes.

1.2 Complementària: 12.000 ptes.

-2 Certificacions d'assentaments: 1.000 ptes.

Capítol V

Taxa de l'Hotel d'Entitats

les entitats privades sense ànim de lucre, dels béns adscrits a l'Hotel d'Entitats, per tal de facilitar-los el funcionament i l'exercici de llurs activitats.

Article 359

Subjecte passiu

Són subjectes passius d'aquesta taxa les entitats privades sense ànim de lucre que fan ús dels serveis.

Article 360

Acreditament

La taxa s'acredita en el moment que s'inicia la utilització dels béns.

Article 361

Quota

La quota de la taxa es determina segons els béns que s'utilitzen i que s'especifiquen a continuació:

-1 Despatxos:

1.1 Tipus A (de 5 a 10 metres quadrats):

1.1.1 Petit compartit (6 metres quadrats per entitat):

3.000 mensuals

1.1.2 Petit individual (8 metres quadrats per entitat):

4.000 mensuals

1.1.3 Gran individual (10 metres quadrats per entitat):

5.000 mensuals

1.2 Tipus B (de 10 a 20 metres quadrats):

1.2.1 Petit individual (12 metres quadrats per entitat):

6.000 mensuals

1.2.2 Mitjà individual (15 metres quadrats per entitat):

9.000 mensuals

1.2.3 Gran individual (18 metres quadrats per entitat):

12.000 mensuals

1.3 Tipus C (més de 20 metres quadrats), gran individual:

14.000 mensuals

-2 Sales:

2.1 Tipus A (capacitat màxima de 25 persones):

2.1.1 Mitja jornada: 500

2.1.2 Jornada sencera: 1.000

2.2 Tipus B (capacitat màxima de 75 persones):

2.2.1 Mitja jornada: 1.000

2.2.2 Jornada sencera: 2.000

2.3 Tipus C (amb capacitat superior a 75 persones):

2.3.1 Mitja jornada: 2.500

2.3.2 Jornada sencera: 5.000

2.4 Tipus D (amb capacitat superior a 75 persones i dotades d'aparells audiovisuals i de traducció simultània):

2.4.1 Sense utilització de la cabina de traducció simultània:

2.4.1.1 Mitja jornada: 3.500

2.4.1.2 Jornada sencera: 7.000

2.4.2 Utilització de la cabina de traducció simultània:

2.4.2.1 Mitja jornada: 6.000

2.4.2.2 Jornada sencera: 12.000

Article 362

Exempció

Són exempts del pagament de la quota establerta a l'apartat 2 de l'article 361 els subjectes passius amb despatx o apartat de correus a l'Hotel d'Entitats.

Títol XIV

Taxes del Departament de Medi Ambient

Capítol I

Taxa per informes i inspecció

d'informes tècnics per a avaluar programes de restauració i la inspecció d'obres.

Article 364

Subjecte passiu

Són subjectes passius de la taxa les persones físiques o jurídiques a les quals afecta la prestació del servei.

Article 365

Acreditament

La taxa s'acredita mitjançant la prestació del servei i és exigible a la bestreta des del moment en què es formula la sol·licitud.

Article 366

Quota

La quota de la taxa és:

-1 Per informes i per l'avaluació de programes de restauració de les explotacions extractives : $27.875 + 5.580$ (S)

S = superfície en hectàrees

-2 Per inspecció de les obres i les accions de restauració de l'explotació d'activitats extractives: 18.120

Capítol II

Taxa per l'obtenció del distintiu de garantia de qualitat ambiental

Article 367

Fet imposable

Constitueixen el fet imposable de la taxa l'obtenció i l'ús del distintiu de garantia de qualitat ambiental.

Article 368

Subjecte passiu

Són subjectes passius les persones físiques o jurídiques que sol·liciten el servei i els que resten inclosos en les disposicions de l'article 7.1.a i b del Decret 316/1994, del 4 de novembre.

Article 369

Acreditament

La taxa s'acredita per l'obtenció i l'ús del distintiu de garantia de qualitat ambiental, però pot ésser exigida la justificació de l'ingrés de la taxa en el moment de la presentació de la sol·licitud.

Article 370

Quota

-1 La quota per cada sol·licitud de distintiu de garantia de qualitat ambiental és de 60.000 pessetes.

-2 La quota anual per l'ús del distintiu de garantia de qualitat ambiental que ha de satisfer el fabricant o, si escau, el distribuïdor es determina per l'aplicació de la taula següent:

Volum anual de vendes: PTA

2.1 Menys de 50 milions de pessetes: 40.000

2.2 50-150 milions de pessetes: 60.000

2.3 150-500 milions de pessetes: 180.000

2.4 Més de 500 milions de pessetes: 300.000

El volum anual de vendes es basa en la facturació del producte amb distintiu. Ni la quota de sol·licitud ni la quota anual no inclouen cap element relatiu al cost de les proves a les quals s'han de sotmetre els productes objecte de sol·licitud. Aquests costos han d'ésser satisfets pels mateixos sol·licitants a les entitats degudament acreditades per a dur a terme aquestes proves.

Article 371

Fet imposable

Constitueixen el fet imposable de la taxa l'obtenció i l'ús de l'etiqueta ecològica.

Article 372

Subjecte passiu

Són subjectes passius de la taxa els sol licitants que resten inclosos en les disposicions de l'article 9.a del Decret 255/1992, del 13 d'octubre.

Article 373

Acreditament

La taxa s'acredita en el moment de l'obtenció i l'ús de l'etiqueta, però pot ésser exigida la justificació de l'ingrés de la taxa en el moment de la presentació de la sol llicitud.

Article 374

Quota

-1 La quota per la sol llicitud d'etiqueta ecològica en concepte de despeses de tramitació és de 75.000 pessetes.
-2 La quota anual per l'ús de l'etiqueta ecològica es determina per l'aplicació del percentatge del 0,15% sobre el volum anual de vendes del producte en la Comunitat Europea, amb un mínim de 75.000 pessetes anuals, d'acord amb el que estableix la Decisió de la Comissió Europea número 93/326/CE, del 13 de maig. El volum anual de vendes es basa en la facturació del producte amb l'etiqueta. Ni la quota de sol llicitud ni la quota anual inclouen cap element relatiu al cost de les proves a les quals s'han de sotmetre els productes objecte de sol llicitud. Aquests costos han d'ésser satisfets pels mateixos sol licitants a les entitats degudament acreditades per a dur a terme aquestes proves.

Capítol IV

Taxes de la Junta de Residus

Article 375

Fet imposable

Constitueixen fets imposables els següents serveis de la Junta de Residus:

- 1 Els informes i les avaluacions de projectes d'activitats de gestió de residus.
- 2 Les funcions d'inspecció de les activitats o les instal·lacions autoritzades de gestió de residus.
- 3 La tramitació d'expedients d'inscripció en el Registre de Transportistes de Residus.
- 4 La tramitació d'expedients d'inscripció i l'anotació de modificacions en el Registre de Productors de Residus Industrials.
- 5 La supervisió dels documents de control i seguiment següents:
  - 5.1 Fitxa d'acceptació de residus.
  - 5.2 Fitxa d'acceptació de subproductes.
  - 5.3 Full de seguiment.
  - 5.4 Full de seguiment itinerant.
  - 5.5 Full d'importació i d'expedició de transports transfronterers de residus.
- 6 Els informes i l'avaluació d'expedients en matèria de residus per a l'acreditació d'entitats col·laboradores del Departament de Medi Ambient.

Article 376

Subjectes passius

Són subjectes passius:

-2 En el supòsit 2 de l'article 375, la persona física o jurídica que exerceixi l'activitat o exploti la instal·lació autoritzada de gestió de residus.

-3 En el supòsit 4 de l'article 375, la persona física o jurídica productora de residus.

Article 377

Acreditament

-1 La taxa s'acredita mitjançant la realització del fet imposable, però pot ésser exigida la justificació de l'ingrés de la taxa en el moment de la presentació de la sol·licitud.

-2 Els fets imposables descrits pels punts 1, 3, 4 i 6 de l'article 375 s'acrediten i són exigibles en el moment de la presentació de la sol·licitud que inicia l'actuació administrativa, i el fet imposable del punt 5, en el moment del lliurament del document imprès.

Article 378

Quota

La quota per cada fet imposable especificat a l'article 375 és:

-1 Fet imposable 1:

1.1 Informe i avaluació de projectes d'activitats de gestió de residus especials amb el pressupost d'inversió dels projectes:

Menys de 100.000.000 PTA: 150.000

A partir de 100.000.000 PTA: 255.000

1.2 Informe i avaluació de projectes d'activitats de gestió de residus no especials o inerts amb un pressupost d'inversió del projecte de:

Menys de 100.000.000 PTA: 90.000

A partir de 100.000.000 PTA: 150.000

1.3 Informes i avaluacions de projectes de petits valoritzadors o emmagatzemadors de residus inerts i no especials, si la superfície màxima de les instal·lacions és de 500 m² i el nombre màxim de treballadors és de quatre: 30.000

1.4 Informe i avaluació de projectes de gestors de residus per a espargar-los sobre el sòl en profit de l'agricultura o l'ecologia: 30.000

-2 Fet imposable 2: 25.000

-3 Fet imposable 3 per vehicle: 5.000

-4 Fet imposable 4: 3.840

-5 Fet imposable 5

5.1 Per fitxa d'acceptació de residus: 6.620

5.2 Per fitxa d'acceptació de subproductes: 6.620

5.3 Per full de seguiment: 275

5.4 Per full de seguiment itinerant: 275

5.5 Per full d'importació d'expedició de transports transfronterers de residus: 9.000

-6 Fet imposable 6: 150.000

Disposicions addicionals

Primera

Les quotes de les taxes a què es refereix aquesta Llei no meriten l'impost sobre el valor afegit, llevat dels casos en què resulti aplicable aquest impost, de conformitat amb la Llei que el regula.

Segona

Llevat dels supòsits continguts a l'article 2.3, resta prohibida la percepció, sota qualsevol denominació, d'exaccions i indemnitzacions no recollides en aquesta Llei per raó dels serveis públics prestats per la Generalitat o els seus organismes autònoms o les seves entitats gestores.

compreses dins l'àmbit d'aquesta Llei ha de contenir una nova redacció dels preceptes afectats, i incloure-hi, si cal, articles amb numeració bis.

Quarta

S'afegeix un paràgraf 4 a l'article 63 de la Llei 4/1997, del 20 de maig, de protecció civil de Catalunya, amb el text següent:

"4. El règim d'infraccions i sancions aplicables en la gestió del gravamen és el vigent per a la resta de tributs de la Generalitat."

Disposició transitòria

Mentre no es procedeix al desplegament reglamentari d'aquesta Llei, resta vigent el Decret 182/1993, del 20 d'abril, en tot allò que no s'hi oposi.

Disposició derogatòria

En el moment de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, resten expressament derogats els preceptes següents:

- a) La Llei 33/1991, del 24 de desembre, de taxes i preus públics de la Generalitat de Catalunya.
- b) La Llei 17/1996, del 27 de desembre, per la qual es fixen els preus públics que constitueixen prestacions patrimonials de caràcter públic, llevat de l'article 10 i les disposicions addicionals sisena i setena 2.
- c) L'article 7 de la Llei 1/1997, del 24 de març, d'equipaments comercials.
- d) El capítol III del títol VII de la Llei 5/1994, del 4 de maig, de regulació dels serveis de prevenció i extinció d'incendis i de salvaments de Catalunya.
- e) Qualsevol altra disposició que s'oposi a aquesta Llei.

Disposició final

Aquesta Llei entra en vigor l'1 de gener de 1998.

Per tant, ordeno que tots els ciutadans als quals sigui d'aplicació aquesta Llei cooperin al seu compliment i que els tribunals i les autoritats als quals pertogui la facin complir.

Palau de la Generalitat, 24 de desembre de 1997

Jordi Pujol

President de la Generalitat de Catalunya

Artur Mas i Gavarró

Conseller d'Economia i Finances

(97.357.046)

Havent observat una errada al text original de la Llei esmentada, tramès al DOGC i publicat al núm. 2548, pàg. 15185, de 31.12.1997, se'n detalla la correcció oportuna:

A la disposició addicional segona, pàg. 15210, on diu:

"...continguts a l'article 3, resta...",

ha de dir:

"...continguts a l'article 2.3, resta...".

(98.057.008)

Ordre de 24 de gener de 1983, per la qual s'estableix la normativa per a la sol·licitud i l'atorgament d'autorització administrativa per a la creació, la modificació, el trasllat o el tancament de centres, serveis o establiments d'assistència sanitària (DOGC 301 de 4-2-83).

NOTA. En aquest text s'han introduït les correccions d'errada publicades en el DOGC.

Atès el que disposa el Decret 183/1981, de 2 de juliol, pel qual es regulen les condicions i requisits que hauran de complir els centres, serveis i establiments sanitaris assistencials;

Atès el que disposa el Decret 118/1982, de 6 de maig, sobre autorització de centres, serveis i establiments sanitaris assistencials, i en ús de les facultats que em confereix la disposició final segona d'aquest Decret,

Ordeno:

Article primer.- 1. D'acord amb el que disposa l'apartat 1 de l'article primer del Decret 118/1982, de 6 de maig, l'atorgament de l'autorització administrativa per a la creació, l'ampliació, la modificació, el trasllat o el tancament dels centres, serveis o establiments sanitaris a què es refereixen els apartats a) i b) de l'article segon del Decret 183/1981, de 2 de juliol, i dels Serveis Farmacèutics dels hospitals, esmentats a l'apartat d) del mateix article, correspon al Director General d'Assistència Sanitària.

2. Seran atorgades pel Conseller de Sanitat i Seguretat Social les autoritzacions per a la creació, el trasllat o el tancament dels centres d'assistència hospitalària amb més de dos-cents llits i les autoritzacions per a l'ampliació o la modificació dels esmentats centres que impliquin un increment de dos-cents llits.

Article segon.- 1. La consulta prèvia a què es refereix l'apartat dos de l'article segon del Decret 118/1982, de 6 de maig, serà preceptiu de sol·licitar-la a la Direcció General d'Assistència Sanitària, abans que li sigui sotmesa la documentació completa per a la tramitació com a expedient d'autorització administrativa, quan es tracti dels serveis i equips següents:

- Neurocirurgia.
- Cirurgia cardíaca (equips de circulació extracorpòria).
- Serveis d'Hematologia (cambres estèrils, equips de plasmafèresi i laboratoris especialitzats).
- Unitats de vigilància intensiva d'adults i pediàtrics.
- Unitats coronàries.
- Unitats de cremats.
- Unitats d'hemodialisi.
- Unitats de transplantament renal.
- Laboratoris d'immunologia.
- Autoanalitzadors per a bioquímica de deu o més canals analítics, autoanalitzadors per a hematologia, de set o més canals, analítics i tots els autoanalitzadors per a recompte diferencial de cèl·lules sanguínies.
- Serveis o equips de radioteràpia (bombes de cobalt, acceleradors de partícules, radioteràpia convencional, etc.).
- Fotocoaguladors.
- Equips de tomografia axial computeritzada.
- Microscopis electrònics d'aplicació assistencial.
- Bancs de sang.
- Serveis de Farmàcia, en hospitals de menys de dos-cents llits.

2. La resolució de la consulta prèvia no donarà lloc a recurs, atès el seu caràcter merament informatiu.

Article tercer.- 1. Totes les sol·licituds

d'autorització administrativa per a la creació, l'ampliació, la modificació, el trasllat o el tancament dels centres, serveis o establiments sanitaris assistencials a què es refereix l'article primer d'aquesta Ordre, així com les sol·licituds de consulta prèvia, s'hauran de fer en instància adreçada al Director General d'Assistència Sanitària, on es determinarà clarament objecte de la sol·licitud, i hauran d'incloure com a documentació adjunta la següent:

a) Document acreditatiu de la representació que hom tingui. Quan els sol·licitants siguin entitats de dret públic o privat adjuntaran còpia certificada dels acords en què s'adopti la necessitat de creació, l'ampliació, la modificació, el trasllat o el tancament del centre, servei o establiment de què es tracti.

b) Propietat i dependència jurídica del centre, servei o establiment sanitari.

c) La documentació específica que, per a cada cas, determinen els articles següents:

2. En els supòsits de l'apartat 2 de l'article primer, la instància i la documentació requerida s'adreçaran al Conseller de Sanitat i Seguretat Social.

Article quart.- En els casos esmentats a l'article segon, en què és preceptiva la sol·licitud de consulta prèvia, i en aquells altres en els quals les entitats sol·licitants s'hi vulguin voluntàriament acollir, caldrà afegir als documents esmentats l'article anterior la documentació específica següent:

Memòria descriptiva i justificativa del projecte proposat, la qual inclourà:

a) Estudi de la necessitat del projecte per a la població de la zona d'influència, d'acord amb l'oferta de serveis sanitaris.

b) Quantificació esquemàtica dels recursos físics, econòmics i de personal amb els quals compta (locals, solars, forma de finançament i sosteniment i d'altres extrems similars).

c) Descripció general del programa proposat.

Article cinquè.- Les sol·licituds d'autorització administrativa per a la creació, l'ampliació, la modificació, el trasllat o el tancament dels centres, serveis o establiments d'Assistència Extrahospitalària, hauran de comprendre, a més dels requisits generals que estableix l'apartat 1 de l'article tercer d'aquesta Ordre, la documentació específica següent:

1. En el supòsit de creació o trasllat:

1.1. Memòria descriptiva en la qual s'inclourà:

1.1.1. Estudi justificatiu de la necessitat de creació o trasllat el centre, servei o establiment, d'acord amb les necessitats de la població i l'oferta de serveis sanitaris a la seva zona d'influència.

1.1.2. Tipologia, finalitat i programa funcional.

1.2. Projecte tècnic que comprendrà:

1.2.1. Memòria del projecte tècnic, o bé resum, respecte a les obres i instal·lacions a realitzar, amb la justificació expressa de compliment de tota la normativa vigent que afecti el centre, en matèria urbanística, de construcció, instal·lacions i seguretat.

1.2.2. Plànols de conjunt i de detall, que permetin la perfecta localització, identificació i descripció de l'obra proposada, tot indicant la situació del mobiliari.

El projecte haurà d'ésser signat pels tècnics qualificats i visat pels col·legis professionals corresponents.

1.2.3. Utilatge i béns d'equip amb què comptarà el centre o servei.

1.2.4. Terminis previstos d'execució de les obres i de les instal·lacions.

1.3. Previsions de la plantilla del personal que prestarà serveis, desglossada per titulacions, i amb detall de les dedicacions.

1.4. Estudi econòmic-financer respecte a les inversions

inicials, així com el seu sosteniment.

2. En el supòsit d'ampliació o modificació:

2.1. A més de la documentació de caràcter general i de la que s'assenyala per a les autoritzacions de creació i trasllat, caldrà aportar estudi justificatiu de la coherència de l'ampliació o de la modificació proposada respecte a la situació existent d'equipaments generals, així com la llista de mesures a adoptar per tal que l'execució de les obres no afecti el funcionament del centre, servei o establiment.

3. A la sol·licitud de tancament, caldrà acompanyar-hi un informe escrit on s'expressin les raons que duen a la desaparició del centre, servei o establiment, aportant un calendari proposat per dur a terme el procés.

4. En el cas que l'edifici en qüestió estigui catalogat, hom s'atindrà al que disposa l'article 3.4 del Decret 118/1982, de 6 de maig.

Article sisè.- Les sol·licituds d'autorització administrativa per a la creació, l'ampliació, la modificació, el trasllat o el tancament de centres, serveis i estaliments d'assistència hospitalària, hauran de comprendre, a més dels requisits generals establerts en l'article tercer d'aquesta Ordre, la documentació específica següent:

1. En el supòsit de creació i trasllat:

1.1. Memòria descriptiva en què s'inclourà:

1.1.1. Estudi justificatiu de la necessitat de la creació o trasllat del centre, servei o establiment, d'acord amb les necessitats de la població i l'oferta de serveis sanitaris de la seva zona d'influència.

1.1.2. Tipologia i finalitat assistencial del centre.

1.1.3. Organització general i programa funcional.

1.1.4. Programa específic de cadascun dels departaments o serveis i les seves normes de funcionament.

1.2. Projecte tècnic que comprendrà:

1.2.1. Memòria del projecte tècnic o resum.

1.2.2. Memòria d'enginyeria o resum (instal·lacions i serveis) amb especificació de la potència elèctrica necessària a contractar i la seva factibilitat, del cabal d'aigua, del consum tèrmic i d'altres serveis necessaris o previstos.

1.2.3. Justificació expressa del compliment de tota la normativa vigent que afecti el centre en matèria urbanística, de construcció, instal·lacions i seguretat.

1.2.4. Utilatge i béns d'equip amb què comptarà el centre.

1.2.5. Plànols de conjunt i detall que permetin la perfecta localització, identificació i descripció de l'obra, les instal·lacions i urbanització, signats per tècnics qualificats i visats pels corresponents col·legis professionals. A les plantes caldrà indicar la situació del mobiliari i dels béns d'equip.

1.2.6. Resum del pressupost desglossat per: obra civil, urbanització (si fos necessària), instal·lacions i béns d'equip.

1.2.7. Terminis previstos d'execució de les obres i de les instal·lacions.

1.3. Forma de finançament prevista i pla econòmic de sosteniment del centre.

1.4. Previsions de plantilla de personal que prestarà serveis, desglossada per titulacions i amb detall de les dedicacions.

2. Ampliació i modificació:

2.1. Quan suposi l'ampliació o modificació d'algun dels serveis existents o del centre en general i comporti canvis o alteracions físiques de l'edifici, la documentació que haurà d'acompanyar la sol·licitud serà:

2.1.1. Un cop complet el tràmit de l'article segon de la present Ordre, o si aquest no fos necessari, caldrà aportar la documentació que es determina per a les autoritzacions de nova creació o trasllat, posant una especial atenció en els plànols a la perfecta localització de l'obra dins el

context general de l'edifici i la comprensió de les seves connexions.

Caldrà també indicar la situació del mobiliari i de l'equip.

Tant pel que fa a la memòria com al projecte tècnic, caldrà justificar la coherència dels canvis proposats amb relació al centre ja existent; suficiència dels serveis tècnics i clínics, enllaços i circulacions.

2.1.2. Pla d'etapes que assegurí la mínima interrupció de les funcions assistencials del centre per tal d'evitar el col·lapse dels sistemes d'accés i seguretat del centre.

2.2. Quan la instal·lació, supressió o modificació dels serveis, d'equips o aparells subjectes a autorització no suposi canvis o alteracions físiques de l'edifici, complet el tràmit de l'article segon de la present Ordre, o si aquest no fos necessari, caldrà aportar memòria justificativa que inclogui provisions de plantilla de personal, en els termes previstos per l'apartat 1.4 d'aquest mateix article, estudi econòmic i terminis previstos, així com descripció física amb plànols de la situació de l'equip, aparell o modificació que calgui.

3. Amb relació a les sol·licituds de tancament, hom s'atindrà al que disposa l'apartat 3 de l'article cinquè.

4. Igualment hom s'atindrà al que preveu l'article 3.4 del Decret 118/1982, de 6 de maig, en el cas que l'edifici en qüestió estigui catalogat.

Article setè.- Les sol·licituds d'autorització administrativa per a la creació, l'ampliació, la modificació o el tancament dels Serveis de Farmàcia dels Hospitals compliran els requisits generals que estableixen els articles tercer, quart i sisè d'aquesta Ordre.

Pel que fa a l'apartat 1.2.5 de l'article sisè, el plànol de detall especificarà la distribució de les diverses seccions, que seran, com a mínim, les següents:

- Magatzems generals.
- Magatzems especials (estupefaents, termolàbils, gasos d'ús mèdic, inflamables).
- Administració i gestió.
- Biblioteca i Centre d'Informació de Medicaments.
- Laboratori d'anàlisi i Control de medicaments.
- Laboratori de Farmacotècnia.
- Dispensació.

Article vuitè.- 1. Les instàncies i la documentació adjunta es presentaran davant la Direcció General d'Assistència Sanitària o a través de les seves delegacions Territorials.

2. Sens perjudici del que preveu la Llei de Procediment Administratiu, si els serveis corresponents de la Direcció General d'Assistència Sanitària observessin que les dades aportades fossin incompletes o no s'ajustessin al que preveuen els articles tercer, cinquè, sisè i setè d'aquesta Ordre, es requerirà a l'organisme o entitat peticionària perquè en un termini de vint dies procedeixi a esmenar les insuficiències observades.

3. Transcorregut aquest termini sense que s'hagi donat compliment al requeriment, es procedirà a l'arxiu de l'expedient.

4. Completada la documentació, o si això no és necessari, els serveis de la Direcció General d'Assistència Sanitària informaran sobre els expedients.

Article novè.- 1. Complerts els tràmits a què es refereix l'article anterior i tractant-se de nova creació de centres d'assistència hospitalària o quan l'establiment objecte de l'expedient sigui d'àmbit regional, l'òrgan al qual correspon la decisió del procediment obrirà un període d'informació pública per un termini de vint dies. Els anuncis corresponents es publicaran al Diari Oficial de la Generalitat.

2. Les observacions que es formulin durant el període d'informació pública hauran de ser trameses a la Direcció

General d'Assistència Sanitària per a la seva incorporació a l'expedient.

3. L'audiència a l'organisme o entitat interessada es tramitarà d'acord amb el que disposa l'article 91 de la Llei de Procediment Administratiu.

Article desè.- 1. El Director General d'Assistència Sanitària o si s'escau, el Conseller de Sanitat i Seguretat Social, atesa la proposta dels serveis de l'esmentada Direcció General o del mateix Director General d'Assistència Sanitària i a la vista dels antecedents que figuren a l'expedient, resoldrà concedint o denegant les autoritzacions.

2. Les resolucions denegatòries seran sempre motivades.

3. Si transcorreguts tres mesos des de la presentació de la sol·licitud o des del compliment del tràmit a què es refereix el número 2 de l'article vuitè de la present Ordre, no hagués recaigut resolució expressa, l'organisme o entitat peticionari podrà denunciar la mora davant el Director General d'Assistència Sanitària o, si s'escau, davant el Conseller de Sanitat i Seguretat social, i, transcorreguts tres mesos des de la denúncia, podrà considerar denegada l'autorització per silenci administratiu.

Article onzè.- 1. Les autoritzacions concedides de conformitat amb l'article anterior caducaran si transcorregut un any comptat a partir de l'endemà de rebre la notificació, no s'haguessin iniciat les obres, o si, un cop iniciades s'interrompessin durant un termini superior a sis mesos.

2. La caducitat es produirà pel sol fet del transcurs del temps, serà declarada d'ofici i comunicada a l'organisme, entitat o institució interessada.

3. Les autoritzacions caducades no podran ser objecte de rehabilitació i caldrà procedir, si s'escau, a l'obtenció d'una nova autorització.

4. Per donar compliment al que estableix el present article, la Direcció General portarà i custodiarà un Registre d'autoritzacions.

Article dotzè.- 1. L'autorització administrativa a què es refereix la present Ordre serà requisit indispensable per obtenir l'autorització d'obertura i funcionament del centre, servei o establiment. Aquesta s'atorgarà un cop s'hagi procedit a la comprovació del compliment de les condicions i requisits establerts per a la concessió de l'autorització, després que el sol·licitant notifiqui l'acabament de les obres objecte de la sol·licitud.

2. En els expedients que instrueixin altres Departaments de la Generalitat, que facin referència a centres, serveis o establiments sanitaris, haurà de constar l'autorització administrativa a què es refereix l'article primer d'aquesta Ordre.

3. Igualment, els Ajuntaments, com a requisit indispensable i prèviament a la concessió de la llicència d'obres per a la construcció, ampliació, modificació, trasllat o tancament d'un centre, servei o establiment sanitari, n'exigiran constància en l'expedient municipal de l'autorització administrativa a què fa referència l'article primer d'aquesta Ordre.

Article tretzè.- Les autoritzacions administratives quedaran automàticament sense efecte si en el període d'execució hom incomplís, alterant-les, les condicions originàries que serviren de base per a l'atorgament.

Article catorzè.- La revocació de les autoritzacions a què fa referència la present Ordre serà declarada pel Director General d'Assistència Sanitària o, si s'escau, pel Conseller de Sanitat i Seguretat Social, com a conseqüència de l'acta que s'emeti per via d'inspecció, ja sia d'ofici per la mateixa administració sanitària, o a instància d'altres administracions o denúncia de particular.

Article quinzè.- 1. La manca d'autorització d'obertura i funcionament tindrà les conseqüències previstes a l'article quart del Decret 118/1982, de 6 de maig.

2. El que preveuen els apartats c) i d) de l'esmentat article es podrà produir també a conseqüència de la manca d'autorització administrativa prèvia a l'autorització d'obertura i funcionament.

Article setzè.- La potestat sancionadora respecte a les infraccions que es produeixin en les matèries que regula la present Ordre correspon, d'acord amb l'article cinquè del Decret 118/1982, de 6 de maig, al Director General d'Assistència Sanitària fins a una quantia de 250.000 pessetes i al Conseller de Sanitat i Seguretat Social per una quantia superior a 250.000 pessetes fins a un milió de pessetes.

Article dissetè.- En matèria de recursos contra les resolucions que es dictin en aplicació de la present Ordre, hom s'atindrà al que disposa l'article sisè del Decret 118/1982, de 6 de maig.

Disposicions transitòries

Primera.- Els centres, serveis i establiments assistencials sanitaris inclosos en l'àmbit d'aplicació de la present Ordre, que a la seva entrada en vigor no estiguessin autoritzats pel Ministerio de Sanidad y Consumo o pel Departament de Sanitat i Seguretat Social gaudiran d'un termini de sis mesos per formalitzar, si escau, la seva legalització.

Segona.- El procés de legalització es realitzarà d'acord amb les següents normes:

1. Els centres, serveis o establiments no autoritzats i que es trobin en qualsevol fase d'execució presentaran sol·licitud acompanyant-hi la documentació que per a cada cas estableix la present Ordre, tot adjuntant-hi un document que expliciti el grau de realització del projecte i les raons que han conduït a l'actual situació.

2. Pel que fa als centres, serveis i establiments d'assistència extrahospitalària en funcionament, llevat dels centres d'hemodiàlisi, els laboratoris d'anàlisis clíniques, els centres de radiologia i els centres de radioteràpia hauran de trametre degudament complimentat el qüestionari que proporcionarà la Direcció General d'Assistència Sanitària. Nogensmenys l'esmentada Direcció General podrà reclamar qualsevol altra informació que hom consideri necessària.

3. Els centres, serveis i establiments d'assistència extrahospitalària exclosos de l'apartat anterior hauran de presentar la corresponent sol·licitud acompanyada de la següent documentació:

A) Memòria descriptiva que inclourà:

A.1. Data d'inici del funcionament.

A.2. Propietat i dependència jurídica del centre, servei o establiment.

A.3. Tipus d'assistència que cobreix el pla de funcionament.

A.4. Plantilla de personal desglossada en titulacions amb detall de les dedicacions.

A.5. Utilatge i béns d'equip amb què compta.

B) Memòria d'activitat dels anys 1981 i 1982.

C) Plànols que detallin la distribució i localització de les instal·lacions.

D) Informe del Pla econòmic de sosteniment del centre.

4. Els centres, serveis i establiments d'assistència sanitària hospitalària en funcionament hauran de formular la corresponent sol·licitud, acompanyada de la documentació que estableix l'apartat 1 article sisè d'aquesta Ordre, llevat dels subapartats 1.2.6 i 1.2.7.

Disposicions finals

Primera.- Es faculta el Director General d'Assistència Sanitària per prendre les mesures necessàries per al desplegament i l'execució de la present Ordre.

Segona.- La present Ordre entrarà en vigor el mateix dia de la seva publicació al Diari Oficial de la Generalitat.

Barcelona, 24 de gener de 1983.

Josep Laporte i Salas
Conseller de Sanitat
i Seguretat Social

LLEI

21/2000, de 29 de desembre, sobre els drets d'informació concernent la salut i l'autonomia del pacient, i la documentació clínica.

El President

de la Generalitat de Catalunya

Sia notori a tots els ciutadans que el Parlament de Catalunya ha aprovat i jo, en nom del Rei i d'acord amb el que estableix l'article 33.2 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, promulgo la següent

LLEI

Preàmbul

La importància de la consideració dels drets dels pacients com a eix bàsic de les relacions clínicoassistencials es posa de manifest en constatar l'interès que hi han demostrat gairebé totes les organitzacions internacionals amb competència en aquesta matèria. Ja des de l'acabament de la Segona Guerra Mundial, organitzacions com les Nacions Unides, la UNESCO o l'Organització Mundial de la Salut, o, més recentment, la Unió Europea o el Consell d'Europa, entre moltes altres, han impulsat declaracions o, en algun cas, han promulgat normes jurídiques sobre aspectes genèrics o específics relacionats amb aquesta qüestió d'una manera decidida. En aquest sentit, cal esmentar la transcendència de la Declaració universal dels drets humans, de l'any 1948, que ha estat el punt de referència obligat per a tots els textos constitucionals promulgats posteriorment o, en l'àmbit més estrictament sanitari, la Declaració sobre la promoció dels drets dels pacients a Europa, promoguda l'any 1994 per l'Oficina Regional per a Europa de l'Organització Mundial de la Salut, a banda de múltiples declaracions internacionals de major o menor abast i influència que s'han referit a aquestes qüestions.

Darrerament, cal subratllar la rellevància especial del Conveni del Consell d'Europa per a la protecció dels drets humans i la dignitat de l'ésser humà respecte a les aplicacions de la biologia i la medicina (Conveni sobre els drets de l'home i la biomedicina), subscrit el dia 4 d'abril de 1997, el qual ha entrat en vigor a l'Estat Espanyol l'1 de gener de 2000. Aquest Conveni és una iniciativa cabdal: en efecte, a diferència de les diverses declaracions internacionals que l'han precedit en el temps, és el primer instrument internacional amb caràcter jurídic vinculant per als països que el subscriuen, i la seva especial vàlua rau en el fet que estableix un marc comú per a la protecció dels drets humans i la dignitat humana en l'aplicació de la biologia i la medicina. El Conveni es refereix expressament i amb deteniment a la necessitat de reconèixer, en diversos aspectes i amb una gran extensió, els drets dels pacients, entre els quals ressalten el dret a la informació, al consentiment informat i a la intimitat de la informació relativa a la salut de les persones, tot seguint l'assoliment d'una harmonització de les legislacions dels diversos països en aquestes matèries; en aquest sentit, esdevé del tot convenient de tenir en compte el Conveni en el moment d'abordar el repte de regular qüestions tan importants.

Cal dir, tanmateix, que la regulació del dret a la protecció de la salut, recollit per l'article 43 de la Constitució de 1978, des del punt de vista de les qüestions més estretament vinculades a la condició de subjectes de drets de les persones usuàries dels serveis sanitaris, és a dir, la plasmació dels drets relatius a la informació clínica i l'autonomia individual dels pacients pel que fa a la seva salut, ha estat objecte d'una regulació bàsica en l'àmbit de l'Estat, per mitjà de la Llei 14/1986, de 25 d'abril, general de sanitat.

D'altra banda, la Llei 15/1990, de 9 de juliol, d'ordenació sanitària de Catalunya, malgrat que fixa bàsicament l'atenció en l'establiment de l'ordenació del sistema sanitari des d'un punt de vista organitzatiu, dedica a aquesta qüestió diverses previsions, entre les quals destaca la voluntat, entre les finalitats del Servei Català de la Salut, de la humanització dels serveis sanitaris, manté el màxim respecte a la dignitat de la persona i a la llibertat individual, d'una banda, i, de l'altra, declara que l'organització sanitària catalana ha de permetre garantir la salut com a dret inalienable de la població i l'accés a guarir-se, per mitjà de l'estructura del Servei Català de la Salut, que l'ha d'oferir en condicions d'un escrupolós respecte a la intimitat personal i a la llibertat individual de l'usuari, tot garantint la confidencialitat de la informació relacionada amb els serveis sanitaris que es presten, sense cap mena de discriminació.

A partir d'aquestes premisses, aquesta Llei completa extensament les previsions que la Llei d'ordenació sanitària de Catalunya va enunciar com a principis generals. Amb aquesta intenció fa un tractament especial del dret a l'autonomia del pacient. Finalment, la Llei tracta en profunditat tot allò que fa referència a la documentació clínica generada als centres assistencials, tot subratllant especialment la consideració i la concreció dels drets dels usuaris en aquest aspecte.

La inclusió de la regulació sobre la possibilitat d'elaborar documents de voluntats anticipades en la part relativa a l'autonomia del pacient constitueix segurament la novetat més destacada de la Llei. Incorporar aquesta regulació comporta reconèixer de manera explícita la possibilitat que les persones puguin fer el que comunament es coneix com a testaments vitals o testaments biològics, per primera vegada a l'Estat espanyol, per tal de poder determinar, abans d'una intervenció mèdica, llurs voluntats per si, en el moment de la intervenció, no es troben en situació d'expressar-les. Un document d'aquestes característiques, d'acord amb el que estableix l'article 9 del Conveni del Consell d'Europa sobre els drets de l'home i la biomedicina del 1997, abans esmentat, s'ha d'entendre com un element coadjuvant en la presa de decisions, a fi de conèixer amb més exactitud la voluntat del pacient.

La darrera part de la Llei, i tanmateix la més extensa i detallada, es refereix al tractament de la documentació clínica i, en concret, de la història clínica, és a dir, al conjunt de documents que configuren l'historial mèdic de cada persona. Tot i que existeix alguna normativa que regula aquesta matèria, aquesta normativa és certament dispersa, aproximativa i poc concreta. És per això que es propugna l'establiment d'un seguit de criteris essencialment pràctics, des del punt de vista tant de l'usuari dels serveis sanitaris com dels professionals sanitaris, que són els qui configuren les històries clíniques i hi treballen diàriament en tant que eina bàsica de l'assistència sanitària. Aquesta qüestió s'aborda des de diversos punts de vista. D'una banda, es descriu el contingut de la història clínica, com a document que incorpora tota la informació sobre l'estat de salut del pacient i les actuacions clíniques i sanitàries corresponents als diversos episodis assistencials, com també, si escau, aquelles observacions o apreciacions subjectives del metge. Així mateix, es regulen els drets dels usuaris en relació amb la documentació clínica, el tractament que han tingut en els diversos nivells assistencials, l'accés a la informació que conté, qui hi pot accedir i en quines condicions, i els terminis durant els quals aquesta informació s'ha de conservar.

L'objectiu bàsic d'aquesta Llei és, al capdavant, aprofundir en la concreció pràctica dels drets a la informació, al consentiment informat i a l'accés a la documentació clínica dels ciutadans de Catalunya en

l'àmbit sanitari, sens perjudici d'un ulterior desplegament per reglament, tot recollint la filosofia del reconeixement ampli del principi de l'autonomia del pacient i materialitzant, per mitjà d'una explicitació de rang legal, les declaracions produïdes al més alt nivell en aquest sentit.

Capítol 1

Les disposicions directives

Article 1

Objecte

Aquesta Llei té per objecte:

- a) Determinar el dret del pacient a la informació concernent a la pròpia salut i a la seva autonomia de decisió.
- b) Regular la història clínica dels pacients dels serveis sanitaris.

Capítol 2

El dret a la informació

Article 2

Formulació i abast del dret a la informació assistencial

1. En qualsevol intervenció assistencial, els pacients tenen dret a conèixer tota la informació obtinguda sobre la pròpia salut. Això no obstant, cal respectar la voluntat d'una persona de no ésser informada.
2. La informació ha de formar part de totes les actuacions assistencials, ha d'ésser verídica, i s'ha de donar de manera comprensible i adequada a les necessitats i els requeriments del pacient, per a ajudar-lo a prendre decisions d'una manera autònoma.
3. Correspon al metge responsable del pacient garantir el compliment del dret a la informació. També han d'assumir responsabilitat en el procés d'informació els professionals assistencials que l'atenen o li apliquen una tècnica o un procediment concrets.

Article 3

El titular del dret a la informació assistencial

1. El titular del dret a la informació és el pacient. S'ha d'informar les persones vinculades al pacient en la mesura que aquest ho permet expressament o tàcitament.
2. En cas d'incapacitat del pacient, aquest ha d'ésser informat en funció del seu grau de comprensió, sens perjudici d'haver d'informar també qui en té la representació.
3. Si el pacient, a criteri del metge responsable de l'assistència, no és competent per a entendre la informació, perquè es troba en un estat físic o psíquic que no li permet fer-se càrrec de la seva situació, se n'ha d'informar també els familiars o les persones que hi estan vinculades.

Article 4

Formulació del dret a la informació epidemiològica

Els ciutadans tenen dret a tenir coneixement adequat dels problemes de salut de la col·lectivitat que impliquen un risc per a la salut, i que aquesta informació es difongui en termes verídics, comprensibles i adequats per a la protecció de la salut.

Capítol 3

Dret a la intimitat

Article 5

Formulació i abast del dret a la intimitat

1. Tota persona té dret que es respecti la confidencialitat de les dades que fan referència a la seva salut. Igualment, té dret que ningú que no hi estigui autoritzat hi pugui accedir si no és emparant-se en la legislació vigent.
2. Els centres sanitaris han d'adoptar les mesures oportunes per a garantir els drets a què es refereix l'apartat 1, i a aquest efecte han d'elaborar, si escau, normes i procediments protocol·litzats per a garantir la legitimitat de l'accés a les dades dels pacients.

Capítol 4

Respecte al dret a l'autonomia del pacient

Article 6

El consentiment informat

1. Qualsevol intervenció en l'àmbit de la salut requereix que la persona afectada hi hagi donat el seu consentiment específic i lliure i n'hagi estat informada prèviament, d'acord amb el que estableix l'article 2. 2. Aquest consentiment s'ha de fer per escrit en els casos d'intervencions quirúrgiques, procediments diagnòstics invasius i, en general, quan es duen a terme procediments que comporten riscos i inconvenients notoris i previsibles, susceptibles de repercutir en la salut del pacient.
3. El document de consentiment ha d'ésser específic per a cada supòsit, sens perjudici que s'hi puguin adjuntar fulls i altres mitjans informatius de caràcter general. Aquest document ha de contenir informació suficient sobre el procediment de què es tracta i sobre els seus riscos.
4. En qualsevol moment la persona afectada pot revocar lliurement el seu consentiment.

Article 7

Excepcions a l'exigència del consentiment i atorgament del consentiment per substitució

1. Són situacions d'excepció a l'exigència del consentiment:

- a) Quan hi ha risc per a la salut pública, si ho exigeixen raons sanitàries d'acord amb el que estableix la legislació que hi sigui aplicable.
- b) Quan en una situació de risc immediat greu per a la integritat física o psíquica del malalt no és possible aconseguir l'autorització d'aquest o dels seus familiars o de les persones que hi estan vinculades.

En aquests supòsits, es poden dur a terme les intervencions indispensables des del punt de vista clínic a favor de la salut de la persona afectada.

2. Són situacions d'atorgament del consentiment per substitució:

- a) Quan el malalt, a criteri del metge responsable de l'assistència, no és competent per a prendre decisions, perquè es troba en un estat físic o psíquic que no li permet fer-se càrrec de la seva situació, el consentiment s'ha d'obtenir dels familiars d'aquest o de les persones que hi estan vinculades.
- b) En els casos d'incapacitat legal, d'acord amb el que estableix l'article 219 de la Llei 9/1998, de 15 de juliol, del Codi de família.
- c) En els casos de persones internades per trastorns psíquics, en qui concorrin les circumstàncies de l'article 255 de la Llei 9/1998, de 15 de juliol, del Codi de família.
- d) En el cas de menors, si aquests no són competents, ni intel·lectualment ni emocionalment, per a comprendre l'abast de la intervenció sobre la pròpia salut, el consentiment l'ha de donar el representant del menor, havent escoltat, en tot cas, la seva opinió si és major de dotze anys. En la resta de casos, i especialment en casos de menors emancipats i adolescents de més de setze anys, el menor ha de donar personalment el seu consentiment.

Això no obstant, en els supòsits legals d'interrupció voluntària de l'embaràs, d'assaigs clínics i de pràctica de tècniques de reproducció humana assistida, cal atènyer-se al que estableix amb caràcter general la legislació civil sobre majoria d'edat, i, si escau, la normativa específica que hi sigui aplicable.

3. En els supòsits definits a les lletres a), b) i c) de l'apartat 2, es poden dur a terme les intervencions indispensables des del punt de vista clínic a favor de la salut de la persona afectada.
4. En els casos de substitució de la voluntat de l'afectat, la decisió ha d'ésser la més objectiva i proporcional possible a favor del malalt i de respecte a la seva dignitat personal. Així mateix, el malalt ha d'intervenir tant com sigui possible en la presa de decisions.

Article 8

Les voluntats anticipades

1. El document de voluntats anticipades és el document, adreçat al metge responsable, en el qual una persona major d'edat, amb capacitat suficient i de manera lliure, expressa les instruccions a tenir en compte quan es trobi en una situació en què les circumstàncies que concorrin no li permetin d'expressar personalment la seva voluntat. En aquest document, la persona pot també designar un representant, que és l'interlocutor vàlid i necessari amb el metge o l'equip sanitari, perquè la substitueixi en el cas que no pugui expressar la seva voluntat per ella mateixa.
2. Hi ha d'haver constància fefaent que aquest document ha estat atorgat en les condicions esmentades en l'apartat 1. A aquest efecte, la declaració de voluntats anticipades s'ha de formalitzar mitjançant un dels procediments següents:
- a) Davant de notari. En aquest supòsit, no cal la presència de testimonis.
- b) Davant de tres testimonis majors d'edat i amb plena capacitat d'obrar, dels quals dos, com a mínim, no han de tenir relació de parentiu fins al segon grau ni estar vinculats per relació patrimonial amb l'atorgant.
3. No es poden tenir en compte voluntats anticipades que incorporin previsions contràries a l'ordenament jurídic o a la bona pràctica clínica, o que no es corresponguin exactament amb el supòsit de fet que el subjecte ha previst a l'hora d'emetre-les. En aquests casos, s'ha de fer l'anotació raonada pertinent a la

història clínica del pacient.

4. Si hi ha voluntats anticipades, la persona que les ha atorgades, els seus familiars o el seu representant ha de lliurar el document que les conté al centre sanitari en què la persona és atesa. Aquest document de voluntats anticipades s'ha d'incorporar a la història clínica del pacient.

Capítol 5

Sobre la història clínica

Article 9

Definició i tractament de la història clínica

1. La història clínica recull el conjunt de documents relatius al procés assistencial de cada malalt tot identificant els metges i la resta de professionals assistencials que hi han intervingut. S'ha de procurar la màxima integració possible de la documentació clínica de cada pacient. Aquesta integració s'ha de fer, com a mínim, en l'àmbit de cada centre, on hi ha d'haver una història clínica única per a cada pacient.
2. El centre ha d'emmagatzemar les històries clíniques en instal·lacions que en garanteixin la seguretat, la conservació correcta i la recuperació de la informació.
3. Les històries clíniques es poden elaborar mitjançant suport paper, audiovisual i informàtic, sempre que se'n garanteixin l'autenticitat del contingut i la plena reproductibilitat futura. En qualsevol cas, s'ha de garantir que resten registrats tots els canvis i identificats els metges i els professionals assistencials que els han fet.
4. Els centres sanitaris han de prendre les mesures tècniques i organitzatives adequades per a protegir les dades personals recollides i evitar-ne la destrucció o la pèrdua accidental, i també l'accés, l'alteració, la comunicació o qualsevol altre processament que no siguin autoritzats.

Article 10

Contingut de la història clínica

1. La història clínica ha de tenir un número d'identificació i ha d'incloure les dades següents:

a) Dades d'identificació del malalt i de l'assistència:

Nom i cognoms del malalt.

Data de naixement.

Sexe.

Adreça habitual i telèfon, a l'efecte de localitzar-lo.

Data d'assistència i d'ingrés, si escau.

Indicació de la procedència, en cas de derivació des d'un altre centre assistencial.

Servei o unitat en què es presta l'assistència, si escau.

Número d'habitació i de llit, en cas d'ingrés.

Metge responsable del malalt.

Així mateix, quan es tracta d'usuaris del Servei Català de la Salut i l'atenció es presta per compte d'aquest ens, s'ha de fer constar també el codi d'identificació personal contingut a la targeta sanitària individual.

b) Dades clínicoassistencials:

Antecedents familiars i personals fisiològics i patològics.

Descripció de la malaltia o el problema de salut actual i motius successius de consulta.

Procediments clínics emprats i llurs resultats, amb els dictàmens corresponents emesos en cas de procediments o exàmens especialitzats, i també els fulls d'interconsulta.

Fulls de curs clínic, en cas d'ingrés.

Fulls de tractament mèdic.

Full de consentiment informat si és pertinent.

Full d'informació facilitada al pacient en relació amb el diagnòstic i el pla terapèutic prescrit, si escau.

Informes d'epicrisi o d'alta, si s'escauen.

Document d'alta voluntària, si s'escau.

Informe de necròpsia, si n'hi ha.

En cas d'intervenció quirúrgica, s'ha d'incloure el full operatori i l'informe d'anestèsia, i en cas de part, les dades de registre.

c) Dades socials:

Informe social, si escau.

3. A les històries clíniques hospitalàries, en què sovint participen més d'un metge o d'un equip assistencial, hi han de constar individualitzades les accions, les intervencions i les prescripcions fetes per cada professional.

4. Els centres sanitaris han de disposar d'un model normalitzat d'història clínica que reculli els continguts fixats en aquest article adaptats al nivell assistencial que tenen i a la classe de prestació que fan.

Article 11

Usos de la història clínica

1. La història clínica és un instrument destinat fonamentalment a ajudar a garantir una assistència adequada al pacient. A aquest efecte, els professionals assistencials del centre que estan implicats en el diagnòstic o el tractament del malalt han de tenir accés a la història clínica.

2. Cada centre ha d'establir el mecanisme que faci possible que, mentre es presta assistència a un pacient concret, els professionals que l'atenen puguin, en tot moment, tenir accés a la història clínica corresponent.

3. Es pot accedir a la història clínica amb finalitats epidemiològiques, d'investigació o docència, amb subjecció al que estableix la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal, i la Llei de l'Estat 14/1986, de 25 d'abril, general de sanitat, i les disposicions concordants.

L'accés a la història clínica amb aquestes finalitats obliga a preservar les dades d'identificació personal del pacient, separades de les de caràcter clínicoassistencial, llevat que aquest n'hagi donat abans el consentiment.

4. El personal que té cura de les tasques d'administració i gestió dels centres sanitaris pot accedir només a les dades de la història clínica relacionades amb les dites funcions.

5. El personal al servei de l'Administració sanitària que exerceix funcions d'inspecció, degudament acreditat, pot accedir a les històries clíniques, a fi de comprovar la qualitat de l'assistència, el compliment dels drets del pacient o qualsevol altra obligació del centre en relació amb els pacients o l'Administració sanitària.

6. Tot el personal que accedeix en ús de les seves competències a qualsevol classe de dades de la història clínica resta subjecte al deure de guardar-ne el secret.

Article 12

La conservació de la història clínica

1. La història clínica s'ha de conservar com a mínim fins a vint anys després de la mort del pacient. Això no obstant, es poden seleccionar i destruir els documents que no són rellevants per a l'assistència, transcorreguts deu anys des de l'última atenció al pacient.

2. En tot cas, en la història clínica s'han de conservar, juntament amb les dades d'identificació del pacient, durant vint anys, com a mínim, a comptar de la mort del pacient: els fulls de consentiment informat, els informes d'alta, els informes quirúrgics i el registre de part, les dades relatives a l'anestèsia, els informes d'exploracions complementàries i els informes de necròpsia.

3. No obstant el que estableixen els apartats 1 i 2 d'aquest article, la documentació que a criteri del facultatiu sigui rellevant a efectes preventius, assistencials o epidemiològics, s'ha de conservar durant tot el temps que calgui.

Capítol 6

Drets en relació amb la història clínica

Article 13

Drets d'accés a la història clínica

1. Amb les reserves assenyalades a l'apartat 2 d'aquest article, el pacient té dret a accedir a la documentació de la història clínica descrita per l'article 10, i a obtenir una còpia de les dades que hi figuren. Correspon als centres sanitaris regular el procediment per a garantir l'accés a la història clínica.

2. El dret d'accés del pacient a la documentació de la història clínica mai no pot ésser en perjudici del dret de tercers a la confidencialitat de les dades d'aquests que figuren en l'esmentada documentació, ni del dret dels professionals que han intervingut en l'elaboració d'aquesta, que poden invocar la reserva de llurs observacions, apreciacions o anotacions subjectives.

3. El dret d'accés del pacient a la història clínica es pot exercir també per representació, sempre que estigui degudament acreditada.

Article 14

Drets en relació amb el contingut de la història clínica

El pacient té dret que els centres sanitaris estableixin un mecanisme de custòdia activa i diligent de les històries clíniques. Aquesta custòdia ha de permetre la recollida, la recuperació, la integració i la comunicació de la informació sotmesa al principi de confidencialitat en els termes establerts per l'article 11 d'aquesta Llei.

Disposició addicional

El Departament de Sanitat i Seguretat Social, amb l'objectiu d'avançar en la configuració d'una història clínica única per pacient, ha de promoure, mitjançant un procés que garanteixi la participació de tots els agents implicats, l'estudi d'un sistema que, atenent l'evolució dels recursos tècnics, possibiliti l'ús compartit de les històries clíniques entre els centres assistencials de Catalunya, a fi que pacients atesos en diversos centres no s'hagin de sotmetre a exploracions i procediments repetits, i els serveis assistencials tinguin accés a tota la informació clínica disponible.

Disposició transitòria

Els centres sanitaris disposen d'un termini d'un any, comptador a partir de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, per a adoptar les mesures tècniques i organitzatives necessàries per a adaptar el tractament de les històries clíniques a les previsions que s'hi contenen, i elaborar els models normalitzats d'història clínica a què fa referència l'article 10.2. Els processos assistencials que es portin a terme transcorregut aquest termini s'han de reflectir documentalment d'acord amb els models normalitzats aprovats.

Disposició final

Es faculten el Govern i el conseller o la consellera de Sanitat i Seguretat Social perquè facin el desenvolupament reglamentari del que estableix aquesta Llei.

Per tant, ordeno que tots els ciutadans als quals sigui d'aplicació aquesta Llei cooperin al seu compliment i que els tribunals i les autoritats als quals pertorqui la facin complir.

Palau de la Generalitat, 29 de desembre de 2000

Jordi Pujol

President de la Generalitat de Catalunya

(00.364.003)

aplicará directamente por el sujeto pasivo cuando se trate de tributos objeto de declaración o autoliquidación, y por la Administración tributaria en los demás casos.

La acreditación de estas entidades a efectos de la exclusión de la obligación de retener o ingresar a cuenta a que se refiere el artículo 12 de la Ley 49/2002 se efectuará mediante certificado expedido, a petición de la entidad interesada y con vigencia indefinida, por el órgano competente de la Agencia Estatal de Administración Tributaria, en el que se acredite que la entidad está incluida en el apartado 1 de la citada disposición adicional. En la solicitud deberá acreditarse la personalidad y naturaleza de la entidad mediante la certificación de su inscripción emitida por el Registro de Entidades Religiosas del Ministerio de Justicia.

2. A las entidades a las que se refieren la disposición adicional octava y el apartado 2 de la disposición adicional novena de la Ley 49/2002 les será de aplicación lo dispuesto en los artículos 1, 2 y 4 de este reglamento a efectos del ejercicio de la opción por el régimen fiscal especial y de la acreditación del derecho a la exclusión de la obligación de retener o ingresar a cuenta.

Disposición transitoria única. Opción por el régimen fiscal especial para determinados períodos impositivos.

El régimen fiscal especial establecido en la Ley 49/2002 será aplicable a los períodos impositivos iniciados a partir del 25 de diciembre de 2002 que hayan finalizado antes de la entrada en vigor de este reglamento, siempre que las entidades sin fines lucrativos se acojan a dicho régimen, de acuerdo con lo establecido en su artículo 1, dentro de los tres meses siguientes a la entrada en vigor de este reglamento.

MINISTERIO DE SANIDAD Y CONSUMO

19572 *REAL DECRETO 1277/2003, de 10 de octubre, por el que se establecen las bases generales sobre autorización de centros, servicios y establecimientos sanitarios.*

La Ley 16/2003, de 28 de mayo, de cohesión y calidad del Sistema Nacional de Salud, en su artículo 27.3, establece que mediante real decreto se determinarán, con carácter básico, las garantías mínimas de seguridad y calidad que, acordadas en el seno del Consejo Interterritorial del Sistema Nacional de Salud, deberán ser exigidas para la regulación y autorización por parte de las comunidades autónomas de la apertura y puesta en funcionamiento en su respectivo ámbito territorial de los centros, servicios y establecimientos sanitarios. En su artículo 26.2 dispone que el Registro general de centros, establecimientos y servicios sanitarios del Ministerio de Sanidad y Consumo será de carácter público y permitirá a los usuarios conocer los centros, establecimientos y servicios, de cualquier titularidad, autorizados por las comunidades autónomas.

Asimismo, la Ley 14/1986, de 25 de abril, General de Sanidad, en su artículo 29.1, establece que los centros y establecimientos sanitarios, cualquiera que sea su nivel, categoría o titular, precisarán autorización administrativa previa para su instalación y funcionamiento, así como para las modificaciones que respecto de su estructura

y régimen inicial puedan establecerse. El artículo 29.2 determina que la previa autorización administrativa se referirá también a las operaciones de calificación, acreditación y registro del establecimiento y que las bases generales sobre calificación, registro y autorización serán establecidas por real decreto. En el artículo 40.9 de la citada ley se prevé la existencia de un Catálogo y Registro general de centros, servicios y establecimientos sanitarios en el que se recogerán las decisiones, comunicaciones y autorizaciones de las comunidades autónomas, de acuerdo con sus competencias.

La finalidad de este real decreto es regular las bases del procedimiento de autorización de centros, servicios y establecimientos sanitarios, establecer una clasificación, denominación y definición común para todos ellos, y crear un Registro y un Catálogo general de dichos centros, servicios y establecimientos, de conformidad con lo dispuesto en los artículos 29.1 y 2 y 40.9 de la Ley 14/1986, de 25 de abril, General de Sanidad, y en el artículo 26.2 de la Ley 16/2003, de 28 de mayo, de cohesión y calidad del Sistema Nacional de Salud.

La clasificación, las denominaciones y las definiciones contenidas en esta disposición constituyen los criterios generales para proceder posteriormente, en desarrollo del artículo 27.3 de la mencionada Ley 16/2003, a la determinación, con carácter básico, de las garantías mínimas y comunes de seguridad y calidad que deberán exigir las comunidades autónomas para autorizar la apertura y puesta en funcionamiento de los centros, servicios y establecimientos sanitarios.

No es propósito de este real decreto ordenar las profesiones sanitarias, ni limitar las actividades de los profesionales, sino sentar las bases para las garantías de seguridad y calidad de la atención sanitaria.

En el procedimiento de elaboración de la presente disposición general han emitido informe las organizaciones profesionales sanitarias, el Consejo de Consumidores y Usuarios y el Consejo Interterritorial del Sistema Nacional de Salud.

En su virtud, a propuesta de la Ministra de Sanidad y Consumo, con la aprobación previa de la Ministra de Administraciones Públicas, de acuerdo con el Consejo de Estado y previa deliberación del Consejo de Ministros en su reunión de 10 de octubre de 2003,

DISPONGO:

Artículo 1. Objeto y ámbito de aplicación.

1. Este real decreto tiene por objeto:

a) Regular las bases generales del procedimiento de autorización de centros, servicios y establecimientos sanitarios por las comunidades autónomas.

b) Establecer una clasificación, denominación y definición común para todos los centros, servicios y establecimientos sanitarios, públicos y privados, imprescindible para la creación de un Registro general.

c) Establecer el Catálogo y Registro general de centros, servicios y establecimientos sanitarios.

2. Las disposiciones de este real decreto se aplicarán a todos los centros, servicios y establecimientos sanitarios, públicos y privados, de cualquier clase y naturaleza.

3. Las disposiciones de este real decreto no serán de aplicación, regulándose por su normativa específica, a:

a) Los establecimientos dedicados a la distribución, importación o elaboración de medicamentos o productos sanitarios.

b) Los servicios y unidades técnicas de protección radiológica.

4. Las disposiciones de este real decreto serán de aplicación sin perjuicio de las funciones y competencias profesionales que para el ejercicio de las profesiones sanitarias y la realización de las actividades profesionales correspondientes vengan establecidas por la normativa vigente.

Artículo 2. *Definiciones.*

1. A los efectos de este real decreto, se entiende por:

a) Centro sanitario: conjunto organizado de medios técnicos e instalaciones en el que profesionales capacitados, por su titulación oficial o habilitación profesional, realizan básicamente actividades sanitarias con el fin de mejorar la salud de las personas. Los centros sanitarios pueden estar integrados por uno o varios servicios sanitarios, que constituyen su oferta asistencial.

b) Servicio sanitario: unidad asistencial, con organización diferenciada, dotada de los recursos técnicos y de los profesionales capacitados, por su titulación oficial o habilitación profesional, para realizar actividades sanitarias específicas. Puede estar integrado en una organización cuya actividad principal puede no ser sanitaria.

c) Establecimiento sanitario: conjunto organizado de medios técnicos e instalaciones en el que profesionales capacitados, por su titulación oficial o habilitación profesional, realizan básicamente actividades sanitarias de dispensación de medicamentos o de adaptación individual de productos sanitarios.

d) Actividad sanitaria: conjunto de acciones de promoción, prevención, diagnóstico, tratamiento o rehabilitación, dirigidas a fomentar, restaurar o mejorar la salud de las personas realizadas por profesionales sanitarios.

e) Autorización sanitaria: resolución administrativa que, según los requerimientos que se establezcan, faculta a un centro, servicio o establecimiento sanitario para su instalación, su funcionamiento, la modificación de sus actividades sanitarias o, en su caso, su cierre.

f) Requisitos para la autorización: requerimientos, expresados en términos cualitativos o cuantitativos, que deben cumplir los centros, servicios y establecimientos sanitarios para ser autorizados por la administración sanitaria, dirigidos a garantizar que cuentan con los medios técnicos, instalaciones y profesionales adecuados para llevar a cabo sus actividades sanitarias.

g) Registro de centros, servicios y establecimientos sanitarios: conjunto de anotaciones de todas las autorizaciones de funcionamiento, modificación y, en su caso, instalación y cierre de los centros, servicios y establecimientos sanitarios concedidas por las respectivas Administraciones sanitarias.

h) Catálogo de centros, servicios y establecimientos sanitarios: relación ordenada de publicación periódica de los centros, servicios y establecimientos sanitarios en funcionamiento que han recibido autorización por parte de las Administraciones sanitarias.

2. A los efectos de lo dispuesto en esta norma, se consideran centros, servicios y establecimientos sanitarios los que se recogen en la clasificación que figura como anexo I de este real decreto, figurando la definición de cada uno de ellos en el anexo II.

Artículo 3. *Bases generales de autorización.*

1. Las autoridades sanitarias de las comunidades autónomas autorizarán la instalación, el funcionamiento, la modificación y, en su caso, el cierre de todos los centros, servicios y establecimientos sanitarios ubicados en su ámbito territorial. No obstante, en el caso de los centros móviles de asistencia sanitaria, definidos en el anexo II, las comunidades autónomas podrán suscribir acuerdos o convenios por los que una autorización concedida a un centro móvil por una de ellas será válida

en otra siempre que exista previa comunicación del centro del inicio de sus actividades en esa comunidad y presentación de la autorización de la otra comunidad autónoma.

2. La autorización sanitaria de funcionamiento es la que faculta a los centros, servicios y establecimientos sanitarios, públicos y privados, de cualquier clase y naturaleza, para realizar su actividad, y se exigirá con carácter preceptivo por las comunidades autónomas de modo previo al inicio de ésta. La autorización de funcionamiento será concedida para cada establecimiento y para cada centro sanitario, así como para cada uno de los servicios que constituyen su oferta asistencial, debiendo ser renovada, en su caso, con la periodicidad que determine cada comunidad autónoma.

La autorización sanitaria de modificación es la que solicitarán los centros, servicios y establecimientos sanitarios que realicen cambios en su estructura, en su titularidad o en su oferta asistencial.

Las autorizaciones de funcionamiento y de modificación serán concedidas por las autoridades sanitarias de las comunidades autónomas tras la comprobación de que los centros, servicios y establecimientos sanitarios cumplen los requisitos establecidos para la adecuada realización de sus funciones.

La autorización de instalación podrá ser exigida por las comunidades autónomas para los centros, servicios y establecimientos sanitarios de nueva creación que impliquen realización de obra nueva o alteraciones sustanciales en su estructura o instalaciones, y la autorización de cierre, para aquellos que vayan a finalizar su actividad de modo definitivo.

3. Cuando la normativa vigente atribuya competencias para autorizar la puesta en marcha de un centro en el que se realizan actividades sanitarias a otras instituciones u órganos no sanitarios de la Administración, éstos tendrán que recabar que aquél cuente previamente con la autorización de funcionamiento de las autoridades sanitarias de la correspondiente comunidad autónoma.

4. Las comunidades autónomas regularán los procedimientos para la autorización de la instalación, el funcionamiento, la modificación o el cierre de los centros, servicios y establecimientos sanitarios ubicados en su ámbito territorial, los cuales deberán ajustarse a lo dispuesto por la Ley 30/1992, de 26 de noviembre, de Régimen Jurídico de las Administraciones Públicas y del Procedimiento Administrativo Común.

Cada comunidad autónoma especificará respecto de cada tipo de procedimiento los trámites y la documentación que deberá ser aportada por los solicitantes para verificar el cumplimiento de los requisitos exigidos de acuerdo con la normativa vigente.

Artículo 4. *Requisitos de los centros, servicios y establecimientos sanitarios.*

1. La clasificación, las denominaciones y las definiciones de los centros, servicios y establecimientos sanitarios contempladas en los anexos I y II constituyen los criterios generales para la posterior definición de requisitos mínimos comunes de autorización, así como para el establecimiento del Registro general.

2. Los requisitos mínimos comunes para la autorización de instalación, funcionamiento o modificación de un centro, servicio o establecimiento sanitario serán determinados por real decreto para el conjunto y para cada tipo de centro, servicio y establecimiento sanitario. Se tratará de requisitos dirigidos a garantizar que el centro, servicio o establecimiento sanitario cuenta con los medios técnicos, instalaciones y profesionales mínimos necesarios para desarrollar las actividades a las que va destinado.

Los requisitos mínimos podrán ser complementados en cada comunidad autónoma por la Administración

sanitaria correspondiente para los centros, servicios y establecimientos sanitarios de su ámbito.

Artículo 5. *Catálogo y Registro general de centros, servicios y establecimientos sanitarios.*

1. De acuerdo con lo establecido en el artículo 26.2 de la Ley 16/2003, de 28 de mayo, de cohesión y calidad del Sistema Nacional de Salud, y en el artículo 40.9 de la Ley 14/1986, de 25 de abril, General de Sanidad, se crea en el Ministerio de Sanidad y Consumo un Registro general de centros, servicios y establecimientos sanitarios, en el que se recogerán las decisiones, comunicaciones y autorizaciones de las comunidades autónomas en materia de autorización sanitaria, con respecto a los indicados centros, servicios y establecimientos sanitarios.
2. El contenido y la estructura del Registro general se establecerán por orden del Ministro de Sanidad y Consumo, previo informe del Consejo Interterritorial del Sistema Nacional de Salud. Los datos de carácter personal que pudieran contenerse en este registro quedarán sometidos a lo previsto por la Ley Orgánica 15/1999, de 13 de diciembre, de Protección de Datos de Carácter Personal.
3. Las comunidades autónomas se responsabilizarán de facilitar la información necesaria para mantener permanentemente actualizado el mencionado registro, que se gestionará bajo la responsabilidad del Ministerio de Sanidad y Consumo.
4. El Registro general de centros, servicios y establecimientos sanitarios tendrá carácter público e informativo.
5. Periódicamente podrá publicarse un catálogo que recoja la información procedente del Registro general relativa a los centros, servicios y establecimientos sanitarios en funcionamiento.

Artículo 6. *Identificación de los centros, servicios y establecimientos sanitarios autorizados.*

1. Los centros, servicios y establecimientos sanitarios autorizados por las comunidades autónomas para su funcionamiento tendrán en lugar visible un distintivo que permita a los usuarios conocer que han recibido dicha autorización y el tipo de centro, con su oferta asistencial, o establecimiento de que se trata, de acuerdo con la clasificación establecida en el anexo I.
2. Sólo los centros, servicios y establecimientos sanitarios autorizados podrán utilizar en su publicidad, sin que induzca a error, términos que sugieran la realización de cualquier tipo de actividad sanitaria, limitándose aquella a los servicios y actividades para los que cuenten con autorización, debiendo consignar en dicha publicidad el número de registro otorgado por la autoridad sanitaria de la correspondiente comunidad autónoma al concederle la autorización sanitaria de funcionamiento o la autorización específica de publicidad sanitaria.

Disposición adicional única. *Red sanitaria militar.*

1. Con respecto a todos los centros, establecimientos y servicios integrados en la Red sanitaria militar, las competencias administrativas previstas en este real decreto en materia de autorizaciones sanitarias de instalación, funcionamiento, modificación y, en su caso, cierre serán ejercidas por la Inspección General de Sanidad de la Defensa.
2. La Inspección General de Sanidad de la Defensa facilitará al Ministerio de Sanidad y Consumo la información necesaria para mantener permanentemente actualizado el registro general de centros, establecimientos y servicios sanitarios, en lo que respecta a los integrados en la Red sanitaria militar.

Disposición transitoria única. *Plazo de adaptación.*

Se concede un plazo de 18 meses desde la entrada en vigor de este real decreto para que las condiciones de autorización de los centros, servicios y establecimientos sanitarios, así como su clasificación y registro, se adapten a lo establecido en esta norma.

Disposición derogatoria única. *Derogación normativa.*

Quedan derogadas cuantas disposiciones de igual o inferior rango se opongan a lo establecido en este real decreto y en particular el Real Decreto 2177/1978, de 1 de septiembre, sobre registro, catalogación e inspección de centros, servicios y establecimientos sanitarios.

Disposición final primera. *Carácter básico.*

Este real decreto tiene carácter de norma básica en virtud de lo establecido en el artículo 149.1.16.^a de la Constitución.

Disposición final segunda. *Habilitación normativa.*

Se faculta al Ministro de Sanidad y Consumo para dictar cuantas disposiciones requiera la aplicación de lo dispuesto en este real decreto, así como para la actualización de la clasificación y de las definiciones de los centros, servicios y establecimientos sanitarios y unidades asistenciales a las que se refieren sus anexos.

Disposición final tercera. *Entrada en vigor.*

El presente real decreto entrará en vigor el día siguiente al de su publicación en el «Boletín Oficial del Estado».

Dado en Madrid, a 10 de octubre de 2003.

JUAN CARLOS R.

La Ministra de Sanidad y Consumo,
ANA MARÍA PASTOR JULIÁN

ANEXO I

Clasificación de centros, servicios y establecimientos sanitarios

Centros sanitarios		Oferta asistencial	
C.1 Hospitales (centros con internamiento).		U.1	Medicina general/de familia.
C.1.1	Hospitales generales.	U.2	Enfermería.
C.1.2	Hospitales especializados.	U.3	Enfermería obstétrico-ginecológica (matrona).
C.1.3	Hospitales de media y larga estancia.	U.4	Podología.
		U.5	Vacunación.

Centros sanitarios		Oferta asistencial	
C.1.4	Hospitales de salud mental y tratamiento de toxicomanías.	U.6	Alergología.
C.1.90	Otros centros con internamiento.	U.7	Cardiología.
C.2	<i>Proveedores de asistencia sanitaria sin internamiento.</i>	U.8	Dermatología.
C.2.1	Consultas médicas.	U.9	Aparato digestivo.
C.2.2	Consultas de otros profesionales sanitarios.	U.10	Endocrinología.
C.2.3	Centros de atención primaria.	U.11	Nutrición y Dietética.
C.2.3.1	Centros de salud.	U.12	Geriatría.
C.2.3.2	Consultorios de atención primaria.	U.13	Medicina interna.
C.2.4	Centros Polivalentes.	U.14	Nefrología.
C.2.5	Centros Especializados.	U.15	Diálisis.
C.2.5.1	Clínicas dentales.	U.16	Neumología.
C.2.5.2	Centros de reproducción humana asistida.	U.17	Neurología.
C.2.5.3	Centros de interrupción voluntaria del embarazo.	U.18	Neurofisiología.
C.2.5.4	Centros de cirugía mayor ambulatoria.	U.19	Oncología.
C.2.5.5	Centros de diálisis.	U.20	Pediatría.
C.2.5.6	Centros de diagnóstico.	U.21	Cirugía pediátrica.
C.2.5.7	Centros móviles de asistencia sanitaria.	U.22	Cuidados intermedios neonatales.
C.2.5.8	Centros de transfusión.	U.23	Cuidados intensivos neonatales.
C.2.5.9	Bancos de tejidos.	U.24	Reumatología.
C.2.5.10	Centros de reconocimiento médico.	U.25	Obstetricia.
C.2.5.11	Centros de salud mental.	U.26	Ginecología.
C.2.5.90	Otros centros especializados.	U.27	Inseminación artificial.
C.2.90	Otros proveedores de asistencia sanitaria sin internamiento.	U.28	Fecundación in vitro.
C.3	<i>Servicios sanitarios integrados en una organización no sanitaria.</i>	U.29	Banco de semen.
		U.30	Laboratorio de semen para captación espermática.
		U.31	Banco de embriones.
		U.32	Recuperación de oocitos.
		U.33	Planificación familiar.
		U.34	Interrupción voluntaria del embarazo.
		U.35	Anestesia y Reanimación.
		U.36	Tratamiento del dolor.
		U.37	Medicina intensiva.
		U.38	Quemados.
		U.39	Angiología y Cirugía Vascular.
		U.40	Cirugía cardíaca.
		U.41	Hemodinámica.
		U.42	Cirugía torácica.
		U.43	Cirugía general y digestivo.
		U.44	Odontología/Estomatología.
		U.45	Cirugía maxilofacial .
		U.46	Cirugía plástica y reparadora.
		U.47	Cirugía estética .
		U.48	Medicina cosmética.
		U.49	Neurocirugía.
		U.50	Oftalmología.
		U.51	Cirugía refractiva.
		U.52	Otorrinolaringología.
		U.53	Urología.
		U.54	Litotricia renal.
		U.55	Cirugía ortopédica y Traumatología.
		U.56	Lesionados medulares.
		U.57	Rehabilitación.
		U.58	Hidrología.
		U.59	Fisioterapia.
		U.60	Terapia ocupacional.
		U.61	Logopedia.
		U.62	Foniatría.
		U.63	Cirugía mayor ambulatoria.
		U.64	Cirugía menor ambulatoria.
		U.65	Hospital de día.
		U.66	Atención sanitaria domiciliaria.
		U.67	Cuidados paliativos.
		U.68	Urgencias.
		U.69	Psiquiatría.
		U.70	Psicología clínica.
		U.71	Atención sanitaria a drogodependientes.
		U.72	Obtención de muestras.

Centros sanitarios	Oferta asistencial
	U.73 Análisis clínicos. U.74 Bioquímica clínica. U.75 Inmunología. U.76 Microbiología y Parasitología. U.77 Anatomía patológica. U.78 Genética. U.79 Hematología clínica. U.80 Laboratorio de hematología. U.81 Extracción de sangre para donación. U.82 Servicio de transfusión. U.83 Farmacia. U.84 Depósito de medicamentos. U.85 Farmacología clínica. U.86 Radioterapia. U.87 Medicina nuclear. U.88 Radiodiagnóstico. U.89 Asistencia a lesionados y contaminados por elementos radiactivos y radiaciones ionizantes. U.90 Medicina preventiva. U.91 Medicina de la educación física y el deporte. U.92 Medicina hiperbárica. U.93 Extracción de órganos. U.94 Trasplante de órganos. U.95 Obtención de tejidos. U.96 Implantación de tejidos. U.97 Banco de tejidos. U.98 Medicina aeronáutica. U.99 Medicina del trabajo. U.100 Transporte sanitario (carretera, aéreo, marítimo). U.101 Terapias no convencionales. U.900 Otras unidades asistenciales.

Establecimientos sanitarios:

- E.1 Oficinas de farmacia.
- E.2 Botiquines.
- E.3 Ópticas.
- E.4 Ortopedias.
- E.5 Establecimientos de audioprótesis.

ANEXO II

Definiciones de centros, unidades asistenciales y establecimientos sanitarios

CENTROS SANITARIOS

C.1 Hospitales (centros con internamiento): centros sanitarios destinados a la asistencia especializada y continuada de pacientes en régimen de internamiento (como mínimo una noche), cuya finalidad principal es el diagnóstico o tratamiento de los enfermos ingresados en éstos, sin perjuicio de que también presten atención de forma ambulatoria.

C.1.1 Hospitales generales: hospitales destinados a la atención de pacientes afectados de diversa patología y que cuentan con las áreas de Medicina, Cirugía, Obstetricia y Ginecología y Pediatría. También se considera general cuando, aun faltando o estando escasamente desarrollada alguna de estas áreas, no se concentre la mayor parte de su actividad asistencial en una determinada.

C.1.2 Hospitales especializados: hospitales dotados de servicios de diagnóstico y tratamiento especializados que dedican su actividad fundamental a la atención de determinadas patologías o de pacientes de determinado grupo de edad o con características comunes.

C.1.3 Hospitales de media y larga estancia: hospitales destinados a la atención de pacientes que precisan cuidados sanitarios, en general de baja complejidad, por procesos crónicos o por tener reducido su grado de independencia funcional para la actividad cotidiana, pero que no pueden proporcionarse en su domicilio, y requieren un periodo prolongado de internamiento.

C.1.4 Hospitales de salud mental y tratamiento de toxicomanías: hospitales destinados a proporcionar diagnóstico, tratamiento y seguimiento de su enfermedad a los pacientes que precisan ser ingresados y que sufren enfermedades mentales o trastornos derivados de las toxicomanías.

C.1.90 Otros centros con internamiento: hospitales que no se ajustan a las características de ninguno de los grupos anteriores o reúnen las de más de uno de ellos.

C.2 Proveedores de asistencia sanitaria sin internamiento: centros sanitarios en los que se prestan servicios de promoción de la salud, prevención, diagnóstico, tratamiento y rehabilitación por profesionales sanitarios a pacientes que no precisan ingreso.

C.2.1 Consultas médicas: centros sanitarios donde un médico realiza actividades sanitarias. También se consideran consultas, aunque haya más de un profesional sanitario, cuando la atención se centra fundamentalmente en el médico y los restantes profesionales actúan de apoyo a éste.

C.2.2 Consultas de otros profesionales sanitarios: centros sanitarios donde un profesional sanitario (diferente de médico u odontólogo) realiza actividades sanitarias. También se consideran consultas aunque haya más de un profesional sanitario cuando la atención se

centra fundamentalmente en uno de ellos y los restantes actúan de apoyo a éste.

C.2.3 Centros de atención primaria: centros sanitarios sin internamiento que atienden al individuo, la familia y la comunidad, desarrollando funciones de promoción de la salud, prevención, diagnóstico, curación y rehabilitación a través tanto de sus medios básicos como de los equipos de apoyo a la atención primaria.

C.2.3.1 Centros de salud: son las estructuras físicas y funcionales que posibilitan el desarrollo de una atención primaria de salud coordinada globalmente, integral, permanente y continuada, y con base en el trabajo de equipo de los profesionales sanitarios y no sanitarios que actúan en ellos. En ellos desarrollan sus actividades y funciones los equipos de atención primaria.

C.2.3.2 Consultorios de atención primaria: centros sanitarios que, sin tener la consideración de centros de salud, proporcionan atención sanitaria no especializada en el ámbito de la atención primaria de salud.

C.2.4 Centros polivalentes: centros sanitarios donde profesionales sanitarios de diferentes especialidades ejercen su actividad atendiendo a pacientes con patologías diversas.

C.2.5 Centros especializados: centros sanitarios donde diferentes profesionales sanitarios ejercen sus respectivas actividades sanitarias atendiendo a pacientes con unas determinadas patologías o de un determinado grupo de edad o con características comunes.

C.2.5.1 Clínicas dentales: centros sanitarios en los que se realizan actividades sanitarias en el ámbito de la salud bucodental.

C.2.5.2 Centros de reproducción humana asistida: centros sanitarios en los que equipos biomédicos especialmente cualificados realizan técnicas de reproducción asistida o sus derivaciones así como los bancos de recepción, conservación y distribución del material biológico o humano preciso.

C.2.5.3 Centros de interrupción voluntaria del embarazo: centros sanitarios donde se lleva a cabo la práctica del aborto en los supuestos legalmente permitidos.

C.2.5.4 Centros de cirugía mayor ambulatoria: centros sanitarios dedicados a la atención de procesos subsidiarios de cirugía realizada con anestesia general, local, regional o sedación, que requieren cuidados postoperatorios de corta duración, por lo que no necesitan ingreso hospitalario.

C.2.5.5 Centros de diálisis: centros sanitarios donde se realiza tratamiento con diálisis a pacientes afectados de patología renal.

C.2.5.6 Centros de diagnóstico: centros sanitarios dedicados a prestar servicios diagnósticos, analíticos o por imagen.

C.2.5.7 Centros móviles de asistencia sanitaria: centros sanitarios que trasladan medios personales y técnicos con la finalidad de realizar actividades sanitarias.

C.2.5.8 Centros de transfusión: centros sanitarios en los que se efectúan cualquiera de las actividades relacionadas con la extracción y verificación de la sangre humana o sus componentes, sea cual sea su destino, y de su tratamiento, almacenamiento y distribución cuando el destino sea la transfusión.

C.2.5.9 Bancos de tejidos: centros sanitarios encargados de conservar y garantizar la calidad de los tejidos, después de su obtención y hasta su utilización como aloinjertos o autoinjertos.

C.2.5.10 Centros de reconocimiento médico: centros sanitarios donde se efectúan las revisiones médicas e informes de aptitud a los aspirantes o titulares de permisos o licencias, o para la realización de determinadas actividades, y para su renovación.

C.2.5.11 Centros de salud mental: centros sanitarios en los que se realiza el diagnóstico y tratamiento en régimen ambulatorio de las enfermedades mentales.

C.2.5.90. Otros centros especializados: son aquellos centros especializados que no se ajustan a las características de ninguno de los grupos anteriores.

C.2.90 Otros proveedores de asistencia sanitaria sin internamiento: prestadores de asistencia sanitaria a pacientes no ingresados que no se ajustan a las características de ninguno de los grupos anteriores.

C.3 Servicios sanitarios integrados en una organización no sanitaria: servicios que realizan actividades sanitarias pero que están integrados en organizaciones cuya principal actividad no es sanitaria (prisión, empresa, balneario, residencia de tercera edad,...).

ESTABLECIMIENTOS SANITARIOS

E.1 Oficinas de farmacia: establecimientos sanitarios privados de interés público, sujetos a la planificación sanitaria que establezcan las comunidades autónomas, en las que el farmacéutico titular-propietario de aquéllas, asistido, en su caso, de ayudantes o auxiliares, debe prestar a la población los servicios básicos recogidos en el artículo 1 de la Ley 16/1997, de 25 de abril, de regulación de los servicios de las oficinas de farmacia.

E.2 Botiquines: establecimientos sanitarios autorizados para la tenencia, conservación y dispensación de medicamentos y productos sanitarios, por la existencia de dificultades especiales de accesibilidad a una oficina de farmacia.

E.3 Ópticas: establecimientos sanitarios donde, bajo la dirección técnica de un diplomado en Óptica y Optometría, se realizan actividades de evaluación de las capacidades visuales mediante técnicas optométricas; tallado, montaje, adaptación, suministro, venta, verificación y control de los medios adecuados para la prevención, detección, protección, mejora de la agudeza visual; ayudas en baja visión y adaptación de prótesis oculares externas.

E.4 Ortopedias: establecimientos sanitarios donde, bajo la dirección técnica de personal con la titulación oficial, cualificación profesional, o experiencia requeridas conforme a la legislación vigente, se lleva a cabo la dispensación, con adaptación individualizada al paciente, de productos sanitarios de ortopedia considerados como prótesis u ortesis, así como ayudas técnicas destinadas a paliar la pérdida de autonomía o funcionalidad o capacidad física de los usuarios.

E.5 Establecimientos de audioprótesis: establecimientos sanitarios donde, bajo la dirección técnica de personal con la titulación oficial, cualificación profesional o experiencia requeridas conforme a la legislación vigente, se lleva a cabo la dispensación, con adaptación individualizada al paciente, de productos sanitarios dirigidos a la corrección de deficiencias auditivas.

OFERTA ASISTENCIAL

La oferta asistencial de los centros sanitarios anteriormente indicados podrá estar integrada por uno o varios de los siguientes servicios o unidades asistenciales:

U.1 Medicina general /de familia: unidad asistencial en la que un médico/especialista en Medicina familiar y comunitaria es responsable de prestar servicios de prevención y promoción de la salud, diagnóstico o tratamiento básicos en régimen ambulatorio.

U.2 Enfermería: unidad asistencial en la que personal de Enfermería es responsable de desarrollar funciones y actividades propias de su titulación.

U.3 *Enfermería obstétrico-ginecológica (matrona)*: unidad asistencial en la que una matrona es responsable de desarrollar funciones y actividades destinadas a prestar atención a las mujeres en el embarazo, parto y puerperio, y al recién nacido.

U.4 *Podología*: unidad asistencial en la que un podólogo es responsable de prestar cuidados específicos propios de su titulación relacionados con la patología de los pies.

U.5 *Vacunación*: unidad asistencial donde personal sanitario conserva y administra vacunas. Las funciones de custodia y conservación de éstas estarán bajo la responsabilidad de un farmacéutico.

U.6 *Alergología*: unidad asistencial en la que un médico especialista en Alergología es responsable de realizar el estudio, diagnóstico y tratamiento de la patología producida por mecanismos inmunológicos, especialmente de hipersensibilidad.

U.7 *Cardiología*: unidad asistencial en la que un médico especialista en Cardiología es responsable de realizar el estudio, diagnóstico y tratamiento de las enfermedades cardiovasculares.

U.8 *Dermatología*: unidad asistencial en la que un médico especialista en Dermatología médico-quirúrgica y Venereología es responsable de realizar el estudio, diagnóstico y tratamiento de pacientes afectados de patología relacionada con la piel y tejidos anejos.

U.9 *Aparato digestivo*: unidad asistencial en la que un médico especialista en Aparato digestivo es responsable de realizar el estudio, diagnóstico y tratamiento de pacientes afectados de patología digestiva.

U.10 *Endocrinología*: unidad asistencial en la que un médico especialista en Endocrinología y Nutrición es responsable de realizar el estudio, diagnóstico y tratamiento de pacientes afectados de patología relacionada con el sistema endocrino, así como del metabolismo y de las consecuencias patológicas derivadas de sus alteraciones.

U.11 *Nutrición y dietética*: unidad asistencial que, bajo la responsabilidad de un facultativo, se encarga de la adecuada nutrición de los pacientes ingresados y de los que precisan continuar el tratamiento tras el ingreso.

U.12 *Geriatría*: unidad asistencial en la que un médico especialista en Geriatría es responsable de realizar el estudio, diagnóstico y tratamiento de la patología de la edad avanzada.

U.13 *Medicina interna*: unidad asistencial en la que un médico especialista en Medicina interna es responsable de realizar el estudio, diagnóstico y tratamiento médico de pacientes afectados de patología diversa.

U.14 *Nefrología*: unidad asistencial en la que un médico especialista en Nefrología es responsable de realizar el estudio, diagnóstico y tratamiento de pacientes con enfermedades del riñón y las vías urinarias, así como con procesos generales que pueden tener su origen en un mal funcionamiento renal.

U.15 *Diálisis*: unidad asistencial en la que un médico especialista en Nefrología es responsable de que se realice el tratamiento con diálisis a pacientes afectados de patología renal.

U.16 *Neumología*: unidad asistencial en la que un médico especialista en Neumología es responsable de realizar el estudio, diagnóstico y tratamiento de pacientes afectados de patología respiratoria.

U.17 *Neurología*: unidad asistencial en la que un médico especialista en Neurología es responsable de realizar el estudio, diagnóstico y tratamiento médico de pacientes afectados de patología relacionada con el sistema nervioso central y periférico.

U.18 *Neurofisiología*: unidad asistencial en la que un médico especialista en Neurofisiología clínica es responsable de realizar la exploración funcional del sistema

nervioso central y periférico, con fines de diagnóstico, pronóstico u orientación terapéutica.

U.19 *Oncología*: unidad asistencial en la que un médico especialista en Oncología médica es responsable de realizar el estudio, diagnóstico, tratamiento y seguimiento de pacientes con neoplasias.

U.20 *Pediatría*: unidad asistencial en la que un médico especialista en Pediatría y sus áreas específicas es responsable de prestar cuidados específicos a pacientes en edad pediátrica, encargándose del estudio de su desarrollo, el diagnóstico y el tratamiento de sus enfermedades.

U.21 *Cirugía pediátrica*: unidad asistencial en la que un médico especialista en Cirugía pediátrica es responsable de realizar el estudio, diagnóstico y tratamiento en procesos quirúrgicos específicos de la edad infantil.

U.22 *Cuidados intermedios neonatales*: unidad asistencial en la que, bajo la responsabilidad de un médico especialista en Pediatría y sus áreas específicas, se realiza la atención del recién nacido de edad gestacional superior a 32 semanas o peso superior a 1.500 gramos con patología leve que necesita técnicas especiales de cuidados medios.

U.23 *Cuidados intensivos neonatales*: unidad asistencial en la que, bajo la responsabilidad de un médico especialista en Pediatría y sus áreas específicas, se realiza la atención del recién nacido con patología médico-quirúrgica, con compromiso vital, que precisa de medios y cuidados especiales de forma continuada.

U.24 *Reumatología*: unidad asistencial en la que un médico especialista en Reumatología es responsable de realizar el estudio, diagnóstico y tratamiento de pacientes afectados de patología reumática.

U.25 *Obstetricia*: unidad asistencial en la que un médico especialista en Obstetricia y Ginecología es responsable de prestar la atención del embarazo, parto y puerperio.

U.26 *Ginecología*: unidad asistencial en la que un médico especialista en Obstetricia y Ginecología es responsable de realizar el estudio, diagnóstico y tratamiento de patología inherente al aparato genital femenino y la mama.

U.27 *Inseminación artificial*: unidad asistencial que, bajo la responsabilidad de un médico especialista en Obstetricia y Ginecología, tiene como finalidad la fecundación humana mediante inseminación artificial con semen fresco, capacitado o crioconservado, procedente del varón de la pareja o de donante, según el caso.

U.28 *Fecundación in vitro*: unidad asistencial que, bajo la responsabilidad de un médico especialista en Obstetricia y Ginecología y un facultativo con formación y experiencia en biología de la reproducción, tiene por finalidad la fecundación mediante transferencia de embriones, transferencia intratubárica de gametos y otras técnicas afines previamente evaluadas.

U.29 *Banco de semen*: unidad asistencial que, bajo la responsabilidad de un facultativo, tiene como finalidad la obtención, evaluación, conservación y distribución de semen humano para su utilización en las técnicas de reproducción humana asistida y que desarrollan además las actividades precisas para la selección y control de los donantes.

U.30 *Laboratorio de semen para capacitación espermática*: unidad asistencial que, bajo la responsabilidad de un facultativo, lleva a cabo la adecuación de los espermatozoides para su función reproductora.

U.31 *Banco de embriones*: unidad asistencial que, bajo la responsabilidad de un facultativo, se encarga de la crioconservación de embriones para transferencias con fines procreadores o métodos de investigación/experimentación legalmente autorizados.

U.32 *Recuperación de oocitos*: unidad asistencial que, bajo la responsabilidad de un facultativo, se encarga

de la realización de las actividades precisas para la obtención y el tratamiento de gametos con fines procreadores o métodos de investigación/experimentación legalmente autorizados.

U.33 Planificación familiar: unidad asistencial en la que un médico especialista en Obstetricia y Ginecología es responsable de prestar servicios de atención, información y asesoramiento relacionados con la reproducción, concepción y contracepción humana.

U.34 Interrupción voluntaria del embarazo: unidad asistencial en la que un médico especialista en Obstetricia y Ginecología es responsable de llevar a cabo la práctica del aborto terapéutico y eugenésico, en los supuestos legalmente permitidos.

U.35 Anestesia y reanimación: unidad asistencial en la que un médico especialista en Anestesiología y Reanimación es responsable de aplicar al paciente técnicas y métodos para hacerle insensible al dolor y protegerle de la agresión antes, durante y después de cualquier intervención quirúrgica u obstétrica, de exploraciones diagnósticas y de traumatismos, así como de mantener sus condiciones vitales en cualquiera de las situaciones citadas.

U.36 Tratamiento del dolor: unidad asistencial en la que un médico especialista es responsable de aplicar técnicas y métodos para eliminar o aliviar el dolor, de cualquier etiología, al paciente.

U.37 Medicina intensiva: unidad asistencial en la que un médico especialista en Medicina intensiva es responsable de que se preste la atención sanitaria precisa, continua e inmediata, a pacientes con alteraciones fisiopatológicas que han alcanzado un nivel de severidad tal que representan una amenaza actual o potencial para su vida y, al mismo tiempo, son susceptibles de recuperación.

U.38 Quemados: unidad asistencial pluridisciplinar que, bajo la responsabilidad de un médico especialista, atiende a pacientes afectados por lesiones producidas por alteraciones térmicas en los tejidos y que por su extensión, profundidad o localización son consideradas graves o críticas.

U.39 Angiología y cirugía vascular: unidad asistencial en la que un médico especialista en Angiología y Cirugía vascular es responsable de realizar el estudio, diagnóstico y tratamiento, médico y quirúrgico, de las enfermedades vasculares, exceptuando las cardíacas e intracraneales.

U.40 Cirugía cardíaca: unidad asistencial en la que un médico especialista en Cirugía cardiovascular es responsable de realizar el estudio y tratamiento quirúrgico de patologías cardíacas.

U.41 Hemodinámica: unidad asistencial en la que, bajo la responsabilidad de un médico especialista con experiencia en Hemodinamia, se realizan procesos vasculares o cardiológicos intervencionistas con finalidad diagnóstica y/o terapéutica.

U.42 Cirugía torácica: unidad asistencial en la que un médico especialista en Cirugía torácica es responsable de realizar el estudio y tratamiento de los procesos específicos que afectan a la región anatómica del tórax, que incluye pared torácica, pleura, pulmón, mediastino, árbol traqueo-bronquial, esófago y diafragma.

U.43 Cirugía general y digestivo: unidad asistencial en la que un médico especialista en Cirugía general y del aparato digestivo es responsable de realizar las intervenciones en procesos quirúrgicos relativos a patología abdominal, del aparato digestivo, del sistema endocrino, de la cabeza y cuello (con exclusión de la patología específica de otras especialidades quirúrgicas), de la mama y de la piel y partes blandas.

U.44 Odontología/estomatología: unidad asistencial en la que un odontólogo o estomatólogo es res-

ponsable de realizar actividades profesionales encaminadas a la promoción de la salud bucodental, llevando a cabo la prevención, diagnóstico y tratamiento de las anomalías y enfermedades de los dientes, la boca, los maxilares y los tejidos anejos en el individuo y en la comunidad, así como la prescripción de medicamentos, prótesis y productos sanitarios en el ámbito de su ejercicio profesional.

U.45 Cirugía maxilofacial: unidad asistencial en la que un médico especialista en Cirugía oral y maxilofacial es responsable de realizar el estudio, diagnóstico y tratamiento de las enfermedades de la cavidad bucal y de la cara.

U.46 Cirugía plástica y reparadora: unidad asistencial en la que un médico especialista en Cirugía plástica, estética y reparadora es responsable de realizar la corrección quirúrgica de procesos congénitos, adquiridos, tumorales o involutivos que requieren reparación o reposición de estructuras superficiales que afectan a la forma y función corporal.

U.47 Cirugía estética: unidad asistencial en la que un médico especialista en Cirugía plástica, estética y reparadora u otro especialista quirúrgico en el ámbito de su respectiva especialidad es responsable de realizar tratamientos quirúrgicos, con finalidad de mejora estética corporal, facial o capilar.

U.48 Medicina cosmética: unidad asistencial en la que un médico es responsable de realizar tratamientos no quirúrgicos, con finalidad de mejora estética corporal o facial.

U.49 Neurocirugía: unidad asistencial en la que un médico especialista en Neurocirugía es responsable de realizar intervenciones a pacientes con procesos quirúrgicos relativos al sistema nervioso.

U.50 Oftalmología: unidad asistencial en la que un médico especialista en Oftalmología es responsable de realizar el estudio, diagnóstico y tratamiento de los defectos y enfermedades de los órganos de la visión.

U.51 Cirugía refractiva: unidad asistencial en la que un médico especialista en Oftalmología es responsable de realizar toda una serie de técnicas quirúrgicas destinadas a modificar los defectos de refracción, bien mediante el uso del láser o mediante cirugía intraocular.

U.52 Otorrinolaringología: unidad asistencial en la que un médico especialista en Otorrinolaringología es responsable de realizar el estudio, diagnóstico y tratamiento de procesos patológicos del oído, fosas nasales y senos paranasales, faringe y laringe.

U.53 Urología: unidad asistencial en la que un médico especialista en Urología es responsable de realizar el estudio, diagnóstico y tratamiento de afecciones específicas del aparato urinario masculino y femenino y del aparato genital masculino.

U.54 Litotricia renal: unidad asistencial en la que un médico especialista en Urología es responsable de realizar tratamientos, mediante un litotritor, de fragmentación de cálculos renales.

U.55 Cirugía ortopédica y traumatología: unidad asistencial en la que un médico especialista en Cirugía ortopédica y traumatología es responsable de realizar el estudio, desarrollo, conservación y restablecimiento de la forma y de la función de las estructuras musculoesqueléticas, por medios médicos, quirúrgicos y físicos.

U.56 Lesionados medulares: unidad asistencial pluridisciplinar en la que, bajo la supervisión de un médico especialista, se proporciona asistencia sanitaria especializada y rehabilitación integral a todas las personas afectadas por una lesión medular (paraplejía y tetraplejía) o cualquier otra gran discapacidad física, desde una perspectiva que contempla tanto los aspectos médico-quirúrgicos como los psicológicos y sociales.

U.57 Rehabilitación: unidad asistencial en la que un médico especialista en Medicina física y rehabilitación

es responsable de realizar el diagnóstico, evaluación, prevención y tratamiento de la incapacidad encaminándolos a facilitar, mantener o devolver el mayor grado de capacidad funcional e independencia posible al paciente incapacitado, con el fin de integrarlo en su medio habitual.

U.58 *Hidrología*: unidad asistencial en la que un médico especialista en Hidrología médica es responsable de la utilización de aguas mineromedicinales y termales con fines terapéuticos y preventivos para la salud.

U.59 *Fisioterapia*: unidad asistencial en la que un fisioterapeuta es responsable de realizar funciones y actividades propias de su titulación, con finalidad preventiva, educativa o terapéutica, para el tratamiento de las enfermedades que cursan con discapacidades o la recuperación de la funcionalidad utilizando agentes físicos.

U.60 *Terapia ocupacional*: unidad asistencial en la que, bajo la responsabilidad de un terapeuta ocupacional, se utilizan con fines terapéuticos las actividades de autocuidado, trabajo y ocio para que los pacientes adquieran el conocimiento, las destrezas y actitudes necesarias para desarrollar las tareas cotidianas requeridas y consigan el máximo de autonomía e integración.

U.61 *Logopedia*: unidad asistencial en la que un logopeda es responsable de realizar la prevención, el estudio y la corrección de los trastornos del lenguaje.

U.62 *Foniatría*: unidad asistencial en la que un médico es responsable de estudiar y proporcionar tratamientos a pacientes afectados de alteraciones de la voz y su mecanismo.

U.63 *Cirugía mayor ambulatoria*: unidad asistencial que, bajo la responsabilidad de un médico especialista, se dedica a la realización de procedimientos quirúrgicos terapéuticos o diagnósticos, realizados con anestesia general, loco-regional o local, con o sin sedación, que requieren cuidados postoperatorios de corta duración, por lo que no necesitan ingreso hospitalario.

U.64 *Cirugía menor ambulatoria*: unidad asistencial donde, bajo la responsabilidad de un médico, se realizan procedimientos terapéuticos o diagnósticos de baja complejidad y mínimamente invasivos, con bajo riesgo de hemorragia, que se practican bajo anestesia local y que no requieren cuidados postoperatorios, en pacientes que no precisan ingreso.

U.65 *Hospital de día*: unidad asistencial donde, bajo la supervisión o indicación de un médico especialista, se lleva a cabo el tratamiento o los cuidados de enfermos que deben ser sometidos a métodos de diagnóstico o tratamiento que requieran durante unas horas atención continuada médica o de enfermería, pero no el internamiento en el hospital.

U.66 *Atención sanitaria domiciliaria*: unidad asistencial pluridisciplinar que, bajo la supervisión o indicación de un médico, desarrolla actividades para prestar atención sanitaria a personas enfermas en su propio domicilio.

U.67 *Cuidados paliativos*: unidad asistencial pluridisciplinar, con o sin equipos de cuidados domiciliarios, que bajo la responsabilidad de un médico, presta la atención a pacientes en situación terminal.

U.68 *Urgencias*: unidad asistencial que, bajo la responsabilidad de un médico, está destinada a la atención sanitaria de pacientes con problemas de etiología diversa y gravedad variable, que generan procesos agudos que necesitan de atención inmediata.

U.69 *Psiquiatría*: unidad asistencial en la que un médico especialista en Psiquiatría es responsable de realizar el estudio, diagnóstico y tratamiento de los trastornos mentales y del comportamiento.

U.70 *Psicología clínica*: unidad asistencial en la que un psicólogo especialista en Psicología clínica, dentro del campo de su titulación, es responsable de realizar diagnósticos, evaluaciones y tratamientos de carácter

psicológico de aquellos fenómenos psicológicos, conductuales y relacionales que inciden en la salud de los seres humanos.

U.71 *Atención sanitaria a drogodependientes*: unidad asistencial pluridisciplinar en la que, bajo la supervisión de un facultativo sanitario, se prestan servicios de prevención, atención y rehabilitación al drogodependiente, mediante la aplicación de técnicas terapéuticas.

U.72 *Obtención de muestras*: unidad asistencial, vinculada a un laboratorio clínico, en la que personal sanitario con titulación adecuada realiza la obtención, recepción, identificación, preparación y conservación de los especímenes o muestras biológicas de origen humano, responsabilizándose de la muestra hasta su entrega al laboratorio correspondiente.

U.73 *Análisis clínicos*: unidad asistencial que, bajo la responsabilidad de un facultativo especialista en Análisis clínicos, realiza una serie de actuaciones que a través de pruebas diagnósticas analíticas, pruebas funcionales o de laboratorio y su correlación fisiopatológica ayudan al diagnóstico, pronóstico, terapéutica médica y prevención de la enfermedad.

U.74 *Bioquímica clínica*: unidad asistencial que, bajo la responsabilidad de un facultativo especialista en Bioquímica clínica, aplica los métodos químicos y bioquímicos de laboratorio necesarios para la prevención, diagnóstico, pronóstico y evolución de la enfermedad, así como de su respuesta al tratamiento.

U.75 *Inmunología*: unidad asistencial que, bajo la responsabilidad de un facultativo especialista en Inmunología, está dedicada a obtener la información necesaria para el estudio, diagnóstico y tratamiento de pacientes con enfermedades causadas por alteraciones de los mecanismos inmunológicos y de las situaciones en las que las manipulaciones inmunológicas forman una parte importante del tratamiento o de la prevención.

U.76 *Microbiología y parasitología*: unidad asistencial que, bajo la responsabilidad de un facultativo especialista en Microbiología y Parasitología, está dedicada al estudio de los microorganismos relacionados con la especie humana, centrándose en el hombre enfermo o portador de enfermedades infecciosas para su diagnóstico, estudio epidemiológico y orientación terapéutica.

U.77 *Anatomía patológica*: unidad asistencial en la que, bajo la responsabilidad de un médico especialista en Anatomía patológica, se realizan estudios, por medio de técnicas morfológicas, de las causas, desarrollo y consecuencias de la enfermedad, siendo su finalidad el diagnóstico correcto de biopsias, piezas quirúrgicas, citologías y autopsias.

U.78 *Genética*: unidad asistencial que, bajo la responsabilidad de un facultativo con formación adecuada, está dedicada a la realización de pruebas genéticas y la emisión de los dictámenes correspondientes con fines diagnósticos.

U.79 *Hematología clínica*: unidad asistencial en la que un médico especialista en Hematología y Hemoterapia es responsable de realizar el estudio, diagnóstico y tratamiento de pacientes afectados de patología relacionada con la sangre y los órganos hematopoyéticos.

U.80 *Laboratorio de hematología*: unidad asistencial que, bajo la responsabilidad de un médico especialista en Hematología y Hemoterapia, está dedicada a la obtención de muestras de origen humano, a la realización de determinaciones hematológicas y la emisión de los dictámenes correspondientes con fines diagnósticos.

U.81 *Extracción de sangre para donación*: unidad asistencial, vinculada a un centro de transfusión, en la que, bajo la responsabilidad de un médico, se efectúan extracciones de sangre, por personal de enfermería debidamente entrenado, en un vehículo o en salas públicas o privadas adaptadas al efecto.

U.82 *Servicio de transfusión*: unidad asistencial de un centro hospitalario, vinculada a un centro de transfusión, en la que, bajo la responsabilidad de un médico especialista en Hematología y Hemoterapia, se almacena y distribuye sangre y componentes sanguíneos y en la que se pueden realizar pruebas de compatibilidad de sangre y componentes para uso exclusivo en sus instalaciones, incluidas las actividades de transfusión hospitalaria.

U.83 *Farmacia*: unidad asistencial que, bajo la responsabilidad de un farmacéutico, o farmacéutico especialista en Farmacia hospitalaria en el caso de hospitales, lleva a cabo la selección, adquisición, conservación, dispensación, preparación, seguimiento e información sobre los medicamentos a utilizar en el centro y aquellos que requieren una especial vigilancia, supervisión y control del equipo multidisciplinar de salud.

U.84 *Depósito de medicamentos*: unidad asistencial, dependiente de una oficina o servicio de farmacia, en la que se conservan y dispensan medicamentos a los pacientes atendidos en el centro en el que está ubicada.

U.85 *Farmacología clínica*: unidad asistencial en la que un médico especialista en Farmacología clínica es responsable de realizar el estudio del efecto de los medicamentos en el hombre, observando y cuantificando sus efectos farmacológicos, la evaluación de sus efectos terapéuticos y analizando las reacciones adversas.

U.86 *Radioterapia*: unidad asistencial en la que, bajo la responsabilidad de un médico especialista en Oncología radioterápica, se llevan a cabo tratamientos con radiaciones ionizantes y terapéuticas asociadas, fundamentalmente en el caso de pacientes oncológicos.

U.87 *Medicina nuclear*: unidad asistencial en la que, bajo la responsabilidad de un médico especialista en Medicina nuclear, se realizan procesos diagnósticos o terapéuticos mediante isótopos radiactivos, radiaciones nucleares, variaciones electromagnéticas del núcleo atómico y técnicas biofísicas similares.

U.88 *Radiodiagnóstico*: unidad asistencial que, bajo la responsabilidad de un médico especialista en Radiodiagnóstico, está dedicada al diagnóstico y tratamiento de las enfermedades utilizando como soporte técnico fundamental las imágenes y datos funcionales obtenidos por medio de radiaciones ionizantes o no ionizantes y otras fuentes de energía.

U.89 *Asistencia a lesionados y contaminados por elementos radiactivos y radiaciones ionizantes*: unidad asistencial que, bajo la responsabilidad de un médico, lleva a cabo el tratamiento de las secuelas radiactivas, profesionales o de origen fortuito que sean padecidas por personas o colectivos humanos.

U.90 *Medicina preventiva*: unidad asistencial que, bajo la responsabilidad de un médico especialista en Medicina preventiva y salud pública, lleva a cabo funciones de control interno para evitar y prevenir los riesgos para la salud de los pacientes derivados de las actividades del centro sanitario en el que esté ubicada.

U.91 *Medicina de la educación física y el deporte*: unidad asistencial en la que un médico especialista en Medicina de la educación física y el deporte es responsable de realizar estudios de las funciones orgánicas y realiza diagnósticos y tratamientos específicos para personas que se dedican a la práctica deportiva.

U.92 *Medicina hiperbárica*: unidad asistencial vinculada a un centro hospitalario, que bajo la responsabilidad de un médico, tiene como finalidad la administración de oxígeno puro al organismo, en un medio presurizado, con fines diagnósticos o terapéuticos.

U.93 *Extracción de órganos*: unidad asistencial, que bajo la responsabilidad de un médico especialista, se encarga de la obtención mediante extracción de órganos de donante vivo o fallecido para su implantación en un organismo receptor, de acuerdo con la legislación vigente sobre la materia.

U.94 *Trasplante de órganos*: unidad asistencial, que bajo la responsabilidad de un médico especialista, tiene como finalidad la utilización terapéutica de los órganos humanos, que consiste en sustituir un órgano enfermo, o su función, por otro sano procedente de un donante vivo o fallecido, de acuerdo con la legislación vigente sobre la materia.

U.95 *Obtención de tejidos*: unidad asistencial que, bajo la responsabilidad de un médico especialista, realiza cualquiera de las actividades destinadas a disponer de tejidos y células de origen humano o a posibilitar el uso de residuos quirúrgicos con las finalidades a que se refiere la normativa vigente sobre la materia.

U.96 *Implantación de tejidos*: unidad asistencial que, bajo la responsabilidad de un médico especialista, realiza cualquiera de las actividades que implican utilización terapéutica de tejidos humanos, y engloba las acciones de trasplantar, injertar o implantar.

U.97 *Banco de tejidos*: unidad técnica que, bajo la responsabilidad de un facultativo, tiene por misión conservar y garantizar la calidad de los tejidos, después de su obtención y hasta su utilización clínica como aloinjertos o autoinjertos.

U.98 *Medicina aeronáutica*: unidad asistencial en la que, bajo la responsabilidad de un médico examinador autorizado según establece la normativa vigente, se realizan los reconocimientos, informes y evaluaciones médicas requeridas para la emisión de los certificados médicos exigidos a los titulares de licencias y habilitaciones aeronáuticas, por las normas reguladoras de éstas.

U.99 *Medicina del trabajo*: unidad preventivo-asistencial que, bajo la responsabilidad de un médico especialista en Medicina del trabajo o diplomado en Medicina de empresa, desarrolla las funciones de vigilancia de la salud de los trabajadores reguladas por la Ley de Prevención de Riesgos Laborales y su normativa de desarrollo.

U.100 *Transporte sanitario (carretera, aéreo, marítimo)*: unidad asistencial que tiene por objeto el desplazamiento de personas enfermas, accidentadas o por otra razón sanitaria, en vehículos terrestres, aéreos o marítimos, especialmente acondicionados al efecto.

U.101 *Terapias no convencionales*: unidad asistencial en la que un médico es responsable de realizar tratamientos de las enfermedades por medios de medicina naturista o con medicamentos homeopáticos o mediante técnicas de estimulación periférica con agujas u otros que demuestren su eficacia y su seguridad.

U.900 *Otras unidades asistenciales*: unidades que, bajo la responsabilidad de profesionales sanitarios, capacitados por su titulación oficial o habilitación profesional, no se ajustan a las características de ninguna de las anteriormente definidas por realizar actividades sanitarias innovadoras o en fase de evaluación clínica.